

การพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับ
นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ปริญญานิพนธ์
ของ
นางวาสนา เพิ่มพูล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุริยบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่
พฤษภาคม 2549

DEVELOPMENT OF ENGLISH TUTORIAL PACKAGES AT THE UPPER
SECONDARY LEVEL FOR NON-FORMAL EDUCATION STUDENTS AS OF THE BASIC
EDUCATION CURRICULUM, B.E. 2544

AN ABSTRACT
BY
WASANA PERMPOOL

Presented in partial fulfillment of the requirements
For the Doctor of Education degree in Adult Education
At Srinakharinwirot University
May 2006

การพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับ
นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ปริญญานิพนธ์
ของ
นางวาสนา เพิ่มพูล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุริยบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่
พฤษภาคม 2549
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเป็นเพราะความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่า เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน รวมทั้งทุ่มเทให้กับศิษย์อย่างไม่เหน็ดเหนื่อย และได้รับความกรุณาชี้แนะจากรองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ หลาบมาลา กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ ที่ให้ความกรุณาเป็นประธานการสอบปากเปล่า ปริญญานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วิไล ตั้งจิตสมคิด ที่ให้ความกรุณา มาเป็นกรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งในความช่วยเหลือและคำแนะนำ ที่ได้รับจากกรรมการทุกท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญประเมินชุดการสอนเสริม และตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย คือ รองศาสตราจารย์ ดร.วิไล ตั้งจิตสมคิด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัฒนา บาลโพธิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุนันทา แก้วสุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธัญวรรณ กำคำ และดร.ชูชาติ พ่วงสมจิตร ซึ่งได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุดการสอนเสริม วิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อย พร้อมทั้งให้ความคิดเห็นข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าในการปรับปรุงชุดการสอนเสริม ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษาตามหลักสูตร การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งผู้วิจัยตระหนัก ว่าการศึกษาในระดับปริญญาเอกของผู้วิจัยนั้นมิได้สิ้นสุดเพียงการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้เท่านั้น แต่หากผู้วิจัยได้เรียนรู้ถึงความอดทน การจัดสรรเวลาให้เหมาะสมในการค้นคว้า ควบคุมไปกับการพัฒนางานในหน้าที่ประจำวันตลอดระยะเวลา 4 ปีที่ผ่านมา และบูรณาการให้ เป็นการเรียนรู้ที่ต้องทำต่อเนื่องและเกิดประโยชน์ให้แก่ตนเองและผู้อื่น

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางขุนเทียน คือ นายคมกฤษ จันทรขจร และคณะ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในด้านสถานที่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ วิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้วัดวิบูลย์พัฒนกิจดี ที่ ให้ความร่วมมือเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองชุดการสอนเสริมในครั้งนี้จนทำให้งานวิจัยสำเร็จลง

ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ขอขอบคุณพี่น้อง เพื่อนร่วมงาน ตลอดจนผู้บังคับบัญชาทุกท่านที่ให้ทั้งกำลังใจที่ดีเยี่ยมตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำวิจัย

ท้ายสุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พ่อแม่ ที่ได้กรุณาอบรมเลี้ยงดูและปลูกฝังการใฝ่รู้ใฝ่เรียน และขอขอบคุณสามี พันเอกสมพิศ เพิ่มพูล และลูกทั้ง 3 คน ที่ให้กำลังใจและคอยดูแลห่วงใย ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำวิจัย

วาสนา เพิ่มพูล

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	9
	ความสำคัญของการวิจัย.....	9
	คำถามในการวิจัย.....	9
	ขอบเขตของการวิจัย.....	10
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
	สมมติฐานในการวิจัย.....	13
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
	แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน.....	14
	แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้	
	วิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับนักศึกษา	
	การศึกษานอกโรงเรียน.....	35
	แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self directed learning)	68
	หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้.....	73
	หลักการและแนวคิดในการพัฒนาชุดการสอนเสริม.....	76
	สรุปหลักการ แนวคิด และทฤษฎีนำไปใช้ในการสร้างชุดการสอนเสริม	
	วิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับนักศึกษา	
	การศึกษานอกโรงเรียน.....	85
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	92
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	98
	ขั้นตอนในการวิจัย.....	98
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	106

บทที่ (ต่อ)	หน้า
การเลือกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	107
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	107
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	113
การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	114
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	114
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	117
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาและออกแบบชุดการสอนเสริม.....	117
ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้ชุดการสอนเสริม.....	127
ตอนที่ 3 สรุปข้อเสนอแนะและปรับปรุงชุดการสอนเสริม.....	133
5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	138
สรุปผลการวิจัย	141
อภิปรายผล.....	143
ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ.....	149
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย.....	150
บรรณานุกรม.....	151
ภาคผนวก.....	161
ภาคผนวก ก แผนการดำเนินวิจัย.....	162
ภาคผนวก ข เอกสารขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย	164
ภาคผนวก ค เอกสารเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	167
ภาคผนวก ง รายชื่อนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน.....	172
ภาคผนวก จ แบบทดสอบ.....	175
ภาคผนวก ฉ แบบประเมินชุดการสอนเสริม.....	181
ภาคผนวก ช แบบสัมภาษณ์.....	186

บทที่ (ต่อ)	หน้า
ภาคผนวก ข ประเด็นหัวข้อในการอภิปรายกลุ่ม.....	200
ภาคผนวก ฉ ชุดการสอนเสริม.....	204
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	378

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินคุณภาพ ชุดการสอนเสริมด้านการจัดและการนำเสนอเนื้อหา.....	121
2	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินคุณภาพ ชุดการสอนเสริมด้านการผลิต.....	122
3	ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินคุณภาพ ชุดการสอนเสริมด้านการนำไปใช้.....	123
4	การหาประสิทธิภาพชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยม ศึกษาตอนปลาย กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน 1 คน.....	124
5	การหาประสิทธิภาพชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยม ศึกษาตอนปลาย กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน 10 คน.....	126
6	การหาประสิทธิภาพชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยม ศึกษาตอนปลาย กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน 20 คน.....	127
7	คะแนน ความถี่ และร้อยละ การทดสอบนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การเรียนรู้วัดวิบูลย์กิตติ.....	128
8	การวิเคราะห์หาค่าความยาก(P) และค่าอำนาจจำแนก (r).....	130
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการทดสอบก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	131
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการทดสอบก่อน-หลังของกลุ่มทดลอง	132
11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการทดสอบก่อน-หลังของกลุ่มควบคุม	132
12.	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการทดสอบหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	133

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
2 โครงสร้างหลักสูตรตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	25
3 สรุปขั้นตอนการวิจัย.....	106

วาสนา เพิ่มพูล. (2549). การพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา

ตอนปลาย สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 .ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การศึกษาผู้ใหญ่).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .

คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ ,

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ , รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ หลาบมาลา

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนเสริมกับการเรียนการสอนเสริมตามปกติ และเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่มย่อย การใช้ชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนในการวิจัยมี 3 ขั้นตอน 1) การสร้างชุดการสอนเสริม 2) การทดลองและหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเสริม 3) การปรับปรุงและพัฒนาชุดการสอนเสริม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์การเรียนรู้วัดวิญญูพัฒนกิตติ์ เขตบางขุนเทียน ภาคเรียนที่ 2/2548 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 56 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง (Experimented Group) 1 ห้อง มีนักศึกษา 28 คน และกลุ่มควบคุม (Controlled Group) 1 ห้อง มีนักศึกษา 28 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสอบถามประเมินประสิทธิภาพชุดการสอนเสริม 3 ด้าน คือ ด้านการจัดและนำเสนอเนื้อหา ด้านการผลิตและด้านการนำไปใช้ พร้อมทั้งแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t - test) การหาประสิทธิภาพ (Efficiency) ของชุดการสอนเสริมโดยการใช้สูตร E_1 / E_2 ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานก่อนและหลังการทดลอง คือ 80/80 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ผลการวิจัย การเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนของการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางขุนเทียนพบว่า มีปัญหาด้านผู้เรียน มีเวลาน้อยมากในการฝึกฝนและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนล้าสมัยมีแต่เอกสารตำราเรียน ขาดผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษโดยตรง และขาดแหล่งการเรียนรู้ในการหาความรู้ด้วยตนเอง ผลการประเมิน

คุณภาพชุดการสอนเสริมของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ชุดการสอนเสริมมีคุณภาพดีและมีความเหมาะสมเพียงพอต่อการนำไปใช้ ส่วนการหาประสิทธิภาพชุดการสอนเสริม มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ระหว่างการใช้ชุดการสอนเสริมกับการสอนเสริมตามปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดการสอนเสริมสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ใช้การสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และผลจากการสนทนากลุ่มย่อย สามารถสรุปได้ว่า ชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการนำไปใช้ในการสอนเสริมให้กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น นอกจากนี้การสนทนากลุ่มย่อยยังกล่าวถึง สภาพและความพร้อม การจัดการศึกษาของการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางขุนเทียน มีปัญหา หลายด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านสถานที่ และนโยบายของรัฐยังให้ความสำคัญน้อยกับการศึกษานอกโรงเรียน

Wasana Permpool . (2006). *Development of English Tutorial Packages at the Upper*

Secondary Level for Non-Formal Education Students as of the Basic

Education Curriculum, B.E. 2544. Dissertation, Ed.D. (Adult Education).

Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee :

Assoc. Prof. Dr. Sauwanee Lewan, Assoc. Prof. Dr. Suwat Watanawong,

Assoc. Prof. Dr. Surasak Labmala

The purposes of this research were (1) to develop English tutorial packages at the upper secondary level for non-formal education students, (2) to compare their English achievement test scores between using tutorial package additionally and traditional teaching method only and (3) to collect the data from focus group discussion about their English tutorial packages.

The three steps of research were:- (1) tutorial package construction (2) the testing to find tutorial packages efficiency (3) improvement and development of the tutorial packages.

The sample were 56 students non-formal education from Wiboonpatanakit center of Bangkhuntian Non-Formal Education Service Area. The students were randomly divided into experimental and controlled groups of 28 students each.

The research instruments were constructive interview form and tutorial packages efficiency questionnaire in three aspects : providing and content, production and implementation, also the pretest and posttest achievement form. The statistic used were mean, standard deviation and t-test.

Efficiency of tutorial packages were also calculated by using E_1/E_2 formula at 80/80 criterion. Then the data were analyzed by SPSS program.

The research results indicated that (1) the problems of the students were not enough time for studying and additional training ; out of dated in teaching and learning media and there were only text books; short of experiment English tutors and

self-help education resources (2) the experts evaluated tutorial packages at good for implementation (3) the efficiency of tutorial packages were at 80/80 as required by the criteria. (4) the difference between achievement scores of tutorial packages and traditional teaching method was at .01 level of significance that could be concluded that English tutorial packages were good for implementation and a higher achievement test scores (5) the focus-group discussion indicated that Bangkokian Non-Formal Education Service Area had many problems, such as, personnel, academic, budget, building and the state policy minimized the importance of non-formal education.

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาอังกฤษนับว่าเป็นภาษาสากลที่ทั่วโลกใช้ในการติดต่อสื่อสารกันมาตั้งแต่อดีต ปัจจุบันและในอนาคต ได้อย่างกว้างขวางในระดับนานาชาติ และยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด ที่ใช้เป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจต่อกันระหว่างมวลมนุษยชนทุกๆ ด้าน ยิ่งในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกยุคข่าวสารข้อมูลสนเทศ ยุคข่าวสารไร้พรมแดนและวิทยาการต่างๆ มีความเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วและทั่วถึง จึงทำให้ภาษาอังกฤษมีส่วนเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในยุคนี้มากขึ้น

ปัจจุบันประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่ภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยมากขึ้น โดยเฉพาะด้านการศึกษา วัฒนธรรมและการติดต่อค้าขาย จะพบว่าภาษาอังกฤษถูกนำมาใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งออกมาในรูปของสื่อต่างๆ เช่น ป้ายโฆษณา สิ่งของเครื่องใช้ ยารักษาโรค หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ตำราแบบเรียน สื่อและสิ่งพิมพ์ต่างๆ เป็นต้น (พวงหยก ส่องศรี. 2542 : 1-2)

ดังนั้นในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อการประกอบอาชีพ และเพื่อให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกและสังคม นอกจากนี้ การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จะช่วยทำให้มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล สามารถสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและมั่นใจ รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น เรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของต่างประเทศและสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ. 2545 :1) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของนายกรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ที่ตั้งเป้าหมายไว้ว่า เด็กไทยยุคใหม่จะต้องสามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในการแข่งขันและเจรจาต่อรองในเวทีระดับนานาชาติ และอดี้อย โปธารามิก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวอีกว่า ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาภาษาอังกฤษให้กับครูที่ทำการสอนภาษาอังกฤษทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ซึ่งมีอยู่ประมาณ 6-7 หมื่นคนอย่างจริงจัง รวมไปถึงการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ให้แก่กลุ่มประชาชน ภาคบริการ โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยว เช่น คนขับแท็กซี่ แม่ค้า และไกด์ เป็นต้น (สุพัชรี ผุดผ่อง. 2547 : 10 -11) ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

จากความสำคัญดังกล่าว รัฐจำเป็นต้องเร่งพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษให้กับคนไทย โดยกำหนดให้นักเรียนได้เรียนภาษาอังกฤษในทุกระดับชั้น และจัดให้มีการเรียนการสอนทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียน เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพและศักยภาพ ตามที่แผนการศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้ระบุถึงวิสัยทัศน์การพัฒนาการศึกษาในอนาคตว่า ควรพัฒนาคนไทยให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในโลกยุคโลกาภิวัตน์ คือ ต้องมีความรู้ภาษาต่างประเทศเป็นอย่างดีโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ (พูนสุข อุดม. 2546 : 3)

แม้ว่าประเทศไทยดำเนินการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมาเป็นเวลานานแล้วก็ตาม แต่ยังคงประสบปัญหามากมาย ทำให้การสอนภาษาอังกฤษไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งเกิดจากปัญหาหลายด้าน ได้แก่ 1) ด้านครูผู้สอน พบว่าครูภาษาอังกฤษร้อยละ 70 ไม่ได้เรียนวิชาเอกหรือวิชาโทภาษาอังกฤษ และขาดครูที่มีวุฒิการศึกษาทางภาษาอังกฤษโดยตรง (พวงหยก ส่องศรี. 2542 : บทคัดย่อ ; พยุง ชำนาญ. 2540 :บทคัดย่อ) 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า ครูขาดเทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลาย การเรียนการสอนไม่น่าสนใจ ไม่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (วราพรรณ เครื่องพนัด, 2540 : บทคัดย่อ) 3) ด้านสื่อการสอนพบว่าสื่อยังไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาและขาดการบริการด้านสื่อให้เพียงพอกับครูผู้สอนและผู้เรียน (กรรณิการ์ เจริญสุพัตรชัย.2539 : บทคัดย่อ) 4) ด้านงบประมาณ พบว่าขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนที่ทันสมัย (เมตตา ดวงขาว.2541 :บทคัดย่อ) นอกจากนี้ยังพบว่า คุณภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมักจะมีปัญหาด้านทักษะการอ่านมากที่สุด เนื่องจากการอ่านถือได้ว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญและมีประโยชน์มาก เพราะการอ่านเป็นทักษะที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนภาษา ซึ่งจะช่วยพัฒนาตนและสังคมของตน (วันเพ็ญ ชัยมณี. 2539 : บทคัดย่อ) จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า เป็นสภาพปัญหาและเป็นหน้าที่ของรัฐจะต้องปรับปรุงแก้ไข และหาวิธีการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ ความชำนาญด้านภาษาอังกฤษมากที่สุดเพื่อนำไปใช้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

จากสภาพการณ์ข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนนโยบายให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง โดยจัดให้ภาษาอังกฤษอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และพยายามที่จะปรับปรุงให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษา โดยมีเป้าหมายหลัก คือ ต้องการปลูกฝังส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้ภาษา ทั้งทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียนไปพร้อมๆกัน (จิราภรณ์ มั่นเศรษฐวิทย์ .

2547 : 1-2) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เคนคลิน (Candlin.1981 : 4) และเทเลอร์ (Taylor. 1983 : 69) ที่กล่าวว่าการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จะต้องประกอบด้วยทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน นอกจากนี้ งานวิจัยของ แซปโปโล (Zappolo.1981 :31) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษที่คนเราใช้มากที่สุดคือ ทักษะการฟัง 95% การพูด 30% การอ่าน 16% และการเขียน 9% ดังนั้นแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในระดับสูงขึ้นเพื่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการเข้าสู่สังคมโลกในอนาคต(สุรัชย์ บุญญานุสิทธิ์. 2546 : เอกสารอัดสำเนา) นอกจากนี้ สรรพร ศิริพันธ์ (2545 : 1) มีแนวคิดคล้ายกันว่า การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันเป็นภาษาอังกฤษ ตลอดจนการเรียนการสอน ต้องมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ในสถานการณ์ต่างๆ มีประสบการณ์ตรง ในการนำภาษาอังกฤษไปใช้ในการประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากรายงานสภาวะการศึกษาไทยปี 2544 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติระบุว่าแรงงานส่วนใหญ่ร้อยละ 63.31 มีการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษา ประชากรไทยที่มี อายุ 15 ปี ขึ้นไปมีการศึกษาโดยเฉลี่ยเพียงร้อยละ 53 และประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปต้องการศึกษาต่อให้จบการศึกษาขั้นพื้นฐานประมาณ 19 ล้านคน จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การศึกษาในระบบโรงเรียนไม่สามารถสนองความต้องการในการเรียนรู้ของประชากรไทยได้อย่างทั่วถึง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : 2-3) ดังนั้นจึงเป็นภารกิจและบทบาทการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งในปัจจุบันถือว่าการศึกษาอีกประเภทหนึ่งที่มีความแตกต่างไปจากการศึกษาในระบบโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการเรียน และการวัดผลประเมินผล นอกจากนี้ สุมาลี สังข์ศรี (2544 : 93) ได้อธิบายว่าการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อบริการให้แก่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นประชากรนอกโรงเรียน ได้แก่ ประชากรก่อนวัยเรียน ประชากรที่อยู่ในวัยเรียนแต่พลาดโอกาสเข้าศึกษาในระดับต่างๆ ตลอดจนประชากรที่พ้นอายุวัยเรียนในระบบโรงเรียนจนถึงผู้สูงอายุ โดยมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับสภาพความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย มีความยืดหยุ่นในเรื่องหลักสูตร เวลาเรียน สถานที่เรียน วิธีเรียน ให้กับผู้เรียน ไม่มีข้อจำกัด ในเรื่องอายุ อาชีพพื้นฐาน การศึกษา เน้นการเรียนเรื่องที่เป็นสภาพปัจจุบัน เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ซึ่งในปัจจุบันการศึกษานอกโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นมากขึ้นในประเทศที่กำลังพัฒนา

จะเห็นได้ว่างานการศึกษานอกโรงเรียนเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ มีกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบสำหรับให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาดังนั้นการศึกษานอกโรงเรียนเป็นการศึกษาเพื่อเสริมและเติมเต็มให้แก่การศึกษาในระบบเป็นการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ มีศักดิ์ศรี และศักยภาพเพียงพอที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ จึงต้องมีการพัฒนาอย่างจริงจัง ซึ่งกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ดำเนินการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แทนหลักสูตรเก่า โดยให้บริการทางการศึกษาในหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การศึกษาสายสามัญ การศึกษาสายอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความต้องการและความเหมาะสมกับสภาพความพร้อมของตนเอง

ผลจากการดำเนินงานของการศึกษานอกโรงเรียนที่ผ่านมาพบว่า มีปัญหาหลายประการ โดยมีข้อมูลผลงานจากการวิจัย ได้แก่ ผลงานวิจัยด้านครูผู้สอนของวิจิตรา วิเศษ (2545) ระบุว่าครูผู้สอนไม่พัฒนาการพบกลุ่มให้ทันสมัยและสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่น่าสนใจ เช่น ครูอ่านตำราให้นักเรียนฟัง หรือให้อ่านตำราเองแล้วทำรายงานส่ง ด้านสื่อการสอนไม่ทันสมัยและตำราแบบเรียนไม่เพียงพอแก่นักเรียน ส่วนด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า ข้อสอบแบบวัดไม่ตรงกับเนื้อหาที่เรียน ส่วนกรมวิชาการ (2545 :15) ได้สรุปปัญหาไว้ว่า ครูผู้สอนไม่มีความชำนาญในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นครูเป็นศูนย์กลางและไม่สอดคล้องกับหลักการ และขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อในระดับท้องถิ่น และงานวิจัยของ กนกวรรณ รุกขชาติ (2541: บทคัดย่อ) พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง และด้านผู้สอนเป็นผู้นำด้านวิธีคิด และวิธีการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียนไม่มีเวลาในการค้นคว้าหาความรู้ หรือศึกษาด้วยตนเองในเนื้อหาต่างๆที่ครอบคลุมหมายอาจจะสาเหตุมาจากผู้เรียนมีภาระงานมาก ประกอบกับผู้เรียนส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรมจึงไม่มีเวลาออกไปค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ที่อยู่ในชุมชน

ตามที่กระทรวงศึกษาได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลาง แทนหลักสูตรเก่าทุกหลักสูตร ทำให้มีผลกระทบทุกหลักสูตรของการศึกษานอกโรงเรียน จำเป็นต้องปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไปด้วย ดังที่ ชาติชาตรี โยสีดา (2546 : คำนำ) ได้กล่าวถึง

ความจำเป็นในการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ด้อย พลาด และขาดโอกาสทางการศึกษา ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ด้านการศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 คุณลักษณะของสังคมและประชากรที่พึงประสงค์ในอนาคต และการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

สำหรับปัญหาด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของ นักศึกษาผู้ใหญ่ของการศึกษานอกโรงเรียน เท่าที่ผ่านมาพบว่า ไม่ประสบความสำเร็จ พื้นฐาน ความรู้ไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น เนื่องจากหลายสาเหตุ ด้วยกัน ได้แก่ ปัญหาเกิดจากการพบกลุ่มของนักศึกษา คือ ครูประจำกลุ่มไม่เชี่ยวชาญในเนื้อหา สาระที่สอน วิธีสอนเน้นใช้ครูเป็นศูนย์กลางในการกำหนดประเด็นปัญหา นักศึกษาจึงมีส่วนร่วม กิจกรรมน้อยลง ทำให้ติดนิสัยการเรียนแบบเดิมที่รอฟังการบรรยายจากครูในห้องเรียน ทั้งที่ ลักษณะการเรียนของการศึกษานอกโรงเรียน นักศึกษาจะต้องเตรียมตัวศึกษาบทเรียนมาก่อนล่วงหน้า และมาพบกลุ่มเพื่อจะซักถามปัญหาข้อสงสัยในบทเรียนเท่านั้น (ฉัตรชัย ใจเย็น. 2544 : 26) ปัญหาที่พบอีกประการหนึ่ง คือ ครูขาดเทคนิควิธีการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจิตวิทยา และการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ตามสภาพของนักศึกษาและขาดความรู้ความเข้าใจในศาสตร์การสอน ภาษาอังกฤษที่แท้จริง (บุษบา กาเซ็ม. 2540 : 98) ปัญหาจากตัวผู้เรียนคือ ผู้เรียนไม่มีเวลาในการ ค้นคว้าหาความรู้หรือศึกษาเนื้อหาต่างๆด้วยตนเอง อาจเกิดจากผู้เรียนมีภาระงานมาก ทำให้ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจ ผู้เรียนยังไม่สามารถสื่อสารกับ ชาวต่างชาติได้เท่าที่ควร (สุมิตรา อังวัฒนกุล. 2537 : 106-107 ; เฉลิมพล ดาวเรือง. 2534 : 55) และจากงานวิจัยของอรรวรรณ เศรษฐเสถียร (2538 : 67) พบว่าผู้เรียนไม่สามารถนำภาษาอังกฤษ ที่เรียนในชั้นเรียนไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษที่มีปัญหามากที่สุด คือปัญหาจากสื่อ ครูส่วนใหญ่จะใช้สื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าใช้สื่อ ชนิดอื่นๆ เนื่องจากขาดงบประมาณในการจัดซื้อ จึงมีผลทำให้การบริการสื่อได้ไม่ทั่วถึง (นงเยาว์ กอสนาน. 2540 : บทคัดย่อ) และขาดแคลนเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน เช่น วิดิทัศน์ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในการสอนภาษา สอดคล้องกับผลงานของวิลลิส (Willis. 1983 : 3) ที่พบว่า ครูส่วนใหญ่ชอบใช้วิดิทัศน์เป็นสื่อประกอบการสอน เพราะช่วยให้ผู้เรียนมี ความสามารถในการฟังและการพูดได้ดีขึ้น นอกจากนี้ปัญหาอื่นๆที่พบ คือ บางศูนย์การเรียนขาด แคลนห้องปฏิบัติการทางภาษา (ชนิศา จรัสรักษ์. 2542 : 3) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้นักศึกษา ผู้ใหญ่ได้รับประสบการณ์ตรง จากการได้ฟังและพูดเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ซึ่งผู้ใหญ่

สามารถใช้วิธีการเรียนรู้ได้หลายวิธี เช่น การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-directed Learning) สอดคล้องกับแนวคิดของแคนดี้ (Candy. 1991 : 54-68) ที่กล่าวว่า ผู้ใหญ่ต้องการนำตนเองและสามารถวิเคราะห์ความต้องการ การกำหนดจุดมุ่งหมาย การวางแผนการเรียนรู้จากการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

จากสภาพปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยแม้จะมีมานานทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนและมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรมาเป็นระยะก็ตาม ยังมีปัจจัยที่เป็นปัญหาต่อความสำเร็จในด้านการเรียนการสอนหลายประการ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหาจากการศึกษาบริบท เอกสาร ผลงานวิจัยของนักการศึกษาไทยและต่างประเทศ สังเกตพฤติกรรมการสอนของครูประจำกลุ่มและพฤติกรรมของนักศึกษาผู้ใหญ่ การสัมภาษณ์ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน และสิ่งที่พบอีกประการหนึ่ง คือ เมื่อนักศึกษาผู้ใหญ่บางส่วนมีความต้องการเข้ามาศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น จะพบว่า ปัญหาภาษาอังกฤษที่นักศึกษาต้องเรียนเป็นวิชาพื้นฐานหรือวิชาเลือก มีพื้นความรู้ยังไม่เพียงพอ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ต้องแก้ไขด้วยการเรียนเสริมที่ศูนย์ภาษาของมหาวิทยาลัย ในช่วงวันหยุดหรือปิดภาคเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดีขึ้นในระดับหนึ่งเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าบทบาทของการศึกษานอกโรงเรียนจะต้องปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ สิ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้ดีขึ้นได้นั้น คือ ปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้เพิ่มเติม เช่น การจัดการสอนเสริม ซึ่งสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน (2547 :14-20)ได้อธิบายว่า การสอนเสริมเป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพิ่มขึ้น และจะใช้กับเนื้อหาที่ยาก ผู้สอนเสริมอาจจะเป็นวิทยากร ผู้รู้ ผู้ชำนาญในเนื้อหาวิชานั้น ทำการสอนเสริมเพิ่มความเข้มแข็งในเนื้อหาวิชาการให้กับผู้เรียนเข้าใจดีขึ้น มีงานวิจัยที่เห็นด้วยกับการสอนเสริม ได้แก่ ผลงานวิจัยของ จิรา อ่อนเจริญ (2544:2) พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนเสริมการอ่านภาษาอังกฤษโดยวิธีสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาท (Reciprocal Teaching) มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนอ่านโดยวิธีปกติ และผลงานวิจัยของ ศิริรักษ์ ธิจิตต์ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาหลังจากได้รับการสอนเสริมสูงกว่าก่อนได้รับการสอน โดยใช้เอกสารการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และประสิทธิภาพของเครื่องมือมีค่าเท่ากับ 77.31/75.36 จากตัวอย่างงานวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การสอนเสริมเป็นกลวิธีหนึ่งที่ช่วยผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ การสอนเสริมอาจใช้สื่อการสอนชนิดใดก็ได้มาประกอบ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ หรือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ยัง

ปัจจุบันวิทยาการก้าวหน้าด้านคอมพิวเตอร์ ได้เข้ามามีบทบาทและเกี่ยวข้องกับวงการศึกษามากขึ้น ทำให้สามารถผลิตสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ออกมาได้หลากหลายรูปแบบ เป็นการช่วยครูผู้สอนอีกทางหนึ่ง ดังนั้น สื่อการสอนที่จะช่วยส่งเสริมในการสอนเสริมให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ คือ ชุดการสอน ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ชุดการสอน (Instructional Package) เป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งที่เป็นลักษณะของสื่อประสม (Multi – media) เป็นการใช้สื่อตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่ต้องการ โดยอาจจัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อ เนื้อหา และประสบการณ์ ของแต่ละหน่วยที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อาจจัดเอาไว้เป็นชุดๆ บรรจุในกล่อง ซองหรือกระเป๋า ชุดการสอนแต่ละชุดประกอบด้วยเนื้อหาสาระ บัตรคำสั่ง ใบงานในการทำกิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ เอกสารใบความรู้ เครื่องมือหรือสื่อที่จำเป็นสำหรับกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งแบบวัดประเมินผลการเรียนรู้ ดังนั้น ชุดการสอนจัดว่าเป็นเทคโนโลยีการศึกษาชนิดหนึ่ง ที่นิยมนำมาใช้ในการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นการจัดระบบการเรียนการสอนที่สมบูรณ์ ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง หรือครูสามารถใช้กับผู้เรียนเป็นกลุ่ม ชุดการสอนเป็นสื่อที่ได้จากระบบการผลิตและการนำสื่อมาใช้ให้สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง และวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ บุญเกื้อ ควรหาเวช (2543 : 4) ยังกล่าวอีกว่า ชุดการสอนถือว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่เข้ามามีบทบาทในวงการศึกษาไทย และเป็นสื่อที่นักการศึกษาไทยได้มองเห็นคุณค่าเพราะมีประโยชน์มาก เหมาะสำหรับนำมาปรับใช้กับการศึกษาในปัจจุบัน

จากความสำคัญดังกล่าว ชุดการสอนจึงเหมาะกับการนำมาใช้ในการจัดทำชุดการสอนเสริม วิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนซึ่งมีปัญหาการเรียนการสอนกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนให้สูงขึ้น เพราะชุดการสอนเสริมเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีส่วนช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จได้ ซึ่งมีผลการวิจัยของนักการศึกษาหลายท่าน ที่กล่าวถึงการนำชุดการสอนไปทดลองใช้แล้ว มีผลดีขึ้นต่อการเรียนการสอน ได้แก่ 1) สาโรจน์ นิลดำ (2539 : 2) พบว่า ชุดการสอนช่วยแก้ปัญหาการขาดครูผู้สอนและแบบเรียนไม่เพียงพอในปัจจุบัน 2) สุวรรณ อรุณทัยพิพัฒน์ (2542 : 2) พบว่า ชุดการสอนจะช่วยครูผู้สอนไม่ต้องเตรียมสิ่งอื่นๆ หรือวางแผนการสอนใหม่และยังช่วยแก้ปัญหาความไม่ถนัดในการสอนบทวิชาของครูได้อีกด้วย 3) สมหวัง แสงสุนานนท์ (2540 : บทคัดย่อ) ทดลองใช้ชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษด้านการอ่าน ด้านการเขียน และโครงสร้างไวยากรณ์และ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

ผู้ใหญ่มาก และ 4) วรียา สุริยัณยงค์ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่าหลังจากเรียนโดยใช้ชุดการสอน สำหรับเพื่อนช่วยสอน 1 ปี ผลสัมฤทธิ์สูงกว่าก่อนเรียนผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการสอน

จะเห็นได้ว่า การนำชุดการสอนมาทดลองใช้ในการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน มีประโยชน์หลายประการ เช่น ช่วยสร้างความสนใจในเนื้อหาตามขั้นตอน ฝึกการตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างกระตือรือร้น ได้เรียนรู้หรือรับรู้สาระเนื้อหาที่ละน้อยอย่างเป็นขั้นตอน ผู้เรียนมีโอกาสเรียนจากประสบการณ์ใกล้เคียงประสบการณ์ตรงจากสื่อในชุดการสอน ผู้เรียนทุกคนจะเรียนได้บรรลุเป้าหมายของระบบการเรียนการสอนใกล้เคียงกัน เพียงแต่ใช้เวลาการเรียนการสอนแตกต่างกันตามความสามารถที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ส่วนในด้านผู้สอนสามารถถ่ายทอดเนื้อหา และประสบการณ์ที่สลับซับซ้อนและมีลักษณะเป็นรูปธรรมสูง ให้ผู้เรียนเห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น ช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจให้แก่ผู้สอน นอกจากนี้ชุดการสอนยังมีคุณค่าสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ สามารถช่วยแก้ปัญหาขาดแคลนครูที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมได้อีกด้วย จากข้อสรุปต่างๆ ที่กล่าวมา จึงเชื่อมั่นได้ว่า ชุดการสอนเป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ช่วยส่งเสริมให้กระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน เป็นยุคโลกไร้พรมแดน และคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์ แม้กระทั่งวงการศึกษาก็มีการนำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการพัฒนาสื่อการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ได้ ซึ่งถือเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญของผู้สอนที่จะต้องมีความเข้าใจ อันนำไปสู่การพัฒนาสื่อเพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สรุปจากสภาพปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้นและข้อจำกัดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั้งด้านการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียน จากเอกสาร ผลงานวิจัย และจาก ประสบการณ์เดิมของผู้วิจัยที่เคยสอนและเกี่ยวข้องพบว่า ความสามารถด้านภาษาศาสตร์ในวิชาภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องปรับปรุงในหลายๆ ด้าน เช่น ด้านผู้สอน จะต้องหาผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านภาษาอังกฤษโดยตรง ด้านวิธีการเรียนการสอนต้องมีลักษณะบูรณาการ เน้นการมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน ด้านงบประมาณ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนที่เพียงพอและเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอน และด้านสื่อการสอน ครูผู้สอนจะต้องหานวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน จึงเป็นหน้าที่ของหลายฝ่าย ตั้งแต่ นโยบายของรัฐ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน จะต้องร่วมมือช่วยกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยคิดว่าควรจะแก้ไข

และหาแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ด้วยการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน โดยการหานวัตกรรม หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้แก่ ชุดการสอนเสริม เพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนให้สูงขึ้น และสามารถศึกษาต่อในระดับสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนเสริมกับการสอนเสริมตามปกติ
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่มย่อยการใช้ชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้แนวทางในการพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อคุณภาพสำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน
2. เป็นทางเลือกให้กับครูผู้สอนได้ใช้สื่อการเรียนรู้ ในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน
3. ได้แนวทางและข้อเสนอแนะให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียน สามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับช่วงชั้นอื่นๆ และในรายวิชาที่ยากให้มีคุณภาพ

คำถามในการวิจัย

1. การพัฒนาชุดการสอนเสริมจะช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหรือไม่
2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนเสริมกับการสอนเสริมตามปกติผลจะเป็นอย่างไร

3. ข้อมูลการเสนอแนะจากการสนทนากลุ่มย่อยการใช้ชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะได้แนวทางอะไรบ้าง

ขอบเขตของการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางขุนเทียน ที่ลงทะเบียนเรียนใน ภาคเรียนที่ 2/2548 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,682 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการสุ่มมา 1 ศูนย์ คือ ศูนย์การเรียนรู้วัดวิบูลย์พัฒนกิจดี ผู้ให้ข้อมูล เป็นนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจำนวน 56 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง (Experimented Group) 1 ห้อง มีนักศึกษา 28 คน และกลุ่มควบคุม (Controlled Group) 1 ห้อง มีนักศึกษา 28 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 การเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนเสริม ประกอบด้วย

- 1) คู่มือสำหรับครูผู้ใช้ชุดการสอนเสริม
- 2) คู่มือสำหรับนักเรียนที่ใช้ชุดการสอนเสริม
- 3) เนื้อหาและสื่ออื่นๆ
- 4) เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล
- 5) แบบฝึกหัดท้ายบท

1.2 การสอนเสริมตามปกติ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.2 คุณภาพชุดการสอนเสริม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เป็นสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนในระดับอำเภอ/เขต ตามระเบียบการบริหารราชการส่วนกลาง มีผู้อำนวยการ/หัวหน้าศูนย์ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ในที่นี้ หมายถึงศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตบางขุนเทียน

2. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่ลงทะเบียนเรียนเพื่อรับการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน เป็นหลักสูตรสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน

3. ชุดการสอนเสริม หมายถึง สื่อการสอนชนิดหนึ่งที่เป็นลักษณะของสื่อประสม โดยใช้สื่อตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปร่วมกัน เป็นชุดการสอนเสริม วิชาภาษาอังกฤษ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ทดลองกับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน มีลักษณะเป็นชุดๆ บรรจุในกล่อง ซองหรือกระเป๋าสุด การสอนแต่ละชุดประกอบด้วย เนื้อหาสาระ บัตรคำสั่ง ใบงานในการทำกิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ เอกสาร ใบความรู้ เครื่องมือหรือสื่อที่จำเป็นสำหรับกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งแบบวัดประเมินผลการเรียนรู้

4. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หมายถึง หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ใช้กับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกประเภท การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ หรือเทียบเท่า ดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แบ่ง 3 ระดับ การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

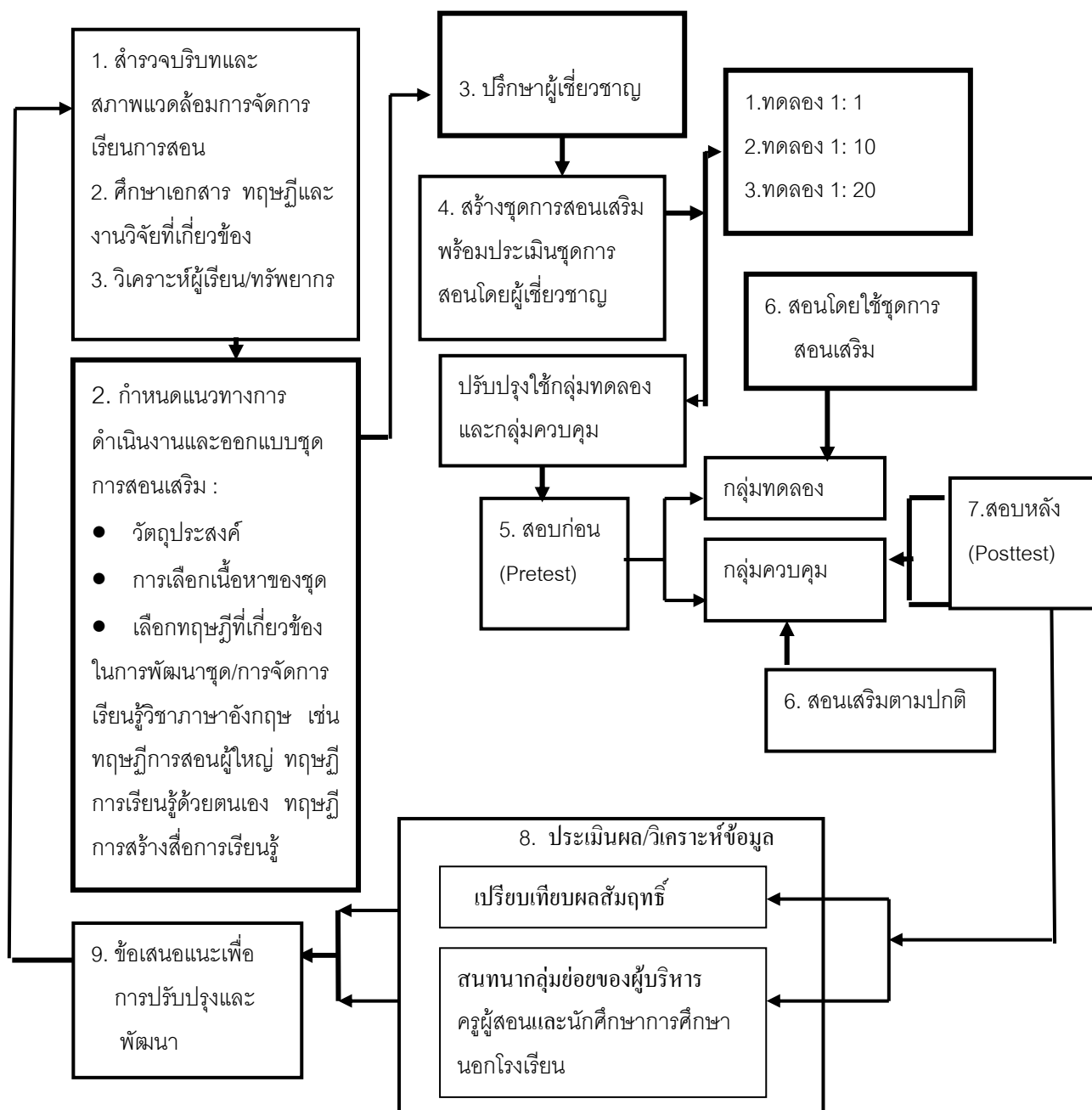
5. การสอนเสริมตามปกติ หมายถึง การเรียนการสอนโดยเชิญวิทยากรผู้รู้ ผู้ชำนาญ มาบรรยายให้ความรู้สำหรับเนื้อหาที่ยากตามเอกสารการเรียนรู้ที่ใช้อยู่ ให้กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักเกณฑ์สามารถสอนเสริมได้ภาคเรียนละ 3 ครั้ง ๆ ละ 3 ชั่วโมง ซึ่งผู้วิจัยใช้สอนกับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มควบคุม

6. การเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนเสริม หมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่ผู้วิจัย กำหนดให้เป็นกลุ่มทดลอง โดยให้ครูที่เป็นวิทยากรจัดการเรียนการสอนด้วยการใช้ชุดการสอนเสริมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามวัน เวลาและเนื้อหาที่กำหนดไว้

7. การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง เป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนการสอน โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน สามารถเลือกเรียนหรือเรียนตามความสามารถ ความสนใจของตนเอง ด้วยการฝึกปฏิบัติจากใบงาน และใบความรู้ต่างๆและระหว่างการเรียนการสอนเสริมหรือนำกลับไปฝึกปฏิบัติที่บ้าน โดยการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการประยุกต์ร่วมกันระหว่างเทคนิคและสื่อการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้แก่ การเรียนการสอนโดยชุดการสอน การจัดทำตารางเรียนแบบยืดหยุ่น ซึ่งวิธีการเรียนเหล่านี้จะช่วยเสริมประสิทธิภาพของการดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จากการศึกษา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยจึงสรุปการพัฒนาชุดการสอนเสริมของ การศึกษานอกโรงเรียนตามกรอบแนวคิดข้างล่าง ซึ่งเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองก่อนทดลองสูงกว่าหลังการทดลอง
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่องการพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน
2. แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน
3. แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้
5. หลักการและแนวคิดในการพัฒนาชุดการสอนเสริม
6. สรุปหลักการ แนวคิด และทฤษฎีนำไปใช้ในการสร้างชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน

1.1 ความเป็นมาของการศึกษานอกโรงเรียน

ในอดีตการจัดการศึกษาของประเทศไทยเป็นการจัดอย่างไม่เป็นทางการ และอยู่นอกรั้วโรงเรียน โดยใช้วัด และวังเป็นสถานที่ในการฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้ เป็นการจัดการศึกษาแก่ประชาชนตามสภาพความต้องการและจำเป็นตามยุคสมัยนั้น วิวัฒนาการของการศึกษานอกโรงเรียนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันสามารถแบ่งพัฒนาการของการศึกษานอกโรงเรียนออกเป็น 3 ยุค คือ ยุคการแก้ไขการไม่รู้หนังสือ (พ.ศ. 2483-2488) ยุคการขยายงานการศึกษาผู้ใหญ่ (พ.ศ. 2488-2522) และยุคการศึกษาตลอดชีวิต (พ.ศ. 2522-ปัจจุบัน) (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 5) สภาพการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งในอดีตเรียกว่าการศึกษาผู้ใหญ่ ได้มีการจัดการศึกษาให้กับประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2483 ต่อมาได้ขยายการจัดการศึกษาคครอบคลุมการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพให้กับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ และพ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับให้ได้รับการศึกษาตั้งแต่ระดับการรู้หนังสือหรือการอ่านออก

เขียนได้ จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะเห็นได้ว่า การศึกษาเป็นพื้นฐานการพัฒนาคุณภาพของประชาชน และการพัฒนาประเทศ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : 3)

รัฐจึงให้ความสำคัญกับเรื่องการศึกษา จึงได้ประกาศนโยบายปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งความรู้ (Knowledge-Based Society) และให้คนไทยได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต โดยยึดหลักการศึกษารสร้างชาติ สร้างคน และสร้างงาน (สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. 2547 : 1) จึงกำหนดรูปแบบของการศึกษาเป็น 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ (Formal Education) การศึกษานอกระบบ (Non-Formal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบเรื่องการศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย คือ สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน (เดิมเป็นกรมการศึกษานอกโรงเรียน) มีหน้าที่จัดและประสานงานการศึกษานอกโรงเรียน โดยมุ่งขยายโอกาสให้แก่ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนให้ได้รับการศึกษาที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รู้จักคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม และได้รับข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์และทันต่อเหตุการณ์ รวมทั้งมีโอกาสพัฒนาทักษะและวิชาชีพที่จำเป็นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางแทนหลักสูตรทุกระดับ มีผลกระทบต่อหลักสูตรทุกหลักสูตรของการศึกษานอกโรงเรียนต้องยกเลิกไปเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ

1.2 หลักการศึกษานอกโรงเรียน

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน (2547:6) ได้ระบุการศึกษานอกโรงเรียนมีหลักอยู่ 4 ประการ คือ

1. ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

การศึกษานอกโรงเรียนเป็นการจัดบริการทางการศึกษาเพื่อให้โอกาสแก่ผู้ที่พลาดโอกาสทางการศึกษา และผู้ด้อยโดยไม่มีข้อจำกัดในด้านเพศ วัย พื้นฐานการศึกษา อาชีพ ความสนใจ ฐานะทางเศรษฐกิจ ความห่างไกล ฯลฯ ให้ได้มีโอกาสรับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน

2. การกระจายโอกาสทางการศึกษา

การศึกษานอกโรงเรียนจะต้องใช้วิธีการต่างๆ เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาไปสู่กลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมทั่วถึงไม่ว่าจะอยู่ในเมืองหรืออยู่ในชนบทห่างไกล

3. ส่งเสริมการศึกษาที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนต้องส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่ต่อเนื่อง เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมเมื่อใดก็สามารถศึกษาหาความรู้ได้ตลอดเวลา และทุกช่วงชีวิต

4. ความยืดหยุ่นในกฎเกณฑ์และระเบียบต่างๆ

การศึกษานอกโรงเรียนจะต้องไม่เคร่งครัดในระบบกฎเกณฑ์ต่างๆ เหมือนการศึกษาในระบบโรงเรียน เช่น ไม่มีกฎเกณฑ์ในเรื่องอายุของผู้เรียน ไม่มีกฎเกณฑ์ในเรื่องพื้นฐานความรู้ว่าต้องจบระดับใดมาก่อนจึงจะเข้าเรียนได้ ไม่เคร่งครัดในเรื่องการเข้าออกจากกิจกรรมการเรียน ผู้เรียนสามารถเข้าเรียนได้เมื่อมีความพร้อม สามารถออกจากโรงเรียนก่อนได้เมื่อเขามีความจำเป็น และสามารถกลับเข้าเรียนได้ใหม่เมื่อมีความต้องการศึกษาหาความรู้

สรุปได้ว่า การศึกษานอกโรงเรียนมีบทบาทและเข้ามาเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของประเทศมาเป็นระยะเวลานาน เพื่อให้โอกาสแก่ผู้ที่พลาดและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนได้รับการศึกษาที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างเท่าเทียมกัน ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ดังนั้นการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งรับผิดชอบจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ ตลอดจนสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ทันต่อเหตุการณ์ โดยไม่จำกัดวัย เพศ พื้นฐานการศึกษา กิจกรรมทางการศึกษา มีความยืดหยุ่นในเรื่องต่างๆ เช่น ระเบียบ กฎเกณฑ์ หลักสูตร ระยะเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพกลุ่มเป้าหมายซึ่งมีความหลากหลาย และให้ครอบคลุมอย่างทั่วถึงทั่วประเทศ

1.3 ความสำคัญและลักษณะของการศึกษานอกโรงเรียน

1.3.1 ความสำคัญของการศึกษานอกโรงเรียน

การศึกษานอกโรงเรียน หรือการศึกษานอกระบบ ซึ่ง คูมส์ (Coombs: 1971) ได้นิยามว่า เป็นกิจกรรมทางการศึกษาที่จัดไว้สำหรับระบบปกติที่ดำเนินการอยู่ โดยอาจจัดแยกออกไปต่างหาก หรือจัดให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่ใหญ่กว่า ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะตอบสนองความต้องการและความสนใจในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย และ สุมาลี สังข์ศรี (2544 : 93) ได้อธิบาย การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ว่าเป็นการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนปกติ เพื่อให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นประชากรนอกระบบโรงเรียน ได้แก่ ประชากรก่อนวัยเรียน ประชากรที่อยู่ในวัยเรียนแต่พลาดโอกาสเข้าศึกษาในระดับต่างๆ

ตลอดจนประชากรที่มีอายุพ้นวัยเรียนในระบบโรงเรียนไปแล้ว จนถึงผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรม การศึกษามีวัตถุประสงค์ในการเรียนที่ชัดเจน โดยมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับสภาพความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย มีความยืดหยุ่นในเรื่อง หลักสูตร เวลาเรียน สถานที่เรียน วิธีเรียน ในด้านผู้เรียนไม่มีข้อจำกัดในเรื่องอายุ อาชีพ พื้นฐาน การศึกษา เน้นการเรียนเรื่องที่เป็นสภาพปัจจุบัน เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน หน่วยงานที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

1.3.2 ลักษณะสำคัญของการศึกษานอกโรงเรียน

ส่วนลักษณะสำคัญของการศึกษานอกโรงเรียน หรือการศึกษานอกระบบโรงเรียน นักการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้สรุปไว้ดังนี้ (ทองอยู่ แก้วไทรสะ. 2543 : 23)

1) ผู้เรียน ผู้เรียนในการศึกษานอกระบบไม่มีการกำหนดเกณฑ์อายุ เหมือนกับการศึกษาในระบบโรงเรียน การเรียนขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้เรียนเป็นสำคัญไม่มีการบังคับ ผู้เรียนทุกเพศ ทุกวัย และทุกวุฒิ สามารถสมัครเรียนได้ตามความต้องการและความสนใจที่ ตนเองมีต่อวิชานั้นๆ

2) ผู้สอน ผู้สอนและบุคลากรการศึกษานอกระบบอาจจะเป็นครูผู้สอนที่มีความรู้ ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญในวิชาที่เรียนโดยตรง หรือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์จากการประกอบอาชีพของตนมาเป็นวิทยากรและอาสาสมัคร

3) หลักสูตรและเนื้อหาวิชา หลักสูตรและเนื้อหาวิชาการศึกษานอกระบบยืดหยุ่นได้มาก เนื้อหาสามารถปรับตามท้องถิ่นและความสนใจของผู้เรียน หลักสูตรจะสร้างจากความสนใจและความต้องการของผู้เรียนที่มุ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

4) รูปแบบการจัด การจัดการศึกษานอกระบบไม่มีรูปแบบแน่นอน รูปแบบการจัดจะต่างกันไปเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์ของผู้จัด และผู้รับบริการ

5) การเรียนการสอน วิธีการเรียนการสอนของการศึกษานอกระบบ จะมีรูปแบบแตกต่างกันไปตามความเหมาะสม ความจำเป็น บางครั้งจะจัดการเรียนการสอนเป็นชั้น และบางครั้งจะไม่ใช่ชั้นเรียน แต่จัดในรูปกลุ่ม พบปะสนทนา การสาธิต การฝึกอบรม การใช้ สื่อทัศนูปกรณ์ และสื่อมวลชน การศึกษาทางไกล ฯลฯ

6) สถานที่จัดให้บริการการศึกษานอกระบบจะกระจาย เปลี่ยนแปลงและโยกย้ายไปตามสถานที่ที่อำนวยให้ และเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น โดยอาจจะจัดขึ้นที่ศาลา วัด ชั้นเรียนของโรงเรียนภาคปกติ ศูนย์อนามัย ห้องสมุดประชาชน อำเภอหรือจังหวัด ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ศูนย์การเรียนรู้ สถานประกอบการ สนามกีฬา ศาลาประชาคม ได้หรือไม่ ฯลฯ

7) ระยะเวลา ระยะเวลาเรียนของการศึกษานอกระบบขึ้นอยู่กับชนิดและลักษณะของวิชา รวมทั้งความสนใจของผู้เรียนด้วย

8) หน่วยงานและสถาบันที่รับผิดชอบ หน่วยงานและสถาบันที่รับผิดชอบการศึกษานอกระบบ มีทั้งภาครัฐบาล เช่น กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมอนามัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน ฯลฯ ภาคเอกชน เช่น สมาคมต่างๆ ธนาคาร องค์การ บริษัท ฯลฯ รัฐวิสาหกิจ เช่น การไฟฟ้าฯ การสื่อสารฯ การไปรษณีย์โทรเลข การประปาฯ รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย วิทยาลัย ฯลฯ

9) การรับรองความสามารถและคุณวุฒิ การประเมินผลการศึกษานอกระบบมักจะประเมินในระยะสั้นๆ ประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตรที่ได้มีความหมายเพียงว่า ได้ผ่านการเรียนหรือการฝึกอบรมในเรื่องใดมาเท่านั้น มิได้ถือเป็นเรื่องที่สำคัญมากนักเพราะมิได้กำหนดให้เห็นว่ามีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับใดของมาตรฐานการเรียนในระบบภาคปกติ (ยกเว้นการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ซึ่งมีศักดิ์และสิทธิเท่ากับผู้เรียนตามหลักสูตรของโรงเรียนภาคปกติทุกประการ)

10) การยืดหยุ่นของการจัด กิจกรรมและโครงการต่างๆ ของการศึกษานอกระบบมีความยืดหยุ่นมาก เพื่อให้การจัดสนองตอบความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนหลักสูตร เนื้อหา ระยะเวลา สถานที่ วิธีสอน และวิทยากรผู้สอนนั้น จะปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมกับสภาพที่เป็นอยู่

สรุปได้ว่า ความสำคัญและลักษณะของการศึกษานอกโรงเรียน หรือการศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นกิจกรรมการศึกษาที่จัดให้แก่กลุ่มเป้าหมายก่อนวัยเรียน อยู่ในวัยเรียน แต่พลาดโอกาสที่จะเข้ารับการศึกษาระบบโรงเรียน ตลอดจนผู้พ้นวัยเรียน และผู้สูงอายุ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้จะเรียนด้วยความสมัครใจ ไม่มีการบังคับ ไม่จำกัดอายุ อาชีพ หรือพื้นฐานการศึกษา ดังนั้นเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนจะต้องหาวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย และยืดหยุ่นเพื่อให้เข้ากับความสนใจของผู้เรียน โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษจัดว่าเป็นวิชาที่ยาก ผู้สอนต้องมีความเชี่ยวชาญในการถ่ายทอดความรู้ด้วยการสอนเสริม และใช้สื่อการเรียนรู้ที่จะเอื้อต่อผู้เรียนมากที่สุด

1.4 กลุ่มเป้าหมายในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

การศึกษานอกโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้กับกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกโรงเรียนซึ่งเป็นผู้ที่พลาดโอกาสด้วยเหตุผลความจำเป็นต่างๆ เช่น ปัญหาด้านการเงิน ปัญหาด้านสุขภาพ

ต้องออกมาช่วยครอบครัวในการประกอบอาชีพ เป็นต้น กลุ่มเป้าหมายในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนแบ่งตามช่วงอายุหรือช่วงชีวิตได้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 7)

1.4.1 เด็กแรกเกิด

เป็นการจัดการศึกษาให้แก่พ่อแม่ตั้งแต่เด็กอยู่ในครรภ์มารดา จนกระทั่งเด็กคลอดออกมาก็ให้การศึกษาเรื่องการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดแก่พ่อแม่ ซึ่งจะทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็กต่อไป

1.4.2 เด็กก่อนวัยเรียน

เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในพื้นที่ที่ยังไม่มีการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน เช่น ยังไม่มีโรงเรียนอนุบาลหรือชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา หน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียนอาจจัดบริการในรูปแบบของศูนย์เด็กเล็กหรือศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน เป็นต้น

1.4.3 เยาวชนในวัยเรียน

เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนที่ยังเรียนไม่จบแต่ต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน หรือเยาวชนที่จบการศึกษาเพียงระดับต้นๆ แล้วไม่มีโอกาสศึกษาต่อต้องเข้าสู่ตลาดแรงงาน

1.4.4 ผู้ที่พ้นวัยเรียนไปแล้วและเข้าสู่การทำงาน

เป็นการจัดการศึกษาให้กับเยาวชนที่พ้นวัยศึกษาแล้วเรียนและเข้าสู่การทำงาน หรืออาจเป็นผู้ใหญ่ซึ่งอยู่วัยทำงาน เพื่อให้คนกลุ่มนี้ได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

1.4.5 ผู้ใหญ่วัยทำงาน

คล้ายกับผู้พ้นวัยเรียน แต่ที่แยกกลุ่มเช่นนี้เพราะต้องการชี้ให้เห็นว่ากลุ่มนี้ทำงานแล้วเป็นเวลาพอสมควร บางกลุ่มอาจใกล้จะหยุดพักหรือเกษียณด้านการทำงานแล้ว

1.4.6 ผู้สูงอายุ

เป็นการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มที่พ้นจากภาระการงานแล้ว หรือเกษียณอายุราชการแล้ว ซึ่งเป็นวัยที่อาจจะไม่แสวงหาความรู้เพื่อความก้าวหน้าในงาน แต่อาจจะต้องการความรู้เพื่อการปรับตัวเข้าสู่วัยชรา ความรู้ในด้านการพักผ่อน งานอดิเรก หรือความรู้ที่จะเป็นประโยชน์แก่การดำเนินชีวิตในวัยชรามากกว่า

1.5 ประเภทและกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน

การจัดประเภทและกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ทุกกลุ่มที่อยู่ในระบบโรงเรียน เพื่อให้ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ซึ่งสามารถแบ่งประเภทและกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ดังนี้ (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : เอกสารอัดสำเนา)

1.5.1 การศึกษาพื้นฐาน (General or Basic Education)

เป็นการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในระบบโรงเรียน เพื่อให้ได้มีโอกาสในการเรียนรู้ด้วยรูปแบบวิธีการที่เหมาะสม มีสาระที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการเพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิต สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข การจัดการศึกษาพื้นฐานจึงครอบคลุมเนื้อหาตั้งแต่การส่งเสริมการรู้หนังสือ การจัดการศึกษาต่อเนื่องโดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1.5.2 การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ (Occupational Education)

เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ ได้แก่ การฝึกทักษะอาชีพ การเข้าสู่อาชีพ และการพัฒนาอาชีพ

1.5.3 การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

เป็นการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน ซึ่งต้องจำแนกเนื้อหาสาระ ทั้งที่เป็นทักษะชีวิตแกนกลางที่ทุกคนในสังคมไทยจะต้องเรียนรู้ เช่น ทักษะชีวิตด้านสุขภาพอนามัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมทั้งทักษะชีวิตที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคด้วย รูปแบบการจัดการศึกษาจะเน้นทั้งการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยโดยนำกิจกรรมกลุ่มสนใจ การฝึกอบรม กิจกรรมค่าย กิจกรรมชุมชนเข้ามาใช้ ซึ่งสถานศึกษาสามารถจัดเองโดยจัดทำโปรแกรมให้กับผู้มาสมัครเรียน หรือจัดร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน

1.5.4 การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน (Society and Community Education)

เป็นการจัดการศึกษาที่บูรณาการความรู้และทักษะ ผู้เรียนสามารถนำความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคม

และชุมชน รูปแบบการเรียนรู้จะมีความหลากหลายและใช้ชุมชนเป็นฐาน เนื้อหาสาระจะเน้นหนักในเรื่องการพัฒนาสังคมและชุมชน กระบวนการเรียนรู้จะผสมผสานทั้งการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ใช้เวทีประชารัฐ เวทีชาวบ้าน เป็นกลไกผลักดันกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน ใช้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นแหล่งกลาง ซึ่งแต่ละแห่งจะมีหลักสูตรท้องถิ่นที่หลากหลาย เป้าหมายของการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน คือการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และชุมชนที่เข้มแข็งเป็นปึกแผ่น แก้ปัญหาของตนและพึ่งพาตนเองได้

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะต้องให้สอดคล้องกับสภาพกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม เพราะธรรมชาติของแต่ละช่วงอายุจะมีพัฒนาการต่างกัน จำเป็นต้องจัดกิจกรรมให้หลากหลายเพื่อเป็นทางเลือกให้กับกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้ตามความสมัครใจ ความสามารถ ความสนใจ ซึ่งกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่จัดอยู่เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานในการดำเนินชีวิต มีความรู้ความสามารถไปประกอบอาชีพ เพื่อสามารถดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันได้ จะส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง สังคม และชุมชน นอกจากนี้กิจกรรมต่างๆ ของการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะต้องสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 โดยเฉพาะระดับมัธยมปลายระบุว่า เป็นการจัดเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เน้นช่องทางการประกอบอาชีพ รู้จักตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตน สามารถนำประสบการณ์ไปแก้ปัญหาชีวิตประจำวันได้ จะทำให้ผู้เรียนดำเนินชีวิตไปอย่างราบรื่นและมีความสุข

1.6 สาระสำคัญของหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกระบบ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

จากเจตนารมณ์ด้านการศึกษาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดสาระที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่ต้องเก็บค่าใช้จ่าย” เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามเจตนารมณ์ดังกล่าว การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้ปรับใช้มาตรฐานและสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ซึ่งต้องคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญดังนี้ (สำนักบริหารงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน. 2547 : 8-10)

1.6.1 แนวคิด

การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้มีการพัฒนามาจากพื้นฐานทางด้าน

ปรัชญาการศึกษา จิตวิทยา ความเชื่อและการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ทฤษฎีหลักสูตร และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตลอดจนการพัฒนาระบบการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติ และความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ผู้ใหญ่ที่พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ โดยมีแนวคิดที่สำคัญที่ต้องคำนึงถึงหลายประการดังนี้

1) ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ มีคุณลักษณะ และมีความต้องการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากเด็ก ได้แก่ ต้องการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงอาชีพที่มีอยู่ ต้องการเรียนรู้เพื่อการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ และบางคนต้องการได้รับการยอมรับจากสังคม ดังนั้น เป็นหน้าที่ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนที่ต้องคำนึงถึงด้านการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

2) การพัฒนาหลักสูตรวิธีการจัดสาระและกระบวนการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับทฤษฎีหลักสูตรตามแนวทางการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ ตลอดจนธรรมชาติหลักการและศาสตร์การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Andragogy) รวมทั้งผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความสามารถการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้ใหญ่

3) การกำหนดสาระและประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ ต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาผู้ใหญ่ และปรัชญาการศึกษาผู้ใหญ่ที่มุ่งเน้นการส่งเสริม การวิเคราะห์สภาพสังคม และการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการ “คิดเป็น” เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปสร้างองค์ความรู้และนำสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

4) ความต้องการในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เป็นการเรียนรู้เพื่อนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการประกอบอาชีพได้ทันที ดังนั้น การจัดสาระและกิจกรรมการเรียนรู้จึงมีความจำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

1.6.2 หลักการ

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีหลักการดังนี้

- 1) เป็นการศึกษาสำหรับผู้พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ
- 2) เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้ที่พลาดโอกาสและขาดโอกาสได้รับการศึกษาในระบบหรือในพื้นที่ที่สถานศึกษาในระบบไม่สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีให้ได้

3) เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น เน้นการเรียนรู้แบบ บูรณาการ และการปฏิบัติจริงสอดคล้องกับวิถีชีวิต นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการ ประกอบอาชีพได้ทันที

4) เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เห็นคุณค่าและมีความ เชื่อมั่นในตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้ ตลอดจนแสวงหาความรู้ในการพัฒนาตนเองและสังคม อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

5) เป็นการศึกษาที่ให้คุณค่าของความรู้ ประสบการณ์ และอาชีพของผู้ เรียน โดยสามารถนำมาเทียบโอนเป็นผลการเรียนตามหลักสูตรได้

6) ส่งเสริมให้บุคคล องค์กร ชุมชนในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

1.6.3 จุดหมาย

เพื่อให้การจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มี ความเป็นไทยและมีศักยภาพในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต จึงกำหนดจุดหมายซึ่งเป็น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา ดังนี้

1) เห็นคุณค่าและมีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพุทธ ศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

2) มีความรู้ ความเข้าใจประวัติศาสตร์ชาติไทย ชุมชน และท้องถิ่น ภูมิใจ ในความเป็นไทย ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักภาษา สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3) รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้ สังคม

4) มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สภาพ ปัญหาของตนเอง ชุมชน และสังคม โดยใช้กระบวนการ “คิดเป็น” ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

5) มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ และสร้าง องค์ความรู้ มีทักษะในการดำเนินชีวิต และรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

6) เห็นคุณค่าและรู้จักเลือกใช้วิทยาการ ภูมิปัญญา และเทคโนโลยีมา ใช้ ในการพัฒนาองค์ความรู้ให้ก้าวทันต่อความเจริญและความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

- 7) มีทักษะและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพการงาน เป็นแบบอย่างหรือเป็นผู้นำด้านการพัฒนาอาชีพ เพื่อการพึ่งพาตนเองและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น
- 8) รักการออกกำลังกาย รู้จักรักษาสุขภาพของตนเองให้แข็งแรง มีบุคลิกภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพในการดำเนินชีวิต
- 9) มีความสามารถในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งยั่งยืน พร้อมทั้งจะแข่งขันในสังคมโลกอย่างมีสันติ
- 10) เป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่มีประสิทธิภาพ มีค่านิยมการเป็นผู้ผลิตมากกว่าการเป็นเพียงผู้บริโภค
- 11) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาลิขิตแวดล้อมที่ยั่งยืน

สรุปได้ว่า หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ประกอบด้วย สาระสำคัญหลัก 3 ประการ ได้แก่ 1) แนวคิดที่มีการพัฒนามาจากพื้นฐานด้านปรัชญาการศึกษาทฤษฎีหลักสูตร จิตวิทยาการเรียนรู้ หลักการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพนักศึกษาผู้ใหญ่ เพราะผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ สาเหตุการเข้ามาเรียนด้วย จุดประสงค์หลายด้าน เช่น ต้องการที่จะปรับปรุงอาชีพ ต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิต และต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม รู้จักวิเคราะห์สภาพปัญหาหรือสังคม 2) ใช้กระบวนการคิดเป็นการที่นักศึกษาผู้ใหญ่จะประสบความสำเร็จในการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความชำนาญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ และต้องพยายามให้ไปสู่ความสำเร็จ ครูจำเป็นต้องพัฒนาสื่อการสอน ซึ่งสอดคล้องกับหลักคิดของแฟร์ (Freire.2001) กล่าวว่า กระบวนการสอนผู้ใหญ่ให้รู้หนังสือในประเทศบราซิล ต้องพัฒนาสื่อการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ โดยครูอาจจะใช้นวัตกรรมใหม่ๆ เช่น ชุดการสอนเสริมเพื่อจะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น 3) จุดหมายเป็นองค์ประกอบอีกด้านหนึ่งของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ต้องการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษยที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพเพียงพอต่อการประกอบอาชีพและอยู่ในสังคมได้อย่างรอบคอบและมีความสุข

1.7 โครงสร้างหลักสูตร

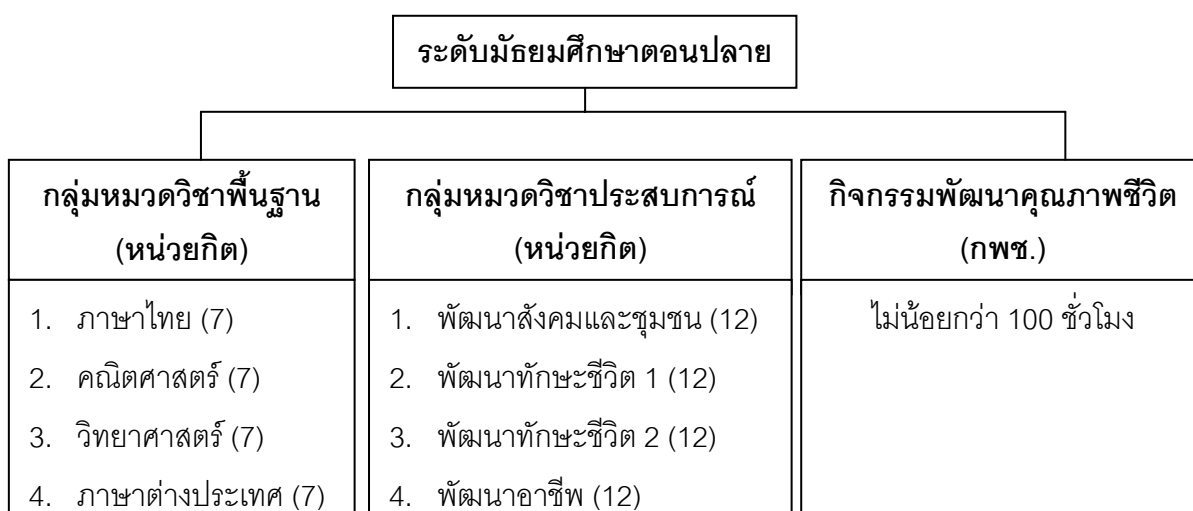
หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.7.1. ระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษที่จัดให้กลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่จบการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า หรือยังไม่จบการศึกษาภาคบังคับ

1.7.2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษที่จัดให้กลุ่มเป้าหมายที่จบการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า หรือยังไม่จบการศึกษาภาคบังคับ

1.7.3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษที่จัดให้กลุ่มเป้าหมายที่จบการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า

สำหรับโครงสร้างหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จัดให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ ที่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งผู้เรียนจะต้องเรียนตามสาระการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียนที่กำหนดไว้ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างหลักสูตรตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้เรียนต้องเรียนกลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน 4 หมวดวิชา ประกอบด้วย หมวดวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ รวม 28 หน่วยกิต และกลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ 4 หมวดวิชา ประกอบด้วย หมวดวิชาพัฒนาสังคมและชุมชน พัฒนาทักษะชีวิต 1 พัฒนาทักษะชีวิต 2 และพัฒนาอาชีพ รวม 48 หน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 76 หน่วยกิต และต้องทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง ทั้งนี้ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนหมวดวิชาเพิ่มเติมตามความต้องการในกลุ่มหมวดวิชาพื้นฐานและกลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์

1.8 สารและมาตรฐานการเรียนรู้การจัดการศึกษานอกโรงเรียน

1.8.1 สารการเรียนรู้

การจัดสาระการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน ได้กำหนดและยึดกรอบการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ของผู้เรียน และแบ่งสาระการเรียนรู้ออกเป็น 8 หมวดวิชา โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม หมวดวิชาและกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 15-17)

1) กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน ประกอบด้วย

(1) หมวดวิชาภาษาไทย เพื่อเสริมสร้างทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนและการติดต่อสื่อสาร

(2) หมวดวิชาคณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะในทางคณิตศาสตร์ในเรื่องเกี่ยวกับจำนวน การวัดเรขาคณิต พีชคณิต และข้อมูลสถิติ

(3) หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะในการคิด วิเคราะห์ และการแก้ปัญหาด้วยหลักของความเป็นเหตุเป็นผล การเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการทางวิทยาศาสตร์นำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยนำหลักการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่างๆ

(4) หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ เพื่อพัฒนาทักษะในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลและสืบค้นข้อมูลข่าวสารกับสังคมโลก ตลอดจนการแสวงหาความรู้เพื่ออาชีพที่ทำอยู่ให้ก้าวทันกับยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งสาระการเรียนรู้กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เรียนวิชาภาษาอังกฤษทุกระดับการศึกษาส่วนภาษาต่างประเทศอื่นๆ สามารถเลือกจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้เรียน

สำหรับกลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน การจัดการศึกษานอกโรงเรียนเน้นการจัดองค์ความรู้ที่เป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ใช้ในการดำเนินชีวิต นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตการทำงานและอาชีพ ตลอดจนการพัฒนาสังคมและชุมชน

2) กลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ ประกอบด้วย

(1) กลุ่มหมวดวิชาพัฒนาสังคมและชุมชน (สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม) เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย มีความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้

เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการปกครองในระบบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรม

(2)กลุ่มหมวดวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 (สุขศึกษาและพลศึกษา)
เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะชีวิตในด้านสุขภาพอนามัย รู้วิธีการดูแลบำรุงรักษา
ร่างกายให้แข็งแรงและการป้องกันโรคภัย ตลอดจนความรู้ด้านกีฬา เช่น การออกกำลังกาย การ
เล่นกีฬา เพื่อให้ ผู้เรียนมีสุขภาพอนามัยดี

(3)กลุ่มหมวดวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 2 (ศิลปะ) เพื่อเสริมสร้างให้
ผู้เรียนมีความรู้ด้านศิลปะ มีความสุนทรีย์ภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมี
ความสุข

(4)กลุ่มหมวดวิชาพัฒนาอาชีพ (การงานอาชีพและเทคโนโลยี)
เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์ มองเห็นช่องทางและแนวทางในการประกอบอาชีพและพัฒนา
อาชีพ รวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้และรู้จักเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่รอบตัวมาใช้ได้
อย่างเหมาะสมกับการงานอาชีพ

สำหรับกลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ ประกอบด้วย 4 กลุ่มหมวดวิชา
เป้าหมายการจัดการศึกษานอกโรงเรียนต้องการเน้นองค์ความรู้เป็นทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ
เนื่องจากกลุ่ม ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ และประสบการณ์ในชีวิตมาพอสมควร เนื้อหาสาระการ
เรียนรู้จะต้องให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มี
สุนทรีย์ภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ดังนั้น การจัดจึงต้องพัฒนาให้เหมาะสมกับวัยและ
สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3) กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต

เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้นำมวลประสบการณ์และทักษะที่
ได้เรียนรู้ตามหลักสูตรไปพัฒนาความสามารถของตนตามศักยภาพเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่จัดให้
เรียนรู้ในหมวดวิชาต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง ครอบครัวย ชุมชน และสังคม การจัด
กิจกรรมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง โดยกิจกรรมแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรม
พัฒนาตนเองและ ครอบครัวย และกิจกรรมพัฒนาชุมชนและสังคม ซึ่งทั้ง 2 ลักษณะของกิจกรรมมุ่ง
ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ตลอดจนการมี
ส่วนร่วมในการพัฒนา สิ่งแวดล้อมของครอบครัวยและชุมชนให้เข้มแข็งตลอดไป

1.8.2 มาตรฐานการเรียนรู้

การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ของ 8 หมวดวิชา ซึ่งเห็นคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม จุดหมายต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ 2 ลักษณะคือ 1) มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละหมวดวิชาเมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพิ่มเติมหมวดวิชาพัฒนาอาชีพ เพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติของนักศึกษาผู้ใหญ่ 2) มาตรฐานการเรียนรู้ระดับการศึกษา เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละหมวดวิชาเมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละระดับการศึกษาของแต่ละหมวดวิชา ซึ่งต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคม ตลอดจนต้องสอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของผู้เรียน

สรุปได้ว่าโครงสร้างหลักสูตร และสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลาง และนโยบายรัฐที่ต้องเอื้อให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ที่พลาดโอกาสในการเรียนสามารถที่จะเรียนได้ตามเป้าหมายอย่างมีคุณภาพโดยมีโครงสร้างให้เลือกตั้งแต่วิทยาลัยไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และให้ผู้เรียนสามารถจะเรียนรู้ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วย กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน และกลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ มี 8 หมวดวิชา ที่ผู้เรียนที่เป็น ผู้ใหญ่ได้เรียนรู้เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพตามความถนัด ความสามารถ ความสนใจการศึกษาต่อ เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองและสังคม โดยเฉพาะการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ ตลอดจนสามารถจะพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยนำความรู้มาประยุกต์ใช้ได้ ตัวอย่างเช่น เป้าหมายของหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) เมื่อผู้เรียนเรียนจบสามารถนำความรู้ ทักษะต่างๆ ติดต่อกสื่อสารกับบุคคลและสืบค้นข้อมูลข่าวสารกับสังคมโลก และการแสวงหาความรู้เพื่ออาชีพที่ทำอยู่ให้ทันกับยุคโลกาภิวัตน์ การที่จะนำผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ไปสู่ผลสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอนของการศึกษานอกโรงเรียน ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของนักศึกษาผู้ใหญ่ ตลอดจนมีสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพเพียงพอกับการเรียนรู้ของนักศึกษาผู้ใหญ่

1.9 การจัดกระบวนการเรียนรู้ของการศึกษานอกโรงเรียน

1.9.1 แนวคิดในการจัดกระบวนการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้ยึดแนวทางสำคัญ ดังนี้

1) ยึดปรัชญา “คิดเป็น” พัฒนาขึ้นโดย ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ นักการศึกษาไทยได้นำแนวคิดนี้เผยแพร่ปี พ.ศ. 2516 สร้างขึ้นมาเพื่อใช้กับการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ แต่ก็อาจนำไปใช้กับโครงการศึกษาต่างๆ ได้ (สนอง โลหิตวิเศษและสุนทร สุนันท์ชัย. 2544 : 218-221) หลักการสำคัญของปรัชญาคิดเป็น คือ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกันในการคิดวิเคราะห์และ การแก้ปัญหาโดยใช้ข้อมูล 3 ด้าน คือ ข้อมูลด้านตนเอง ข้อมูลด้านวิชาการ และข้อมูลด้านสังคม สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ของผู้เรียนจะต้องคำนึงถึงจิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่ และสอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียนเพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตการประกอบอาชีพและอยู่ร่วมในสังคมอย่างเป็นสุข

2) ยึดตามแนวทางการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 14-15) ได้ระบุการจัดกระบวนการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และการจัดกิจกรรมเรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การประยุกต์ความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา การจัดการเรียนการสอนต้องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างมีสัดส่วนตลอดจนผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนที่จะเอื้อต่อผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ทุกๆ ด้าน โดยผู้สอนต้องคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วย ตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากวิถีชีวิต เป็นต้น

3) ยึดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ดร.ทิตินา เขมมณี (2546 : 50-51) ได้อธิบายว่า เป็นรูปแบบที่พยายามพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆ ของผู้เรียนไปพร้อมๆ กัน โดยใช้การบูรณาการทั้งทางด้านเนื้อหาสาระและวิธีการ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้แบบนี้กำลังได้รับความนิยมอย่างมาก เพราะมีความสอดคล้องกับหลักทฤษฎีทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาเป็นองค์รวมที่ยึด ผู้เรียนเป็นสำคัญ และกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน โดยผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการเป็น ผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เป็นผู้ชี้แนะ และเป็นวิทยากรในสาขาที่นำมาบูรณาการ

1.9.2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนออกเป็น

2 ลักษณะ คือ (สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. 2547 : 19-20)

1) การจัดการศึกษาโดยการพบกลุ่ม

เน้นการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหลักมีการพบกลุ่มเพื่อนำสิ่งที่ได้ไปศึกษาค้นคว้ามานำเสนอ อภิปราย และสรุปร่วมกันในลักษณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันตลอดภาคเรียนมีกิจกรรมหลัก 4 กิจกรรม ที่ครูจะต้องดำเนินการ ดังนี้

(1) การพบกลุ่ม (พก.) การจัดกิจกรรมเน้นกระบวนการให้นักศึกษารสร้างความรู้ความคิดได้ด้วยตนเองใช้เวลาประมาณ 3-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ กิจกรรมการพบกลุ่ม คือ นักศึกษาร่วมวางแผนกับครูไว้ล่วงหน้า และนำผลจากการค้นคว้ามานำเสนอ ทดสอบความรู้ ความเข้าใจสาระเนื้อหา จัดการเรียนการสอนในเนื้อหาใหม่ ถ้ายังไม่เข้าใจก็ต้องเรียนรู้เพิ่มเติม มีกระบวนการเรียนรู้ให้รู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากกลุ่มสื่อต่างๆ

(2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง (กรต.) เป็นกิจกรรมที่มอบหมายหรือวางแผนการเรียนรู้ และกำหนดประเด็นให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ ผู้รู้ ภูมิปัญญาและสื่ออื่นๆ เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ความเข้าใจนำเสนอกับกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน อาจใช้เวลาประมาณ 3-4 ชั่วโมง

(3) การจัดทำโครงงาน(คง.) นักศึกษาร่วมกันวางแผนจัดทำโครงงานทุกหมวดวิชาที่ลงทะเลียนแต่ละภาคเรียน โดยการบูรณาการกับการดำรงชีวิตประกอบอาชีพ เน้นการทำโครงงานที่เป็นสภาพจริง

(4) การจัดการเรียนรู้โดยการสอนเสริม ใช้สำหรับเนื้อหาที่ยากเหมาะที่จะให้วิทยากร ผู้รู้ ผู้ชำนาญในเนื้อหานั้นเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้เรียน โดยกำหนดให้สอนเสริมครั้งละไม่เกิน 3 ชั่วโมง ในแต่ละระดับ จำนวนนักศึกษาเข้ารับการสอนเสริมไม่น้อยกว่า 20 คน ต่อ 1 ครั้ง ทั้งนี้สถานศึกษาต้องให้ความเห็นชอบในการพิจารณาคัดเลือกวิทยากรที่เหมาะสมในการจัดสอนเสริมแต่ละครั้ง

(5) การจัดการเรียนรู้โดยการทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กบช.) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม และเป็นเงื่อนไขของการจบหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียนทุกระดับ โดยเน้นการนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตจริง เพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมนี้ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง โดยทำในภาคเรียนใดภาคเรียนหนึ่ง หรือสะสมทุกภาคจนครบตามเกณฑ์กำหนด

2) การจัดการศึกษาโดยการศึกษาทางไกล

การศึกษาทางไกลเป็นวิธีการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่งที่มีการเรียนการสอนไม่มีชั้นเรียน ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยเรียนรู้ผ่านสื่อการศึกษาทางไกล ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ Internet เป็นต้น ผู้เรียนผู้สอนมิได้เผชิญหน้ากัน แต่ผู้เรียนได้รับการสอนเสริมบ้างเป็นครั้งคราวตามเวลาและสถานที่ที่กำหนดไว้ รูปแบบการจัดการศึกษาทางไกลจะเอื้อประโยชน์แก่ประชาชนที่อยู่กระจัดกระจายตามท้องถิ่นห่างไกล สำหรับประเทศไทยที่ดำเนินงานการศึกษาทางไกล คือ สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน (กรมการศึกษานอกโรงเรียนเดิม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และโครงการความร่วมมือระหว่างสถาบันต่างๆ (ทวี นาคบุตร และชนิดา พิทักษ์สุภะดี. 2544 : 86)

สรุปได้ว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ของการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ยึดแนวทางสำคัญคือ ยึดปรัชญา คิดเป็น ซึ่งเป็นแนวคิดของ ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ ยึดตามแนวทางการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และยึดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาผู้ใหญ่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์สิ่งแวดล้อมต่างๆ โดยใช้ประสบการณ์จากการเรียนรู้มาผสมผสาน นำมาแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ เช่น การเรียนรู้หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ (วิชาภาษาอังกฤษ) เป็นประโยชน์ต่อการติดต่อสื่อสารทุกด้าน เช่น การค้าขาย การติดต่อธุรกิจภายนอกประเทศ หรือการสืบค้นข้อมูลต่างๆ ล้วนแต่เป็นภาษาอังกฤษทั้งสิ้น ถ้าการจัดการศึกษานอกโรงเรียนมีประสิทธิภาพที่เพียงพอก็จะเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาผู้ใหญ่ ได้แก่ การสอนเสริมในเนื้อหาที่ยากจากวิทยากรที่มีความรู้มีประสบการณ์ ระหว่างที่ผู้เรียนได้มาพบกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และทำกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ โดยจัดหาสื่อการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่สามารถจะส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ให้รู้จักคิดวิเคราะห์ หรือปรัชญาคิดเป็นให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ถ้านักศึกษาผู้ใหญ่ไม่มีเวลาเพียงพอต่อการเรียนรู้รูปแบบการพบกลุ่ม ก็สามารถที่จะเลือกศึกษาแบบทางไกลสำหรับผู้เรียนที่ไม่มีเวลามากพอที่จะเข้ามาพบกลุ่ม จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษานอกโรงเรียนพยายามที่จะหาแนวทางที่เป็นทางเลือกให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ได้เรียนรู้ ตามความสามารถ ความถนัด ที่เหมาะสมกับตนเอง

1.10 การวัดและประเมินผลการเรียน

การวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีเป้าหมายสำคัญเพื่อนำผลการประเมินไปพัฒนา ผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ นำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง แก้ไขส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนโดยตรง และนำไปปรับปรุงแก้ไขการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งนำไปใช้ในการพิจารณาตัดสินความสำเร็จทางการศึกษาของผู้เรียนอีกด้วย

การวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มี 2 ลักษณะ ได้แก่
(กระทรวงศึกษาธิการ. 2547:21-28)

1.10.1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 1) การวัดและประเมินผลการเรียนหมวดวิชา
- 2) การประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต
- 3) การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 4) การประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียน

สำหรับการวัดและประเมินผลการเรียนหมวดวิชาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มหมวดวิชา คือ กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 หมวดวิชา และหมวดวิชาต่างประเทศ อยู่ในกลุ่มนี้และกลุ่มวิชาประสบการณ์ ประกอบด้วย 4 หมวดวิชา จุดประสงค์การวัดและประเมินผลเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพัฒนาการความก้าวหน้าของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการและเจตคติ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มหมวดวิชาพื้นฐานและกลุ่มหมวดวิชาประสบการณ์ วิธีการประเมินผลการเรียนหมวดวิชา มี 3 ลักษณะ ดังนี้

(1) การประเมินผลก่อนเรียน

การประเมินผลก่อนเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้ ทักษะ และความพร้อมต่างๆ ของผู้เรียนที่เป็นพื้นฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละหมวดวิชา โดยใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมตามสภาพแต่ละหมวดวิชา เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการปรับปรุง ซ่อมเสริมหรือเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมและมีพื้นฐานพอเพียงจะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และจะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนได้เป็นอย่างดี

(2) การประเมินผลระหว่างเรียน

การประเมินผลระหว่างเรียนเพื่อทราบความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งประเมินความประพฤติการเรียน การร่วมกิจกรรม และผลงาน อันเป็นผลงานมาจากการจัดกิจกรรมเรียนรู้ โดยให้มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และดำเนินการควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

(3) การประเมินผลปลายภาคเรียน

การประเมินผลปลายภาคเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ได้เรียนตามสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละหมวดวิชาโดยภาพรวม ทั้งความรู้ ทักษะ และกระบวนการโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายตามลักษณะและธรรมชาติของหมวดวิชา เช่น แบบทดสอบปรนัย แบบทดสอบอัตนัย แบบประเมินการปฏิบัติ และแฟ้มสะสมงาน เป็นต้น

จากการวัดผลและประเมินผลหมวดวิชาทั้ง 3 ระยะดังกล่าว ผู้สอนจะต้องใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ได้ผลการประเมินตามความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน โดยผู้เรียนต้องนำนวัตกรรมการวัดและประเมินผลทางเลือกใหม่ (Alternative Assessment) เช่น การประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) การประเมินจาก โครงการ (Work Project) และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ไปใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการใช้แบบทดสอบต่างๆ การตัดสินผลการเรียนให้นำคะแนนระหว่างภาคเรียน รวมกับคะแนนปลายภาคเรียนแล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดเพื่อให้ค่าระดับผลการเรียน การให้ค่าระดับผลการเรียนให้กำหนดเป็น 8 ระดับ ดังนี้

4	หมายถึง	ผลการเรียน	ดีเยี่ยม
3.5	หมายถึง	ผลการเรียน	ดีมาก
3	หมายถึง	ผลการเรียน	ดี
2.5	หมายถึง	ผลการเรียน	ค่อนข้างดี
2	หมายถึง	ผลการเรียน	น่าพอใจ
1.5	หมายถึง	ผลการเรียน	พอใช้
1	หมายถึง	ผลการเรียน	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
0	หมายถึง	ผลการเรียน	ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด

2) การประเมินคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนระดับชาติ

หลักการประเมินคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนระดับชาติ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในภาคเรียนสุดท้ายของทุกระดับการศึกษา ได้แก่ ระดับประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนระดับชาติในหมวดวิชาตามที่สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด การประเมินไม่มีผลต่อการได้ตกของนักศึกษา แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการวางแผนปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาต่อไป

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 มี 2 ลักษณะ คือ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และการประเมินคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน ทั้ง 2 วิธีการวัดมีเป้าหมายเพื่อต้องการทราบข้อมูลเพื่อการปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น การวิจัยครั้งนี้ต้องการทราบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลังจากการทดลองใช้ชุดการสอนเสริมแล้ว ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นหรือไม่ วิธีประเมินผลใช้การประเมินผลก่อนเรียน (Pretest) ว่าผู้เรียนมีความรู้เดิมอย่างไร และทดลองใช้ชุดการสอนและประเมินหลังเรียน (Posttest) เปรียบดูผลสัมฤทธิ์ ด้านนวัตกรรมที่สร้างขึ้น และมีวิทยาการที่มีความสามารถเพียงพอ ก็ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาผู้ใหญ่สูงขึ้นได้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และชุมชนได้

จะเห็นได้ว่า การดำเนินงานจัดการศึกษานอกโรงเรียนมีบทบาทและมีส่วนเกี่ยวข้องกับกับการจัดการศึกษาของรัฐมาเป็นระยะเวลายาวนาน เพื่อเติมเต็มให้กับการศึกษาในระบบโรงเรียน กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ที่พลาดโอกาส และมีอุปสรรคต่างๆ ในการเรียน ปกติการเรียนการสอนแตกต่างกันหลายด้าน ตั้งแต่จุดประสงค์ หลักการ ทฤษฎี วิธีการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมาย การจัดกิจกรรม โครงสร้างหลักสูตร เป็นต้น ปัจจุบันการจัดการศึกษานอกโรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐโดยให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 แทนหลักสูตรเดิมทุกหลักสูตร ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจะต้องสอดคล้องและคำนึงถึงสภาพของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ เช่น กระบวนการจัดการเรียนรู้ หลักการสอนที่เหมาะสมกับผู้ใหญ่ จิตวิทยาและทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ เป็นต้น จากเหตุผลดังกล่าวเป็นหน้าที่ของสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนจะต้องปรับเปลี่ยน และหาแนวทางพัฒนาหลักสูตร ครูผู้สอน ผู้เรียน การวัดและประเมินผล และสื่อการเรียนรู้ หรือนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อส่งเสริมรายวิชาที่ยาก เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ เป็น

ต้น โดยอาจจะเชิญวิทยากรภายนอก หรือครูประจำกลุ่มที่มีความสามารถในสาขาวิชานั้นก็ได้ เพราะเท่าที่ผ่านมาพบว่า ในรายวิชาที่ยากจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยเฉพาะผู้เรียนที่จบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องไปศึกษาต่อในระดับสูง พื้นฐานความรู้ไม่ดีพอจะส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถเรียนต่อได้ตามความต้องการหรือออกกลางคัน จึงเป็นหน้าที่ทุกฝ่าย ร่วมมือกันหาทางพัฒนาการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้มีคุณภาพ สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ มีความรู้กว้างขวาง ตลอดจนนำความรู้ที่ได้นำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนานตนเอง สังคม ชุมชน และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้อย่างมีความสุข

2. แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน

2.1 ความเป็นมาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย

สำหรับประเทศไทย ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่มีผู้นิยมเรียนมากที่สุด เริ่มเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตของคนไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2391 ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 และเริ่มมีบทบาทสำคัญในวงการศึกษายิ่งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 (สุมิตรา อังวัฒนกุล. 2537 : 12)

กรมวิชาการ (2546 : 1) กล่าวถึง การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระยะแรกๆ ว่า มุ่งสอนคนกลุ่มน้อย และเป็นการเตรียมคนไปศึกษาต่อในประเทศที่ใ้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสาร ระยะต่อมาการเรียนภาษาอังกฤษได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในระบบการศึกษาของไทย ด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น ตำราวิชาการชั้นสูงเขียนเป็นภาษาอังกฤษ การติดต่อกับชาวต่างประเทศมีมากขึ้น และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง จากความสำคัญของภาษาอังกฤษจึงได้มีการกำหนดให้วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับเรียนในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการมาโดยตลอด ตั้งแต่หลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2538 จนถึงหลักสูตรปัจจุบัน คือหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ได้บรรจุวิชาภาษาอังกฤษไว้ในกลุ่มสาระหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ เพื่อต้องการให้ผู้เรียนเกิดทักษะเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษในการเรียนรู้วิชาการทั้งหลาย และเป็นพื้นฐานในการศึกษาขั้นต่อไป

2.2 แนวคิดพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้อยู่บนพื้นฐานทฤษฎี หลักการ และวิธีการต่างๆ จึงทำให้เกิดความหลากหลาย แนวคิด และก่อให้เกิดวิธีสอนที่แตกต่างกันไป ดังนั้นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นหน้าที่ของครู ผู้สอนจะต้องเข้าใจในการนำเอาแนวคิดและวิธีการเรียนการสอนให้เข้ากับธรรมชาติของเนื้อหาวิชาและผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเอ็ดเวิร์ด แอนโทนี (Edward Anthony. 1972) ได้เสนอแนะว่าพื้นฐานสำคัญในการสอนภาษาต้องประกอบด้วย แนวคิด (Approach) วิธีสอน (Method) และกลวิธีสอน (Technique) นอกจากนี้สิ่งที่เป็นสื่อตัวกลางในการช่วยถ่ายทอดสาระความคิดระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน คือ สื่อการเรียนการสอน ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ ชุดการสอน เอกสารประกอบการเรียน เป็นต้น สื่อเหล่านี้นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการศึกษาทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพได้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น (มนตรี แย้มกสิกร.2542 : 24-30)

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษามีหลายแนวคิด แต่ละแนวคิดช่วยสร้างความคิดที่เป็นระบบให้กับครูผู้สอน ช่วยให้ทราบถึงการวิเคราะห์ สังเคราะห์หรือกรอบในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษา อาจจะแบ่งแนวคิดออกได้ 3 ลักษณะ คือ แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการสอน และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร ซึ่งทั้ง 3 แนวคิดจะปรากฏในภาคปฏิบัติของครูผู้สอนในการตัดสินใจการวางแผนการเรียนรู้ การคัดเลือกกิจกรรมประกอบตลอดจนเลือกสื่อการเรียนการสอน โดยครูผู้สอนควรจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นเป็นอย่างดี ซึ่งจะส่งผลให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่า ภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อคนไทยเป็นระยะเวลายาวนาน สาเหตุเพราะมนุษย์ติดต่อสื่อสารกันโดยใช้ภาษาเป็นสื่อกลาง สิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น เอกสารตำรา สื่อโฆษณา ล้วนแต่ใช้ภาษาอังกฤษ แม้กระทั่งวงการศึกษายังบรรจุภาษาอังกฤษไว้ในหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ โดยคาดหวังให้ผู้เรียนได้รับความรู้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือเพื่อนำไปประยุกต์ในการประกอบอาชีพ ดังนั้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ครูผู้สอนต้องยึดแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ การสอน และการจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยเฉพาะผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ครูผู้สอนจะต้องหาวิธีสอนหรือเทคนิคการสอนที่หลากหลาย และสอดคล้องกับหลักสูตรปัจจุบัน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2.3 หลักการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่

การจัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ ครูผู้สอนจะต้องรู้ธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของผู้ใหญ่ว่า พวกเขาจะเรียนรู้ได้ดีในสิ่งที่เขาสนใจ ฟังพอใจ มีความอิสระในการคิด การตัดสินใจ และด้วยวิธีการที่ตนเองเป็นผู้เลือก ดังนั้นหลักการการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึงหลักการต่างๆ ดังต่อไปนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2543 : 32-33)

2.3.1 สภาพสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ คือ ให้ ผู้เรียน

- 1) ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง
- 2) ได้รับข้อมูลย้อนกลับทราบว่าการตัดสินใจหรือการทำงานของตนเอง
- 3) ได้รับประสบการณ์แห่งความสำเร็จเป็นการเสริมแรง มีการเสริมแรงบวกที่ทำให้ผู้เรียนภาคภูมิใจที่ได้ทำถูกหรือคิดถูกอันจะทำให้กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต
- 4) ได้เรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนตามความสามารถและความสนใจของตนเองโดยไม่มีใครบังคับ

2.3.2 ความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้ใหญ่ซึ่งมีความแตกต่างกันด้านความสามารถ ด้านสติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ และสังคม ดังนั้น การจัดกระบวนการเรียนรู้จึงควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีการที่เหมาะสมที่สุด คือ การจัดการสอนรายบุคคลหรือการศึกษาตามเอกัตภาพและศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งเป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามสติปัญญา ความสามารถและความสนใจของผู้เรียนโดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

2.3.3 การให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นหลักการที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 “ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” เป็นแนวคิดที่สามารถตอบสนองจุดเน้นและสอดคล้องกับหลักการการจัดการเรียนรู้ “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการดังต่อไปนี้ (วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2545 : 17-18)

- 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน
- 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4) จัดการเรียนรู้การสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

นอกจากหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่กล่าวมาข้างต้น สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2544 : 16) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบ หรือหลักการ 10 ประการ ที่เป็นปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Adult Learning) จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

(1) แรงจูงใจในการเรียน (Motivation to learn) คือ บุคคลจะเรียนรู้ได้ดีถ้าหากมีความต้องการในการเรียนสิ่งนั้นๆ

(2) สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ (Learning Environment) ต้องมีความสะดวกสบาย เหมาะสม ตลอดจนได้รับความไว้วางใจและการให้เกียรติผู้เรียน (Trust and Respect)

(3) ความต้องการในการเรียนของแต่ละบุคคล และรูปแบบของการเรียนรู้ (Learning Styles) ที่มีความหลากหลาย

(4) ความรู้เดิมและประสบการณ์ (Experience) อันมีคุณค่า

(5) เนื้อหาและกิจกรรมในการเรียนรู้ (Learning Content and Activities)

(6) ปัญหาที่สอดคล้องกับความจริง (Realistic Problems) และนำการเรียนรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา

(7) ต้องให้การเอาใจใส่กับการมีส่วนร่วมทั้งทางด้านสติปัญญา และทางด้านร่างกายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

(8) ควรให้มีเวลาอย่างพอเพียงในการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเรียนรู้ ข้อมูลใหม่ๆ การฝึกทักษะใหม่ๆ และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

(9) ให้โอกาสในการฝึกภาคปฏิบัติจนเกิดผลดี หรือการนำความรู้ไป ประยุกต์ใช้

(10) ให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพ หรือสมรรถภาพในการเรียนรู้ จนกระทั่งเขาได้แลเห็นถึงความก้าวหน้าว่าสามารถบรรลุเป้าหมายได้

กล่าวโดยสรุป หลักการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ครูผู้สอนจะต้อง คำนึงถึงหลักการสำคัญหลายประการ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ความ แตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมากกว่าครูเป็นศูนย์กลางและองค์ ประกอบที่เป็นปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ จากหลักการสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ในการ จัดกระบวนการเรียนรู้ครูจะต้องศึกษาค้นคว้า เลือกกิจกรรมที่สามารถตอบสนองต่อผู้ใหญ่ให้ ได้มากที่สุด เพื่อป้องกันและอุปสรรคต่างๆ ที่จะทำให้การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ไม่บรรลุตามเป้าหมาย ที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ เป็นรายวิชาที่เนื้อหาซับซ้อน เป็นภาษาที่สอง ที่จำเป็นต้อง เรียนรู้ เท่าที่ผ่านมา พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษยังมีปัญหาหลาย ประการ จากผลสรุปการวิจัยของกรมวิชาการ (2546 : 83) ได้แก่ ผู้เรียนไม่กล้าแสดงออก ไม่ มั่นใจในการใช้ภาษา ครูไม่มีเทคนิคที่เหมาะสมในการถ่ายทอดความรู้และขาดความรู้ความมั่นใจ ในการสอน เป็นต้น ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่หลายฝ่ายต้องร่วมมือกันแก้ปัญหา เพื่อจะส่งเสริมการ เรียนรู้ให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ มีคุณภาพเพียงพอต่อการศึกษต่อและประกอบอาชีพที่ดีในอนาคต

2.4 โครงสร้างการจัดการเรียนรู้ชุดวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : 2)

2.4.1 สาระสำคัญ

ชุดวิชาภาษาอังกฤษเป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้เพื่อ เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ ได้ถูกกำหนดให้เป็นวิชาพื้นฐานที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนในทุก ระดับการศึกษา (ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย) เนื่องจาก ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามความ ต้องการในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย การที่ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่วและเหมาะสม

ขึ้นอยู่กับทักษะการใช้ภาษา ผู้เรียนต้องมีโอกาสได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาให้มากที่สุดทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเป้าหมายการศึกษานอกระบบซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้ใหญ่ที่ต้องการเรียนภาษาเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพเป็นหลัก การจัดกระบวนการเรียนรู้จึงต้องสอดคล้องกับธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของภาษาที่จำเป็น กิจกรรมการฝึกทักษะทางภาษาจึงต้องใช้รูปแบบที่หลากหลายและฝึกผู้เรียนให้รู้วิธีการเรียนภาษาด้วยตนเองควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ตลอดจนใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการค้นคว้าหาความรู้ในการเรียน สาระการเรียนรู้อื่นๆ ในการประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อ

2.4.2 สมรรถภาพของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เมื่อเรียนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เรียนมีสมรรถภาพดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : 4-5)

1) เข้าใจและใช้ภาษาต่างประเทศในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แสดงความรู้สึกนึกคิด เสนอความคิดเห็นรอบคอบในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา งานอาชีพ ชุมชน และสังคมโลกในรูปแบบที่เหมาะสมกับบุคคล กาลเทศะ

2) มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาต่างประเทศในหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน สิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์กับบุคคล อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่าง สวัสดิการ การซื้อขาย ลม ไฟ อากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทาง การท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงคำศัพท์ที่มีระดับความยากและซับซ้อนกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประมาณ 1,800-1,900 คำ

3) ใช้ประโยคผสม (Compound Sentence) และประโยคซับซ้อน (Complex Sentence) สื่อความหมายตามบริบทต่างๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

4) อ่าน เขียน ข้อความที่เป็นความเรียงและไม่เป็นความเรียง ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ที่มีตัวเชื่อมข้อความ (Discourse Markers)

5) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางภาษา และชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษาตามบริบทของข้อความที่พบในแต่ละระดับชั้น

6) มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ สืบค้นและนำเสนอข้อมูลความรู้ในหมวดวิชาอื่นๆ ที่เรียนตามความสนใจและระดับชั้นจากสื่อที่หลากหลาย

7) ใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อแสวงหาความรู้ที่เป็นพื้นฐานสำหรับ การศึกษาต่อ เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและการประกอบอาชีพเพิ่มเติม และเพื่อความ เพลิดเพลินอย่างต่อเนื่อง

2.4.3 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

ชุดวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ ได้ยึดสาระและ มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 โดยมีรายละเอียดดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : 5-6)

1) สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

(1) เข้าใจกระบวนการฟังและการอ่าน สามารถตีความเรื่องที่ฟัง และอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

(2) มีทักษะในการสื่อสารทางภาษา แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นโดยใช้เทคโนโลยีและการจัดการที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ตลอด ชีวิต

(3) เข้าใจกระบวนการพูด การเขียน และสื่อสารข้อมูล ความคิด รวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพและมีสุนทรียภาพ

2) สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

(1) เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของ ภาษา และนำไปใช้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

(2) เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและ วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา กับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

3) สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

(1) ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการ เรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาและเปิดโลกทัศน์ของตน

4) ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

(1) สามารถใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่างๆ ทั้งใน สถานศึกษา ชุมชน และสังคม

(2) สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ การสร้างความร่วมมือ และการอยู่ร่วมกันในสังคม

สรุปจากโครงสร้างการจัดการเรียนรู้ชุดวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะเห็นได้ว่า วิชาภาษาอังกฤษแตกต่างจากการเรียนสาระการเรียนรู้อื่น เนื่องจากผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามความต้องการในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นช่วงชั้นที่เรียนภาษาอังกฤษระดับก้าวหน้า (Expanding Level) ผู้เรียนจะมีทักษะในการสื่อสารทางภาษา ตลอดจนสามารถเข้าใจการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนมากขึ้น ซึ่งขึ้นอยู่กับการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของการเรียนภาษา จึงควรประกอบไปด้วยกิจกรรมและชุดการสอนเสริมที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้วิธีการเรียนภาษาด้วยตนเองควบคู่ไปด้วย อันจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเองได้ และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

2.5 บริบทและวิธีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้ใหญ่

2.5.1 บริบทที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดเป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ซึ่งจุดมุ่งหมายดังกล่าวจะเป็นไปได้ขึ้นอยู่กับผู้สอน จำเป็นจะต้องศึกษาและคำนึงถึงบริบทที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนที่จะนำมาใช้ให้เหมาะสมกับผู้ใหญ่ ดังนี้

เอลเลียตต์ เอล จู๊ด (Elliott L. Judd :1989) ได้แบ่งบริบทของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามผู้ใช้ และวัตถุประสงค์ของการใช้ออกเป็น 4 ประเภทดังนี้

1) การสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาที่สอง (Teaching of English as a Second Language) เป็นการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารของผู้พูดที่ไม่ได้เป็นเจ้าของภาษา การจัดการเรียนการสอนจึงเน้นทั้ง 4 ทักษะไปพร้อมๆ กัน

2) การสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาเสริม (Teaching of English as an Additional Language) เป็นการใช้ภาษาอังกฤษระหว่างผู้พูดที่ได้เรียนภาษาแรกแตกต่างกัน ซึ่งพบในประเทศที่ใช้ภาษามากกว่า 2 ภาษา การจัดการเรียนการสอนจึงเน้นทั้ง 4 ทักษะ ไปพร้อมๆ กัน

3) การสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาเพื่อการสื่อสารในวงกว้าง (Teaching of English as a Language of Wider Communication) เป็นการใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อระหว่างประเทศเพื่อเป็นสื่อกลางในการแสวงหาความรู้ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และการติดต่อด้านการค้าเน้นการใช้ทักษะการอ่านมากกว่าทักษะการฟัง พูด และเขียน

4) การสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาต่างประเทศ (Teaching of English as a Foreign Language) เป็นการเรียนรู้การสอนภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่งในสถานศึกษา ซึ่งมีการใช้ค่อนข้างน้อย การจัดการเรียนการสอนจึงเน้นวรรณคดีและวัฒนธรรมชั้นสูง

นอกจากบริบทที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามผู้ใช้และวัตถุประสงค์ของการใช้ทั้ง 4 ประเภท ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ปีเตอร์ สตรีเวนส์ (Peter Stevens :1977) ได้แบ่งบริบทของการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ของการสอนภาษาอังกฤษเป็น 2 ประเภทดังนี้

5) ภาษาอังกฤษทั่วไป (General English) เป็นการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อหาประสบการณ์ทางวัฒนธรรม การพัฒนาทางอารมณ์และสมองของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนจึงเน้นภาษาอังกฤษพื้นฐาน ไวยากรณ์ รวมทั้งทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน

6) ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ หรือภาษาอังกฤษเฉพาะกิจ (English for Special Purposes) เป็นการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสนองความต้องการเฉพาะของผู้เรียน แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

(1) การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้ในสาขาวิชาต่างๆ (English for Academic Purposes) เป็นการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาวิทยาการใหม่ๆ

(2) การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงานและอาชีพ (English for Occupational Purposes) เป็นการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ

สรุปบริบทที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจากแนวคิดของนักการศึกษาทั้ง 2 ท่าน จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้พูดที่ไม่ได้เป็นเจ้าของภาษา ที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางเพื่อการติดต่อสื่อสารในวงกว้าง จึงเป็นหน้าที่ของทุกสถานศึกษาจะต้องจัดการเรียนการสอนเน้นทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ การฟัง การพูด

การอ่าน และการเขียน ให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ไปจนถึงระดับมัธยมศึกษา โดยต้องแสวงหา วิทยาการใหม่ๆ เสริมเพิ่มเติมในการเรียนการสอนปกติ ให้กับผู้เรียนได้ฝึกทักษะจนเกิดความรู้ ความเชี่ยวชาญ สามารถนำความรู้ต่างๆ ที่ได้รับไปเป็นเครื่องมือในการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5.2 วิธีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน

วิธีสอนเป็นกระบวนการในการนำเสนอเนื้อหาของการเรียนการสอนอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดที่ได้เลือกไว้ ประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล บทบาทของผู้สอน และบทบาทของผู้เรียน องค์ประกอบเหล่านี้จะต้องสอดคล้องกัน และสอดคล้องกับแนวคิดที่ได้คัดเลือกไว้ วิธีสอนภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะและธรรมชาติของวิชา ซึ่งกองวิจัยทางการศึกษา (2544 : 57-114) ได้รวบรวมวิธีสอนไว้หลากหลายวิธี แต่วิธีที่เหมาะสมกับนักศึกษาผู้ใหญ่ได้คัดเลือกไว้ดังนี้

1) วิธีสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) (ทิตินา แหมมณี.

2546 : 95-97)

(1) ความหมาย

วิธีสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ คือ กระบวนการในการสอนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากศูนย์การเรียนรู้หรือมุมความรู้ ซึ่งผู้สอนได้จัดเตรียมเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่ใช้สื่อการสอนหลายๆ อย่าง ประสมกันเอาไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ปกติศูนย์การเรียนรู้จะมีหลายศูนย์ แต่ละศูนย์จะมีเนื้อหาสาระเปิดเสร็จในตัวเอง ผู้เรียนจะหมุนเวียนกันเข้าศูนย์ต่างๆ จนครบทุกศูนย์ โดยมีศูนย์สำรองไว้สำหรับผู้เรียนที่เรียนรู้ได้เร็วและทำกิจกรรมเสร็จก่อนคนอื่นๆ ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้จัดเตรียมศูนย์การเรียนรู้ ให้คำแนะนำ ช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

(2) วัตถุประสงค์

วิธีสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเอง

(3) องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอน

- มีชุดการเรียนรู้การสอน ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระ บัตร คำสั่งในการทำกิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และสื่อที่จำเป็นสำหรับทำกิจกรรม รวมทั้งแบบวัด และประเมินผลการเรียนรู้

- มีศูนย์การเรียนรู้ หรือมุมความรู้ หรือสถานที่สำหรับกลุ่ม ผู้เรียนในการศึกษาและทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่ระบุไว้ในบัตรคำสั่ง

- ผู้เรียนศึกษาและทำกิจกรรมตามศูนย์ต่างๆ ร่วมกันเป็น กลุ่มหรือเป็นรายบุคคล จนครบทุกศูนย์หรือครบทุกเนื้อหา

- ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ที่เกิดจากการทำกิจกรรมต่างๆ ใน ศูนย์

(4) ขั้นตอนสำคัญของการสอน

- ผู้สอนจัดเตรียมชุดการเรียนรู้การสอนและจัดศูนย์การ เรียน

- ผู้สอนให้คำชี้แจงและคำแนะนำแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้

- ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

- ผู้เรียนศึกษาและทำกิจกรรมตามบัตรคำสั่งในศูนย์ต่างๆ ร่วมกันเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล จนครบทุกศูนย์หรือครบทุกเนื้อหา

- ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

(5) เทคนิคและข้อเสนอแนะต่างๆ ในการใช้วิธีสอนโดยใช้ศูนย์ การเรียน มีดังนี้

- การเตรียมการ

ในการสอนด้วยวิธีนี้ ผู้สอนจำเป็นต้องมีการจัดเตรียมชุด การเรียนรู้การสอนให้พร้อม โดยผู้สอนจะนำเนื้อหาสาระและประสบการณ์ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้มาจัดแบ่งออกเป็นหน่วยหรือเรื่องสำหรับศูนย์แต่ละศูนย์ และกำหนดจุดมุ่งหมายเนื้อหา สาระ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดการเรียนรู้การสอนโดยทั่วไปมัก ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เนื้อหาสาระ บัตรคำสั่งให้ปฏิบัติ กิจกรรมต่างๆ พร้อมทั้งแบบฝึกหัด แบบสอบหลังเรียน เอกสารและวัสดุต่างๆ ที่จำเป็น เช่น คู่มือ คำชี้แจง บัตรคำถาม บัตรเฉลยคำตอบ เป็นต้น นอกจากนั้นอาจมีสื่อการเรียน เช่น แผนที่ ภาพ

รวมทั้งเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการทำกิจกรรม เช่น เครื่องเล่นเทพ ม้วนเทพ วีดีโอเทป สไลด์ ภาพยนตร์ เป็นต้น

การสร้างชุดการเรียนการสอนสำหรับศูนย์การเรียนนั้น ครูสามารถจัดทำขึ้นโดยใช้หลักการเช่นเดียวกับการทำแผนการสอนตามปกติ แต่แทนที่ครูจะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการสอน ครูจะต้องจัดเนื้อหาสาระและคิดกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยครูให้คำแนะนำ และคำชี้แจงไว้ในบัตรคำสั่ง รวมทั้งจัดเตรียมสื่อต่างๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดจนจัดทำแบบสอบก่อนเรียนและหลังเรียนสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย โดยทั่วไปชุดการเรียนการสอนมี 3 ชนิด คือ (1) ชุดการเรียนการสอนรายบุคคล เป็นชุดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้เรียนอาจนำไปเรียนที่บ้านได้ เมื่อเรียนจบและสามารถทำแบบสอบได้ในระดับที่กำหนดไว้แล้ว ผู้เรียนจะสามารถเรียนชุดการเรียนการสอนต่อไปได้ (2) ชุดการเรียนการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม เป็นชุดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนหลายคน (กลุ่มย่อยประมาณ 4-8 คน) สามารถเรียนรู้ร่วมกันได้ โดยครูจะจัดสื่อและวัสดุต่างๆ เตรียมไว้ อย่างพอเพียงสำหรับกลุ่ม (3) ชุดการเรียนการสอนประกอบการบรรยาย เป็นชุดการเรียนการสอนที่มีกิจกรรมและสื่อที่ครูสามารถใช้ประกอบการบรรยาย เป็นการช่วยให้ครูพูดน้อยลง และผู้เรียนมีโอกาสทำกิจกรรมมากขึ้น

-การดำเนินการเรียนการสอน

เริ่มต้นครูจำเป็นต้องชี้แจงและให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการเรียนโดยเฉพาะผู้เรียนที่ยังไม่เคยได้เรียนรู้โดยใช้ศูนย์การเรียนมาก่อน หลังจากที่ได้แน่ใจว่าผู้เรียนเข้าใจและพร้อมแล้ว จึงให้ลงมือทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่ปรากฏอยู่ในบัตรคำสั่งโดยหมุนเวียนกันเข้าศูนย์การเรียนที่มีอยู่จนครบทุกศูนย์ และทำแบบสอบประเมินผลการเรียนรู้ของตน ครูทำหน้าที่ดูแล ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนในการทำกิจกรรมต่างๆ และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

-การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ส่วนใหญ่จะเป็นการประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ และมักใช้วิธีการต่างๆ ที่หลากหลาย เช่น การใช้แบบสอบก่อนเรียนและหลังเรียน การตรวจสอบจากผลงานที่ผู้เรียนทำ การพัฒนาการหรือความก้าวหน้าในการเรียนรู้

2) วิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (The Communicative Approach)

(กองวิจัยทางการศึกษา. 2544 : 57-114)

(1) ความหมายของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร หมายถึง การสอนที่ใช้เทคนิคการสอนหลายๆ แบบ ผสมผสานกัน ยึดหลักการสอนเพื่อการสื่อสารเป็นสำคัญ โดยนำการสอนแบบตรง การเลียนแบบ และท่องจำเข้ามาแทรกในการฟัง บทฟัง และพูด นำไวยากรณ์มาแทรกในการสอน มีการสรุป เกณฑ์ เน้นทักษะการใช้ภาษาเป็นสำคัญ

(2) ขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มี 3 ขั้นตอน ได้แก่

- ขั้นที่ 1 ขั้น Presentation เป็นขั้นตอนนำเข้าสู่บทเรียนโดยการทำกิจกรรม Warm up กิจกรรมทบทวนสิ่งที่เรียนมาแล้ว การบอกจุดประสงค์ในการเรียน นำเสนอศัพท์ใหม่ โครงสร้างประโยคหรือการอ่านและเขียน ในขั้นตอนนี้เน้นความถูกต้องของการใช้ภาษา (Accuracy)

- ขั้นที่ 2 ขั้น Practice ขั้นนี้เป็นการฝึกที่อยู่ในความดูแลของครู (Controlled Practice) เมื่อเห็นว่าผู้เรียนเข้าใจแล้ว จึงให้ผู้เรียนจับกลุ่มฝึกกันเอง (Free Practice) ในขั้นนี้ครูไม่ขัดจังหวะการฝึกของผู้เรียน ถึงแม้จะพบว่ามีข้อผิดพลาด แต่เมื่อฝึกเสร็จแล้วจึงจะแก้ไขภายหลัง เพราะระยะนี้ต้องการความคล่องแคล่วในการพูด (fluency)

- ขั้นที่ 3 ขั้น Production เป็นขั้นตอนที่นำความรู้และทักษะภาษาไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงละคร การเล่นเกม ร้องเพลง และการทำแบบฝึกหัด ในการสอนแต่ละครั้งเน้นบูรณาการทักษะฟัง พูด อ่าน และเขียน

3) วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล (The Grammar-Translation Method)

(1) ความหมายของการสอนแบบไวยากรณ์และแปล

การสอนแบบไวยากรณ์และแปล หมายถึง การสอนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านและเห็นคุณค่าของบทประพันธ์ ภาษาต่างประเทศ และเชื่อว่าการเรียนรู้ไวยากรณ์จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจไวยากรณ์ของภาษาตนเองมากขึ้น ช่วยให้พูดและเขียนภาษาได้ดีขึ้น วิธีสอนแบบนี้เคยเรียกกันว่า “วิธีสอนแบบคลาสสิก” (Classic Method)

(2) ขั้นตอนการสอนแบบไวยากรณ์และแปล มี 4 ขั้นตอน ได้แก่

- ขั้นที่ 1 สอนคำศัพท์ โดยบอกคำแปลเป็นภาษาของผู้เรียน และให้ตัวอย่างประโยคที่มีคำศัพท์นั้นอยู่

- ขั้นที่ 2 สอนโครงสร้าง โดยอธิบายกฎไวยากรณ์และข้อยกเว้นต่างๆ ให้ผู้เรียนทราบ พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ แล้วให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดหรือฝึก

ใช้กฎไวยากรณ์ที่เรียนนั้นในการสร้างประโยคต่างๆ เพื่อให้เข้าใจกฎต่างๆ ที่เรียนไป แล้วให้ฝึกแปลประโยคเป็นภาษาของตนเอง

- ขั้นที่ 3 สอนอ่าน โดยให้ผู้เรียนอ่านเรื่องที่กำหนดไว้แล้วให้แปลเนื้อเรื่องเป็นภาษาของตนเอง เมื่อผู้เรียนมีปัญหาผู้สอนจะช่วยอธิบายเพิ่มเติมโดยใช้ภาษาของผู้เรียน หลังจากผู้เรียนแปลเรื่องที่อ่านจนเข้าใจแล้ว ผู้สอนจะให้ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านนั้น จากนั้นก็จะตรวจคำตอบว่าถูกต้องหรือไม่ โดยให้ผู้เรียนอ่านคำตอบให้ทั้งชั้นฟัง ถ้าตอบผิดผู้สอนจะเรียกผู้เรียนอื่นตอบคำถามจนถูกต้อง หรือไม่เช่นนั้นผู้สอนก็จะให้คำตอบที่ถูกต้องเอง

- ขั้นที่ 4 ประเมินผลการเรียนโดยให้ผู้เรียนทำการบ้าน โดยการทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม หรือให้ท่องจำชนิดคำ การกระจายคำกริยาต่างๆ และการเปลี่ยนแปลงรูปคำ ให้ท่องจำคำศัพท์และนำไปแต่งประโยค หรือแปลข้อความภาษาต่างประเทศให้เป็นภาษาของตนเอง หรือแปลภาษาของตนเองเป็นภาษาต่างประเทศที่เรียน โดยใช้พจนานุกรมที่มีคำแปลสองภาษา เป็นต้น

4) วิธีสอนแบบตรง (The Direct Method)

(1) ความหมายของการสอนแบบตรง

การสอนแบบตรง หมายถึง การสอนที่มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาเพื่อสื่อสารได้ มีความสามารถที่จะนำภาษาต่างประเทศที่เรียนไปใช้ในสังคมที่พูดภาษาต่างประเทศนั้นได้ เน้นการเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของผู้พูดภาษานั้นๆ ด้วย จึงนิยมใช้เจ้าของภาษาหรือผู้ที่มีความสามารถใกล้เคียงกับเจ้าของภาษาเป็นผู้สอน

(2) ขั้นตอนการสอนแบบตรง มี 6 ขั้นตอน ได้แก่

การเรียนการสอนด้วยวิธีสอนแบบตรง มักจะประกอบด้วยข้อความให้อ่าน และสถานการณ์หรือเรื่องที่จะให้ฝึกพูด ซึ่งผู้สอนมักจะดำเนินการเรียนการสอนตามขั้นตอนดังนี้

- ขั้นที่ 1 ให้ผู้เรียนฟังหรืออ่านข้อความในบทเรียน

- ขั้นที่ 2 ผู้สอนอธิบายคำศัพท์และสำนวนที่ยากและที่นักเรียนไม่เข้าใจ โดยใช้ภาษาต่างประเทศที่กำลังเรียนอยู่นั้น ในการอธิบายอาจใช้การถอดความใช้คำที่มี ความหมายเหมือนกัน การวาดภาพประกอบหรือแสดงท่าทางประกอบ

- ขั้นที่ 3 ผู้สอนฝึกการออกเสียงคำให้ถูกต้อง

-ขั้นที่ 4 ผู้สอนถามคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่านหรือฟัง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องดียิ่งขึ้น และพยายามเน้นให้ผู้เรียนตอบคำถามเต็มประโยค

-ขั้นที่ 5 ผู้สอนดึงกฎไวยากรณ์จากเรื่องมาฝึกเพิ่มเติมโดยถามคำถามเกี่ยวกับตัวผู้เรียน และสภาพในห้องเรียน โดยแทรกโครงสร้างที่ต้องการเน้นเข้าไปด้วย แล้วให้ผู้เรียนถามตอบโดยใช้โครงสร้างดังกล่าว

-ขั้นที่ 6 ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด เช่น การเติมคำที่ขาดหายไป ในประโยค การเขียนตามคำบอก และการแต่งเรียงความ เป็นต้น

5) วิธีสอนภาษาแบบกลุ่มสัมพันธ์

(1) ความหมายของการสอนภาษาแบบกลุ่มสัมพันธ์

การสอนภาษาแบบกลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นหลัก เน้นการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้สอนต้องมีความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างปฏิริยาตอบโต้ทางกายของผู้เรียน รวมทั้งปฏิริยาตอบโต้เพื่อป้องกันตัวตามสัญชาตญาณและความต้องการในการเรียน จุดมุ่งหมายเพื่อต้องการให้ผู้เรียนใช้ภาษาที่เรียนติดต่อสื่อสารได้ นอกจากนี้ยังต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ของตนเองเพื่อเพิ่มความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้

(2) ขั้นตอนของการสอนภาษาแบบกลุ่มสัมพันธ์ มี 4 ขั้นตอนได้แก่

-ขั้นที่ 1 ให้ผู้เรียนนั่งกันเป็นวงกลม โดยมีไมโครโฟน และเครื่องบันทึกเสียงอยู่ตรงกลาง เพื่อใช้บันทึกสิ่งที่ผู้เรียนจะสนทนากันลงไป บางครั้งผู้สอนอาจให้ผู้เรียนแนะนำตัวก่อน โดยผู้เรียนนั้นอาจปรึกษากับเพื่อนโดยใช้ภาษาแม่ที่ตนถนัดก็ได้ เมื่อผู้เรียนเริ่มสนทนากันโดยใช้ภาษาแม่ ซึ่งทุกคนในกลุ่มฟังแล้วเข้าใจได้ ผู้สอนก็จะถ่ายทอดคำพูดนั้นโดยแปลออกมาเป็นภาษาเป้าหมายที่ต้องการสอน อาจแปลคำต่อคำหรือเป็นวลีก็ได้ ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เรียนว่าสามารถจำสิ่งที่ผู้สอนพูดได้เพียงใด ในขั้นนี้ผู้สอนจึงต้องเป็นผู้สังเกตเอง และเข้าใจผู้เรียนด้วย ผู้เรียนพูดภาษาเป้าหมายตามที่ผู้สอนแปลให้จนครบประโยค โดยพูดใส่ไมโครโฟนบันทึกเสียงเอาไว้ ผู้เรียนจะสนทนากันในกลุ่มไปเรื่อยๆ ผู้สอนก็จะคอยช่วยอยู่ข้างๆ ดังที่ได้กล่าวข้างต้นเช่นนี้เรื่อยไป ผู้เรียนจะคอยสังเกตคำที่คนอื่น ๆ ใช้ แล้วนำมาดัดแปลงใช้ในแบบของตน

-ขั้นที่ 2 เมื่อหมดเวลาที่กำหนดให้สนทนากัน ผู้เรียนจะได้ฟังเทปที่บันทึกเสียงไว้ ทำให้ผู้เรียนรู้ว่าสิ่งที่ตนพูดไปนั้น (ใช้ภาษาเป้าหมาย) เป็นอย่างไร ผู้เรียน

ศึกษาบทสนทนาที่ผู้สอนจะถอดเทปออกมาทีละประโยค เขียนภาษาแม่กำกับไว้ด้วยเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจยิ่งขึ้น อธิบายคำศัพท์ต่างๆ และรูปประโยคให้ผู้เรียนฟัง จะเห็นได้ว่าผู้สอนใช้บทสนทนานั้นเป็นเนื้อหาที่จะสอนผู้เรียน

- ขั้นที่ 3 แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อยๆ ให้ผู้เรียนช่วยกันสร้างประโยคใหม่ๆ ขึ้นโดยอาศัยคำศัพท์จากบทสนทนาในตอนต้น ผู้สอนก็จะช่วยแก้ไขให้ถ้ามีที่ผิด หลังจากนั้นอ่านประโยคที่กลุ่มของตนแต่งให้กลุ่มอื่นฟัง

- ขั้นที่ 4 ให้ผู้เรียนพูดคุยเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับ ผู้สอนอาจนำกิจกรรมอื่นๆ เช่น การให้ผู้เรียนอ่านบทสนทนา หรือนำรูปภาพมาช่วยในการฝึกให้ผู้เรียนถามตอบเกี่ยวกับรูปภาพนั้นก็ได้ โดยสรุปแล้วผู้สอนจะให้ผู้เรียนสร้างบทสนทนา และบันทึกบทสนทนานั้นแล้วใช้เป็นพื้นฐานสำหรับกิจกรรมในการสอนต่อไป

6) วิธีสอนแบบฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method)

(1) ความหมายของการสอนแบบฟัง-พูด

การสอนแบบฟัง-พูด หมายถึง การสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาต่างประเทศที่เรียนได้ โดยผู้เรียนจะต้องฝึกภาษาที่เรียนนั้นซ้ำๆ จนเกิดเป็นนิสัย สามารถพูดได้โดยไม่ต้องหยุดคิด ผู้สอนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาให้แก่ผู้เรียนในการเลียนแบบ ส่วนผู้เรียนนั้นเป็นผู้ลอกเลียนและปฏิบัติตามผู้สอน

(2) ขั้นตอนการสอนแบบฟัง-พูด มี 5 ขั้นตอน

การเรียนการสอนภาษาด้วยวิธีสอนแบบฟัง-พูดนี้ มักจะประกอบด้วย บทสนทนาในสถานการณ์ต่างๆ มาให้ผู้เรียนฝึกและจำ ซึ่งผู้สอนมักจะดำเนินการเรียนการสอนตามขั้นตอนต่อไปนี้

- ขั้นที่ 1 ให้ผู้เรียนฟังบทสนทนาใหม่ที่นำมาอ่านให้ฟังหรือฟังจากเทปบันทึกเสียงของผู้พูดที่เป็นแบบ และพยายามจำบทสนทนานั้นให้ได้

- ขั้นที่ 2 ให้ผู้เรียนทั้งชั้นพูดตามทีละประโยค ผู้เรียนพูดซ้ำหลายๆ ครั้ง

- ขั้นที่ 3 ผู้สอนนำประโยคที่เป็นปัญหามาฝึกเป็นพิเศษ โดยอาจจะใช้วิธีการฝึกส่วนย่อยๆ แล้วค่อยๆ เพิ่มส่วนของประโยคจนทำให้ผู้เรียนสามารถพูดประโยคนั้นได้ดีขึ้น

- ขั้นที่ 4 ให้ผู้เรียนฝึกโต้ตอบบทสนทนาพร้อมกันทั้งห้องเป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็ก และทีละคน

- ขั้นที่ 5 ให้ผู้เรียนฝึกได้ตอบบทสนทนานั้นโดยดัดแปลงให้เข้ากับเหตุการณ์ของผู้เรียนเอง

เมื่อคุ้นกับบทสนทนาแล้ว ก็จะให้ฝึกการออกเสียงและการสอนประโยคตามโครงสร้างในบทสนทนาด้วยปากเปล่า โดยอาจใช้รูปภาพ บัตรคำ และเกมต่างๆ เป็นสื่อในการฝึกให้ผู้เรียนพูดได้ตอบจนคล่องจากนั้นจึงให้ฝึกอ่าน จนเมื่ออ่านได้คล่องแล้วจึงจะให้เลือกอ่านตามใจชอบ ในเรื่องของการเขียนก็เช่นกัน จะฝึกหัดเขียนโดยการเลียนแบบก่อน เมื่อเกิดความมั่นใจแล้วจึงให้แสดงออกในรูปของการเขียนเรียงความสั้นๆ แต่จะต้องเป็นเรื่องที่ผู้เรียนสามารถพูดได้แล้ว

สรุปได้ว่า วิธีสอนภาษาอังกฤษที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า แต่ละวิธีจะมีลักษณะมีขั้นตอนแตกต่างกันไป แต่ทุกวิธีการเรียนการสอนจะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกและพัฒนาทักษะทุกด้าน ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน ซึ่งทักษะทั้ง 4 จะผสมผสานอยู่ในแต่ละวิธีการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะนักศึกษาผู้ใหญ่มีความจำเป็นต้องเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้สอนจะต้องจัดหากิจกรรมวิธีสอนและนวัตกรรมต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าวิธีสอนตามปกติ และเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.6 แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

กิจกรรมการเรียนการสอนถือว่าเป็นหัวใจของการศึกษา เพราะกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นวิถีทางที่นำนักเรียนไปสู่จุดประสงค์ของการเรียน ครูผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญและทราบแนวทางในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหา สภาพของกลุ่มผู้เรียน และให้ได้ประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะการสอนย่อมมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้เรียนจะมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นหรือต่ำลงขึ้นอยู่กับกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอนเป็นประการสำคัญ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีหลายรูปแบบ และหลายวิธีที่ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกภาษาอย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษตลอดจนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและอื่นๆ ซึ่งครูผู้สอนจะต้องศึกษาและคำนึงถึงรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.6.1 ความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมแต่ละชนิดย่อมมีคุณค่าในตัวของมันเอง ในการจัดการเรียนการสอนหากครูสนใจก็จะช่วยส่งเสริมในการเรียนการสอนของครูประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี กิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้มีหลายประการดังนี้ (วาริ ถิระจิตร. 2530 : 161-163)

- 1) กิจกรรมช่วยสร้างความสนใจของนักเรียน
- 2) กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนประสบความสำเร็จ
- 3) กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย
- 4) กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความรับผิดชอบ
- 5) กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังและส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 6) กิจกรรมจะช่วยให้นักเรียนได้มีการเคลื่อนไหว ทำให้ไม่น่าเบื่อ
- 7) กิจกรรมจะช่วยให้นักเรียนได้รู้สึกสนุกสนาน
- 8) กิจกรรมจะช่วยให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 9) กิจกรรมจะช่วยขยายความรู้และประสบการณ์
- 10) กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมทักษะในด้านต่างๆ
- 11) กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังเจตคติที่ดี
- 12) กิจกรรมจะช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียน
- 13) กิจกรรมจะส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักการทำงานเป็นหมู่

2.6.2 ลักษณะสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอน

ลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี เพื่อจะส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งสำคัญหลายประการดังนี้ (กรมวิชาการ. 2542 : 29)

1) ไม่มีการแทรกแซงจากผู้สอน กิจกรรมต้องเป็นการกระทำเองระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มากกว่ากับผู้สอน บทบาทของผู้สอนควรจะประเมินผลสุดท้ายของกิจกรรมเมื่อเสร็จสิ้นลง

2) ความหลากหลายภาษา คือ กิจกรรมต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาหลายรูปแบบ ไม่ใช่เฉพาะรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ผู้เรียนมีอิสระในการใช้ภาษา และใช้แหล่งข้อมูลที่ผู้เรียนเป็นผู้เลือก

3) กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษา ควรมีช่องว่าง (Gap) ซึ่งอาจจะเป็นช่องว่างของข้อมูล (Information Gap) หรือช่องว่างของความคิดเห็น (Opinion Gap) เพื่อให้ผู้เรียนพยายามเชื่อมช่องว่างทั้ง 2 ขณะกำลังสื่อสาร

4) กิจกรรมการเรียนทุกอย่างต้องเกี่ยวข้องกับจุดประสงค์ของการเรียน

5) กิจกรรมการเรียนการสอนควรเหมาะสมกับวัย และความพร้อมของผู้เรียน

6) กิจกรรมการเรียนจะต้องท้าทายความสนใจของผู้เรียน ให้สามารถนำสิ่งที่เรียนในสถานการณ์ในห้องเรียนไปใช้ได้จริงในสถานการณ์ใหม่ในชีวิตจริง

2.6.3 วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สรรเพชญ อธิสริยวัชรการ. 2546 : 505-511)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกิจกรรมที่ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ส่วนครูมีบทบาทเป็นผู้ประสานงาน ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ปัญหาเมื่อนักเรียนต้องการ เป็นผู้สรุปประเด็นสำคัญ เป็นต้น วิธีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้มีหลายวิธี แต่ที่เหมาะสมต้องวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ มีดังนี้

1) การศึกษาค้นคว้า เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้วยวิธีต่างๆ เช่น หนังสือเอกสารต่างๆ วิทยู ทมโทรทัศน์ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นต้น การที่นักเรียนหาความรู้ด้วยตนเอง จะก่อให้เกิดประโยชน์หลายอย่าง เช่น ทักษะในการปฏิบัติค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักอ่าน รู้จักคิดหาเหตุผล สรุปและตัดสินใจ สิ่งที่คุณควรคำนึงถึงในการจัดกิจกรรมนี้มีหลายประการ คือ

(1) ต้องอภิปรายร่วมกันจนเข้าใจปัญหา จุดประสงค์ ของการค้นคว้า และวิธีการ

(2) ครูต้องสำรวจแหล่งข้อมูลสำหรับให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าก่อน เพื่อความง่ายและเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน

(3) ทำข้อตกลงเกี่ยวกับวิธีการค้นคว้า การระวังรักษาหนังสือ มารยาทการใช้ห้องสมุด

(4) ดูแลผู้เรียนอย่างใกล้ชิด การทำงานร่วมกัน การแบ่งงานตามความสามารถส่วนบุคคล ความสามัคคี ยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน

(5) ต้องจัดให้มีการรายงานผลการค้นคว้าให้สมาชิกในห้องได้ทราบอย่างชัดเจน และเปิดโอกาสให้ซักถามอย่างทั่วถึง

วิธีการจัดกิจกรรม วิธีการนี้เป็นวิธีที่เหมาะสมกับสภาพของวิชา เพราะผู้วิจัยได้จัดทำเป็นชุดการสอนเสริม เช่น แบบฝึกหัด แบบทดสอบ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ CAI เป็น

ต้น จะทำให้นักศึกษาผู้ใหญ่สามารถจะเลือกศึกษาค้นคว้าได้อย่างอิสระ จากแหล่งข้อมูลที่จัดให้ เพื่อจะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

2) การเชิญวิทยากร วิทยากร คือผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ และมีประสบการณ์ในการทำงานเรื่องนั้นๆ โดยเฉพาะอย่างลึกซึ้ง เช่น ครูต้องการสอนการประกอบอาชีพทำนา ครูอาจจะไม่เชี่ยวชาญเท่าชาวนา ก็อาจใช้วิธีการเชิญวิทยากรที่เป็นชาวนาที่ประกอบอาชีพจริงมาให้ความรู้กับผู้เรียนให้ได้รับประสบการณ์ตรง การเชิญวิทยากรครูจะต้องพิจารณาคุณสมบัติของวิทยากรว่ามีความเต็มใจจะมาถ่ายทอดความรู้ และควรเป็นบุคคลที่อยู่ในท้องถิ่น เพื่อจะได้เดินทางสะดวกและประหยัดค่าใช้จ่าย ตัวอย่างเช่น การเชิญวิทยากรมาสอนในรายวิชาที่ยาก เช่น ภาษาอังกฤษ ควรจะใช้ครูต้นแบบด้านภาษาอังกฤษประจำโรงเรียนที่อยู่ใกล้กับศูนย์การเรียนของการศึกษานอกโรงเรียน มาให้ความรู้กับผู้เรียนก็ได้

3) การใช้กรณีตัวอย่าง เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยกเรื่องราวเหตุการณ์ตัวอย่างที่น่าสนใจ สามารถนำมาใช้เป็นกรณีศึกษาแบบอย่างและประเด็นปัญหาให้นักเรียนคิดอภิปรายเพื่อเสริมสร้างให้เป็นผู้รู้จักคิดวิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางในการแก้ปัญหา ซึ่งค้นคว้าและสรุปได้จากการศึกษากรณีตัวอย่างนั้น เช่น ในเนื้อหาที่ยากครูอาจจะใช้กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการตัวอย่าง เพื่อฝึกผู้เรียนโดยเฉพาะนักศึกษาผู้ใหญ่ได้รู้จักคิดและวิเคราะห์ รู้จักตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และรู้จักแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีรูปแบบหลายวิธีแต่ได้เลือกตัวอย่างวิธีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหาและผู้เรียน ได้แก่ การศึกษาค้นคว้า การเชิญวิทยากร และการใช้กรณีตัวอย่าง ซึ่งเป็นวิธีการจัดกิจกรรมที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน และมีผลทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนจะสามารถเลือกกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้หลายๆทาง เพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ กิจกรรม ถือว่าเป็นหัวใจและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ซึ่งครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความสำคัญ ลักษณะสำคัญ และวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ กิจกรรมมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้จากกิจกรรมด้านต่างๆ มาใช้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนทางภาษา และช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ยิ่งนักศึกษายิ่งใหญ่จะเรียนรู้ได้ดี ถ้าสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม แคมเบล และคณะ (Campbell and others. 1996) ได้กล่าวว่า สภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ห้องเรียนทุกระดับในทุก

รายวิชา ต้องเป็นสถานที่ที่เต็มไปด้วย สิ่งแวดล้อมทางภาษา จะมีผลทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพูด อภิปราย แสดงความคิดเห็นโต้แย้งได้ ซึ่งจะต้องส่งเสริมผู้เรียนที่ถูกต้อง ฝึกในปริมาณที่เพียงพอ สิ่งทีกล่าวมาข้างต้นจะทำให้การพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.7 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับ นักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ตามหลักสูตรการศึกษาระดับ พ.ศ. 2544 จุดมุ่งหมายต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถใช้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารติดต่อได้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ซึ่งในการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ได้ตามเป้าหมายนั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อจะได้ส่งเสริมการ เรียนรู้ของนักศึกษาผู้ใหญ่ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้ ซึ่งการสอนภาษาอังกฤษให้ สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของภาษา นักภาษาศาสตร์ได้จัดแนวคิดตามความเชื่อทางด้าน จิตวิทยา ภาษาศาสตร์ มานุษยวิทยา และสังคมวิทยา แบ่งออกเป็น 4 แนวคิด ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2544 : 15-17)

2.7.1 แนวคิดเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) เป็นแนวคิดที่เน้น ความรู้ความสามารถในการติดต่อสื่อสารของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ โดยเชื่อว่าการเรียนรู้ ภาษาเป็นลักษณะเฉพาะที่ติดตัวมาเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในสมอง และเชื่อว่าภาษาเป็น เรื่องของกฎเกณฑ์ มนุษย์จึงต้องมีความรู้ความสามารถทางภาษา ก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมทาง ภาษาประเด็นสำคัญของแนวคิดนี้ คือ

1) ความรู้ความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) เป็น ศักยภาพทางภาษาของบุคคล ก่อนจะใช้ภาษาในลักษณะที่ต้องการ เช่น ฟัง พูด อ่าน หรือเขียน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ความรู้เกี่ยวกับภาษาไปใช้สื่อความหมายได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

2) การแสดงพฤติกรรมทางภาษา (Linguistic Performance) เป็นการนำ ความรู้ความสามารถทางภาษาที่บุคคลมีอยู่มาใช้ให้เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ หรือ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น การแสดงพฤติกรรมทางภาษานี้จะสะท้อนถึงระดับความรู้ความสามารถด้าน ภาษาของบุคคล

ในการสอนตามแนวคิดการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเน้นปฏิสัมพันธ์ในการ ใช้ภาษาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม คล่องแคล่ว

สามารถสื่อความหมายได้ตามความต้องการ ผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ใกล้เคียงกับชีวิตจริง

2.7.2 แนวคิดกลุ่มประจักษ์นิยม (Empiricist) หรือกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เป็นกลุ่มที่รับแนวคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบพฤติกรรมนิยม ที่เน้นการตอบสนองต่อสิ่งเร้าและแนวคิดทฤษฎีกลุ่มโครงสร้าง ที่เชื่อว่าภาษาเป็นเรื่องของนิสัยและความเคยชิน ประเด็นสำคัญของแนวคิดนี้ คือ

1) ภาษา คือ ภาษาพูด มิใช่ภาษาเขียน เพราะการใช้ภาษานั้นเริ่มต้นจากการพูด เด็กจะเรียนรู้ภาษาพูดก่อนโดยการเลียนแบบจากผู้ใหญ่ ในการสอนจึงควรเริ่มสอนจากการฟัง-พูดก่อน

2) ภาษาเป็นเรื่องของนิสัยและความเคยชินที่จะต้องมีการฝึกจนสามารถใช้ภาษาได้อย่างอัตโนมัติ ในการสอนจึงควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีโอกาสดูฝึกพูดเลียนแบบผู้สอนบ่อยๆ จนจำได้และสามารถนำมาใช้พูดได้ตอบได้

3) ภาษาแต่ละภาษามีโครงสร้างที่แตกต่างกัน ในการสอนจึงควรเตรียมบทเรียนทั้งในด้านการออกเสียง โครงสร้างทางไวยากรณ์ และจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาให้มาก โดยเฉพาะในส่วนที่แตกต่างกัน

2.7.3 แนวคิดกลุ่มมนุษยนิยม (Humanistic Approach) เป็นกลุ่มที่รับแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบมนุษยนิยมที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนในแง่อารมณ์ความรู้สึก คือ ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีถ้าอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระ ได้เรียนในสิ่งที่ตรงกับความต้องการ ความสนใจเกิดความรู้สึกสบายใจ ผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทไปเป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน จัดสภาพห้องเรียน กิจกรรม และสื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายเป็นตัวของตัวเอง ไม่กังวลกับสถานการณ์การเรียน ประเด็นสำคัญของแนวคิดนี้ คือ

1) ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง และสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างเป็นอิสระ ลดการปกป้องตัวเองลง

2) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ให้มีบรรยากาศแห่งการยอมรับ ที่ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยจากความล้มเหลว การถูกลงโทษ คำวิจารณ์ การแข่งขัน และร่วมแลกเปลี่ยนความรู้สึก ความสนใจ ความจำ จินตนาการ

3) เลือกกิจกรรมและสื่อที่ใช้ในห้องเรียนให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วม เป็นกิจกรรมที่มีความหมาย และเป็นประโยชน์ในการสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน

4) ในการดำเนินกิจกรรม ผู้สอนต้องช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้านภาษาให้มากที่สุด เช่น เลือกรากิจกรรมให้เหมาะกับระดับความรู้ด้านภาษาของผู้เรียน กิจกรรมที่สนุกสนาน และผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้เรียนรู้

2.7.4 แนวคิดกลุ่มเหตุผลนิยม (Rationalist) เป็นกลุ่มที่รับแนวคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นการปรับรูปแบบโครงสร้างของความรู้ที่ติดตัวมา และแนวคิดจากทฤษฎีภาษาศาสตร์ กลุ่มไวยากรณ์ปวิวรรตที่เชื่อว่าเด็กมีความสามารถที่จะใช้และเข้าใจภาษาได้โดยไม่เคยได้ยินมาก่อน เนื่องจากภายในสมองมีกลไกที่จะวิเคราะห์ข้อมูล และสร้างกฎเกณฑ์การใช้ภาษาขึ้นได้ ประเด็นสำคัญของแนวคิดนี้ คือ

1) ภาษาเป็นเรื่องของกฎเกณฑ์ มนุษย์สามารถสร้างประโยคต่างๆ จากกฎเกณฑ์ที่มีอยู่ขึ้นใช้ได้โดยไม่จำกัด ในการสอนจึงควรสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษาเพื่อจะได้มีพื้นฐานในการสร้างประโยคด้วยตนเอง

2) ไวยากรณ์ของทุกภาษามีลักษณะสากล มีโครงสร้างพื้นฐานคล้ายกัน กล่าวคือ ประโยคแต่ละประโยคสามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างได้ด้วยกฎการปวิวรรต ในการสอนจึงควรสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ สามารถวิเคราะห์โครงสร้างของประโยคที่พบเห็นจนได้ความหมายที่แท้จริง

3) มนุษย์มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ในการสอนจึงควรสอนให้ผู้เรียนได้เข้าใจภาษา มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับภาษาและการสื่อความหมายให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ก่อน แล้วจึงเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกแสดงออก

4) การเรียนรู้ภาษาเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล เป็นพฤติกรรมการสะสมความรู้จนสามารถใช้ความรู้นั้นแสดงออกทางภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการสอนจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้ อยากเห็น ชักถาม จนเกิดความเข้าใจ สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับสิ่งที่รู้แล้วเข้าเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ต่อไป และการเรียนรู้จะมีผลมากขึ้นหากผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่มีความหมายต่อตัวเอง

สรุปได้ว่า ทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับ นักศึกษาผู้ใหญ่ เพื่อให้ได้ผลตามความคาดหวัง ครูผู้สอนจะต้องเรียนรู้ทฤษฎีและแนวคิด ได้แก่ 1) แนวคิดเพื่อการสื่อสาร เน้นความรู้ความสามารถในการติดต่อสื่อสารของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ 2) แนวคิดกลุ่มพฤติกรรมนิยม เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้เน้นการตอบสนองต่อสิ่งเร้า 3) แนวคิดกลุ่มมนุษยนิยม เน้นความสำคัญของผู้เรียนในแง่อารมณ์ความรู้สึก 4) แนวคิดกลุ่มเหตุผลนิยม เน้นการปรับรูปแบบโครงสร้างของความรู้ที่ติดตัวมา ซึ่งทั้ง

4 แนวคิดนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนได้นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะ และสภาพของผู้เรียนตลอดจนเพื่อจะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ให้สูงขึ้นอีกด้วย

2.8 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนผู้ใหญ่

นอกจากทฤษฎีและแนวคิดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่กล่าวมาข้างต้น ยังจะต้องมีทฤษฎี หลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนผู้ใหญ่ อีกหลายประการ ดังนี้

2.8.1 ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่

1) โนลส์ (Knowles,1978:31) ได้สรุปพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่สมัยใหม่ (Modern Adult Learning Theory) มีสาระสำคัญ ดังนี้

(1) ความต้องการและความสนใจ (Needs and Interests) ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีต้องตรงกับความต้องการและสนใจในประสบการณ์ที่ผ่านมา เขาก็จะเกิดความพึงพอใจในสิ่งที่จะเรียน

(2) ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ (Life Situations) การเรียนรู้จะได้ผลดีถ้าเอาตัวผู้ใหญ่เป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ควรจะยึดเอาสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่

(3) การวิเคราะห์ประสบการณ์ (Analysis of Experience) ประสบการณ์ของผู้ใหญ่เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณค่ามากที่สุด การวิเคราะห์ ประสบการณ์ของผู้ใหญ่แต่ละคน ก็สามารถนำประสบการณ์มาทำให้เกิดประโยชน์ได้

(4) ผู้ใหญ่ต้องการเป็นผู้นำตนเอง (Self-Directing) ผู้ใหญ่มีความรู้สึกต้องการที่จะนำตนเองได้ บทบาทของครูจะต้องทำหน้าที่ส่งผ่าน หรือเป็นสื่อสำหรับความรู้

(5) ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) การสอนนักศึกษาผู้ใหญ่จะต้องจัดเตรียมการ เช่น รูปแบบการเรียน เวลาที่ทำการสอน สถานที่การสอน เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคลมีเพิ่มมากขึ้นเมื่อแต่ละบุคคลมีอายุเพิ่มมากขึ้น

จะเห็นได้ว่าทฤษฎีการเรียนรู้ที่โนลส์ (Knowles) กล่าวถึง นับว่าเป็นประโยชน์สำหรับผู้สอนจะต้องนำไปใช้ในการเรียนการสอนให้ตรงกับเป้าหมายการสอนผู้ใหญ่

2) เปาโล แฟร์ (Paulo Freire) ได้กล่าวถึงลักษณะการเรียนการสอนว่าเป็นข้อบกพร่องต่อตัวผู้เรียนและสังคม และควรได้รับการแก้ไขมีลักษณะดังต่อไปนี้ (Srinivasan. 1977 : 5)

- (1) ครูเป็นผู้สอนและนักเรียนถูกสอน
- (2) ครูเป็นผู้ที่รู้ทุกสิ่งทุกอย่าง นักเรียนไม่รู้อะไรเลย
- (3) ครูเป็นผู้ที่ใช้ความคิด นักเรียนเป็นผู้ที่ถูกบังคับให้คิดตามครู
- (4) ครูเป็นผู้พูด นักเรียนเป็นผู้ฟังอย่างสงบเสงี่ยม
- (5) ครูเป็นผู้กำหนดขั้นตอนการสอน นักเรียนเป็นผู้ถูกอบรมสั่งสอน
- (6) ครูเป็นผู้เลือกและบังคับนักเรียนในสิ่งที่ครูได้ตัดสินใจ ส่วนนักเรียนเป็นแต่ผู้ปฏิบัติตามการตัดสินใจของครู
- (7) ครูเป็นผู้ที่แสดงออก และนักเรียนดูเหมือนว่าได้มีการแสดงออกหรือปฏิบัติตามครู
- (8) ครูเป็นผู้เลือกเนื้อหาโปรแกรมการเรียนการสอน นักเรียนจึงไม่มีส่วนร่วมยอมรับและปรับตัวให้เข้ากับการเลือกเนื้อหา
- (9) ครูมีความสับสนเกี่ยวกับบทบาทของตนเอง ในเรื่องบทบาททางวิชาการ และบทบาทในอาชีพของตน ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในความเป็นอิสระของผู้เรียน
- (10) ครูคือศูนย์กลางของการเรียนรู้ ในขณะที่นักเรียนเป็นเพียงวัตถุไม่มีชีวิตจิตใจ

จากทฤษฎีการเรียนรู้ของ เปาโล แฟร์ จะทำให้ทราบบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอน และของผู้เรียน ควรจะปฏิบัติอย่างไร ในระหว่างดำเนินการสอน เพื่อจะได้แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้สอดคล้องซึ่งกันและกัน

3) อีวาน อิลลิช (Ivan Illich) ได้เสนอแนะให้จัดตั้ง “ข่ายงานเพื่อการเรียนรู้” (Learning Networks) เพื่อที่จะช่วยให้นักศึกษาผู้ใหญ่ สามารถเข้าไปหาแหล่งความรู้ได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น อันจะช่วยนำไปสู่ความสำเร็จตามที่มุ่งหมาย และต้องการจะได้รับ ดังนี้ (Jarvis. 1983 : 172)

- (1) การจัดบริการด้านเอกสารอ้างอิงเพื่อความมุ่งหมายเฉพาะอย่าง
- (2) การแลกเปลี่ยนด้านความชำนาญและทักษะ (Skill Exchanges)
- (3) การเรียนรู้จากเพื่อน (Peer Matching)
- (4) การจัดบริการด้านเอกสารอ้างอิง เพื่อการศึกษาในวงกว้าง

จากแนวคิดของ อีวาน อิลลิช จะเห็นได้ว่า นักศึกษาผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีมีความรู้กว้างขวาง จะเป็นการต้องหาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายบริการให้ทั่วถึง เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อที่เป็นบุคคล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาผู้ใหญ่เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นตลอดเวลา

กล่าวสรุปได้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ของนักการศึกษาทั้ง 3 ท่าน ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะประสบผลสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับลักษณะของครูผู้สอนกับผู้เรียน และการจัดแหล่งการเรียนรู้ให้นักศึกษาผู้ใหญ่ได้ศึกษาค้นคว้ากว้างขวางมากยิ่งขึ้น

2.8.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

ครอนบาค (Cronbach. 1977 : 68-70) กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้มี 7 ประการ ดังนี้

1) จุดประสงค์ (Goal) ก่อนการเรียนรู้วิชาใดๆ ก็ตามควรกำหนดจุดประสงค์ไว้ในแต่ละวิชา และให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้สอนจึงได้ประเมินผลตามจุดประสงค์ดังกล่าว ถ้าผู้เรียนไม่ผ่านจุดประสงค์ใดให้เรียนซ้ำจนกว่าจะผ่าน จุดประสงค์นั้น

2) ความพร้อม (Readiness) ก่อนการเรียนรู้วิชาใดๆ ก็ตามผู้เรียนจะต้องเตรียมตัวให้พร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ อุปกรณ์การเรียนและสิ่งแวดล้อม การเตรียมตัวให้พร้อมย่อมช่วยให้การเรียนรู้ดำเนินไปด้วยดี ดังคำที่ว่า “การเตรียมตัวให้ดีเท่ากับการมีชัยไปกว่าครึ่งแล้ว”

3) สถานการณ์ (Situation) ได้แก่ บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ เช่น ในห้องเรียน ได้แก่ ครู บทเรียน สื่อการสอน สภาพอากาศ และมลพิษต่างๆ

4) การแปลความหมาย (Interpretation) เมื่อผู้เรียนได้พบกับสถานการณ์อาจจะในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ผู้เรียนจะต้องรับสัมผัส เช่น ตาหู หนุ่ ฟัง ใช้ลิ้น หรือมือสัมผัส ในบรรดาสิ่งเร้า คำสั่ง หรือเนื้อหาสาระจะต้องแปลความหมายให้ถูกต้อง จะได้นำไปใช้ปฏิบัติได้ถูกต้อง

5) การตอบสนอง (Response) เมื่อผู้เรียนได้แปลความหมายของสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนจะตัดสินใจแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องตรงตามจุดประสงค์

6) ผลต่อเนื่อง (Consequence) เป็นผลต่อเนื่องจากการตอบสนอง ถ้าการตอบสนองตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ การประเมินผลจะผ่านจุดประสงค์ตามที่กำหนด

7) ปฏิกริยาต่อการขัดขวาง (Reaction to thwarting) เมื่อผู้เรียนได้ดำเนินตามขั้นตอนของการเรียนรู้จากการกำหนดจุดประสงค์ของการเตรียมความพร้อมการพบกับสถานการณ์ การแปลความหมาย การตอบสนอง และผลต่อเนื้อที่ที่ได้รับ ถ้าผลต่อเนื้อที่เป็นที่พึงพอใจและสอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ก็เกิดขึ้น ในทางตรงกันข้ามถ้าผลต่อเนื้อที่ไม่เป็นที่พึงพอใจหรือไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ย่อมไม่เกิดผลแสดงว่าผู้เรียนพบปัญหาและอุปสรรค ผู้เรียนต้องกลับไปเริ่มต้นใหม่จนกว่าจะบรรลุผลสำเร็จ

2.8.3 วิธีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

เบอร์แมน (Burman. 1969 : 61-64) กล่าวว่า การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นภายในห้องเรียนเสมอไป การเรียนรู้อาจเกิดขึ้นได้หลายวิธี ดังนี้

1) การเรียนรู้โดยบังเอิญ (Random or Incidental Learning) การเรียนรู้แบบนี้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ มิได้เกิดจากความตั้งใจ

2) การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed Learning) การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ด้วยความตั้งใจของผู้เรียน ซึ่งมีความปรารถนาจะรู้ในเรื่องนั้น ผู้เรียนจึงคิดหาวิธีการเรียนด้วยวิธีการต่างๆ หลังจากนั้นจะมีการประเมินผล

3) การเรียนรู้โดยกลุ่ม (Collaborative Learning) การเรียนรู้แบบนี้เกิดจากการที่ผู้เรียนรวมกลุ่มกัน แล้วเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายให้กับสมาชิก ทำให้สมาชิกมีความรู้เรื่องที่วิทยากรพูด

4) การเรียนรู้จากสถาบันการศึกษา (Formal Learning) การเรียนรู้จากสถาบันการศึกษาเป็นการเรียนแบบเป็นทางการ มีหลักสูตรการประเมินผล มีระเบียบการเข้าศึกษาที่ชัดเจน ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนด เมื่อปฏิบัติครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนดก็จะได้รับปริญญา หรือประกาศนียบัตร

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ของผู้ใหญ่อาจเกิดขึ้นได้หลายวิธี เช่น การเรียนรู้โดยบังเอิญ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้โดยกลุ่ม และการเรียนรู้จากสถาบันการศึกษา ผู้ใหญ่สามารถจะเลือกเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและตลอดชีวิตขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้เรียน

2.8.4 อุปสรรคขัดขวางการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

ในการจัดการเรียนการสอนผู้ใหญ่ จะพบว่าผู้ใหญ่หลายคนอาจไม่เกิดการเรียนรู้ และปัจจัยซึ่งเป็นอุปสรรคขัดขวางการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ มีดังนี้ (สมคิด อิศระวัฒน์. 2543 : 107-108)

1) ประสบการณ์เดิมในอดีต

- 2) เจตคติของผู้เรียน
- 3) การประเมินผลตนเอง
- 4) การขู่บังคับ
- 5) ระยะเวลา
- 6) การขัดจังหวะ
- 7) การจัดลำดับความสำคัญเรื่องเรียนของแต่ละบุคคล
- 8) ข่าวสารข้อมูล
- 9) ความสามารถในการปรับตัวของผู้เรียน
- 10) ความพร้อมของสถานที่และอุปกรณ์
- 11) ค่าใช้จ่าย
- 12) หลักสูตร
- 13) ผู้สอน

จะเห็นได้ว่า ปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น เป็นปัญหาต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ดังนั้น การเรียนการสอน ครูจะต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เพื่อให้ผู้ใหญ่มาเรียนด้วยความสุข ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของการเรียนการสอนอีกด้วย

2.8.5 กลยุทธ์การช่วยเหลือผู้ใหญ่ให้เกิดการเรียนรู้

1) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

การที่บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ได้ ส่วนหนึ่งมาจากสภาพแวดล้อม โดยรวมของผู้เรียน หากสภาพแวดล้อมเอื้อ หรือสนับสนุน การเรียนรู้จะเกิดขึ้น สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ อาจแบ่งออกได้ดังนี้

(1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ

สภาพแวดล้อมทางกายภาพมีผลต่อการเรียนรู้ ได้แก่ ขนาดห้องเรียน หรือห้องฝึกอบรม ควรมีความกว้างขวางเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน แสงควรมีแสงสว่างพอเหมาะไม่ว่าจะเป็นแสงจากธรรมชาติ หรือแสงไฟ ผู้เรียนสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน เสียงของผู้สอนต้องดังฟังชัดเจนทั้งห้อง เพื่อดึงดูดความสนใจผู้เรียน ต้องไม่ให้กลิ่นเข้ามาในห้องเรียนได้ เพราะจะส่งผลกระทบต่อสมาธิและความตั้งใจของผู้เรียนได้ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ จะมีส่วนช่วยให้ห้องเรียนมีความพร้อมและสนับสนุนการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น อุณหภูมิที่พอเหมาะ ผู้เรียนรู้สึกเย็นสบาย ไม่ร้อน จะทำให้ผู้เรียนตั้งใจและเรียนได้ดีขึ้น

(2) สภาพแวดล้อมทางด้านจิตใจ

สภาพแวดล้อมทางด้านจิตใจมีผลต่อการเรียนรู้ ได้แก่ การสร้างความรู้สึกสบายใจให้เกิดขึ้น คือ เรียนในสิ่งที่ตนอยากรู้และเรียนในสิ่งที่ตรงกับความสนใจ ไม่บีบบังคับทางด้านจิตใจถ้าผู้เรียนไม่ได้รับความรู้สึกบีบบังคับทางจิตใจก็จะเกิดความรู้สึกอยากเรียนอยากรู้ การได้รับการยกย่องและยอมรับจากบุคคลอื่น ทำให้ผู้เรียนมีความสุข มีความภาคภูมิใจ ทำให้ความรู้สึกอยากเรียนเกิดขึ้น

สรุปได้ว่า กลยุทธ์การช่วยเหลือผู้ใหญ่ให้เกิดการเรียนรู้ได้จะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ แบ่งออกเป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ขนาดห้องเรียน แสง เสียง กลิ่น เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ และอุณหภูมิที่พอเหมาะ สภาพแวดล้อมทางด้านจิตใจ ได้แก่ การสร้างความรู้สึกสบายใจให้เกิดขึ้น ไม่บีบบังคับทางด้านจิตใจ การได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่ส่งผลให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้อยากเรียนขึ้นได้ โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษซึ่งเป็นวิชาที่มีเนื้อหาจะเข้าใจยาก ถ้าครูผู้สอนจัดสภาพแวดล้อมทั้งทางด้านกายภาพ และด้านจิตใจที่เพียงพอ ก็จะส่งผลให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ได้ดีอย่างมีประสิทธิภาพ

2) วิธีการกระตุ้นและการจูงใจผู้ใหญ่

(1) บรันเดจ และ แมคเคอเรเซอร์ (Brundage & Mckeracher. 1980) เสนอว่าผู้ใหญ่จะเรียนได้ดีที่สุดเมื่อ

- ผู้เรียนมีสุขภาพแข็งแรง
- เมื่อสายตาและการได้ยินอยู่ในสภาพปกติ
- ไม่มีความกดดันเรื่องเวลา
- ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเวลาเรียนด้วยตนเอง
- ผู้เรียนทราบความก้าวหน้าของตนเองในการเรียนรู้

(2) สมคิด อิศระวัฒน์ (2543) มีความเห็นว่า ผู้ใหญ่จะเรียนได้ดีในเงื่อนไขต่อไปนี้

- ผู้เรียนมีความรู้สึกภาคภูมิใจ มีความรู้สึกว่าได้ประสบความสำเร็จ
- สิ่งที่เรียนเป็นสิ่งที่มีความหมายเป็นเรื่องเป็นราว
- เรื่องที่เรียนหรือสิ่งที่นำเสนอมีประโยชน์กับผู้เรียน
- ผู้เรียนมีโอกาสพบปัญหา หรือเรียนรู้ด้วยตนเอง

-มีการทบทวนบ่อยครั้ง และการทบทวนควรเริ่มต้นจาก

ตัวผู้เรียน

3) การสร้างความพึงพอใจในการเรียนของผู้ใหญ่ (สมคิด อิศระวัฒน์.

2543 : 229-230)

(1) ให้ผู้เรียนได้ทำในสิ่งที่ตนมีความพอใจ มีความสุข เช่น ได้แสดงออกซึ่งความรู้ความสามารถให้ปรากฏแก่บุคคลอื่น

(2) สร้างสิ่งแวดล้อม บรรยากาศขณะเรียนให้มีชีวิตชีวา สนุกสนานและตื่นเต้น

(3) ทำให้ผู้เรียนมีความประทับใจในตัวผู้สอน โดยผู้สอนมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้

-มีความเข้าใจ เห็นใจผู้เรียน ไม่ดูถูกผู้เรียน

-ใช้วิธีการนำเสนอแจ่มแจ้ง เข้าใจง่าย แม้จะมีสิ่งที่ยากก็ได้รับการชี้แนะและช่วยเหลือจนเข้าใจ

-ใช้วิธีการสอนหลากหลาย

-ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน

-รับฟังและยอมรับในสิ่งที่ขัดแย้ง

-บุคลิกดี ดูแล้วน่าเชื่อถือศรัทธา

-ปฏิบัติต่อผู้เรียนด้วยความเมตตาอบอุ่นเป็นกันเอง

-สร้างแรงกระตุ้นและจูงใจ

-ไม่ใช้อารมณ์กับผู้เรียน อดทน อดกลั้น

(4) เนื้อหาสาระเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน เรียงลำดับจากสิ่งง่ายไปหาสิ่งที่ยาก จากรูปธรรมไปหานามธรรม มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน

(5) ระวังการ “ขู่บังคับ (Threat)” ผู้เรียน

อาจสรุปได้ว่า ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เข้ามาเรียนด้วยความรู้สึกลอยๆ เรียน อยากรู้ แต่เมื่อมาเรียนแล้วอาจจะเกิดความรู้สึกเบื่อ ไม่อยากเรียน อาจจะเนื่องมาจากสิ่งที่เรียนยากเกินไป ไม่ตรงกับความต้องการ วิธีการสอนไม่น่าสนใจ ดังนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องสร้างความพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้ใหญ่ ด้วยวิธีการต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น

2.8.6 หลักการสอนผู้ใหญ่

จาวิส (Jarvis. 1983 : 113) กล่าวว่า การสอนเกี่ยวข้องกับบทบาทของครูที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และสะดวกยิ่งขึ้น และเป็นสิ่งที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้การเรียนรู้เป็นไปได้ดีขึ้น แต่ครูจะต้องทำให้นักศึกษาผู้ใหญ่เชื่อมั่นในการสอนและมีอิสระ และเสรีภาพในการเรียนรู้มากที่สุด ดังนั้น หลักเกณฑ์ในการสอนผู้ใหญ่ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะของ โนลส์ (Knowles. 1954) มีทั้งสิ้น 12 ประการ ดังต่อไปนี้

- 1) นักศึกษาควรมีความเข้าใจและเห็นด้วยกับจุดมุ่งหมายของวิชาที่เรียน
- 2) ผู้เรียนควรมีความต้องการที่จะเรียนรู้
- 3) บรรยากาศในการเรียน และสถานการณ์ของการเรียนรู้ควรเป็นกันเอง
- 4) สภาพการณ์ทางกายภาพต่างๆ ไปควรเป็นที่พึงพอใจสำหรับผู้เรียน
- 5) ผู้เรียนควรจะได้มีส่วนร่วมในการเรียน
- 6) การเรียนรู้ควรจะมีสัมพันธภาพเกี่ยวข้อง
- 7) ครูผู้สอนควรจะรู้เนื้อหาวิชาที่ตนสอนเป็นอย่างดี
- 8) ผู้สอนควรมีความกระตือรือร้น
- 9) นักศึกษาผู้ใหญ่ควรจะเรียนรู้ไปตามระดับความสามารถของตนเอง
- 10) วิธีการสอนที่ใช้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ควรแตกต่างกันไป
- 11) ครูผู้สอนควรมีความรู้ลึกซึ้งทางด้านการเจริญงอกงาม
- 12) ครูผู้สอนควรมีแผนงานที่ยืดหยุ่นได้

จากหลักเกณฑ์ข้อเสนอแนะของโนลส์ (Knowles) การสอนผู้ใหญ่จะเห็นได้ว่า ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาผู้ใหญ่ให้ได้ผลตามที่คาดหวัง โดยครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการสอนผู้ใหญ่เป็นอย่างดี

2.8.7 การจัดระบบการเรียนการสอนผู้ใหญ่

การจัดระบบการเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน สมบุรณ์ ศาลยาชีวิน (2526 : 33-36) ได้เสนอแนะให้ใช้กระบวนการประกอบด้วยการดำเนินงานตามลำดับดังต่อไปนี้

- 1) การสร้างบรรยากาศเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ควรจัดสถานที่เพื่อดึงดูดความสนใจ อำนวยความสะดวกสบาย เช่น โต๊ะที่นั่ง อุปกรณ์การศึกษา ห้องเรียนมีแสงสว่างให้เพียงพอ เป็นต้น

2) การจัดโครงสร้างองค์การเพื่อวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน ควรจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือภายในกลุ่มเล็ก เพื่อให้ผู้เรียนได้ร่วมคิดร่วมวางแผนการเรียนรู้ด้วยกัน

3) การวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน เป็นการประเมินสภาพปัจจุบันของผู้เรียนว่า เขายังขาดสมรรถภาพอะไร ในด้านใด และควรจะสนองตอบโดยวิธีการใดจึงจะทำให้ผู้เรียนยอมรับและตระหนักถึงความต้องการนั้น

4) การกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอน การสอนผู้ใหญ่จะเน้นที่ความต้องการของผู้เรียน โดยให้เขาเป็นผู้กำหนดและตัดสินใจทิศทางการเรียนของตนเอง ผู้สอนเป็นเพียงที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะและร่วมวางแผน ดังนั้น การกำหนดวัตถุประสงค์จึงเป็นวิธีการทางจิตวิทยาที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

5) การจัดแผนการเรียนการสอน เป็นการกำหนดทิศทางการเรียน การสอนให้กับผู้เรียนให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

6) การดำเนินการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนจะขึ้นอยู่กับการเลือกเทคนิคการสอน ตลอดจนการใช้สื่ออุปกรณ์การสอนอย่างไร จึงจะบรรลุวัตถุประสงค์และกลวิธีจูงใจให้มีส่วนร่วมในการเรียน

7) การประเมินผลผู้เรียน มีความมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบว่า ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายตามที่วางแผนไว้ และมีปัญหาอุปสรรคด้านใดบ้าง

สรุปได้ว่า การจัดระบบการเรียนการสอนผู้ใหญ่มีความสำคัญ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น โดยครูผู้สอนจะต้องปฏิบัติตามกระบวนการที่กล่าวมาข้างต้น จะส่งผลให้ผู้เรียนเป็นผู้ใหญ่รู้สึกมั่นใจ จะทำให้การเรียนการสอนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นได้อีกทางหนึ่ง

2.8.8 แนวทางการเสนอความรู้ใหม่ให้กับผู้ใหญ่

นักจิตวิทยาชื่อ คาล โรเจอร์ (Rogers. 1969 : 164-166) ได้เสนอแนวทางการเสนอความรู้ใหม่ให้แก่ผู้แสวงหาความรู้ที่มีประสิทธิภาพ 5 ลำดับขั้นตอนดังนี้

1) ต้องทำให้เขาตื่นตน (Awareness) หมายถึง มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความรู้และภูมิปัญญา โดยการจัดการให้ข่าวสารข้อมูลที่เจาะจงใจให้ยากเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

2) ต้องทำให้เขาสนใจ (Interest) ข้อมูลข่าวสารจำเป็นต้องกระจ่าง กระชับ ประทับใจ และสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนให้มาก ข้อมูลจำเป็นต้องเฉพาะเจาะจงสนองความต้องการของเขาได้มากที่สุด

3) ต้องยอมให้มีการไตร่ตรอง (Evaluate) ขั้นการไตร่ตรองจะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะเกิดประโยชน์ หมายถึง การไตร่ตรองถึงผลดี ผลเสีย และตัดสินใจเข้าร่วมโครงการที่ต้องการได้อย่างมั่นใจและมีความพึงพอใจที่จะร่วมโครงการที่ตอบสนองความสนใจ สมองความต้องการของตนเอง ขั้นนี้ต้องมีข้อมูลที่ชัดเจนและเฉพาะเจาะจงมากที่สุด

4) ต้องให้มีการทดลอง (Trial) ขั้นของการทดลอง ต้องการพิจารณาไตร่ตรองที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของตนเองได้อย่างดีและเห็นประโยชน์ชัดเจน และมีการตัดสินใจทดลองเข้าร่วม (Participation) โครงการต่างๆ เป็นขั้นตอนของการปฏิบัติจริงตามโปรแกรมที่กำหนด

5) ให้มีการรู้ทำและนำไปใช้ (Adoption) ขั้นของการให้ผู้เรียนรู้ทำนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและงานอาชีพได้มากขึ้น ขั้นนี้เป็นขั้นของการปรับใช้ หมายถึง การนำทฤษฎีไปสู่ปฏิบัติ (Theory) ไปสู่การปฏิบัติ (Practice) ได้อย่างมีคุณค่าและมีระบบการประยุกต์และนำไปใช้ (Implementation) ในการพัฒนางานพัฒนาคนในองค์กรให้สามารถนำความรู้ทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ที่ปรับใช้ในการปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบได้อย่างกระชับรัดกุมและเป็นระบบที่สามารถตรวจสอบประเมินได้

สรุปได้ว่า แนวทางการเสนอความรู้ใหม่ให้กับผู้ใหญ่ต้องทำให้เขาตื่นตัว สนใจ มีการไตร่ตรอง มีการทดลอง และรู้ทำนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ต่อนักศึกษาผู้ใหญ่มากที่สุด

จากทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนผู้ใหญ่ที่กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปได้ว่าการสอนผู้ใหญ่ที่เป็นผู้ใหญ่ทุกคนจะมีความรู้ มีประสบการณ์ที่จะเรียนเท่าเทียมกัน แต่มีปัจจัยหลายๆ ด้านที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เช่น ความสามารถในการจำ ความสามารถในการรับรู้ อายุ และช่วงเวลาที่เรียน เป็นต้น จากปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงทฤษฎี องค์ประกอบ วิธีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ มีอุปสรรคอะไรที่ขัดขวางการเรียนรู้ จะใช้กลยุทธ์ด้านไหนที่จะช่วยให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ได้ ในการสอนในแต่ละครั้ง ครูผู้สอนจะต้องวางแผนการสอนว่าจะใช้หลักการสอนวิธีใดที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นในทุกรายวิชา และในรายวิชาที่ยาก เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ โดยครูผู้สอนจะต้องหาแนวทางการเสนอความรู้ใหม่ๆ ให้กับผู้เรียน นอกจากนี้สิ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนให้ตามกระบวนการที่กล่าวมาข้างต้น และต้องสอดคล้องกับหลักสูตรปัจจุบัน และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 เพื่อพัฒนานักศึกษาผู้ใหญ่ให้มีความรู้ ความสามารถ เท่าทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

3. แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self directed learning)

3.1 ความหมายและความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

เชาวลิต ตนานนท์ชัย (2548) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า การเรียนรู้ในปัจจุบันมุ่งเน้นที่การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากความรู้และความจริงในลักษณะที่เต็มไปด้วยข่าวสาร และข้อมูลต่างๆ มีมากมายและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้เรียนต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยพยายามค้นหาแสวงหาความรู้ให้เกิดขึ้นกับตนเอง

รุ่ง แก้วแดง (2541 : 87-89) ได้ทำนายอนาคตของการศึกษาว่า จำเป็นต้องอาศัยการศึกษาด้วยตนเองมากขึ้น ระบบการเรียนการสอนปัจจุบัน เน้นและให้ความสำคัญกับรูปแบบการเรียนเฉพาะในระบบโรงเรียน หรือแม้กระทั่งการเรียนนอกระบบโรงเรียนยังเน้นการเข้าฟังบรรยายและเข้าห้องสอน ขณะที่การเรียนตามอัธยาศัยซึ่งเป็นการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองนั้น ยังไม่ได้รับความสำคัญเท่าใดนัก ควรที่จะต้องทำความเข้าใจให้คนไทยทุกคนยอมรับว่าการศึกษาในอนาคต ไม่ใช่การศึกษาในโรงเรียน ไม่ใช่การศึกษานอกโรงเรียน แต่คือการศึกษาดด้วยตนเองซึ่งเป็นการศึกษาที่สำคัญที่สุด เป็นการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของตนเองมากที่สุด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ระบบการศึกษาใหม่จะต้องจัดสิ่งแวดล้อมให้คนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จึงจะถือว่าเป็นการปฏิวัติระบบการศึกษาที่ยิ่งใหญ่ที่สุด

จะเห็นได้ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากที่สุด โดยให้ผู้เรียนมีอิสระต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้คอยชี้แนะและอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนตามความต้องการ

3.2 หลักการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (วัฒนาพร ระวังทุกข์. 2545 : 50-51)

3.2.1 ศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความสามารถในการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ เจตคติ ฯลฯ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความสามารถในการเรียนรู้ และ

วิธีการเรียนรู้ (Learning Styles) โดยการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา และสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้
รายบุคคล รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเอาประสบการณ์ของตนเองมาใช้ในการเรียนรู้ด้วย

3.2.2 จัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเรียน การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อ
ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงควรเปิดโอกาส
ให้ผู้เรียนมีบทบาทตั้งแต่ การวางแผนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของ
ตน หรือกลุ่มการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียน การเลือกใช้วิธีการเรียนรู้ การใช้
แหล่งข้อมูล ตลอดจนถึงการประเมินผลการเรียนของตน

3.2.3 พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน
เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะต้องได้รับการฝึกให้มีทักษะและยุทธศาสตร์
การเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการ
ตัดสินใจ แก้ปัญหา กำหนดแนวทางการเรียนรู้ และเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง

3.2.4 พัฒนาทักษะการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น การเรียนรู้ด้วยตนเองผู้เรียนจะได้
ทำงานร่วมกับเพื่อน กับครูและบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น จึงต้องพัฒนาทักษะการเรียนรู้
ร่วมกับ ผู้อื่นให้กับผู้เรียน เพื่อให้รู้จักการทำงานเป็นทีม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำกิจกรรมกลุ่ม
ร่วมกับเพื่อนที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติที่แตกต่างกัน เพื่อให้สามารถแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในกระบวนการเรียนรู้

3.2.5 พัฒนาทักษะการประเมินตนเอง และการร่วมมือกันประเมิน การเรียนรู้
ด้วยตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการประเมินการเรียนรู้ ดังนั้น จึงต้องพัฒนาทักษะการ
ประเมินให้แก่ผู้เรียน

3.2.6 จัดปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน สภาพแวดล้อมเป็น
ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น บริเวณในโรงเรียนจึงต้องจัดให้เป็นแหล่ง
ความรู้ที่นักเรียนจะค้นคว้าด้วยตนเองได้ เช่น ศูนย์วิทยากร บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน ฯลฯ
รวมทั้งบุคลากร เช่น ครูประจำศูนย์วิทยากรที่ช่วยอำนวยความสะดวกและแนะนำเมื่อผู้เรียน
ต้องการ

3.3 ขั้นตอนของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.3.1 วิเคราะห์และกำหนดความต้องการในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนพิจารณาว่ามี
เนื้อหาอะไรที่ตนเองต้องการเรียนรู้ในวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเรียน หรือสิ่งที่ต้องการเรียนรู้เพื่อการ
พัฒนาคุณภาพชีวิต

3.3.2 กำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายว่าต้องการเรียนรู้เรื่องนั้นไปเพื่ออะไร เรียนแล้วได้ประโยชน์อะไรบ้าง ซึ่งการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนจะทำให้ทิศทางการเรียนรู้ชัดเจนขึ้น

3.3.3 กำหนดแหล่งวิทยาการเพื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนวางแผนและกำหนดแหล่งวิทยาการเพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลว่า เรื่องใดจะศึกษาจากแหล่งวิทยาการใด แหล่งวิทยาการอาจเป็นบุคคล เช่น ผู้รู้ ผู้ชำนาญการในท้องถิ่น หรือศึกษาจากห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีต่างๆ เป็นต้น ซึ่งสิ่งที่ควรคำนึงถึงในขั้นตอนนี้คือ ความสะดวกและความเป็นไปได้ที่จะเข้าถึงแหล่งวิทยาการที่กำหนดด้วย

3.3.4 เลือกวิธีการเรียนและกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อกำหนดแหล่งวิทยาการได้แล้ว ต้องเลือกวิธีการเรียนหรือกิจกรรมที่จะไปศึกษาหาความรู้ได้ด้วย เช่น การสัมภาษณ์ การฝึกปฏิบัติ การเข้าร่วมกิจกรรม การเข้ารับการอบรม การค้นคว้าจากเอกสารในห้องสมุด การค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต การค้นคว้าจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

3.3.5 รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สร้างองค์ความรู้ เมื่อศึกษาค้นคว้าจากวิทยาการใดแล้ว ผู้เรียนต้องบันทึกอย่างเป็นระบบและละเอียด มีการจัดเป็นหมวดหมู่ เรียบเรียงใหม่ให้กระชับขึ้น มีการสังเคราะห์ วิเคราะห์หรือสรุปองค์ความรู้ที่ได้มาใหม่

3.3.6 ประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียนควรพิจารณาทบทวนว่าเมื่อผ่านขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเองแล้ว ผู้เรียนสามารถบรรลุการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ บรรลุในระดับที่พึงพอใจหรือไม่ ผู้สอนอาจเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินด้วย

3.4 ลักษณะของผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง

แนวคิดของ สเกเจอร์ (Skager 1978, 24-25) มี 7 ประการ ดังนี้

3.4.1 เป็นผู้ยอมรับตนเอง (Self-acceptance) หมายถึง มีเจตคติเป็นบวกกับตนเอง

3.4.2 มีการวางแผน (Planfulness) โดยรู้ถึงความต้องการในการเรียนของตน และวางจุดมุ่งหมายที่เหมาะสมและเป็นแผนงานที่มีประสิทธิภาพ

3.4.3 มีแรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) ปราศจากสิ่งควบคุมภายนอก เช่น รางวัล

3.4.4 มีการประเมินตนเอง (Internalized evaluation) ผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยตนเองสามารถประเมินตนเองหรือให้ผู้อื่นประเมินได้

3.4.5 การเปิดกว้างต่อประสบการณ์ (Openness to experience) มีความใคร่รู้
อดทนต่อความคลุมเครือ ชอบสิ่งที่ยุ่งยากสับสน อาจทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมใหม่ๆ
และทำให้เกิดประสบการณ์ใหม่ๆ ยิ่งไปกว่านั้นการแสดงออกของประสบการณ์อาจจะสะท้อน
องค์ประกอบทางด้านอื่นๆ อีกด้วย

3.4.6 การยืดหยุ่น (Flexibility) ชี้ให้เห็นความเต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลงเป้าหมาย
หรือวิธีการเรียน และใช้ระบบการเข้าถึงปัญหา

3.4.7 การปกครองดูแลตนเอง (Autonomy)

นอกจากนี้แล้วนักวิชาการอีกท่านหนึ่งคือ กุกลีเอลมีโน (Guglielmino
1977, 1-7) ได้ศึกษาลักษณะนิสัยของผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีองค์ประกอบ 8 ข้อ คือ

3.4.8 การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ (Openness to learning oportunities) เป็น
ผู้มีความอดทนต่อการเรียน รักการศึกษาค้นคว้า แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่น ๆ ยอมรับใน
ความ ผิดพลาดของตน

3.4.9 มโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Self concept
as an effective learner) เป็นผู้มีความคิดรวบยอดด้วยตนเอง เป็นผู้ใส่ใจในการศึกษา รู้แหล่ง
วิทยาการที่จะใช้เมื่อต้องการ สามารถบังคับตนเองในสิ่งที่ควรทำ สนุกกับการแก้ปัญหา

3.4.10 ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ (Initiative and independence in
learning) ทราบดีว่าตนเองต้องการเรียนอะไร และสามารถเรียนด้วยตนเองได้

3.4.11 ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง (Informed acceptance of
responsibility for one's own learning) เป็นผู้รู้จักตนเอง สามารถโยงเรื่องที่กำลังศึกษาให้
สัมพันธ์กับเป้าหมายระยะยาวที่ตั้งไว้

3.4.12 ความรักในการเรียนรู้ (Love of learning) รักการศึกษาค้นคว้า
กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้เรื่องต่างๆ อย่างมาก

3.4.13 ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) สามารถวิเคราะห์ได้ว่าตนเองควรหรือไม่
ควรเรียนรู้อะไรบ้าง ค้นคิดวิธีการต่างๆ ในการเรียนเรื่องใหม่ๆ

3.4.14 การยอมรับการเรียนรู้ในอนาคต (Positive orientation to the future)

3.4.15 ความสามารถในการใช้ทักษะพื้นฐานการศึกษาและการแก้ปัญหา
(Ability to use basic study skill and problem-solving skills) มีทักษะในการอ่าน การเขียนการ
ฟัง และการจำ ทราบเทคนิคในการเรียนและสนุกกับการแก้ปัญหา คิดว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย
ความสามารถ

3.5 สิ่งที่ต้องคำนึงในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (เซาวลิต ตนานนชัย. 2547: 65)

3.5.1 การเสนอเนื้อหาที่หลากหลายและตรงกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการวิเคราะห์หิ้วยัเพื่อการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร และเนื้อหาอย่างเหมาะสม โดยควรคำนึงถึงประโยชน์และความสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงของกลุ่มเป้าหมาย

3.5.2 การเสนอวิธีเรียนและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงสภาพของกลุ่มเป้าหมายทั้งเพศ วัย หรือภูมิหลังอื่นๆ ที่จะส่งผลต่อลักษณะของการเรียนรู้ เนื่องจากกลุ่มคนในวัยทำงานนั้นจะมีข้อจำกัด และความพร้อมต่อการเรียนรู้ที่แตกต่างกันไป

3.5.3 การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม และสามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และสภาพของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งควรมุ่งที่จะเป็นการประเมินความก้าวหน้า หรือประสิทธิภาพของการเรียนรู้มากกว่าการประเมินผลสัมฤทธิ์วิชาการเพียงอย่างเดียว

อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น มีเงื่อนไขและปัจจัยหลักอยู่ที่ตัวผู้เรียนที่ต้องมีวินัย ความมุ่งมั่นและนิสัยใฝ่เรียน ใฝ่รู้ ดังนั้นการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยสถาบันทางสังคมทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันครอบครัว และสถานศึกษาที่มีหน้าที่บ่มเพาะและขัดเกลาในวัยเยาว์ต้องปลูกฝังนิสัยแห่งการเรียนรู้ รวมถึงสถาบันอื่นๆ ที่จะช่วยกันสร้างสรรค์บรรยากาศที่จะส่งเสริมหรือจูงใจให้เกิดการเรียนรู้

สรุปได้ว่า การพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน หรือในสภาพการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงทั้งสังคม และเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้ก้าวเข้ามาเกี่ยวข้องกับการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียน ดังนั้น การจัดรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองให้กับผู้เรียนจะต้องพิจารณาถึงความสำคัญ หลักการจัดขั้นตอน และลักษณะของผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยตนเองให้เหมาะสมและธรรมชาติของผู้เรียนให้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกโรงเรียน ซึ่งส่วนใหญ่เป็น ประชากรในวัยแรงงานที่ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับข้อมูล ข่าวสาร และเทคโนโลยีต่างๆ โดยทุกสถานศึกษาจะต้องดำเนินการจัดและบริการให้มีประสิทธิภาพและทั่วถึงทุกพื้นที่ โดยจัดสื่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลายไว้บริการให้กับผู้เรียนได้ศึกษาอย่างอิสระ ชุดการสอนหรือชุดการเรียนก็เป็นสื่อวัตกรรมการศึกษาอย่างหนึ่งที่สามารถจัดไว้ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเองตามความถนัด ตามต้องการ และความสนใจของผู้เรียน

4. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้

4.1 ความสำคัญของสื่อการเรียนรู้

กรมวิชาการ (2545 : 6) ได้อธิบายว่า สื่อการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื่องจากสื่อเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก เพิ่มพูนประสบการณ์ สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทางความคิด ได้แก่ การคิดไตร่ตรอง การคิดสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมให้แก่ ผู้เรียน ดังนั้น ในการจัดทำสื่อการเรียนรู้จึงเป็นแนวทางและทิศทางสำคัญในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ของการศึกษานอกโรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

4.2 ประเภทของสื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษานอกโรงเรียนควรมีความหลากหลายทั้งในด้านรูปแบบเนื้อหาสาระการนำไปใช้ให้ตรงตามความต้องการของบุคคล สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนการศึกษานอกโรงเรียนที่ควรนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน.2546 : 1-2)

4.2.1 สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเพื่อสนองการเรียนรู้ตามหลักสูตร ประกอบด้วย สาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน เช่น หนังสือเรียน คู่มือครู ชูติวิชา หนังสืออ้างอิง หนังสืออ่านเพิ่มเติม แผนการสอน ใบงาน แบบฝึกกิจกรรม ฯลฯ และสื่อสิ่งพิมพ์ทั่วไป เช่น หนังสือพิมพ์ จุลสาร วารสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ แผ่นภาพ เป็นต้น

4.2.2 สื่อบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และทักษะต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน เช่น ครูในระบบโรงเรียน ครู ตรีช. บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่างๆ เช่น แพทย์ พยาบาล นักกฎหมาย ฯลฯ ปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ ความสามารถ ผู้มีประสบการณ์และประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

4.2.3 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง สื่อที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมือโสตทัศนวัสดุหรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ แถบบันทึกเสียง สไลด์ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน การใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอน การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นต้น

4.2.4 สื่อกิจกรรม หมายถึง สื่อประเภทวิธีการที่ใช้ในการฝึกทักษะ ฝึกปฏิบัติ ซึ่งต้องใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติ และการประยุกต์ความรู้ของผู้เรียน เช่น สถานการณ์จำลอง บทบาทสมมติ ทักษะศึกษา เกม การทำโครงการ การจัดนิทรรศการ การสาธิต เป็นต้น

4.3 หลักการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้

โนเอล และลีโอนาร์ด (Noel and Leonard. 1962 : 26-28) ให้หลักการเลือกสื่อการเรียนรู้ ดังนี้

- 4.3.1 มีความเหมาะสมกับระดับสติปัญญาของผู้เรียน
- 4.3.2 เหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
- 4.3.3 เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
- 4.3.4 เหมาะสมกับเรื่องที่สอน
- 4.3.5 มีลักษณะที่น่าสนใจ
- 4.3.6 ตรงกับจุดประสงค์ในการสอน
- 4.3.7 ไม่เสียเวลาในการใช้มากเกินไป
- 4.3.8 เป็นแบบง่ายๆ และไม่ซับซ้อนจนเกินไป
- 4.3.9 ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น
- 4.3.10 ช่วยให้การเสริมสร้างเจตคติที่ดีแก่ผู้เรียน
- 4.3.11 ช่วยเพิ่มทักษะให้แก่ผู้เรียน
- 4.3.12 ให้ผลดีต่อการเรียนการสอนมากที่สุด
- 4.3.13 ราคาไม่แพงจนเกินไป

เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายการศึกษานอกโรงเรียนมีความหลากหลาย ครูสอนการศึกษานอกโรงเรียน จึงมีบทบาทสำคัญในการให้คำแนะนำปรึกษาในการใช้สื่อ อาจกำหนดหรือแนะแนวการใช้สื่อที่เหมาะสมและมีบทบาทในการเลือกสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับสภาพและความต้องการของ ผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.4 การพัฒนาสื่อการเรียนรู้

การพัฒนาสื่อการเรียนรู้มาใช้สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนมีแนวทางดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : 4-5)

4.4.1 เพิ่มเติมหรือปรับปรุงสื่อการเรียนรู้บางส่วน สื่อการเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วสามารถจะพัฒนาให้สมบูรณ์และสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น สาระของเนื้อหาในสื่อบางเรื่องอาจไม่สมบูรณ์ ผู้สอนเป็นผู้พิจารณา หากเห็นสมควรจะต้องเสริมเติมสาระความรู้ ก็อาจทำเป็นเอกสารเสริมความรู้หรือแผ่นปลิวเพิ่มเติมได้

4.4.2 ผลิตสื่อขึ้นมาใหม่ การผลิตสื่อขึ้นมาใหม่เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลา ผู้สอนอาจดำเนินการได้ตามความพร้อมและความเหมาะสม โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

- 1) สำรวจปัญหาและความต้องการของสังคมและจัดลำดับความสำคัญ
- 2) ศึกษาและกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียน
- 3) วิเคราะห์จุดประสงค์/เนื้อหาตามหลักสูตร
- 4) กำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตเนื้อหาของสื่อ
- 5) กำหนดรูปแบบสื่อ
- 6) สร้างสื่อตามรูปแบบที่กำหนด
- 7) นำสื่อไปทดลอง
- 8) วิเคราะห์ผล/ปรับปรุงแก้ไข
- 9) นำสื่อไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย
- 10) ติดตามผลและประเมินผล

4.4.3 เลือกซื้อสื่อจากแหล่งจำหน่าย ควรมีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันพิจารณาเลือกสื่อการเรียนรู้ไว้ใช้ในสถานศึกษา คณะกรรมการควรคำนึงถึงคุณภาพของสื่อและร่วมกันวิเคราะห์ว่าสื่อชิ้นนั้นๆ เหมาะสมสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเพียงไร และควรพิจารณาความเหมาะสมของราคาจำหน่ายด้วย เนื่องจากผู้เรียนนอกโรงเรียนเป็นกลุ่มผู้ด้อยโอกาสอาจมีปัญหาถ้าสื่อที่นำมาใช้มีราคาแพงเกินไป

4.4.4 ค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ ผู้สอนต้องชี้แนะให้ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย การศึกษานอกโรงเรียนไปศึกษาค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถานที่ทางประวัติศาสตร์ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

4.5 การใช้สื่อการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

เพื่อให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ผู้สอน อาจดำเนินการดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน.2546 : 7)

4.5.1 เตรียมการก่อนใช้สื่อ โดยศึกษารายละเอียดจากสื่อที่จะนำไปใช้กับผู้เรียน ก่อนล่วงหน้า ซึ่งได้แก่การศึกษาเนื้อหาของสื่อว่าถูกต้อง เนื้อหาครบถ้วนหรือไม่ เนื้อหาเชื่อมโยง กับชีวิตจริงของผู้เรียนเพียงไร ตลอดจนศึกษาวิธีการใช้สื่อก่อนจะนำไปใช้จริง

4.5.2 จัดสภาพแวดล้อมในการใช้สื่อ เช่น สถานที่ที่ตั้งสื่อ แสงสว่าง ระยะที่ฟัง ของผู้เรียน เป็นต้น หากต้องใช้สื่อเทคโนโลยี ต้องเตรียมความพร้อมให้ดี เช่น ตรวจสอบอุปกรณ์ที่ นำไปใช้ พื้นที่ที่จะนำสื่อไปใช้มีไฟฟ้าหรือไม่ มิฉะนั้นอุปกรณ์ที่มีราคาจะใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า

4.5.3 เตรียมความพร้อมของผู้เรียน ผู้สอนเข้าใจลักษณะเฉพาะของสื่อชนิด ต่างๆ และบอกผู้เรียนให้ทราบถึงจุดประสงค์ของการใช้สื่อชนิดนั้นๆ ตลอดจนบอกกิจกรรมที่ ผู้เรียนจะต้องทำจึงจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีได้

4.5.4 ใช้สื่อการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดไว้ ในขณะที่ใช้สื่อผู้สอนจะต้องสังเกต ว่า ผู้เรียนมีปฏิกิริยาอย่างไร ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสนใจ ตั้งใจหรือไม่ ปฏิกิริยาของผู้เรียนที่มี ต่อสื่อการเรียนรู้จะเป็นเครื่องชี้วัดว่า สื่อการเรียนรู้นั้นมีความเหมาะสมกับผู้เรียนเพียงใด

4.5.5 ประเมินการใช้สื่อการเรียนรู้ นำข้อมูลที่ได้จากการใช้สื่อมาวิเคราะห์หาว่า มี ความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายหรือไม่อย่างไร โดยพิจารณาลักษณะทางกายภาพของสื่อและ สารระเนื้อหาที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย การประเมินจะช่วยในการตัดสินใจเลือก และใช้สื่อการ เรียนรู้สำหรับการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไปให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

โดยสรุป สื่อการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญ และเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพของ ตนเอง สื่อการเรียนรู้แบ่งออกเป็น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อกิจกรรม สื่อการ เรียนรู้ จะมีความหลากหลาย ครูผู้สอนจะต้องมีหลักการเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพและความ ต้องการของผู้เรียน สื่อการเรียนรู้ได้มีการพัฒนาขึ้นมาตามลำดับ เนื่องจากเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เข้ามามีบทบาท จึงทำให้การผลิตสื่อการเรียนรู้ต่างๆ มีลักษณะเป็นมัลติมีเดีย หรือสื่อประสม (Multimedia) เช่น เสียงภาพ ภาพเคลื่อนไหว สีสวยงาม ทำให้สื่อแต่ละชนิดที่ใช้อำนวยความสะดวก ให้กับผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้น โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ ถ้าสื่อการเรียนรู้มีการพัฒนาขึ้น ในรูปแบบต่างๆ จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชานี้สูงขึ้นได้

5. หลักการและแนวคิดในการพัฒนาชุดการสอนเสริม

5.1 ความหมายชุดการสอนเสริม

บุญชม ศรีสะอาด (2541:95) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนเสริม (Instructional Enrichment Package) คือ สื่อการเรียนหลายอย่างประกอบกันจัดเข้าไว้ด้วยกันเป็นชุดเรียกว่า สื่อประสม (Multimedia) เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากจะใช้สำหรับให้ผู้เรียนเรียนเป็นรายบุคคลแล้ว ยังใช้ประกอบการสอนแบบอื่น เช่น ประกอบกับการบรรยาย หรือเรียนเป็น กลุ่มย่อยจัดอยู่ในรูปของศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาให้ความหมายชุดการสอนคล้ายๆกัน ได้แก่ บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545 : 91) กล่าวว่า ชุดการสอนจัดว่าเป็นนวัตกรรมการศึกษาชนิดหนึ่งที่ครูนิยมนำมาใช้ประกอบการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ประสบการณ์ตามที่ต้องการ และชุดการสอนยังจัดว่าเป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งซึ่งเป็นชุดของสื่อประสมที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อเนื้อหา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วยที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้รับโดยจัดเอาไว้เป็นชุดๆ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 :118) ให้ความหมายของชุดการเรียนหรือชุดการสอนว่า คือ สื่อประสมประเภทหนึ่งซึ่งมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเรื่องที่จะสอนโดยการผลิตและการนำสื่อการสอนที่ สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง และวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

จากความหมายของชุดการสอนเสริม หรือชุดการเรียนสรุปได้ว่า เป็นนวัตกรรมและสื่อการเรียนรู้ชนิดหนึ่งที่มีลักษณะเป็นชุดของสื่อประสมจัดไว้เป็นชุดๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้สอนใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแนวความคิดใหม่ โดยมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้รับประสบการณ์อย่างหลากหลาย และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น ชุดการสอนถือว่าเป็นสื่อการสอนที่เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้มากขึ้นอีกทางหนึ่งสำหรับการศึกษาทุกประเภท โดยเฉพาะการศึกษานอกระบบโรงเรียน ชุดการสอน นับว่าเป็นสื่อการสอนที่เหมาะสมจะนำมาใช้ในการสอนเสริมในรายวิชาต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน และอาจจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นอีกด้วย

5.2 แนวคิดและหลักการของชุดการสอนเสริม

5.2.1 การประยุกต์ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามระดับสติปัญญา ความสามารถและความสนใจโดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

5.2.2 ความพยายามที่จะเปลี่ยนแนวการเรียนการสอนไปจากเดิม จากการยึดครูเป็นหลัก เปลี่ยนมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเรียนเอง โดยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อ

หรือวิธีการต่างๆ การนำสื่อการสอนมาใช้จะต้องจัดให้ตรงกับเนื้อหาและประสบการณ์ตามหน่วย การสอนของวิชาต่างๆ การเรียนในลักษณะนี้ผู้เรียนจะเรียนจากครูเพียง 1 ใน 4 ส่วน ส่วนที่เหลือ ผู้เรียนจะเรียนจากสื่อด้วยตนเอง

5.2.3 การใช้สื่อการสอนได้เปลี่ยนแปลงและขยายตัวออกไป โดยปัจจุบันการใช้ สื่อได้รวมไปถึงการใช้วัสดุสิ้นเปลือง เครื่องมือต่างๆ รวมทั้งกระบวนการและกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนการปรับเปลี่ยนจากการใช้สื่อเพื่อช่วยครูสอนมาเป็นเพื่อช่วยผู้เรียนเรียน

5.2.4 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับ สภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนรู้ มีการนำเอากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนปฏิสัมพันธ์กัน ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มจึงเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ซึ่งนำมาสู่การ จัดระบบการผลิตสื่อออกมาในรูปของ “ชุดการสอน”

5.2.5 การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ได้ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้ โดยจัดสภาพการณ์เป็นการสอนแบบโปรแกรม หมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทางทราบว่า การตัดสินใจ หรือการทำงานของ ตนถูกหรือผิดอย่างไร ทำให้ผู้เรียนภาคภูมิใจที่ได้ทำถูกหรือคิดถูก และค่อยเรียนรู้ไปทีละขั้นตอน ตามความสามารถ และการจัดสภาพการณ์ที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ จะมีเครื่องมือช่วยให้ จุดหมายปลายทาง โดยการจัดสอนแบบโปรแกรมและใช้ชุดการสอนเป็นเครื่องมือสำคัญ

5.3 ประเภทของชุดการสอนเสริม

5.3.1 ชุดการสอนประกอบคำบรรยาย เป็นชุดการสอนสำหรับผู้สอนใช้สอน ผู้เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ หรือเป็นการสอนที่ต้องการปูพื้นฐานให้ผู้เรียนส่วนใหญ่รู้และเข้าใจในเวลา เดียวกัน มุ่งในการขยายเนื้อหาสาระให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ชุดการสอนแบบนี้จะช่วยให้ผู้สอนลดการพูด ให้น้อยลง และใช้สื่อการสอนที่มีพร้อมอยู่ในชุดการสอน ได้แก่ รูปภาพ แผนภูมิ สไลด์ วีดีโอ เทป บันทึกละเอียด หรือกิจกรรมที่กำหนดไว้ เป็นต้น

5.3.2 ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม เป็นชุดการสอนสำหรับให้ผู้เรียนเรียน ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 5-7 คน โดยใช้สื่อการสอนที่บรรจุไว้ในชุดการสอนแต่ละชุด มุ่งที่ จะฝึกทักษะในเนื้อหาวิชาที่เรียน มีโอกาสทำงานร่วมกัน ชุดการสอนชนิดนี้มักจะใช้ในการสอน แบบกิจกรรมกลุ่ม

5.3.3 ชุดการสอนแบบรายบุคคลหรือชุดการสอนตามเอกัตภาพ เป็นชุดการสอน สำหรับผู้เรียนเป็นรายบุคคล คือ ผู้เรียนจะต้องศึกษาหาความรู้ตามความสามารถ และความสนใจ

ของตนเอง อาจจะเรียนโรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้ ส่วนมากมักจะมุ่งให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนเพิ่มเติม ผู้เรียนสามารถประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง

5.4 องค์ประกอบของชุดการสอนเสริม

5.4.1 คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับผู้สอนหรือผู้เรียน ตามแต่ชนิดของชุดการสอนภายในคู่มือจะชี้แจงวิธีการใช้ชุดการสอน อาจจะทำเป็นเล่มหรือแผ่นพับก็ได้

5.4.2 บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำ จะเป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนหรือประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ มักอยู่ในรูปของกระดาษแข็งขนาด 6x8 นิ้ว บัตรคำสั่งจะมีอยู่ในชุดการสอนแบบกลุ่มและรายบุคคล ซึ่งจะประกอบด้วย

- 1) คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา
- 2) คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรม
- 3) การสรุปบทเรียน

5.4.3 เนื้อหาสาระและสื่อ จะบรรจุไว้ในรูปของสื่อการสอนต่างๆ อาจจะประกอบด้วยบทเรียน โปรแกรม สไลด์ เทปบันทึกเสียง วีดีโอ แผ่นภาพโปร่งใส วัสดุกราฟฟิก หุ่นจำลอง ของตัวอย่าง รูปภาพ เป็นต้น ผู้เรียนจะศึกษาจากสื่อการสอนต่างๆ ที่บรรจุอยู่ในชุดการสอนตามบัตรคำสั่งที่กำหนดไว้

5.4.4 แบบประเมินผล ผู้เรียนจะทำการประเมินผลความรู้ด้วยตนเองก่อนและหลังเรียน แบบประเมินผลที่อยู่ในชุดการสอนอาจจะเป็นแบบฝึกหัดให้เติมคำในช่องว่าง เลือกคำตอบที่ถูกต้อง จับคู่ คูณผลจากการทดลอง หรือให้ทำกิจกรรม เป็นต้น

ส่วนประกอบข้างต้นนี้จะบรรจุในกล่องหรือซอง จัดเอาไว้เป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกแก่การใช้ นิยมแยกเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

- 1) กล่อง
- 2) สื่อการสอนและบัตรบอกชนิดของสื่อการสอนเรียงตามการใช้
- 3) บันทึกการสอน ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้
 - (1) รายละเอียดเกี่ยวกับวิชาและหน่วยการสอน
 - (2) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้เรียน
 - (3) เวลา จำนวนชั่วโมง
 - (4) วัตถุประสงค์ทั่วไป
 - (5) วัตถุประสงค์เฉพาะ

(6) เนื้อหาวิชาและประสบการณ์

(7) กิจกรรมและสื่อการสอนประกอบวิธีสอน

(8) การประเมินผล วัดผล การทดสอบก่อนและหลังเรียน

5.5 ขั้นตอนการผลิตชุดการสอนเสริม

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2526) ได้เสนอขั้นตอนการผลิตชุดการสอน 10 ขั้นตอน ดังนี้

5.5.1 กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ อาจจะกำหนดเป็นหมวดวิชา หรือบูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการตามที่เห็นเหมาะสม

5.5.2 กำหนดหน่วยการสอน โดยแบ่งเนื้อหาวิชาออกมาเป็นหน่วยการสอน โดยประมาณเนื้อหาวิชาที่จะให้ครูสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ใน 1 ครั้ง หรือ 1 สัปดาห์

5.5.3 กำหนดหัวข้อเรื่อง ผู้สอนจะต้องถามตนเองว่าในการสอนแต่ละหน่วย ควรจะให้ประสบการณ์เป็นกี่หัวข้อเรื่อง

5.5.4 กำหนดความคิดรวบยอดและหลักการ โดยจะต้องสอดคล้องกับหน่วย และ หัวข้อแนวคิด สารและหลักเกณฑ์สำคัญไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาที่สอนให้สอดคล้องกัน

5.5.5 กำหนดวัตถุประสงค์ โดยให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่อง เป็นจุดประสงค์ทั่วไปก่อนและเปลี่ยนเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเงื่อนไขและเกณฑ์พฤติกรรมไว้ทุกครั้ง

5.5.6 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะเป็นแนวทางในการเลือกและการผลิตสื่อการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การอ่านบัตรคำสั่ง การตอบคำถาม การเขียนภาพการทดลองทางวิทยาศาสตร์ การเล่นเกม เป็นต้น

5.5.7 กำหนดแบบประเมินผล โดยต้องออกแบบการประเมินผลให้ตรงกับ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้การสอบแบบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่า หลังจากผ่าน กิจกรรมมาเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

5.5.8 เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการที่ครูใช้ถือเป็นสื่อการสอนทั้งสิ้น เมื่อผลิตสื่อสอนของแต่ละหัวข้อเรื่องแล้ว ก็จัดสื่อการสอนเหล่านั้นไว้เป็นหมวดหมู่ใน กล่องที่เตรียมไว้ ก่อนนำไปทดลองหาประสิทธิภาพ เรียกว่า “ชุดการสอน”

5.5.9 หาประสิทธิภาพชุดการสอน เพื่อเป็นการประกันว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นล่วงหน้า โดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้เป็นการช่วยให้การเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล

5.5.10 การใช้ชุดการสอน ชุดการสอนที่ได้ปรับปรุงและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สามารถนำไปสอนผู้เรียนได้ตามประเภทของชุดการสอนและระดับการศึกษา โดยกำหนดขั้นตอนการใช้ ดังนี้

- 1) ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อพิจารณาพื้นความรู้เดิมของผู้เรียน
- 2) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
- 3) ชื่นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ (ขั้นสอน) ผู้สอนบรรยายหรือแบ่งกลุ่มประกอบกิจกรรมการเรียนรู้
- 4) ชื่นสรุปผลการสอน เพื่อสรุปความคิดรวบยอดและหลักการที่สำคัญ
- 5) ทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อดูพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไปแล้ว

5.6 ส่วนประกอบและการเขียนคู่มือครู

คู่มือครูนับว่าเป็นส่วนสำคัญมากที่สุดอย่างหนึ่งในชุดการสอน เพราะคู่มือครูเป็นเสมือนผู้คอยให้คำแนะนำผู้สอนในการเตรียมตัวสอน ช่วยให้ผู้สอนได้รับบทบาทของตนเองและของนักเรียนว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรบ้างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ นอกจากนั้นยังช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดเตรียมห้องเรียนให้เหมาะสมกับบทเรียนในแต่ละหน่วยอีกด้วย คู่มือครูนี้อาจจะทำได้เป็นแผ่นพับหรือเล่มก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสมของปริมาณเนื้อหา ซึ่งจะประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่สำคัญดังนี้ (บุญเกื้อ ควรหาเวช. 2545 : 100-103)

5.6.1 คำนำ เป็นส่วนที่แสดงความรู้สึก และความคิดเห็นของผู้ผลิต เพื่อให้ผู้ใช้ได้เห็นคุณค่าของชุดการสอนในการสอนผู้เรียนและเป็นการชี้แจงให้ผู้ใช้นำถึงปัญหา จุดอ่อน และ จุดเด่นต่างๆ ในกรณีที่ชุดการสอนได้ผ่านการหาประสิทธิภาพมาแล้ว ควรบอกระดับประสิทธิภาพของชุดการสอนออกเป็นค่าไว้ด้วย

5.6.2 ส่วนประกอบของชุดการสอนเสริม ควรได้มีการบอกให้ผู้ใช้นำได้ทราบส่วนต่างๆ ก่อนนำไปใช้

5.6.3 คำชี้แจงสำหรับผู้สอน เป็นการกำหนดสิ่งที่ครูควรปฏิบัติ เพื่อจะได้ดำเนินการสอนแบบศูนย์การเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.6.4 สิ่งที่คุณและผู้เรียนต้องเตรียม กำหนดสิ่งที่ครูและนักเรียนต้องจัดเตรียมและจัดหาไว้ล่วงหน้าก่อนสอน เช่น การไปเยี่ยมอุปกรณ์จากหน่วยโฮตฯ การเตรียมวัสดุสิ้นเปลืองและ สื่อการสอนอื่นใดที่มีได้เก็บไว้ในชุดการสอน

5.6.5 บทบาทของคุณและผู้เรียน เป็นบทบาทที่ครูและนักเรียนควรปฏิบัติในเวลาเรียน ผู้สอนควรจะต้องเป็นผู้ชี้แจงบทบาทของผู้เรียนให้ทราบก่อนใช้ชุดการสอนเสริมทุกครั้ง

5.6.6 การจัดห้องเรียน มีการอธิบายการจัดห้องเรียน พร้อมทั้งทำแผนผังแสดงศูนย์กิจกรรมต่างๆ

5.6.7 แผนการสอน เป็นส่วนที่กำหนดสิ่งต่อไปนี้ให้ผู้สอนได้ทราบ

- 1) ความคิดรวบยอด
- 2) จุดมุ่งหมาย ซึ่งควรจะเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
- 3) โครงร่างของเนื้อหา
- 4) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 5) สื่อการสอน
- 6) การประเมินผล

5.6.8 เนื้อหาสาระของชุดการสอนเสริม โดยจัดเรียงลำดับจากบัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา บัตรกิจกรรม และบัตรคำถาม ของแต่ละศูนย์ตามลำดับ

5.6.9 แบบฝึกหัดปฏิบัติหรือกระดานตอบคำถาม สำหรับผู้เขียน (หากไม่มีแบบฝึกปฏิบัติแยกเป็นกลุ่มต่างหาก) พร้อมเฉลย

5.6.10 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน (พร้อมเฉลย) แบบทดสอบนี้ควรมีอยู่ในคู่มือครูด้วย เพื่อที่คุณจะได้นำไปพิมพ์และอัดสำเนาแจกนักเรียนได้ตามจำนวนที่ต้องการ

1) ใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย
2) ใคร่ควรถึงปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ อย่างทะลุปรุโปร่งเพื่อให้ผู้สอนใช้ชุดการสอนได้อย่างดีที่สุด

- 3) ควรออกแบบคู่มือครูให้สวยงามน่าหยิบอ่าน
- 4) ควรมีภาพหรือการ์ตูนประกอบ เพื่อให้น่าสนใจ

5) หากเป็นเล่มควรทำปกให้สวยงามและทนทานต่อการใช้ เขียนหน้าปกให้เด่นชัด คู่มือวิชาเดียวกันสำหรับหน่วยต่างๆ ควรใช้สีเดียวกันเพื่อง่ายต่อการชี้บ่งในภายหลัง

6) แม้จะกำหนดหัวข้อไว้ตามองค์ประกอบข้างต้นก็ตาม ผู้ทำคู่มือครูอาจตัดหรือเพิ่มหัวข้อใดตามความเหมาะสม

5.7 หลักในการเขียนแบบฝึกปฏิบัติหรือคู่มือนักเรียน

แบบฝึกปฏิบัติหรือคู่มือนักเรียน จะต้องใช้ควบคู่กับชุดการสอนเสมอ แบบฝึกปฏิบัติจะมีลักษณะคล้ายกับแบบฝึกหัด แต่ครอบคลุมกิจกรรมที่ผู้เรียนพึงกระทำมากกว่า แบบฝึกปฏิบัติอาจจะกำหนดแยกเป็นแต่ละหน่วย หรือรวมเป็นเล่มโดยเรียงลำดับตั้งแต่หน่วยที่ 1 เป็นต้นไป แบบฝึกปฏิบัติเป็นสมบัติส่วนตัวของผู้เรียน แต่ต้องเก็บไว้ที่ชุดการสอนเป็นตัวอย่าง 1 ชุดเสมอ การเขียนแบบฝึกปฏิบัติในวิชาต่างๆ ย่อมไม่เหมือนกัน แต่มีวิธีการที่พอจะสรุปได้ดังนี้

5.7.1 ควรมีคำชี้แจงการใช้แบบฝึกปฏิบัติ ที่มีการกำหนดทิศทางเอาไว้ชัดเจน

5.7.2 ควรมีตารางการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้เรียนจะวางแผนไว้เอง

5.7.3 ควรมีแผนการสอน ที่อธิบายพอสังเขป โดยเฉพาะความคิดรวบยอด วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการสอน และการประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนทราบทิศทางเป้าหมายและบทบาทของตนเอง

5.7.4 ในกรณีที่มิกิจกรรมให้ผู้เรียนตอบ เต็มคำ เขียนภาพ ฯลฯ ต้องเตรียมเนื้อหาไว้ในแบบฝึกหัดให้ตรงกัน โดยให้หมายเลขและรหัสที่เด่นชัดพอที่ผู้เรียนจะตอบได้ตรงตามที่ครูกำหนดไว้ และควรมีเฉลยไว้ให้แต่ไม่ชัดเจนนัก เพื่อป้องกันการดูเฉลยก่อนการทำกิจกรรม การมีเฉลยจะเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอน เพราะผู้เรียนจะช่วยกันตรวจเองและส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคลได้ด้วย คำเฉลยอาจจะอยู่ในแบบฝึกหัด หรือแยกต่างหากก็ได้

5.7.5 ควรออกแบบให้เด่นสะดุดตา น่าอ่าน ใช้ภาษาที่เป็นกันเองและมีภาพประกอบเพื่อให้น่าสนใจขึ้น

5.7.6 เนื้อหาในแบบฝึกปฏิบัติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่องต่างๆ ควรให้ตรงกับเนื้อหาในบัตรกิจกรรม บัตรเนื้อหา หรือประสบการณ์อื่นใดที่ผู้สอนกำหนดไว้ในชุดการสอน

โดยสรุป ชุดการสอนเสริมจัดว่าเป็นเทคโนโลยีการศึกษาชนิดหนึ่งที่นิยมมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนสามารถเรียนด้วยตนเอง ครูก็สามารถใช้กับนักเรียนทั้งที่เป็นกลุ่มใหญ่ และกลุ่มเล็ก ชุดการสอนจะมีลักษณะเป็นสื่อประสม (Multi-media) ประกอบด้วย เสียง ภาพ ภาพเคลื่อนไหว โดยใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการผลิต สื่อชุดการสอนทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ ไม่น่าเบื่อ ซึ่งชุดการสอนจะต้องสอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง และวัตถุประสงค์ ดังนั้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเฉพาะชุดการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ครูควรจะต้องศึกษา

รายละเอียดเกี่ยวกับสาระสำคัญของชุดการสอนเสริม ได้แก่ แนวคิดและหลักการ ประเภทองค์ประกอบ ขั้นตอนการผลิต ส่วนประกอบของคู่มือครู คู่มือนักเรียน ประโยชน์ของชุดการสอน และการหาประสิทธิภาพของชุดการสอน เป็นต้น การผลิตชุดการสอนเพื่อนำไปทำการสอนเสริมในรายวิชาที่ยากนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.8 ประโยชน์ของชุดการสอนเสริม

5.8.1 ส่งเสริมการเรียนรู้แบบรายบุคคล ผู้เรียนเรียนรู้ได้ตามความสามารถ ความสนใจ ตามเวลาและโอกาสที่เหมาะสมของแต่ละคน

5.8.2 ช่วยจัดปัญหาการขาดแคลนครู เพราะชุดการสอนช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองหรือต้องการความช่วยเหลือจากผู้สอนเพียงเล็กน้อย

5.8.3 ช่วยในการศึกษาอิสระของโรงเรียน เพราะผู้เรียนสามารถนำเอาชุดการสอนไปใช้ได้ทุกสถานที่และทุกเวลา

5.8.4 ช่วยลดภาระและช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจให้แก่ครู เพราะชุดการสอนผลิตไว้เป็นหมวดหมู่ สามารถนำไปใช้ได้ทันที

5.8.5 เป็นประโยชน์ในการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้

5.8.6 ช่วยให้ครูวัดผลผู้เรียนได้ตรงตามความมุ่งหมาย

5.8.7 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

5.8.8 ช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากได้รับความรู้แนวเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

5.8.9 ช่วยฝึกให้ผู้เรียนรู้จักเคารพ นับถือ ความคิดเห็นของผู้อื่น

5.9 การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเสริม

การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521 : 134) กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน (Efficiency Testing) หมายถึง การนำชุดการสอนไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อปรับปรุงแล้วนำไปสอนจริง (Trial run) นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เสร็จแล้วจึงผลิตออกมาเป็นจำนวนมากซึ่งสอดคล้องกับ ฉลองชัย สุรวัฒนบุญรณ (2528 : 214-215) กล่าวว่า การทดลองหาประสิทธิภาพของสื่อว่าประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

5.9.1 ทดลองกับผู้เรียนแบบ 1:1 โดยทดลองใช้กับผู้เรียน 1 คน ที่มีระดับความสามารถอ่อน ปานกลางหรือเก่ง คำนวณหาประสิทธิภาพของสื่อแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

5.9.2 ทดลองกับผู้เรียนเป็นกลุ่มแบบ 1 :10 ตั้งแต่ 6-10 คน ทั้งผู้เรียนที่เก่งและอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพของสื่อแล้วปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

5.9.3 ทดลองภาคสนามแบบ 1:100 เป็นการทดลองกับนักเรียนทั้งชั้น 80 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงแก้ไข ผลลัพธ์ที่ได้ควรจะใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ต่ำกว่าเกณฑ์ได้ไม่เกิน 2.5% ชุดการสอนเมื่อสร้างแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำไปหาประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการประกันว่ามีคุณภาพจริงซึ่ง ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521 : 134) ได้ให้เหตุผลถึงความจำเป็น ที่ต้องมีการหาประสิทธิภาพของบทเรียนหรือชุดการสอนที่สร้างขึ้น ดังนี้

1) เพื่อเป็นการประกันคุณภาพของชุดการสอนว่าอยู่ในขั้นสูงเหมาะที่จะลงทุนผลิตเป็นจำนวนมาก

2) ช่วยทำให้ผู้ที่นำชุดการสอนไปใช้ เกิดความมั่นใจว่าชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จริง

3) ช่วยให้ผู้ผลิตมีความมั่นใจว่าเนื้อหาสาระที่บรรจุลงในชุดการสอนเหมาะสมต่อการเข้าใจ อันจะช่วยให้ผู้ผลิตมีความชำนาญสูงขึ้น เป็นการประหยัดแรงงาน เวลา และงบประมาณในการเตรียมต้นแบบ

6. สรุปหลักการ แนวคิด และทฤษฎีนำไปใช้ในการสร้างชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน

การสร้างชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน เนื่องมาจากยังมีปัจจัยที่เป็นสาเหตุของปัญหาและส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ โดยมีงานวิจัยต่างๆที่ระบุสภาพปัญหาไว้หลายประการ ได้แก่ 1)ปัญหามาจากตัวผู้สอน เช่น ขาดผู้สอนที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญโดยตรงด้านภาษาอังกฤษ หรือขาดเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ฯลฯ 2) ปัญหาจากตัวผู้เรียน เช่น ไม่มีเวลาเพียงพอในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ฯลฯ 3) ปัญหาจากสื่อการเรียนรู้ เช่น ขาดสื่อที่สนับสนุนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชาและสภาพของผู้เรียน ฯลฯ จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้กับนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน โดยการสร้างชุดการสอนเสริม ซึ่ง

ถือว่าเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ชนิดหนึ่ง ที่จะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนมีคุณภาพสูงขึ้น ตลอดจนจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

ดังนั้นในการพัฒนาชุดการสอนเสริมภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชา หลักสูตร และสภาพของกลุ่มเป้าหมายได้นั้น จำเป็นจะต้องนำ หลักการ แนวคิด และทฤษฎีต่างๆ มาใช้ในการจัดทำชุดการสอนเสริมดังนี้

6.1 แนวคิด และหลักการจัดกระบวนการเรียนรู้การพัฒนาชุดการสอนเสริมภาษาอังกฤษ

ในการสร้างชุดการสอนเสริมภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน จะต้องยึด แนวคิด และหลักการจัดกระบวนการเรียนรู้ซึ่งมีแนวทางสำคัญดังนี้

6.1.1 การพัฒนาชุดการสอนเสริมภาษาอังกฤษจำเป็นต้องยึดหลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้มีการพัฒนามาจากพื้นฐานทางด้านปรัชญาการศึกษา จิตวิทยา ความเชื่อและการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ทฤษฎีหลักสูตร และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตลอดจนการพัฒนาระบบการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติ และความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ผู้ใหญ่ที่พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ

6.1.2 แนวคิดการจัดสาระและกระบวนการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับทฤษฎีหลักสูตรตามแนวทางการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ ตลอดจนธรรมชาติหลักการและศาสตร์การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Andragogy) โดยยึดปรัชญา “คิดเป็น” หลักการสำคัญของปรัชญาคิดเป็น คือ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกันในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาโดยใช้ข้อมูล 3 ด้าน คือ ข้อมูลด้านตนเอง ข้อมูลด้านวิชาการ และข้อมูลด้านสังคม สิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ของผู้เรียนจะต้องคำนึงถึงจิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่ และสอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียนเพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตการประกอบอาชีพและอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข รวมทั้งผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้ใหญ่อีกด้วย

6.1.3 การพัฒนายึดตามแนวทางการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ระบุการจัดกระบวนการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และการจัดกิจกรรมเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การประยุกต์ความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา การจัดการเรียนการสอนต้อง

ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างมีสัดส่วน ตลอดจนผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนที่จะเอื้อต่อผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ทุกๆ ด้าน โดยผู้สอนต้องคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วย ตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากวิถีชีวิต

6.1.4 การพัฒนาระบบกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นรูปแบบที่พยายาม พัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆ ของผู้เรียนไปพร้อมๆ กัน โดยใช้การบูรณาการทั้งทางด้านเนื้อหา สาระและวิธีการ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้แบบนี้กำลังได้รับความนิยมอย่างมาก เพราะมีความ สอดคล้องกับหลักทฤษฎีทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาเป็นองค์รวม ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน โดยผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) เป็นผู้ชี้แนะ และเป็นวิทยากรในสาขาที่นำมาบูรณาการ

6.1.5 หลักการและแนวคิดความแตกต่างระหว่างบุคคล

การจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนนอกโรงเรียน ครูผู้สอน จำเป็นจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างในด้านความนึกคิดอารมณ์และความรู้สึกภายในของบุคคลที่ แตกต่างกันไปเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้แก่

1) การควบคุมเนื้อหาผู้เรียนสามารถเลือกเรียนเนื้อหาในส่วนที่ต้องการ หรือจากบทเรียนเมื่อใดก็ได้

2) การควบคุมลำดับ และอัตราการเรียนการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ควบคุมลำดับและอัตราการเรียนด้วยตนเอง และช่วยให้ผู้เรียนลดความวิตกกังวล เพราะผู้เรียน สามารถที่จะเลือกเรียนเนื้อหาตามความสนใจและความต้องการได้

3) ควบคุมการฝึกปฏิบัติ มีการกำหนดรายการเลือกเพื่อเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นความสนใจจนเกิดพัฒนาการทั้งด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ

6.1.6 หลักการถ่ายโยงความรู้จากการสร้างปฏิสัมพันธ์สื่อประสม

การใช้เทคโนโลยีประมวลเนื้อหาความรู้เพื่อถ่ายโยงไปสู่ตัวผู้เรียน เรียกว่า กระบวนการสารสนเทศ (Information Process) ที่เน้นความสำคัญในเรื่องกระบวนการ ทางความคิดและการจัดลำดับขั้นในการจดจำพื้นดินความรู้เดิมและการประมวลความรู้ทำให้เกิด พัฒนาการทางศาสตร์แห่งการรับรู้ (Cognitive Science) ซึ่งใช้หลักจิตวิทยาและทฤษฎีการเรียนรู้ ของมนุษย์ในการทำความเข้าใจและอธิบายกระบวนการรับรู้และมีความหมายรวมไปถึงการศึกษา

ในด้านสติปัญญาและพฤติกรรมของบุคคล ทั้งในสิ่งที่ป็นรูปธรรมและนามธรรมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการควบคุมอัตราการเรียนด้วยตนเองและกระตุ้นความรู้สึกลงใจใฝ่รู้ในตัวของผู้เรียนเป็นการเชื่อมโยงไปสู่เครือข่ายความรู้ภายในตัวบุคคลจนทำให้เกิดความเจริญงอกงามทางสติปัญญา ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้โดยวิธีการค้นพบอย่างสมบูรณ์ได้เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมในบทเรียน และมีความพอใจหรือมีแรงจูงใจสร้างความรู้ความอยากรู้อยากเห็น ดังนั้นในการจัดสภาวะการณ์ถ่ายโยงความรู้จึงควรมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการดังนี้

1) การสร้างแรงจูงใจภายในตนเอง (Self-Motivation) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สำรวจค้นหาความรู้และมีความอยากรู้อยากเห็นสิ่งที่อยู่รอบกายด้วยตนเอง

2) โครงสร้างของบทเรียน (Structure) จะเน้นการจัดกิจกรรมในบทเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียนและธรรมชาติของบทเรียนแต่ละหน่วยโดยมีส่วนร่วมแนะนำให้ผู้เรียน

3) จัดลำดับความยาก (Sequence) เป็นการจัดลำดับถ่ายโยงความรู้ไปสู่ผู้เรียนที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนและวิธีการที่ใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหาความรู้ในบทเรียน ได้แก่ การสิ้นสุดบทบาท (Enactive) การแสดงสัญลักษณ์ (Iconic) และเครื่องหมาย (Symbolic) เป็นต้น

4) แรงเสริมด้วยตนเอง (Self-Reinforcement) การให้ผู้เรียนเสริมแรงด้วยตัวเองมีความหมายต่อตัวผู้เรียนมากกว่าแรงเสริมภายนอก (Extrinsic Reinforcement) เพราะการเสริมแรงด้วยตนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนตั้งความคาดหวังที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของตนและคิดหาทางแก้ปัญหาและมีแรงจูงใจที่อยากจะรับรู้และได้เรียนรู้เนื้อหาอื่นบุคคลจะเรียนรู้เนื้อหาได้จากการสัมผัสกับสื่อที่ใช้นำเสนอภายในบทเรียนที่ใช้รูปแบบกระบวนการความรู้ (Information-Process Model) ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ

2 ด้าน ได้แก่ กระบวนการเรียนรู้ภายใน (Internal Learning Process) หรือเรียกว่า ขั้นตอนการเรียนรู้ (Learning Process) และการจัดโปรแกรมสอนในบทเรียนที่เน้นผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อการสอนจากภายนอก (External Instructional Even)

6.2 ทฤษฎีและแนวคิดนำมาใช้ในการสร้างชุดการสอนเสริมภาษาอังกฤษ

6.2.1 ทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับ นักศึกษาผู้ใหญ่ เพื่อให้ได้ผลตามความคาดหวัง ครูผู้สอนจะต้องเรียนรู้ทฤษฎีและ

แนวคิด ได้แก่ 1) แนวคิดเพื่อการสื่อสาร เน้นความรู้ความสามารถในการติดต่อสื่อสารของบุคคล ในสถานการณ์ต่างๆ 2) แนวคิดกลุ่มพฤติกรรมนิยม เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้เน้นการ ตอบสนองต่อสิ่งเร้า 3) แนวคิดกลุ่มมนุษยนิยม เน้นความสำคัญของผู้เรียนในแง่อารมณ์ ความรู้สึก 4) แนวคิดกลุ่มเหตุผลนิยม เน้นการปรับรูปแบบโครงสร้างของความรู้ที่ติดตัวมา ซึ่งทั้ง 4 แนวคิดนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนได้นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะ และสภาพ ของผู้เรียนตลอดจนเพื่อจะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ให้สูงขึ้นอีกด้วย

6.2.2 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนผู้ใหญ่ ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ สำหรับผู้ใหญ่ของโนลส์ (Knowles) เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีประโยชน์สำหรับผู้สอนจะต้อง นำไปใช้ในการเรียนการสอนให้ตรงกับเป้าหมายการสอนผู้ใหญ่ ทฤษฎีการเรียนรู้ของเปาโลแฟร์ (Paulo Freire) จะทำให้ทราบบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอน และของผู้เรียน ควรจะปฏิบัติอย่างไร ใน ระหว่างดำเนินการสอน เพื่อจะได้แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้สอดคล้องซึ่งกันและกัน และทฤษฎี การเรียนรู้ของอีวาน อิลลิช (Ivan Illich) ทำให้ทราบว่านักศึกษาผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีมีความรู้กว้างขวาง จะเป็นต้องหาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายบริการให้ทั่วถึง เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อที่เป็นบุคคล สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาผู้ใหญ่เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น ตลอดเวลา

6.3 หลักการและแนวคิดของสื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตร

ชุดการสอนเสริมภาษาอังกฤษนี้ถือว่าเป็นนวัตกรรมและสื่อการเรียนรู้ชนิด หนึ่ง สร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้สอนและผู้เรียนของการศึกษานอกโรงเรียน ใช้จัด กิจกรรมการเรียนการสอนในแนวความคิดใหม่ โดยมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับ ผู้เรียนได้รับ ประสบการณ์อย่างหลากหลาย และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดการสอนเสริม ภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้นมีลักษณะเป็นชุดของสื่อประสมจัดไว้เป็นชุดๆ และในแต่ละชุด ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

6.3.1 สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่แสดงหรือ เรียบเรียงสาระความรู้ต่างๆโดยใช้ตัวหนังสือที่เป็นตัวเขียนหรือตัวพิมพ์เป็นสื่อในการแสดง ความหมาย สื่อสิ่งพิมพ์มีหลายชนิด ได้แก่ เอกสารคู่มือครู คู่มือนักเรียน แผ่นใสประกอบคำ บรรยาย บัตรคำ หนังสือเรียน หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร บันทึก รายงาน ฯลฯ

6.3.2 สื่อเทคโนโลยีหมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นใช้ควบคู่กับเครื่องมือ โสตทัศนวัสดุ หรือเครื่องมือที่เป็น เทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น แถบบันทึกภาพพร้อมเสียง (วิดีโอเทป)

แบบบันทึกเสียง ภาพนิ่ง สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นอกจากนี้สื่อเทคโนโลยียังหมายถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ใน กระบวนการเรียนรู้ เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นต้น

6.3.3 สื่ออื่น ๆ นอกเหนือจากสื่อ 2 ประเภทที่กล่าวไปแล้ว ยังมีสื่ออื่น ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยี สื่อที่กล่าวนี้ได้แก่

1) บุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ในสาขาต่าง ๆ ซึ่งสามารถถ่ายทอด สารความรู้ แนวคิดและประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียน ได้แก่ วิทยากรที่เชิญมาสอนหรือครูประจำกลุ่ม เป็นต้น

2) ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งมีอยู่ตามธรรมชาติและ สภาพแวดล้อมตัวผู้เรียน เช่น ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด มุมหนังสือ เป็นต้น

3) กิจกรรม / กระบวนการ หมายถึง กิจกรรม หรือกระบวนการที่ผู้สอน และผู้เรียนกำหนดขึ้นเพื่อสร้างเสริม ประสบการณ์การเรียนรู้ ใช้ในการฝึกทักษะซึ่งต้องใช้ กระบวนการคิด การปฏิบัติ การเผชิญสถานการณ์และ การประยุกต์ความรู้ของผู้เรียน เช่น บทบาทสมมติ การสาธิต การจัดนิทรรศการ การทำโครงงาน เกม เพลง เป็นต้น

4) วัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์ หมายถึง วัสดุที่ประดิษฐ์ขึ้นใช้เพื่อ ประกอบการเรียนรู้ เช่น หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผนภาพ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าชุดการสอนเสริมเป็นการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งเครือข่ายการเรียนรู้ ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งอื่นๆ สื่อที่จะนำมาใช้เพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรจะมีลักษณะดังนี้

1. เน้นสื่อเพื่อการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองทั้งของผู้เรียนและผู้สอน
2. ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำหรือพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเอง รวมทั้งนำสื่อที่มีอยู่รอบตัวมาใช้ในการเรียนรู้
3. รูปแบบของสื่อการเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย เพื่อส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องตลอดเวลา

4. เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียน ที่ยุ่งยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้นและสามารถช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็ว

5. สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสุขและไม่รู้สึกเบื่อหน่ายการเรียน

6. การใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันและเกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่เรียน

7. ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้นทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดี ในระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง และกับผู้สอนด้วย

8. ช่วยสร้างเสริมลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ จากการใช้สื่อเหล่านั้น

9. ช่วยแก้ปัญหาเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยการจัดให้มีการใช้สื่อในการศึกษารายบุคคล

10. สื่อจะช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอนในด้านการเตรียมเนื้อหาเพราะบางครั้งอาจให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากสื่อ ได้เอง

11. ใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอน เป็นการช่วยให้บรรยากาศในการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น ทำให้ผู้สอนมีความสุขสนุกสนานในการสอนมากกว่าวิธีการที่เคยใช้การบรรยายแต่เพียงอย่างเดียวและเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตัวเองให้เพิ่มขึ้นด้วย

12. เป็นการกระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวอยู่เสมอในการเตรียมและผลิตวัสดุใหม่ ๆ เพื่อใช้เป็นสื่อการสอนตลอดจนคิดค้นเทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนรู้ที่น่าสนใจยิ่งขึ้น

สรุปจะเห็นได้ว่า การพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพ และสามารถจะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ให้กับนักเรียนนอกโรงเรียนได้นั้น ผู้วิจัยจะต้องใช้หลักการ แนวคิด และทฤษฎีต่างๆ ได้แก่ แนวคิดและหลักการจัดกระบวนการเรียนรู้ หลักการและแนวคิดของสื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตร ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับการสอนผู้ใหญ่ หลักการถ่ายโยงความรู้จากการสร้างปฏิสัมพันธ์สื่อประสม และหลักการและแนวคิดความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นต้น

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนด้วยชุดการสอน และการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้นตลอดถึงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการเรียนโดยใช้ชุดการสอนและการสอนปกติ ดังนี้

7.1 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

วนิดา วิศวรรบุตร (2517) วิจัยเรื่อง การจัดระบบชุดการสอนรายบุคคลสำหรับ วิชาการจัดการศึกษานอกสถานที่ เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพจริง สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดความสนใจและเข้าใจให้อยากเรียน สามารถนำไปใช้กับโรงเรียนในโครงการโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม และให้ข้อเสนอแนะว่า ควรนำชุดการสอนรายบุคคลมาใช้ในการศึกษาให้มากขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

สุวัฒน์ ช่างเหล็ก (2519) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสร้างชุดการสอนวิชาภาษาอังกฤษ และชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คะแนนเฉลี่ยผลทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงว่าการเรียนด้วยชุดการสอนช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น ผลคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ยามีละ อารีสมาน (2519) ทำการวิจัยวิชาภาษาอังกฤษ ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการเรียนด้วยชุดการสอนกับการสอนด้วยวิธีบรรยาย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดการสอนกับการสอนแบบบรรยายไม่แตกต่างกัน

อมรา แยมศิริ (2535) ทำผลงานวิจัยในด้านการพัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเอง สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่หลักสูตรระยะสั้น พบว่า ชุดการเรียนด้วยตนเองที่พัฒนาขึ้นนักศึกษาสามารถนำไปศึกษาด้วยตนเองได้และชุดการเรียนด้วยตนเองที่พัฒนาขึ้นเมื่อนำไปหาประสิทธิภาพในกลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน มีประสิทธิภาพ 90.13-96.60 และเมื่อนำไปตรวจสอบคุณภาพในกลุ่มตรวจสอบคุณภาพ 15 คน มี ประสิทธิภาพ 92.87/97.20 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ทั้ง 2 ครั้ง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับงานวิจัยที่คล้ายคลึงกับงานวิจัยนี้ ได้แก่ ผลงานวิจัยของ จเร พัฒนกิจ (2536 : 106) เรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการสอนด้วยชุดการสอนกับการสอนปกติเรื่องการเพาะเห็ดนางฟ้า พบว่าชุดการสอนมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 คะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของนักศึกษาในกลุ่มที่เรียนด้วยชุดการ

สอนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบปกติ ส่วนความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการสอน ปรากฏว่าการเรียนด้วยชุดการสอนน่าสนใจ เพราะทำให้มองเห็นเป็นรูปธรรมของเนื้อหามากขึ้น และต่อมา สมฤทธิ์ ศรีสุวรรณ (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนด้วยชุดการสอนและการสร้างชุดการสอน พบว่า ชุดการสอนมีคุณภาพสูงและทำให้นักศึกษามีความรู้เพิ่มขึ้น

ชูศักดิ์ สุจริตจันทร์ (2537 : 63-66) ได้ทดลองสร้างและหาประสิทธิภาพชุดการสอนวิชาอาชีพ ช 0193 ช่วยเครื่องปั้นดินเผาอุณหภูมิต่ำ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ชุดการสอนจำนวน 5 หน่วย พบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 93.95/92.01 และในภาคปฏิบัติมีประสิทธิภาพ 83.60/83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ 80/80 แสดงว่าชุดการสอนมีประสิทธิภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน วิชาอาชีพ ช 0193 ช่างเครื่องปั้นดินเผาอุณหภูมิต่ำให้มีประสิทธิภาพได้อย่างดี

ประภาพร ศรีคำ (2537) เป็นงานวิจัยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษานอกโรงเรียน ที่เรียนด้วยชุดการเรียนด้วยตนเองและแบบเรียนของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้วิจัยได้สร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง ซึ่งมีประสิทธิภาพ 84.74/86.98 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งมีค่าความเที่ยง 0.97 ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดการเรียนด้วยตนเองสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยแบบเรียนของกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

ชวนพิศ วงศ์คช (2538) ได้ศึกษาผลการสอนเสริมการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษต่ำ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนเสริมมีผลสัมฤทธิ์ทางภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ไพศาล นารินธมาร (2538) ได้ศึกษาบทบาทของครูประจำกลุ่มทางไกลในการ ประเมินผลระหว่างเรียนศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่านักศึกษาผู้ใหญ่มี ประสิทธิภาพและวุฒิภาวะสูง แต่พลาดโอกาสทางการศึกษา มีภารกิจทางครอบครัว ทำให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและบางคนยังขาดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

มนู เหมะ (2538) ศึกษาความต้องการจัดกิจกรรมกลุ่มของนักศึกษาผู้ใหญ่ การ พบกลุ่ม เพื่อเสริมสมรรถภาพของนักศึกษาผู้ใหญ่ ในจังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษา

ผู้ใหญ่ต้องการมากที่สุดในด้านการเข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม การร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในด้านวิชาการ โดยเฉพาะการเตรียมตัวในการสอบ

อภิรดี วันแก้ว (2538) วิจัยเรื่องความพึงพอใจของครูประจำกลุ่มที่มีต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดชัยภูมิ และผลงานวิจัยทั้งสองท่านพบว่า ศูนย์ควรให้บริการในด้านสื่อ วัสดุการสอน การประเมินผลระหว่างเรียนให้แก่ ครูประจำกลุ่มให้มากขึ้น โดยเฉพาะควรมีข้อสอบที่ได้มาตรฐานในการประเมินผลระหว่างเรียน

กรรณิการ์ เจริญสุพัตราชัย (2539) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมากเกี่ยวกับวิธีการสอนของครู สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ขาดการบริการด้านสื่อ และการวัดและการประเมินผลการเรียน

บุษบา กาเซ็ม (2540) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับมัธยมศึกษาปลายผลการวิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่าง การเรียนการสอนภาษาอังกฤษของนักศึกษาผู้ใหญ่ อยู่ในระดับมากที่สุดถึงด้านการใช้สื่อ

พิเศษ ภัทรพงษ์ (2540) ได้พัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนกลุ่มสนใจ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนด้วยตนเองที่พัฒนาขึ้นเมื่อนำไปหาประสิทธิภาพในกลุ่มทดลอง มีประสิทธิภาพ 90.10/93.75 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้และสำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมหวัง แสงสุทธานนท์ (2540) ได้ทดลองสร้างชุดการสอนเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระหว่างการใช้ชุดการสอนกับการสอนปกติ มีข้อสรุปจากผลการวิจัยดังนี้ 1) ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการใช้ชุดการสอนสูงกว่าการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 3) นักศึกษาผู้ใหญ่ในกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดการสอนการเรียนภาษาอังกฤษ พบว่าพฤติกรรมการเรียนเปลี่ยนไปผู้เรียนสนใจตั้งใจเรียนและกระตือรือร้นมากขึ้น 4) การนำชุดการสอนมาใช้พบว่าบรรยากาศการเรียนแตกต่างจากการเรียนใน ชั้นเรียน ผู้เรียนได้สัมผัสมีการรับรู้ทางรูปธรรมมากกว่านามธรรม 5) ชุดการสอนช่วยลดปัญหา ความแตกต่างระหว่างบุคคลเพราะผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ไม่เท่ากันจึงให้เวลาการเรียนไม่เท่ากัน ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าและหาคำตอบได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ชุดการสอนใช้แทนครูผู้สอนและแทนแบบเรียนได้ 6) การเรียนด้วยชุดการ

สอนเป็นศูนย์กลางในการเรียน ผู้เรียนจะปฏิบัติตามคำชี้แจงและสามารถทำซ้ำจนกว่าจะผ่าน การทำซ้ำทำให้ผู้เรียนจดจำและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงขึ้นด้วย

ขนิษฐา นาคสวัสดิ์ (2541) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบกพร่อง ด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ มีข้อบกพร่องมากคือไม่สามารถเขียนประโยคภาษาอังกฤษขอใบใช้โครงสร้างไวยากรณ์ที่ซับซ้อนได้

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2543) ได้ทำการวิจัยสื่อ เพื่อทบทวนเนื้อหาในหมวดวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับกลุ่มเป้าหมายการศึกษานอกโรงเรียนสื่อที่นำมาใช้ทบทวนเนื้อหา ได้แก่ สื่อวีดิทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่ามีปัญหาบางประการ เช่น ด้านสถานที่ไม่เหมาะสม ด้านเวลาการพบกลุ่มไม่พร้อมกัน ด้านพื้นฐานของนักศึกษาด้านภาษาอังกฤษน้อย ทำให้ตามเนื้อหาไม่ค่อยทัน สำหรับสื่อสิ่งพิมพ์ มีปัญหาด้านตัวอักษร ควรปรับปรุงให้มีขนาดใหญ่และควรมีข้อความภาษาไทยกำกับไว้ได้ประโยคภาษาอังกฤษเพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามสื่อทั้ง 2 ประเภทก็เป็นประโยชน์และเป็นทางเลือกสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าหรือทบทวนเนื้อหาก่อนการสอบปลายภาค ซึ่งจะให้นักศึกษาเกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพได้

กองวิจัยทางการศึกษา (2546) ทำวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มุ่งทักษะการสื่อสารตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ด้านครูผู้สอนต้องปลูกฝัง และสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาให้เกิดแก่นักเรียน โดยจัดกิจกรรมให้หลากหลาย ได้รับความสนใจ และเหมาะสมกับนักเรียน ใช้กิจกรรมทางภาษาเป็นเครื่องมือในการฝึก และส่งเสริมให้นักเรียนใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้

7.2 ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

แลง (Lang, 1996) ได้ดำเนินการวิจัยในงานวิจัยเรื่อง ชุดการเรียนด้วยตนเอง สำหรับการจัดการด้านการเงิน การพัฒนาคณะทำงานพยาบาลในหออฉุกเฉินเด็กแรกเกิด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพของการศึกษาด้วยตนเอง ความรู้ในด้านการเงินและการจัดการของคณะทำงานพยาบาล โดยมีกรอบของการวิจัย อยู่บนพื้นฐานแนวคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ของ มัลโคลม โนลส์ (Knowles 1970) ทั้งนี้เพื่อลดค่าใช้จ่าย ระยะเวลาและการปรับปรุงผลการปฏิบัติงานของพยาบาล การทดลองครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพยาบาลระดับ 3 มี 3 หน่วยที่ทำงานในหออฉุกเฉินเด็กแรกเกิดจำนวน 71 คน มาทดสอบก่อนการเรียนแล้วใช้ชุดการ

เรียนด้วยตนเองจนจบแล้วจึงทดสอบหลังเรียน พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่ม ในด้านการ ได้รับการเตรียมตัวทางการศึกษา จำนวนปีในการผ่านการปฏิบัติงาน และประสบการณ์ในการบริหารงาน

ทอมสัน (Thompson. 1996 : 38) ทำการวิจัยเปรียบเทียบการสอนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองแบบหน่วยการเรียนรู้แยกเป็นหน่วยย่อยๆ กับวิธีการบรรยายและถกแถลง เพื่อประเมินผลความชอบและระดับความรู้ที่ได้รับจากวิธีสอนทั้งสองโดยแบ่งนักศึกษา 22 คน ออกเป็น 2 กลุ่ม ใช้วิธีสอนแต่ละวิธีในเนื้อหาเดียวกันในการปฐมนิเทศพยาบาล พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างวิธีสอนทั้งสองและในด้านความชอบในวิธีสอนก็ไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เฮลีน (Helen, 1992) ได้ทำโครงการวิจัยโดยสร้างชุดการเรียนสำเร็จรูปขึ้น 4 วิชา เพื่อฝึกอบรมครูที่ไม่ได้รับการอบรมมาก่อนแต่ต้องการเป็นครูและเพื่อให้มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะ เข้าเรียนในวิทยาลัยครู รายวิชาทั้ง 4 คือ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษาและวิทยาศาสตร์ โดยใช้สิ่งพิมพ์ สื่อทัศนอุปกรณ์ และการพบปะตัวต่อตัวประกอบชุดการเรียนทั้ง 4 นั้น จัดทำเป็น บทเรียนย่อยๆ เรียกว่า โมดูล แต่ละบทเรียนใช้เวลาสั้นๆ ก็ทำเสร็จสิ้นได้ จากการประเมินผลของ โครงการพบว่าผู้เรียน 95 คน ที่เข้าสอบ ข้อสอบของสภาครูรับเป็นสอบผ่านได้ 47 คน

จากการทบทวนเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการดำเนินงานด้าน การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ยังมีปัญหาที่ต้องนำมาพิจารณาเพื่อหาทางแก้ไขหลายด้าน ได้แก่ 1) หลักสูตรการเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐาน โครงสร้างตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงระดับมัธยมศึกษา ในแต่ละระดับยังจัดชั่วโมงการเรียนรู้อังกฤษ ในอัตราส่วนที่ไม่ เพียงพอต่อการฝึกพัฒนาทักษะสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ 2) ด้านผู้สอนส่วนใหญ่ขาดทักษะในการ สร้างสรรค์ประสบการณ์ ขาดความชำนาญและศิลปะในการถ่ายทอดความรู้ ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิด ความรู้สึกสนุก ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดี และทำให้อยากเรียนภาษาอังกฤษ 3) ด้านงบประมาณ ขาดการสนับสนุนที่เพียงพอและไม่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอน 4) และ ด้านสื่อการสอนขาดนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เป็นต้น จาก สาเหตุต่างๆดังที่กล่าวมาข้างต้น ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ผู้เรียน และผลสัมฤทธิ์ค่อนข้างต่ำ ดังนั้นการสร้างชุดการสอนเสริมมาทดลองใช้ในการเรียน การสอนให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ น่าจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้การเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้ดีขึ้น ประกอบกับมีผลงานวิจัยทั้งในและ ต่างประเทศได้ทดลองนำเอาชุดการสอนไปใช้ในลักษณะต่างๆ ซึ่งสรุปผลการวิจัยการเปรียบเทียบ

ระหว่างการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนกับวิธีสอนปกตินั้น ส่วนใหญ่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ด้วยชุดการสอน พบว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าการสอนปกติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของนักเรียนนอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนในการวิจัย
2. ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การสร้างและพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือ
6. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนในการวิจัย

การพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของนักเรียนนอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ประกอบด้วยขั้นตอนในการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสร้างชุดการสอนเสริม 2) การทดลองและหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเสริม 3) การปรับปรุงและพัฒนาชุดการสอนเสริม

ขั้นตอนที่ 1. การสร้างชุดการสอนเสริม

การสร้างชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1. การร่างชุดการสอนเสริม การร่างชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนนอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาบริบทและสภาพแวดล้อม ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ได้แก่ สภาพปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียน งบประมาณสนับสนุน นโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน เป็นต้น

จากการศึกษาบริบทและสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ทำให้ทราบสภาพปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการนำไปออกแบบชุดการเรียนรู้ ทั้ง 5 ชุดที่เอื้อต่อผู้สอนในการนำไปใช้สอนเสริมได้ง่าย สะดวก และสอดคล้องกับสภาพผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่

1.2 ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารตำรา และเอกสารงานวิจัย บทความ จากวารสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

จากการศึกษาเอกสารต่างๆจะทำให้เกิดความรู้ ได้แนวคิดหลากหลาย เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในการนำไปประกอบการสร้างชุดการสอนที่เหมาะสมกับการศึกษานอกโรงเรียน

1.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมวด ภาษาต่างประเทศ วิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากคู่มือหลักเกณฑ์และวิธีการ จัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

จากการศึกษาคู่มือหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จะทำให้ทราบหลักการ แนวคิด โครงสร้างของ หลักสูตร ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ของวิชา เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญในการนำไป กำหนดเนื้อหาการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนเสริม และอื่นๆ ในชุดการสอนเสริม ผู้สอน จะต้องเข้าใจในการนำเอาแนวคิดและวิธีการเรียนการสอนให้เข้ากับธรรมชาติของเนื้อหาวิชาและ ผู้เรียน

1.4 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักการจัดกิจกรรมและวิธีสอน แนวคิดของนักการศึกษา กลุ่มต่างๆ และทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ในการสร้างชุดการสอนเสริมสิ่งที่สำคัญที่เป็นเป็นส่วนหนึ่งของการสอนเสริม คือกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นวิถีทางที่น่านักเรียนไปสู่ จุดประสงค์ของการเรียน ครูผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญและทราบแนวทางในการจัดกิจกรรมให้ สอดคล้องกับเนื้อหา สภาพของกลุ่มผู้เรียน และให้ได้ประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้เรียน จะมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นหรือต่ำลงขึ้นอยู่กับกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอนเป็นประการสำคัญ นอกจากนี้ในการสร้างชุดการสอนเสริมสิ่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ควรคำนึงถึง คือ ทฤษฎีการ เรียนรู้ของผู้ใหญ่ เพราะการจัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ ครูผู้สอนจะต้องรู้ธรรมชาติและ ลักษณะเฉพาะของผู้ใหญ่ว่า พวกเขาจะเรียนรู้ได้ดีในสิ่งที่เขาสนใจ ฟังพอใจ มีความอิสระในการ คิด การตัดสินใจ และด้วยวิธีการที่ตนเองเป็นผู้เลือก

1.5 ศึกษา แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self directed learning)

จากศึกษา แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะทำให้ทราบความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้ใหญ่อะไรที่มีความแตกต่างกันด้านความสามารถ ด้านสติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์และสังคม ดังนั้น การจัดกระบวนการเรียนรู้จึงควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามสติปัญญา ความสามารถและความสนใจของผู้เรียนโดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม ซึ่งการเรียนการสอนเสริม มีบางส่วนที่นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในการใช้ภาษาอังกฤษ ตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาให้มากที่สุดทั้งในและนอกสถานศึกษา

1.6 ศึกษาหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้

สื่อเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก เพิ่มพูนประสบการณ์ สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทางความคิด และชุดการสอนจัดได้ว่าเป็นสื่อการเรียนรู้ เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.7 ศึกษาหลักการและแนวคิดในการพัฒนาชุดการสอนเสริม

ชุดการสอนจัดได้ว่าเป็นนวัตกรรมการศึกษาชนิดหนึ่ง ซึ่งมีหลายอย่างประกอบกันจัดเข้าไว้ด้วยกันเป็นชุดเรียกว่า สื่อประสม (Multimedia) ช่วยลดภาระและช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจให้แก่ครู เพราะชุดการสอนผลิตไว้เป็นหมวดหมู่ สามารถนำไปใช้ได้ทันที และยังช่วยผู้เรียนสามารถนำเอาชุดการสอนไปใช้ได้ทุกสถานที่และทุกเวลา เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่มีเวลาน้อย มาพบกลุ่มสัปดาห์ละ 1 วัน

1.8 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัย รายงานการวิจัย บทคัดย่อของงานวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัย ทำให้ทราบข้อมูลต่างๆทุกแง่มุม จากการศึกษาของนักวิจัยหลายๆท่าน ที่นำมาอ้างอิงและสนับสนุนในสิ่งที่กล่าวถึง เพื่อความเชื่อถือของงานวิจัย

2. กำหนดแนวทางและออกแบบชุดการสอนเสริม โดยนำข้อมูลด้านต่างๆมาสังเคราะห์ เพื่อใช้ในการสร้างชุดการสอนเสริม ประกอบด้วย 5 ชุดการเรียนรู้ ได้แก่

2.1 ชุดการเรียนรู้ที่ 1 : Greeting(การทักทาย)

2.2 ชุดการเรียนรู้ที่ 2 : Introduction(การแนะนำ)

2.3 ชุดการเรียนรู้ที่ 3 : Parting(การอำลาจากกัน)

2.4 ชุดการเรียนรู้ที่ 4 : On The Telephone (การพูดโทรศัพท์)

2.5 ชุดการเรียนรู้ที่ 5 : Shopping(การซื้อของ)

การออกแบบของชุดการเรียนรู้ทั้ง 5 ชุด ซึ่งแต่ละชุดมีองค์ประกอบดังนี้

1) คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับผู้สอน ภายในคู่มือจะชี้แจงวิธีการใช้ชุดการสอนให้เป็นเล่ม

2) บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำ จะเป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนหรือประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้

3) เนื้อหาสาระและสื่อ จะบรรจุไว้ในรูปของสื่อการสอนต่างๆ

4) แบบฝึกหัดปฏิบัติหรือกระดานตอบคำถาม

5) การจัดห้องเรียน มีการอธิบายการจัดห้องเรียน

6) แผนการเรียนรู้ เป็นส่วนที่กำหนดสิ่งต่อไปนีให้ผู้เรียนได้

ทราบ

7) แบบประเมินผล ผู้เรียนจะทำการประเมินผลความรู้ด้วยตนเองก่อนและหลังเรียน แบบประเมินผลที่อยู่ในชุดการสอน ทำเป็นแบบฝึกหัดให้เติมคำในช่องว่าง เลือกคำตอบที่ถูกต้องจับคู่ คูณผลจากการทดลอง หรือให้ทำกิจกรรม เป็นต้น

8) คู่มือนักศึกษา

9) เอกสารหลักสูตร

3. นำชุดการสอนเสริมทั้ง 5 ชุดไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และประเมินประสิทธิภาพระดับความเหมาะสมของชุดการสอนเสริม ซึ่งผลการประเมินชุดการสอนของผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏว่า อยู่ในเกณฑ์ ดี

ขั้นตอนที่ 2. การทดลองและหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเสริมวิชา

ภาษาอังกฤษ

การทดลองและหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ผู้วิจัยนำชุดการสอนไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อปรับปรุงแล้วนำไปสอนจริง โดยดำเนินการดังนี้

1. การทดสอบหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเสริม

1.1 นำชุดการสอนเสริมทดลองกับผู้เรียน แบบ 1 : 1 โดยทดลองใช้กับผู้เรียน 1 คน ที่มีระดับความสามารถอ่อน ปานกลางหรือเก่ง คำนวณหาประสิทธิภาพของชุดการสอนแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

1.2 นำชุดการสอนเสริมทดลองกับผู้เรียนเป็นกลุ่มแบบ 1 : 10 ตั้งแต่ 6-10 คน ทั้งผู้เรียนที่เก่งและอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพของชุดการสอนแล้วปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

1.3 นำชุดการสอนเสริมทดลองภาคสนามแบบ 1 : 20 เป็นการทดลองกับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนทั้งชั้น คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงแก้ไข ผลลัพธ์ที่ได้ควรจะใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ต่ำกว่าเกณฑ์ได้ไม่เกิน 2.5%

ชุดการสอนเมื่อสร้างแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำไปหาประสิทธิภาพและหลังจากนำชุดไปทดลองใช้แล้ว จึงนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข ต่อจากนั้นจึงผลิตออกมาเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มทดลองที่ได้เลือกไว้ มีนักศึกษาจำนวน 28 คน

2. ทดลองใช้ชุดการสอนเสริมทั้ง 5 ชุด กับกลุ่มทดลองโดยวิธีการเรียนรู้ ดังนี้

2.1 การสอนเสริม 5 ครั้ง ๆ 3 ชั่วโมง โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญ ด้านภาษาอังกฤษโดยตรง มาให้ความรู้โดยใช้ชุดการสอนเสริม ตามกำหนดช่วงเวลาดังต่อไปนี้

ครั้งที่ / ช่วงเวลา	ชุดการสอนเสริม	เนื้อหา/สาระการเรียนรู้	ผู้รับผิดชอบ
ครั้งที่ 1 : 20พ.ย. 2548 12.30 -15.30		ทดสอบก่อนเรียน(Pre-test) ปฐมนิเทศ/ชี้แจงการเรียนการสอน	วิทยากร
ครั้งที่ 2 : 27 พ.ย.2548 12.30 -15.30	ชุดที่ 1	Greeting(การทักทาย) Verb to be	วิทยากร
การเรียนรู้ด้วยตนเอง		แบบฝึกหัด/ใบความรู้	นักศึกษา
ครั้งที่ 3 :11 ธ.ค. 2548 12.30 -15.30	ชุดที่ 2	Introduction(การแนะนำ) Present Tense	วิทยากร
การเรียนรู้ด้วยตนเอง		แบบฝึกหัด/ใบความรู้	นักศึกษา
ครั้งที่ 4 : 18 ธ.ค. 2548 12.30 -15.30	ชุดที่ 3	Parting(การอำลาจากกัน) Past Tense	วิทยากร
การเรียนรู้ด้วยตนเอง		แบบฝึกหัด/ใบความรู้	นักศึกษา
ครั้งที่ 5 : 8 ม.ค. 2549 12.30 -15.30	ชุดที่ 4	On The Telephone(การพูดโทรศัพท์) Present continuous Tense	วิทยากร

ครั้งที่ / ช่วงเวลา	ชุดการสอนเสริม	เนื้อหา/สาระการเรียนรู้	ผู้รับผิดชอบ
การเรียนรู้ด้วยตนเอง		แบบฝึกหัด/ใบความรู้	นักศึกษา
ครั้งที่ 6 :15 ม.ค. 2549 12.30 -15.30	ชุดที่ 5	Shopping(การซื้อของ) Can could	วิทยากร
การเรียนรู้ด้วยตนเอง		แบบฝึกหัด/ใบความรู้	นักศึกษา
ครั้งที่ 7 : 29 ม.ค 2549 12.30 -15.30		ทดสอบหลังเรียน(Posttest)	วิทยากร

จากกำหนดช่วงวันและเวลาในการสอนเสริม เป็นการวางแผนการเรียนการสอนให้กับผู้สอนและผู้เรียนได้ทราบล่วงหน้า จะเห็นได้ว่านอกจากผู้เรียนจะได้รับการสอนเสริมในช่วงเวลาที่กำหนดแล้ว ผู้เรียนอาจจะสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการฝึกทำแบบฝึกหัดจากใบแบบฝึกหัดหรือ CAI ศึกษาใบความรู้ ที่ได้รับนำกลับไปทบทวน เพื่อความแม่นยำในเนื้อหาสาระ ซึ่งผู้สอนสามารถตรวจสอบได้ จากการตรวจแบบฝึกหัด การทดสอบท้ายบท ว่ามีความก้าวหน้ามากขึ้นเพียงใด

3. ประเมินผลหลังเรียน (Posttest) นำแบบทดสอบชุดเดิมมาทดสอบกับกลุ่มทดลอง วิเคราะห์ เปรียบเทียบ และสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

4. ส่วนกลุ่มควบคุม เรียนแบบสอนเสริมและประเมินผลโดยวิธีปกติ ตามสาระการเรียนรู้ที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาให้

5. สรุปการเรียนการสอนเสริมเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลองได้ดังนี้

รายการสอนเสริม	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
1. ทดสอบก่อนเรียน(Pretest)เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ	ทดสอบ 50 นาที	ทดสอบ 50 นาที
2. เนื้อหา/สาระการเรียนรู้ 2.1 Greeting(การทักทาย) 2.2 Introduction(การแนะนำ)	ใช้เนื้อหาสาระการเรียนรู้จากเอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.	เนื้อหาสาระการเรียนรู้แบ่งเป็นชุดการสอนเสริมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 5 ชุด

รายการสอนเสริม	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
2.3 Parting(การอำลาจากกัน) 2.4 On The Telephone(การพูดโทรศัพท์) 2.5 Shopping(การซื้อของ)	2544 ของการศึกษานอก โรงเรียน ที่เรียนตามปกติ	
3.การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ใช้วิธีการเรียนรู้ตามปกติ	1.ยึดแนวคิดและหลักการ ของชุดการสอน 2.ยึดรูปแบบการจัดกิจกรรม โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2.1 การเรียนการสอนแบบ ปฏิสัมพันธ์(Interactive Learning) 2.2 การเรียนการสอนแบบ กิจกรรมกลุ่ม (Group Process) 2.3 การเรียนด้วยตนเอง (Self Access Learning)
4. ผู้สอน	คนเดียวกันกับกลุ่มทดลอง	วิทยากรที่มีความรู้ ความ เชี่ยวชาญ ด้านการเรียนการ สอนภาษาอังกฤษ
5. สื่อการเรียนรู้	สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ ตามปกติ ● หนังสือเรียน ● คู่มือการเรียน	1. สื่อสิ่งพิมพ์ - คู่มือครู -คู่มือนักเรียน -แบบฝึกหัด -เอกสารเสริมความรู้ -แผ่นภาพ -แผ่นใสประกอบคำ บรรยาย -ฯลฯ

รายการสอนเสริม	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
		2. สื่อเทคโนโลยี -สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่ผู้วิจัยผลิตขึ้น -แถบบันทึกเสียง/ภาพ -สไลด์ -ฯลฯ
6. ระยะเวลาการสอน	5 ครั้ง ละครึ่ง 3 ชั่วโมง	5 ครั้ง ละครึ่ง 3 ชั่วโมง
7. การประเมินผล แบบทดสอบ (Posttest) 30 ข้อ	ทดสอบ 50 นาที	ทดสอบ 50 นาที

ขั้นตอนที่ 3 การปรับปรุงชุดการสอนเสริม

1.จัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 20 คน และแบ่งเป็นกลุ่มย่อยตามประเด็นหัวข้อที่กำหนดไว้

2.รวบรวมข้อมูล และข้อเสนอแนะต่างๆ จากการจัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อนำไปปรับปรุงชุดการสอนเสริมให้มีคุณภาพมากขึ้น และสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาการจัดการศึกษานอกโรงเรียนต่อไป

จะเห็นได้ว่าลำดับขั้นตอนวิจัย มี 3 ขั้นตอนใหญ่ๆ คือ ขั้นตอนที่ 1. การสร้างชุดการสอนเสริม ขั้นตอนที่ 2. การทดลองและหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษ ขั้นตอนที่ 3 การปรับปรุงชุดการสอนเสริม ซึ่งเขียนเป็นภาพประกอบได้ดังนี้

ภาพประกอบ 3 สรุปขั้นตอนการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

1.1 ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีผลงานทางวิชาการด้านการเขียนตำรา บทความ งานวิจัย และเป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับด้านภาษาอังกฤษโดยตรง ได้แก่ หัวหน้าศูนย์ภาษา หัวหน้าโปรแกรม หัวหน้าหมวด และผู้สอนจากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาหรือ

ระดับอุดมศึกษา เป็นต้น จำนวน 5 คน สำหรับตรวจสอบและประเมินแนวทางการสร้างชุดการสอนเสริม

2. กลุ่มผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

2.1 กลุ่มผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 10 คน ในการจัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะต่างๆ

3. กลุ่มนักศึกษา

กลุ่มนักศึกษา คือนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียน เขตบางขุนเทียนที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2/2548 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ. 2544 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,682 คน และกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มมา 1 ศูนย์ คือ ศูนย์การเรียนรู้วัดวิบูลย์พัฒนกิจดี ผู้ให้ข้อมูลเป็นนักศึกษาการศึกษานอก โรงเรียนจำนวน 56 คน แบ่งนักศึกษา 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง (Experimented Group) 1 ห้อง มี นักศึกษา 28 คน และกลุ่มควบคุม (Controlled Group) 1 ห้อง มีนักศึกษา 28 คน

การเลือกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การเลือกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบกลางของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร 1 ซึ่งได้คัดเลือกเนื้อหาและสาระการเรียนรู้ให้ครอบคลุมและ สอดคล้องกับสภาพผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของการศึกษานอกโรงเรียน ไปทดสอบทั้ง ระดับชั้น เพื่อจะได้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันมากที่สุด โดยนำผล คะแนนจากของผู้สอบมาเรียงคะแนนสูงสุดไปหาต่ำสุด และแบ่งกลุ่มสูง 50% แบ่งกลุ่มต่ำ 50% ในแต่ละกลุ่มจะมีคนเก่ง คนอ่อนเท่าๆกัน หลังจากนั้นแบ่งผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่ม และคัดเลือก เป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองได้ดังนี้

1. กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มควบคุม (Controlled Group) 1 ห้อง มีนักศึกษา 28 คน กำหนดให้เรียนโดยการสอนเสริมตามปกติ

2. กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มทดลอง (Experimented Group) 1 ห้อง มีนักศึกษา 28 คน กำหนดให้เรียนโดยใช้ชุดการสอนเสริม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของนักศึกษาการศึกษานอก โรงเรียน เขตบางขุนเทียน ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล 3 ชิ้นและการสร้างมี 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 1 : ชุดการสอนเสริม

การสร้างชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากการศึกษาบริบทและสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของการศึกษานอกโรงเรียนเป็นขั้นตอนการวิจัยลำดับแรกที่ยุติยมีความต้องการค้นหาข้อมูลเพื่อนำไปกำหนดแนวทางการดำเนินงานในการออกแบบและสร้างชุดการสอนเสริมให้สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของผู้เรียนซึ่งผู้วิจัยได้ลงภาคสนามเพื่อเจาะลึกบริบทและสภาพแวดล้อม โดยเข้าไปสังเกตสภาพแวดล้อมการเรียนทั่วไป และสุ่มสัมภาษณ์นักศึกษาการศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่เคยเรียนวิชาภาษาอังกฤษ จากศูนย์การเรียนวัดนินสุขาราม ศูนย์การเรียนวัดวิบูลย์พัฒนกิจดี และศูนย์การเรียนฐานเทคโนโลยี ครูประจำกลุ่ม ครูศูนย์การเรียนชุมชน ผู้บริหาร และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ศูนย์รัตนโกสินทร์ ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เขตบางขุนเทียน

2. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยโดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการ ในการสร้างชุดการสอนเสริม มาจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ดังนี้

2.1 จากเอกสารงานวิจัย ได้จากบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เอกสารมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมวิชาการ หรือหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียน เอกสารจากหนังสือ ตำรา วารสาร หนังสือพิมพ์ ที่มีแนวคิดทฤษฎีต่างๆ

2.2 จากการสืบค้นทาง Internet จะได้ความรู้ที่กว้างขวางเกี่ยวกับการพัฒนาภาษาอังกฤษด้านชุดการสอน และนำมาสังเกตการณ์

2.3 จากผู้รู้และผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ครูประจำกลุ่ม และจากนักศึกษาการศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อจะได้สภาพของปัญหาที่ใกล้ตัวผู้เรียน

2.4 ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล รวบรวมเป็นหมวดหมู่เพื่อนำข้อมูลที่ได้สร้างชุดการสอนเสริม

2.5 รวบรวมข้อมูลที่ได้นำมากำหนดแนวทางในการสร้างชุดการสอน และปรึกษาผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

วิธีการสร้างชุดการสอนเสริม

1. การสร้างชุดการสอนเสริมสำหรับผู้สอน

1.1 การเขียนคำนำ เป็นส่วนที่แสดงความรู้สึก และความคิดเห็นของผู้ผลิต

- 1.2 บอกให้ผู้ผู้ใช้ได้ทราบส่วนประกอบของชุดการสอนเสริมก่อนนำไปใช้
- 1.3 มีคำชี้แจงสำหรับผู้สอน เป็นการกำหนดสิ่งที่ครูควรปฏิบัติ เพื่อจะได้ดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.4 กำหนดสิ่งที่ผู้สอนและผู้เรียนต้องเตรียม ไว้ล่วงหน้าก่อนสอน
- 1.5 กำหนดบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน ครูจะต้องเป็นผู้ชี้แจงบทบาทของผู้เรียนให้ทราบก่อนใช้ชุดการสอนเสริมทุกครั้ง
- 1.6 การจัดห้องเรียน อธิบายการจัดห้องเรียน พร้อมทั้งทำแผนผังกิจกรรมต่างๆ
- 1.7 จัดทำแผนการสอน เป็นส่วนที่กำหนดสิ่งต่อไปนี้ให้ผู้ผู้สอนได้ทราบ
 - 1.7.1 กำหนดมโนทัศน์ หลักการ และวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง
 - 1.7.2 กำหนดโครงร่างของเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ที่จะนำมาสร้างชุดการสอนเสริม
 - 1.7.3 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
 - 1.7.4 เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ จัดเป็นหมวดหมู่ในกล่องชุดการสอน
 - 1.7.5 การประเมินผล
- 1.8 เขียนคำชี้แจงในบัตรคำสั่งสำหรับผู้เรียน และผู้สอนได้ดำเนินกิจกรรมตามกระบวนการที่กำหนดอย่างเป็นระบบ
- 1.9 จัดทำแบบฝึกหัดปฏิบัติหรือกระดานตอบคำถาม สำหรับผู้เรียน พร้อมเฉลย
- 1.10 จัดทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน (พร้อมเฉลย) แบบทดสอบนี้ควรมีอยู่ใน คู่มือครูด้วย เพื่อที่ผู้สอนจะได้นำไปพิมพ์และอัดสำเนาแจกนักเรียนได้ตามจำนวนที่ต้องการ
- 1.11 นำเอกสารมาเรียบเรียงและจัดทำเป็นรูปเล่ม และบรรจุกล่องชุดการสอนเสริมของแต่ละสาระการเรียนรู้
- 1.12 นำเอกสารในชุดการสอนเสริมไปให้ผู้ชำนาญการตรวจและแก้ไข

วิธีการสร้างชุดการสอนเสริมสำหรับนักศึกษา

1. กำหนดคำชี้แจงให้สอดคล้องกับชุดการสอนเสริม
2. นำเนื้อหาจากเอกสารในชุดการสอนเสริมมาสร้างเป็นแบบฝึกหัดปฏิบัติทำยบทและมีคำชี้แจงการใช้แบบฝึกปฏิบัติ ที่มีการกำหนดทิศทางเอาไว้ชัดเจน ควรออกแบบให้เด่นสะดุดตาน่าอ่าน ใช้ภาษาที่เป็นกันเองและมีภาพประกอบเพื่อให้น่าสนใจขึ้น
3. มีตารางการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้เรียนจะวางแผนไว้เอง

4. มีแผนการสอน ที่อธิบายพอสังเขป โดยเฉพาะความคิดรวบยอด วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียน สื่อการสอน และการประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนทราบทิศทาง เป้าหมายและ บทบาทของตนเอง

5. เนื้อหาในแบบฝึกปฏิบัติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่องต่างๆ ควรให้ตรงกับเนื้อหาใน บัตรกิจกรรม บัตรเนื้อหา หรือประสบการณ์อื่นใดที่ผู้สอนกำหนดไว้ในชุดการสอน

6. สร้างคำตอบของแบบฝึกหัดเพื่อผู้เรียนใช้ตรวจคำตอบด้วยตนเอง ต้องเตรียมเนื้อหาที่ ไว้ในแบบฝึกหัดให้ตรงกัน โดยให้หมายเลขและรหัสที่เด่นชัดพอที่ผู้เรียนจะตอบได้ตรงตามที่ครู กำหนดไว้ การมีเฉลยจะเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอน เพราะผู้เรียนจะช่วยกันตรวจเอง และส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคลได้ด้วย คำเฉลยอาจจะอยู่ในแบบฝึกหัด หรือแยกต่างหากก็ได้

7. นำเอกสารและแบบฝึกหัดไปให้ผู้ชำนาญการตรวจและแก้ไข

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือขั้นที่ 1

การสร้างชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในชุดการ สอน ประกอบด้วย 1) คู่มือสำหรับครูและสำหรับนักศึกษาการใช้ชุดการสอน 2) เอกสารในชุดการ สอนเสริม มี 5 ชุด ในแต่ละชุดมี บัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา แบบฝึกหัด บัตรเฉลยคำตอบ พร้อม ด้วย CD 3) แบบทดสอบก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนเสริม 30 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก การสร้างเครื่องมือการวิจัยชิ้นนี้จะมีวิธีการหาคุณภาพของเครื่องมือ คือ

1. แบบสอบถามประเมินคุณภาพของการสร้างชุดการสอนเสริม สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ประเมินคุณภาพของสื่อ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านการผลิต และด้านการนำไปใช้ ซึ่งแบบสอบถามเป็น แบบประเมิน ระดับคุณภาพเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และในแต่ละ ระดับคะแนนมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง คุณภาพชุดการสอนเสริมอยู่ในระดับดีมากที่สุด

4 หมายถึง คุณภาพชุดการสอนเสริมอยู่ในระดับดีมาก

3 หมายถึง คุณภาพชุดการสอนเสริมอยู่ในระดับดีปานกลาง

2 หมายถึง คุณภาพชุดการสอนเสริมอยู่ในระดับดีน้อย

1 หมายถึง คุณภาพชุดการสอนเสริมอยู่ในระดับดีน้อยที่สุด

และผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพชุดการสอนเสริมไว้ดังนี้

- 5.00 - 4.50 หมายถึง คุณภาพชุดการสอนเสริมอยู่ในระดับดีมากที่สุด
- 4.49 - 4.00 หมายถึง คุณภาพชุดการสอนเสริมอยู่ในระดับดีมาก
- 3.99 - 3.00 หมายถึง คุณภาพชุดการสอนเสริมอยู่ในระดับดีปานกลาง
- 2.99 - 2.00 หมายถึง คุณภาพชุดการสอนเสริมอยู่ในระดับดีน้อย
- 1.99 - 1.00 หมายถึง คุณภาพชุดการสอนเสริมอยู่ในระดับดีน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 2 : แบบทดสอบก่อนเรียน(Pretest)และหลังเรียน (Posttest) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. การจัดทำแบบทดสอบมีวิธีการดำเนินงานดังนี้

1.1 วิเคราะห์หลักสูตร เกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระต่างประเทศ ข้อสอบ กลางของการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร และเอกสารการเรียนรู้ต่างๆ

2. นำแบบทดสอบไปประเมินนักศึกษาที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเพื่อวัดความรู้ พื้นฐานก่อนการใช้ชุดการสอนเสริม

3. นำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าระดับความยากง่าย (p) จะต้องอยู่ระหว่าง .20 ถึง .80 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง -1.00 ถึง +1.00 และไม่ต่ำกว่า .20 โดยผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.1 ตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ แล้วรวมคะแนนทุกข้อ

3.2 เรียงกระดาษคำตอบจากผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดลงไปถึงผู้ที่ได้คะแนนต่ำสุด

3.3 แบ่งกลุ่มสูง กลุ่มละ 27 % ของผู้เข้าสอบทั้งหมด โดยเอา 0.27 ไปคูณจำนวนผู้ เข้าสอบ เช่น ผู้เข้าสอบ 56 คน ไปคูณ กับ 0.27 เท่ากับ 15.2 คิดจำนวนเต็ม 15 คน ดังนั้นจะได้ กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ กลุ่มละ 15 คน

3.4 นำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าความยากและค่าอำนาจจำแนก โดยใช้วิธี วิเคราะห์ของ เฮนรี อี การ์เรทท์ (Henry E. Garrette, 1963) มีดังนี้

1) การคำนวณหาค่าระดับความยาก (Difficulty) เป็นค่าแสดงถึงร้อยละ หรือสัดส่วนของผู้ที่ตอบข้อนั้นถูก หรือที่เลือกคำตอบนั้น สูตรที่ใช้

$$P = \frac{P_H + P_L}{n_H + n_L}$$

2) การคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของข้อสอบคือ

กลุ่ม ซึ่งหมายถึง ประสิทธิภาพการจำแนกผู้สอบออกเป็นกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ สูตรที่ใช้

$$r = \frac{P_H - P_L}{n_H}$$

P ค่าความยาก

r ค่าอำนาจจำแนก

P_H ค่าความยากกลุ่มสูง

P_L ค่าความยากกลุ่มต่ำ

n_H จำนวนผู้ตอบกลุ่มสูง

n_L จำนวนผู้ตอบกลุ่มต่ำ

4. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยนำข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ดีทั้ง 30 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำผลที่ได้มาคำนวณโดยใช้สูตร ของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (KR-20 Kuder Richardson Formula 20)

5. แบบทดสอบทั้ง 30 ข้อ ที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานแล้วมาเพิ่มพีซี CD เพื่อนำไปทดสอบภาคสนามต่อไป

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือขึ้นที่ 2

1. แบบทดสอบชุดการสอนเสริมก่อนและหลังเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 30 ข้อ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินเครื่องมือว่ามีความยากหรือง่ายเหมาะสมกับสภาพผู้เรียนมากน้อยเพียงใด

2. นำมาทดสอบกับนักศึกษาก่อนและหลัง เพื่อเปรียบเทียบการสอนโดยใช้ชุดการสอนเสริมกับการสอนปกติ ดังรูปแบบการทดสอบข้างล่าง(Two Groups Pretest Posttest Design)

กลุ่ม	สอบก่อน (Pretest)	ทดลอง	สอบหลัง (Posttest)
ER	O_2	X_1	O_2
CR	O_3	X_2	O_4

E แทนกลุ่มทดลอง (Experimental Group)

R แทนการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Random Sampling)

C แทนกลุ่มควบคุม

- O การทดสอบ/การประเมิน (Observation)
- O₁ , O₃ แทนการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)
- O₂ , O₄ แทนการทดสอบหลังจากการทดลอง (Posttest)
- X₁ แทนการใช้ชุดการสอนเสริม
- X₂ แทนการสอนปกติ

3. นำผลที่ได้จากแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ไปวิเคราะห์หาคุณภาพของชุดการสอนเสริม
4. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ชำนาญการ
5. นำชุดการสอนเสริมไปทดลองหาประสิทธิภาพตามขั้นตอน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 3 : ประเด็นการอภิปรายสนทนากลุ่มย่อย

การสร้างเครื่องมือขั้นนี้ เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะ ปรับปรุงคุณภาพ และประสิทธิภาพของชุดการสอนเสริมให้ดีขึ้น โดยการจัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อต้องการทราบข้อมูลจากผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้เรียนของการศึกษานอกโรงเรียน ว่ามีความคิดเห็นอย่างไรต่อชุดการสอนเสริมและอื่นๆ โดยมี ขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยสร้างประเด็นหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียน หลายๆด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารและการดำเนินงาน ด้านการเรียนการสอน ด้านนโยบาย และด้านอื่นๆ เป็นต้น โดยการแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ตามประเด็นที่กำหนด หลังจากนั้นรวบรวมข้อมูล และข้อเสนอแนะต่างๆ ทำการสังเคราะห์
2. ประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อย และนำผลจากการข้อเสนอแนะต่างๆ ไปดำเนินการปรับปรุงปรับปรุงชุดการสอนเสริมให้สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียนและเนื้อหาวิชา

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือขั้นที่ 3

1. การกำหนดประเด็นหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อจัดการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ศึกษาข้อมูลต่างๆและนำประเด็นต่างๆให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยมากขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัย เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาชุดการสอนเสริม

2. รวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินชุดการสอนเสริมจากผู้เชี่ยวชาญ
3. นำแบบทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) ทดสอบรวบรวมคะแนน
4. ทำการทดลองใช้ชุดการสอนเสริม
5. นำแบบทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) ทดสอบโดยใช้ข้อสอบชุดเดียวกัน
เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้
6. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มย่อยของผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้เรียนของ
การศึกษานอกโรงเรียนเกี่ยวกับชุดการสอนเสริม วิเคราะห์และสังเคราะห์สรุป

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การประเมินคุณภาพของชุดการสอนเสริมจากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ
2. การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเสริมโดยนำข้อมูลจากการทดสอบภาคสนามมา
วิเคราะห์หาประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ดังนี้
 - 2.1 80 ตัวแรก ได้จากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบระหว่าง
บทเรียน
 - 2.2 80 ตัวหลัง ได้จากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ผู้เรียนทุกคนทำได้จากแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนระหว่างการเรียนการสอนใช้ชุดการสอนเสริมกับ
การสอนเสริมตามปกติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test
 - 3.1 เปรียบเทียบ O_1 และ O_3 เพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทั้งสองกลุ่ม
ว่ามีผลไม่แตกต่างกัน
 - 3.2 เปรียบเทียบ O_1 และ O_2 เพื่อทราบคะแนนเพิ่มขึ้นระหว่าง O_1 และ O_2
 - 3.3 เปรียบเทียบ O_3 และ O_4 เพื่อทราบคะแนนเพิ่มขึ้นระหว่าง O_3 และ O_4
 - 3.4 เปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นระหว่างกลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม คือ $O_2 - O_1$
และ $O_4 - O_3$

ผลที่ควรจะเป็น $O_2 - O_1$ และ $O_4 - O_3$ ควรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05
หรือน้อยกว่า

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินคุณภาพชุดการสอนเสริม

2. ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนก

การคำนวณหาค่าความยากและค่าอำนาจจำแนก โดยใช้วิธีวิเคราะห์ของ เฮนรี อี การ์เรทท์ (Henry E. Garrette, 1963) มีดังนี้

2.1 การคำนวณหาค่าระดับความยาก (Difficulty) เป็นค่าแสดงถึงร้อยละหรือสัดส่วนของผู้ที่ตอบข้อนั้นถูก หรือที่เลือกคำตอบนั้น สูตรที่ใช้

$$P = \frac{P_H + P_L}{n_H + n_L}$$

2.2 การคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของข้อสอบบึงกลุ่ม ซึ่งหมายถึง ประสิทธิภาพการจำแนกผู้สอบออกเป็นกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ สูตรที่ใช้

$$r = \frac{P_H - P_L}{n_H}$$

ค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

3. การคำนวณหาความเชื่อมั่น คูเคอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Rechardson) การหาความเชื่อมั่นวิธีนี้เป็นที่นิยมกันมาก เพราะมีข้อดีตรงที่ว่าสอบครั้งเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง ทดลองเครื่องมือกลุ่มเดียว แล้วหาค่าความเชื่อมั่นได้

สูตร K.R. 20

$$r_a = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum p_q}{S_g^2} \right]$$

n หมายถึง จำนวนข้อ

p หมายถึง สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ

q หมายถึง สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ = 1-p

s_g^2 หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

การคำนวณค่า s^2 จากสูตร $\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$

s^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนน

n = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนนในกลุ่มตัวอย่าง

$\sum x^2$ = ผลรวมของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างยกกำลังสอง

4. การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเสริม E_1 / E_2 (ฉลองชัย สุรวัฒนบุญณ์. 2528 : 214)

$$\text{สูตรที่ 1} \quad E_1 = \frac{\sum x}{\frac{N}{A} \times 100}$$

E_1 = ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในสื่อ

$\sum$ = คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำงานหรือประกอบกิจกรรมที่

มอบหมาย

N = จำนวนผู้เรียน

A = คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชิ้นรวมกัน

$$\text{สูตรที่ 2} \quad E_2 = \frac{\sum F}{\frac{N}{B} \times 100}$$

E_2 = ประสิทธิภาพของชุดการสอนเสริมในการเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เรียน

$\sum F$ = คะแนนรวมของผลลัพธ์หลังจบบทเรียน

N = จำนวนผู้เรียน

B = คะแนนเต็มของการสอบหลังจบบทเรียน

5. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างการเรียนการสอนด้วยชุดการสอนกับการเรียนการสอนเสริมปกติ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS แบบการทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่ไม่เกี่ยวข้องกัน (Independent samples) มีลักษณะเป็นการทดสอบตาม สูตร t-test ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 162)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\left\{ \frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right\} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

$\bar{x}_1$ = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง

$\bar{x}_2$ = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม

S^2 = ค่าความแปรปรวน

n_1 = กลุ่มทดลอง

n_2 = กลุ่มควบคุม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาและออกแบบชุดการสอนเสริม

1.1 ผลการสำรวจบริบทและสภาพแวดล้อม การเรียนการสอน

ภาษาอังกฤษของการศึกษานอกโรงเรียน

1.2 ผลการประเมินคุณภาพชุดการสอนเสริมของผู้เชี่ยวชาญ

1.3 ผลการหาประสิทธิภาพชุดการสอนเสริม

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้ชุดการสอนเสริม

2.1 ผลการทดสอบก่อนและหลังเพื่อแยกเป็น กลุ่มทดลอง และ กลุ่ม

ควบคุม

2.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบ

2.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา

ภาษาอังกฤษระหว่างการเรียนการสอนใช้ชุดการสอนเสริมกับการสอนเสริมตามปกติ

ตอนที่ 3 ผลสรุปรวบรวมข้อเสนอแนะและปรับปรุงชุดการสอนเสริม

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาและออกแบบชุดการสอนเสริม

1.1 ผลการสำรวจบริบทและสภาพแวดล้อม การเรียนการสอนภาษาอังกฤษของการศึกษานอกโรงเรียน

การสำรวจบริบทและสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของการศึกษานอกโรงเรียนเป็นขั้นตอนการวิจัยลำดับแรกที่ยุวิจัยมีความต้องการค้นหาข้อมูลเพื่อนำไปกำหนดแนวทางการดำเนินงานในการออกแบบและสร้างชุดการสอนเสริมให้สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ลงภาคสนามเพื่อเจาะลึกบริบทและสภาพแวดล้อม โดยเข้าไปสังเกตสภาพแวดล้อมการเรียนทั่วไป และสัมภาษณ์นักศึกษาคณะการศึกษานอกโรงเรียนที่เคยเรียนวิชาภาษาอังกฤษ จากศูนย์การเรียนวัดนินสุขาราม ศูนย์การเรียนฐานเทคโนโลยี

และศูนย์การเรียนรู้วัดวิบูลย์พัฒนกิจดี และสัมภาชนครุประจำกลุ่ม ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผู้บริหาร และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ศูนย์รัตนโกสินทร์ ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งผลการสำรวจบริบทและสภาพแวดล้อม การเรียนการสอนภาษาอังกฤษของการศึกษานอกโรงเรียน มีข้อสรุปออกเป็นหลายด้านดังนี้

1.1.1 ด้านข้อมูลทั่วไปของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางขุนเทียน

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางขุนเทียน เป็นสถานศึกษา ซึ่งอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 1 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้งศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางขุนเทียน เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2540 โดยมีบทบาทหน้าที่ดูแลและจัดการศึกษานอกโรงเรียนทั้งสายสามัญ สายอาชีพ และการศึกษา ตามอรรถาธิบายร่วมกับภาครัฐและเอกชนให้แก่ผู้พลัดโอกาสทางการศึกษา และผู้แสวงหาความรู้เพิ่มเติมพัฒนาตน ครอบครัว ชุมชน สังคมและส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพให้การพึ่งพาตน การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาอาชีพเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ได้อย่างมีความสุข ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตบางขุนเทียน ประกอบด้วยครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 13 คน ครูประจำกลุ่ม 52 คน มีนักศึกษา ทั้งหมด 3,348 คน แบ่งออกเป็นระดับชั้นประถมศึกษา 319 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1,347 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 1,682 คน นอกจากนี้มีศูนย์การเรียนรู้ที่อยู่ในความดูแล เป็นสถานที่จัดการเรียนการสอนทั้งหมด 17 ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้วัดนินสุขาราม ศูนย์การเรียนรู้ฐานเทคโนโลยี ศูนย์การเรียนรู้วัดวิบูลย์พัฒนกิจดี ศูนย์การเรียนรู้เยาวชนพลัดถิ่น ศูนย์การเรียนรู้วงแหวนทวีสุข ศูนย์การเรียนรู้บริษัทโมเดิร์นฟาร์ม ศูนย์การเรียนรู้บางขุนเทียนศึกษา ศูนย์การเรียนรู้บริษัทจงสถิตย์ ศูนย์การเรียนรู้บางกระดี ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพชรทองคำ ศูนย์การเรียนรู้สตรีบางบอน(เรือนจำหญิง) ศูนย์การเรียนรู้เอกชัยพิทยยา(เรือนจำชาย) ศูนย์การเรียนรู้บริษัทบิกสตาร์ ศูนย์การเรียนรู้พิพิธพัฒนโสภณ ศูนย์การเรียนรู้วัดพรหมรังสี ศูนย์การเรียนรู้อาคารทรัพย์ศิริ และศูนย์การเรียนรู้เขตการเดินรถที่ 5 ซึ่งสภาพของศูนย์การเรียนรู้เหล่านี้จะอยู่ตามสถานที่ต่างๆ เช่น วัด ชุมชน โรงเรียนที่เป็นของภาครัฐและเอกชน อาคารเอนกประสงค์ ห้างสรรพสินค้า บริษัท สถานีขนส่ง และเรือนจำ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าลักษณะการจัดการศึกษานอกโรงเรียน สามารถจัดได้ทุกหนทุกแห่งเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาสำหรับผู้ด้อยและพลัดโอกาสทางการศึกษาได้พัฒนาศักยภาพให้ก้าวหน้าสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพในสภาพแวดล้อมของสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

1.1.2 ด้านปัญหาและความต้องการของผู้เรียนกับการเรียนการสอนเสริมภาษา

อังกฤษ

ข้อมูลจากนักศึกษาได้ให้ความเห็นว่า ภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญและความจำเป็นต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ แม้กระทั่งการทำงานก็ต้องใช้ภาษาอังกฤษ ในการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนสภาพแวดล้อมต่างๆก็ใช้ภาษาอังกฤษ เช่น คอมพิวเตอร์ สื่อโฆษณา การใช้เงินจากตู้ATM และรายการสั่งอาหารจากภัตตาคารต่างๆ เป็นต้น จากเหตุผลดังกล่าว นักศึกษาจึงมีความต้องการมากที่จะเรียนภาษาอังกฤษ เพราะเป็นวิชาที่น่าสนใจนำไปใช้เพื่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้ ดังนั้นจึงมีความประสงค์ที่จะฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษทุกๆด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน แต่ที่ผ่านมากการประเมินผลวิชาภาษาอังกฤษได้คะแนนน้อยมาก ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนเนื่องมาจากหลายสาเหตุ ได้แก่ ผู้เรียนมีเวลาน้อยมากในการฝึกฝนและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เพราะเนื่องมาจากต้องทำงาน 6 วันต่อสัปดาห์ หยุดเฉพาะวันอาทิตย์ สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนล้าสมัยมีแต่เอกสารตำราเรียน ขาดผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษโดยตรง และขาดแหล่งการเรียนรู้ในการหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น ดังนั้น ความต้องการของผู้เรียนเป็นอันดับแรกคือ ต้องการสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยและนวัตกรรมใหม่ๆ รองลงมาต้องการวิทยากรที่มีคุณภาพ มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษโดยตรงมาสอนเสริมระหว่างที่มาพบกลุ่มวันอาทิตย์ โดยให้จัดกิจกรรมที่หลากหลายผสมกับการบรรยาย และมีความต้องการให้นำนวัตกรรมใหม่มาใช้สอนเสริม และ ต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อต้องการปรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษให้สูงขึ้น ตลอดจนมีทักษะทั้ง 4 ด้าน ฟัง พูด อ่าน และเขียนที่เพียงพอต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

1.1.3 ด้านความพร้อมของครูผู้สอนกับการสอนเสริมภาษาอังกฤษ

ผู้สอนส่วนใหญ่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนบางขุนเทียน เป็นครูประจำกลุ่มมากกว่าครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีอายุระหว่าง 20- 35 ปี ประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 10 ปี การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ระดับปริญญาตรี ไม่มีครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษโดยตรง เนื่องจากขาดการสนับสนุนอัตรากำลังจากรัฐและมีการลาออกบ่อยครั้งสาเหตุจากได้ค่าตอบแทนน้อยและสวัสดิการที่ดี ดังนั้นการเรียนการสอนจะใช้จ้างวิทยากรหรือผู้สอนที่มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษจากโรงเรียนการศึกษาในระบบ การสอนเสริมส่วนใหญ่ใช้วิธีการบรรยายจากเอกสารตำราที่ศูนย์การเรียนรู้กำหนดให้ ไม่มีการจัดกิจกรรมหรือใช้นวัตกรรมใหม่มาสอนเสริม ประกอบกับพื้นฐานความรู้เดิมของนักศึกษามีน้อยและห่างจากการเรียนมานาน จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ แต่ถ้ามีการนำเอานวัตกรรมใหม่ๆ เช่น ชุดการ

สอนมาใช้สอนเสริม น่าจะเป็นอีกทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ดีและอาจจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้

1.1.4 ด้านบริหารและจัดการการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางขุนเทียน มีผู้อำนวยการศูนย์เป็นผู้ที่ควบคุมดูแลบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้กับผู้พลัดโอกาสที่จะศึกษาต่อในระบบได้มีโอกาสศึกษาต่อตามความต้องการสำหรับผู้ที่มีความประสงค์เข้ามาศึกษาต่อ โดยหลักสูตรแบ่ง 3 ระดับ คือ ระดับตั้งแต่ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีการเรียนส่วนใหญ่ จะมีลักษณะแบบพบกลุ่ม เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่จะมีเวลาเรียน 1 วัน คือ วันอาทิตย์ ซึ่งเป็นวันหยุด สำหรับการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทางศูนย์ ฯ มีการบริหารจัดการสนองตามความต้องการ เพื่อการศึกษาต่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการประกอบอาชีพ จากภารกิจดังกล่าวในการบริหารและจัดการการศึกษานอกโรงเรียนที่ผ่านมา พบว่ามีปัญหาหลายด้าน เช่น การขาดบุคลากรการทำงานที่เหมาะสม สถานที่ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดการร่วมมือกันในการจัดการศึกษาระหว่างการศึกษาในระบบและนอกระบบ การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แทนหลักสูตรเก่าเนื่องจากหลักสูตรใหม่เน้นเนื้อหาสาระ เวลาเรียน เหมือนกับการเรียนการสอนในระบบมากเกินไป จึงไม่สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ การจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลไม่เพียงพอต่อการบริหารงานและจัดการต่างๆที่จะเอื้อประโยชน์ให้กับการศึกษานอกโรงเรียน ในการทำงานที่จะนำไปซื้อสื่อการเรียนรู้หรือเทคโนโลยีใหม่มาส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาเกิดทักษะในศาสตร์ต่างๆ เป็นต้น จากสภาพปัญหาดังกล่าวย่อมมีผลกระทบต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง

จากการสำรวจบริบทและสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของการศึกษานอกโรงเรียน ทำให้ทราบสภาพปัญหาและข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์และเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยได้ออกแบบและดำเนินการสร้างชุดการสอนเสริมได้สอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอนและสอดคล้องกับสภาพของผู้เรียน ซึ่งน่าจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับที่ดีขึ้นได้

1.2 ผลการประเมินคุณภาพชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษานอกโรงเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินคุณภาพชุดการสอนเสริมด้านการจัดและการนำเสนอเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D	ระดับ คุณภาพ
1.การนำเสนอเนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐาน ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544	4.60	0.49	มากที่สุด
2. สาระการเรียนรู้ของแต่ละชุดการสอนเสริม	4.00	0.63	มาก
3. องค์ประกอบของชุดการสอนเสริม	5.00	0.00	มากที่สุด
4. การจัดลำดับเนื้อหา มีการเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก	3.80	0.75	ปานกลาง
5. เนื้อหากับสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.00	0.89	มาก
6. ความชัดเจนและความต่อเนื่องของเนื้อหา	4.00	0.89	มาก
7. ความยาวของเนื้อหาของแต่ละชุดการสอนเหมาะกับเวลา	3.60	0.49	ปานกลาง
8. ความเข้าใจเนื้อหาโดยรวมของผู้เรียน	4.20	0.75	มาก
9. การนำเข้าสู่เนื้อหาวิชา	4.60	0.49	มากที่สุด
10. เนื้อหามีความครบถ้วนในการพัฒนา 4 ทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน	4.80	0.40	มากที่สุด
11. เนื้อหาสาระของแต่ละชุดการสอนเสริมส่งเสริมให้ ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานแบบร่วมมือกัน	5.00	0.00	มากที่สุด
12. การสรุปเนื้อหาหรือประเด็นสำคัญ	4.40	0.80	มาก
13. ผู้เรียนสามารถทำตามขั้นตอนในแต่ละชุดการสอนเสริมได้	4.60	0.49	มากที่สุด
14. ผู้เรียนมีอิสระในการเข้าถึงเนื้อหาในแต่ละชุดการสอนเสริม	4.20	0.40	มาก
15. เนื้อหาการเรียนรู้ผู้เรียนศึกษาได้ด้วยตนเอง	4.40	0.80	มาก
16. เนื้อหามีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ย	4.39	0.52	

จากตาราง 1 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านประเมินคุณภาพชุดการสอนเสริมด้านการจัดและการนำเสนอเนื้อหา มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.39$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีคุณภาพ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 5.00$) คือ ข้อ 3) องค์ประกอบของชุดการสอน ข้อ 11) เนื้อหาสาระของแต่ละชุดการสอนเสริมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในการทำงาน แบบร่วมมือกันและข้อ 16) เนื้อหา มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนั้นอยู่ในระดับดี 8 ข้อ ($\bar{X} = 4.00- 4.49$) และมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ($\bar{X} = 3.00-3.99$)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินคุณภาพชุดการสอนเสริมด้านการผลิตโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD	ระดับคุณภาพ
1. คู่มือครูการใช้ชุดการสอน	5.00	0.00	มากที่สุด
2. คู่มือนักศึกษาการใช้ชุดการสอน	4.80	0.40	มากที่สุด
3. คำชี้แจงการใช้ชุดการสอนเสริม	4.40	0.49	มาก
4. ใบแบบฝึกหัด	4.00	0.89	มาก
5. ใบความรู้	4.40	0.49	มาก
6. แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน	4.20	0.75	มาก
7. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม	4.00	0.63	มาก
8. แผนผังการจัดการเรียนรู้ประจำชุด	3.80	0.75	มาก
9. แนวทางการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
10. แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน	3.40	0.49	ปานกลาง
11. การออกแบบชุดการสอนสอดคล้องกับสภาพผู้เรียนและวิชา	4.60	0.49	มากที่สุด
12. มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิต	4.80	0.40	มากที่สุด
13. รูปแบบและโครงสร้างของชุด	4.80	0.40	มากที่สุด
14. ความชัดเจนและน่าสนใจของชุด	4.00	0.63	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ย	4.37	0.49	

จากตาราง 2 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านประเมินคุณภาพชุดการสอนเสริมด้านการผลิต มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีคุณภาพ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 5.00$) คือ ข้อ 1) คู่มือครูการใช้ชุดการสอน และข้อ 9) แนวทางการจัดการเรียนรู้ นอกจากนั้นอยู่ในระดับดี 10 ข้อ ($\bar{X} = 4.00 - 4.49$) และมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ($\bar{X} = 3.00 - 3.99$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินคุณภาพชุดการสอนเสริมด้านการนำไปใช้โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D	ระดับ คุณภาพ
1. แนวคิดในการพัฒนาชุดการสอน	4.80	0.40	มากที่สุด
2. กิจกรรมการเรียนรู้กับผู้เรียน	3.60	0.80	ปานกลาง
3. ผู้เรียนได้ใช้ความคิด ความสามารถของตน ค้นพบสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง	4.60	0.49	มากที่สุด
4. วิธีการเลือกตัวอย่างเหมาะสมกับบทเรียนของแต่ละชุด	4.60	0.80	มากที่สุด
5. ชุดการสอนสอดคล้องหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่	5.00	0.00	มากที่สุด
6. ชุดการสอนส่งเสริมกระบวนการคิด	4.80	0.40	มากที่สุด
7. ชุดการสอนส่งเสริมกระบวนการกลุ่ม	4.00	0.63	มาก
8. ชุดการสอนส่งเสริมผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง	4.80	0.40	มากที่สุด
9. ชุดการสอนพัฒนาให้ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน	4.00	0.49	มาก
10. ชุดการสอนช่วยเพิ่มสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ย	4.56	0.44	

จากตาราง 3 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านประเมินคุณภาพชุดการสอนเสริมด้านการนำไปใช้ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีคุณภาพโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 5.00$) คือ ข้อ 5) ชุดการสอนสอดคล้องกับหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ข้อ 10) ชุดการสอนช่วยเพิ่มสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ นอกจากนั้นอยู่ในระดับดี 10 ข้อ ($\bar{X} = 4.00-4.49$) และมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ ข้อ 2) กิจกรรมการเรียนรู้กับผู้เรียน ($\bar{X} = 3.00-3.99$)

1.3 ผลการหาประสิทธิภาพชุดการสอนเสริม

การหาประสิทธิภาพ (Efficiency) ของชุดการสอนเสริมโดยการใช้สูตร E_1 / E_2 ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานก่อนการทดลอง คือ 80/80 หมายความว่า 80 ตัวแรก เป็นค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนเต็มระหว่างปฏิบัติการใช้ชุดการสอนเสริม และ 80 ตัวหลัง เป็นค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนเต็มหลังการใช้ชุดการสอนเสริม และวิเคราะห์หาประสิทธิภาพ 3 ขั้นตอนดังนี้

1.3.1 การทดลองขั้นหนึ่งต่อหนึ่ง เป็นการทดลองเพื่อหาข้อบกพร่องของชุดแล้วนำไปปรับปรุง โดยผู้วิจัยนำชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษ ไปทดลองใช้กับนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียนจากศูนย์การเรียนรู้ฐานเทคโนโลยี จำนวน 1 คนผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

ตาราง 4 การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน 1 คน

การทดลอง	คะแนนระหว่างเรียน		คะแนนหลังเรียน		E1	E2
	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	ร้อยละ	ร้อยละ
ชุดที่1	30	17	20	9	56.67	45.00
ชุดที่2	30	21	20	11	70.00	55.00
ชุดที่3	30	18	20	14	66.00	70.00
ชุดที่4	30	22	20	12	73.33	60.00
ชุดที่5	30	23	20	15	76.67	75.00
เฉลี่ย		20.20		12.20		
ร้อยละ		67.33		61.00		

จากตาราง 4 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเสริม แบบการทดลองชั้นหนึ่ง ต่อหนึ่ง ผู้เรียน 1 คน ปรากฏว่า นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนเสริม ทั้ง 5 ชุด มีคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียน (E_1) 20.20 ได้ร้อยละ 67.33 และคะแนนเฉลี่ยหลังการ เรียน (E_2) 12.20 ได้ร้อยละ 61.00 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 67.33/61.00

จากการทดลองแสดงว่าชุดการสอนเสริมนี้มีประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ที่กำหนดไว้ 80/80 ดังนั้น ชุดการสอนเสริมทั้ง 5 ชุด มีข้อบกพร่องหลายประการดังนี้

- 1) เนื้อหาสาระของแต่ละชุดมีมากเกินไป บางชุดมีความยากเกินไปกับพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน
- 2) ผู้เรียนมีประสบการณ์น้อย ด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ภาษาอังกฤษ
- 3) ชุดการสอนที่เป็นประโยคและคำศัพท์อ่านไม่ออกและไม่รู้ความหมาย
- 4) ผู้เรียนไม่กล้าแสดงออก เช่น การฝึกหัดให้ออกเสียง หรือแสดงกิจกรรมต่างๆ
- 5) การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมยังไม่ร่วมมือกันและใช้เวลามาก

1.3.2 การทดลองกลุ่มเล็ก เป็นการทดลองเพื่อปรับปรุง โดยผู้วิจัยนำชุดการสอนเสริม วิชาภาษาอังกฤษจากการทดลองใช้ชั้นหนึ่งต่อหนึ่งมาปรับปรุงดังนี้

- 1) ปรับเนื้อหาของแต่ละชุด โดยเริ่มจากเนื้อหาว่าง่ายก่อนไปสู่เนื้อหาที่ยากขึ้น
- 2) ปรับเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมและเนื้อหา
- 3) จัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนทั้งที่เป็นรายบุคคลและรายกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออกมากขึ้น

4) จัดกิจกรรมการสอนที่พัฒนาฝึกทักษะให้ครบ 4 ด้าน คือ การฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน โดยเพิ่มฝึกการฟังจากเจ้าของภาษา ใช้ สื่อ ซีดี

หลังจากปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจาก ศูนย์การเรียนรู้ฐานเทคโนโลยี จำนวน 10 คนผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

ตาราง 5 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน 10 คน

การทดลอง	คะแนนระหว่างเรียน		คะแนนหลังเรียน		E1	E2
	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	ร้อยละ	ร้อยละ
ชุดที่1	300	241	200	165	80.33	82.50
ชุดที่2	300	249	200	161	83.00	80.50
ชุดที่3	300	245	200	166	81.66	83.00
ชุดที่4	300	253	200	169	84.33	84.50
ชุดที่5	300	234	200	154	78.00	77.00
เฉลี่ย		244.4		163		
ร้อยละ		81.47		81.50		

จากตาราง 5 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเสริม แบบกลุ่มเล็ก ผู้เรียน 10 คน ปรากฏว่า นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนเสริมทั้ง 5 ชุด มีคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียน (E_1) 244.4 ได้ร้อยละ 81.47 และคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียน (E_2) 163 ได้ร้อยละ 81.50 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.47/81.50

จากการทดลอง แสดงว่า ชุดการสอนเสริมนี้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 แต่ถ้าดูเป็นรายชุดยังมีบางชุดการสอนเสริม เช่น ชุดที่ 5 มีข้อบกพร่องที่ต้องนำไปปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะ มีคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียน (E_1) ได้ร้อยละ 78 และคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียน (E_2) ได้ร้อยละ 77.00 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ สาเหตุเนื่องมาจากเนื้อหาสาระชุดที่ 5 เน้น การอ่านและการเขียนนักศึกษาที่มีประสบการณ์น้อย จึงมีผลทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจ จึงทำให้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้

ดังนั้น สรุปว่า ผลการทดลองแบบกลุ่มเล็กมีข้อบกพร่องบางประการ ที่ต้องปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นก่อนนำไปทดลองแบบภาคสนามต่อไป

1.3.3 การทดลองกลุ่มใหญ่ เป็นการทดลองเพื่อปรับปรุง โดยผู้วิจัยนำชุดการ

สอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษที่ได้ปรับปรุงจากการทดลองกลุ่มเล็กแล้ว นำไปทดลองใช้กับ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจากศูนย์การเรียนรู้ฐานเทคโนโลยี จำนวน 20 คนผลการ วิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

ตาราง 6 การหาประสิทธิภาพชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน 20 คน

การทดลอง	คะแนนระหว่างเรียน		คะแนนหลังเรียน		E1	E2
	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	ร้อยละ	ร้อยละ
ชุดที่ 1	600	505	400	334	84.16	83.50
ชุดที่ 2	600	512	400	356	85.33	89.00
ชุดที่ 3	600	510	400	348	85.00	87.00
ชุดที่ 4	600	522	400	355	87.00	88.75
ชุดที่ 5	600	520	400	345	86.66	86.25
เฉลี่ย		513.80		347.6		
ร้อยละ		85.63		86.90		

จากตาราง 6 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเสริม แบบภาคสนาม ผู้เรียน 20 คน ปรากฏว่า นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนเสริมทั้ง 5 ชุด มีคะแนน เฉลี่ยระหว่างเรียน (E_1) 513.80 ได้ร้อยละ 85.63 และคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียน (E_2) 347.6 ได้ ร้อยละ 86.90 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.63 / 86.90

จากการทดลอง แสดงว่า ชุดการสอนเสริมนี้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 เพราะได้มีการพัฒนาเป็นระยะๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียนที่เป็น ผู้ใหญ่และธรรมชาติของรายวิชา สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงได้

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้ชุดการสอนเสริม

2.1 ผลการทดสอบก่อนและหลังเพื่อแยกเป็น กลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม

หลังจากได้ผลการประเมินคุณภาพชุดการสอนเสริมของผู้เชี่ยวชาญและผล การทดลองหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเสริม ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกศูนย์การเรียนรู้

วัดวิบูลย์พัฒนิกิตดี เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการทดลอง เนื่องจากเป็นศูนย์ที่มีนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 56 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ทำการทดสอบเพื่อแยกนักศึกษาเป็น กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้ข้อสอบกลางของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการทดสอบสรุปรายละเอียดดังตาราง 7

ตาราง 7 คะแนน ความถี่ และร้อยละ การทดสอบนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การเรียนวัดวิบูลย์พัฒนิกิตดี

คะแนน (30)	ความถี่(Frequency)	ร้อยละ (Percent)
2	1	1.8
3	2	3.6
4	2	3.6
5	4	7.1
6	6	10.7
7	6	10.7
8	7	12.5
9	10	17.9
10	4	7.1
11	3	5.4
12	6	10.7
13	1	1.8
14	1	1.8
15	2	3.6
16	1	1.8

จากตาราง 7 พบว่า ผลการทดสอบของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน มีคะแนนสูงสุด เท่ากับ 16 และ คะแนนต่ำสุด เท่ากับ 2 มีคะแนนค่าเฉลี่ย เท่ากับ 8.54 จากคะแนน

เต็ม 30 คะแนน แสดงให้เห็นว่าพื้นฐานความรู้วิชาภาษาอังกฤษของผู้สอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ดังนั้นจึงต้องพัฒนาการเรียนการสอนด้วยนวัตกรรมใหม่ๆ ในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษต่อไป

2.1.2 นำผลคะแนนจากผู้สอบมาเรียงคะแนนสูงสุดไปหาต่ำสุด และแบ่งกลุ่มสูง 50% แบ่งกลุ่มต่ำ 50% หลังจากนั้นแบ่งผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่ม เป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มและกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 28 คน โดยเอาผู้สอบในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำมาแบ่งตามคะแนนให้เท่ากัน ทั้ง 2 กลุ่ม ดังนั้นในแต่ละกลุ่มจะมีคนเก่ง คนอ่อนเท่าๆกัน เพื่อพัฒนาในฐานความรู้ที่เท่ากันต่อไป

2.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ

2.2.1 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำผลที่ได้มาคำนวณโดยใช้สูตร ของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (KR-20 Kuder Richardson Formula 20) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89 แบบทดสอบอยู่ในเกณฑ์ดี เพราะมี ค่า ตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป

2.2.2 การวิเคราะห์ข้อสอบแบบปรนัยเพื่อเป็นการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลที่ดี จำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่มีมาตรฐาน โดยข้อสอบทุกข้อต้องมีคุณภาพเข้าเกณฑ์มาตรฐาน ในด้านระดับความยาก (P) จะต้องอยู่ระหว่าง .20 ถึง .80 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง - 1.00 ถึง + 1.00 และไม่ต่ำกว่า .20 โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- 1) ตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ แล้วรวมคะแนนทุกข้อ
- 2) เรียงกระดาษคำตอบจากผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดลงไปถึงผู้ที่ได้คะแนนต่ำสุด

3) แบ่งกลุ่มสูง กลุ่มละ 27 % ของผู้เข้าสอบทั้งหมด โดยเอา 0.27 ไปคูณจำนวนผู้เข้าสอบ เช่น ผู้เข้าสอบ 56 คน ไปคูณ กับ 0.27 เท่ากับ 15.2 คิดจำนวนเต็ม 15 คน ดังนั้นจะได้กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ กลุ่มละ 15 คน

4) นำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าความยากและค่าอำนาจจำแนก โดยใช้วิธีวิเคราะห์ของ เฮนรี อี การ์เรทท์ (Henry E. Garrette, 1963) มีดังนี้

(1) การคำนวณหาค่าระดับความยาก (Difficulty) เป็นค่าแสดงถึงร้อยละหรือสัดส่วนของผู้ที่ตอบข้อนั้นถูก หรือที่เลือกคำตอบนั้น สูตรที่ใช้

$$P = \frac{P_H + P_L}{2}$$

$$n_H + n_L$$

(2) การคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของข้อสอบ

อิงกลุ่ม ซึ่งหมายถึง ประสิทธิภาพการจำแนกผู้สอบออกเป็นกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ สูตรที่ใช้

$$r = \frac{P_H - P_L}{n_H}$$

ตาราง 8 การวิเคราะห์หาค่าความยาก(P) และค่าอำนาจจำแนก (r)

ข้อ	ค่าความยาก	ค่าอำนาจ จำแนก	ข้อ	ค่าความยาก	ค่าอำนาจจำแนก
	p	r		P	r
1	.63	.20	16	.60	.27
2	.43	.33	17	.43	.20
3	.37	.20	18	.56	.20
4	.70	.33	19	.50	.47
5	.53	.40	20	.76	.47
6	.43	.33	21	.56	.33
7	.46	.27	22	.23	.20
8	.53	.40	23	.33	.53
9	.56	.20	24	.33	.40
10	.53	.27	25	.26	.27
11	.50	.20	26	.56	.27
12	.47	.40	27	.36	.20
13	.56	.20	28	.23	.20
14	.40	.27	29	.30	.20
15	.30	.33	30	.23	.20

จากตาราง 8 พบว่าผลการวิเคราะห์ข้อสอบจำนวน 30 ข้อ มีค่าความยาก (P) อยู่ระหว่าง .23 ถึง .76 โดยข้อสอบส่วนใหญ่มีความยากปานกลางและคุณภาพข้อสอบดีมากซึ่งมี

ความเหมาะสมกับสภาพผู้เรียน และอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน คือ อยู่ระหว่าง .20 ถึง .80 ส่วนค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .20 ถึง .53 ซึ่งส่วนใหญ่ค่า (r) ของผู้เรียน ประมาณ .20 ถึง .27 หมายความว่าผู้สอบกลุ่มสูงตอบถูกมากกว่ากลุ่มต่ำเล็กน้อย คุณภาพของข้อสอบพอใช้ได้ และข้อสอบอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน คือ อยู่ระหว่าง - 1.00 ถึง + 1.00 และไม่ต่ำกว่า .20

2.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ระหว่างการใช้ชุดการสอนเสริมกับการสอนเสริมตามปกติ

2.3.1 เปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (เพื่อทดสอบว่าทั้ง 2 กลุ่มเริ่มต้นที่เท่ากัน)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการทดสอบก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อทดสอบว่าทั้ง 2 กลุ่มเริ่มต้นที่เท่ากัน

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	t	Prob.
คะแนนกลุ่มทดลอง	9.39	2.793	.148	0.883
คะแนนกลุ่มควบคุม	9.25	4.283		

จากตาราง 9 พบว่า ผลการทดสอบก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่า t ที่คำนวณได้เท่ากับ .148 มีนัยสำคัญที่ระดับ .883 สรุปว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มเริ่มต้นที่เท่ากันในการใช้ชุดการสอนเสริม

2.3.2 เปรียบเทียบผลการทดสอบก่อน-หลังกลุ่มทดลองของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการทดสอบก่อน-หลังของกลุ่มทดลอง

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	t	Prob.
คะแนนก่อนทดลอง	9.39	2.793	**15.689	0.011
คะแนนหลังทดลอง	16.36	2.896		

**** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01**

จากตาราง 10 พบว่าคะแนนก่อนทดลอง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 9.39 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 2.793 ส่วนคะแนนหลังทดลองมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 16.36 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 2.896 ผลการเปรียบเทียบ โดยใช้ t.- test ได้ค่าเท่ากับ 15.689 มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า การเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนเสริม มีผลทำให้คะแนนหลังการทดลองมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3.3 เปรียบเทียบผลการทดสอบก่อน-หลังกลุ่มควบคุม

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการทดสอบก่อน-หลังของกลุ่มควบคุม

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	T	Prob.
คะแนนก่อนสอนเสริม	9.25	4.283	1.910	0.067
คะแนนหลังสอนเสริม	9.57	3.939		

จากตาราง 11 พบว่าคะแนนก่อนสอนเสริมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 9.25 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 4.283 ส่วนคะแนนหลังสอนเสริมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 9.57 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 3.939 ผลการเปรียบเทียบ โดยใช้ t - test ได้

ค่าเท่ากับ 1.910 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .067 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่ได้รับการสอนเสริมตามปกติ มีผลคะแนนก่อนสอนและหลังสอนไม่แตกต่างกัน

2.3.4 เปรียบเทียบคะแนนสอบหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการทดสอบหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	t	Prob.
คะแนนกลุ่มทดลอง	16.36	2.896	** 5.431	0.011
คะแนนกลุ่มควบคุม	9.57	3.937		

**** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01**

จากตาราง 12 พบว่าผลการสอบหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 16.36 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 2.896 ส่วนและกลุ่มควบคุม ($\bar{X}$) เท่ากับ 9.57 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 3.937 ผลการเปรียบเทียบ โดยใช้ t - test ได้ค่าเท่ากับ 5.431 มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนเสริมโดยชุดการสอนเสริมและนักศึกษาที่ได้รับการสอนเสริมปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3 สรุปข้อเสนอแนะและปรับปรุงชุดการสอนเสริม

3.1 ผลจากการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะการสนทนากลุ่มย่อย

(Focus Group)

หลังจากผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและได้ผลการวิเคราะห์ทั้ง 6 ตอน ได้แก่ ผลการสำรวจบริบทและสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของการศึกษานอกโรงเรียน ผลการประเมินคุณภาพชุดการสอนเสริมของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ผลการหาประสิทธิภาพชุดการสอนเสริม ผลการทดสอบก่อนและหลังเพื่อแยกเป็นกลุ่มทดลอง และ

กลุ่มควบคุม ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบ และผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระหว่างการให้ชุดการสอนเสริมกับการสอนเสริมตามปกติแล้ว ผู้วิจัยได้จัดการสนทนากลุ่มย่อยเพื่อต้องการข้อมูลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดทำชุดการสอนเสริมที่สมบูรณ์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1.1 ผู้วิจัยนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลและความมุ่งหมายการวิจัยมาสรุปสร้างเป็นกรอบคำถามและแนวทางในการวิจัย

3.1.2 นำข้อมูลเสนอต่อผู้ที่ร่วมการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารและครูประจำกลุ่ม จำนวน 10 คน และนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 10 คน และดำเนินการจัดสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวทางและปรับปรุงชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้เหมาะสมกับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน

3.1.3 นำผลจากการจัดสนทนากลุ่มย่อยเกี่ยวกับการนำชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษมาใช้ในการสอนเสริมให้กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน สรุปภาพรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1) สภาพและความพร้อม การจัดการศึกษาของการศึกษานอกโรงเรียน

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางขุนเทียน ได้ดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์ฯ เจ้าหน้าที่ ครูการศึกษานอกโรงเรียน นักศึกษา และกรรมการสถานศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน มุ่งเน้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้ที่พลาดโอกาสได้รับการศึกษาในระบบที่ไม่สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีให้ได้ โดยแบ่งการศึกษา 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปัจจุบัน รูปแบบการจัดการเรียนรู้อาศัย 2 ลักษณะ คือ การจัดการศึกษาโดยการพบกลุ่ม และการจัดการศึกษาโดยการศึกษากทางไกล จากการดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียนที่ผ่านมา พบว่า สภาพและความพร้อม การจัดการศึกษาของการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางขุนเทียน มีปัญหา หลายด้าน ดังนี้

(1) ด้านบุคลากร พบว่า ขาดครูการศึกษานอกโรงเรียนที่จะทำหน้าที่จัดการเรียนการสอน และอำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มเป้าหมายที่มีจำนวนมากตามศูนย์การเรียนต่างๆ ได้เกิดการเรียนรู้ตามหลักสูตร นอกจากนี้ ขาดเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์การเรียน ที่ทำหน้าที่บริการและให้คำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับงานในการจัดการศึกษา

(2) ด้านวิชาการ พบว่า ชาติครูผู้เชี่ยวชาญโดยตรงในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น ที่ให้คำปรึกษาและสอนเสริมให้กับผู้เรียน ชาติแหล่งและสื่อการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เช่น สื่อการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนรู้ประเภทเคลื่อนไหว สิ่งพิมพ์ต่างๆสำหรับการเรียนรู้ ฯลฯ

(3) ด้านงบประมาณ พบว่า รัฐจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานทุกด้านในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

(4) ด้านสถานที่ พบว่า สถานที่เรียนหรือศูนย์การเรียนรู้บางแห่งไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

สรุปได้ว่า สภาพและความพร้อม การจัดการศึกษาของการศึกษานอกโรงเรียนมีปัญหาและอุปสรรคบางประการ ซึ่งได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะดังนี้

(1) นโยบายของรัฐ จะต้องเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนมากขึ้น โดยสนับสนุนทุกๆด้านเพื่อตอบสนองกลุ่มเป้าหมายที่พลาดโอกาสทางการศึกษาให้เท่าเทียมกันทั่วประเทศ

(2) จะต้องร่วมมือและประสานงานกันระหว่างการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ ที่จะเอื้อประโยชน์ด้านต่างๆให้กับประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(3) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของครูการศึกษานอกโรงเรียนมากขึ้น เช่น ค่าตอบแทน สวัสดิการต่างๆ ให้ทัดเทียมกับครูประจำการโรงเรียนในระบบ

(4) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ที่ทันสมัย ที่เป็นเอกภาพเชิงนโยบาย

3.1.4 ชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับการศึกษานอกโรงเรียน

การพัฒนาชุดการสอนเสริมเป็นความพยายามที่จะเปลี่ยนแนวการเรียนการสอนจากการยึดครูเป็นหลัก มาเป็นจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเรียนรู้เอง เปลี่ยนจากการใช้สื่อเพื่อช่วยครูสอน มาเป็นใช้สื่อการสอน เพื่อช่วยผู้เรียนเรียนโดยยึดทฤษฎีกระบวนการกลุ่ม นอกจากนี้จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังช่วยให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจพร้อมที่จะสอนอีกด้วย จากการสนทนากลุ่มย่อย พบว่า การพัฒนาชุดการสอนเสริมกับการศึกษานอกโรงเรียนมีข้อสรุปและข้อเสนอแนะดังนี้

1) เนื้อหาและสาระการเรียนรู้ของชุดการสอนเสริมมีความสอดคล้องตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่เน้นสิ่งที่จำเป็นสำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของผู้เรียน

2) รูปแบบการเรียนรู้ของชุดการสอนเสริม ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (learn how to learn) โดยศึกษาค้นคว้า สามารถทำงานเป็นทีม เป็นกลุ่ม ยอมรับความคิดของเพื่อนในกลุ่ม สร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ ด้วยตนเอง

3) การจัดสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้วิธีคิด (learn how to think) คิดอย่างมีระบบ ทำให้การตัดสินใจในการกระทำ ถูกต้องและเหมาะสม

3.1.5 ประโยชน์ชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษกับการศึกษานอกโรงเรียน

1) สำหรับผู้สอนเสริม

- ได้เรียนรู้นวัตกรรมชนิดหนึ่งในการนำไปใช้การสอนเสริม
- เปลี่ยนวิธีการสอนเสริมจากการยึดครูเป็นหลักมาเป็นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้สอนเสริม
- เป็นแนวทางในการจัดทำชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษ และกลุ่มสาระอื่นๆ
- ช่วยให้ผู้สอนเสริมเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลและธรรมชาติของผู้เรียน
- ช่วยลดภาระและช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจให้แก่ครู เพราะสามารถนำไปใช้ได้ทันที

2) สำหรับผู้เรียน

- สร้างความสามัคคี ความคุ้นเคยและสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน
- ผู้เรียนกล้าแสดงออกทุกสถานการณ์
- ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง
- เป็นสื่อการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน
- ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเอง
- สร้างทักษะกระบวนการคิดให้กับผู้เรียน
- ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น
- สร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชา
- ผู้เรียนสามารถนำชุดการสอนไปใช้ได้ทุกสถานที่และทุกเวลา
- ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักเคารพ นับถือความคิดเห็นของผู้อื่น

สรุปว่าชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษมีประโยชน์ทั้งผู้สอนและผู้เรียน
ได้รับความรู้ เกิดการเรียนรู้ในนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเสริมวิชา
ภาษาอังกฤษและยังมีส่วนช่วยให้ผลการเรียนดีขึ้นอีกด้วย

3.1.6 ข้อเสนอแนะการใช้ชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษ

1) กลุ่มผู้บริหาร ครูการศึกษาสถานศึกษา โรงเรียน ครูวิทยากรสอนเสริม ได้ให้
ข้อคิดและข้อเสนอแนะดังนี้

- คู่มือครู ควรแยกเป็นชุดๆ เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกให้กับผู้สอน
เสริมบางรายที่ยังขาดประสบการณ์ในการใช้ชุดการสอนเสริม

- การจัดกิจกรรมถ้ามากเกินไปผู้เรียนอาจเบื่อได้ง่าย

- สื่ออิเล็กทรอนิกส์ อาจจะไม่มีความจำเป็นกับผู้เรียนบางรายเนื่องจาก
ขาดอุปกรณ์ในการใช้ เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น และควรจัดสื่อสิ่งพิมพ์ให้มากขึ้น

2) กลุ่มผู้เรียน คือ นักศึกษาการศึกษาสถานศึกษาโรงเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง
ข้อคิดและข้อเสนอแนะดังนี้

- ควรจัดหาวิทยากรสอนเสริมที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้าน
ภาษาอังกฤษมากขึ้นเพื่อกระจายไปตามศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ

- ควรเพิ่มจำนวนครั้ง/ชั่วโมงในการสอนเสริม เพื่อเสริมความรู้ให้มี
ประสบการณ์มากขึ้น จนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

- ควรจัดหาสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งการเรียนรู้
เกี่ยวกับภาษาอังกฤษบริการให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองไปตามศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ

- ควรปรับเอกสารตำราเรียนให้สอดคล้องกับผู้เรียน

- ควรมีห้องปฏิบัติสำหรับเป็นแหล่งการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ

จริง

จะเห็นได้ว่าการจัดสนทนากลุ่มย่อยจะทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพและ
ความพร้อม การจัดการศึกษาของการศึกษาสถานศึกษา โรงเรียน การนำชุดการสอนเสริมวิชา
ภาษาอังกฤษไปใช้ ทำให้ทราบปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำชุดการสอนเสริมไป
ปรับปรุงเพื่อเป็นชุดการสอนเสริมที่สมบูรณ์ต่อไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการสอนเสริมกับการสอนเสริมตามปกติ
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่มย่อยการใช้ชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ นักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนเขตบางขุนเทียนที่ลงทะเบียนเรียนใน ภาคเรียนที่ 2/2548 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,682 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการสุ่มมา 1 ศูนย์ คือ ศูนย์การเรียนวัดวิบูลย์พัฒนกิจดี ผู้ให้ข้อมูลเป็นนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียนจำนวน 56 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลอง (Experimented Group) 1 ห้อง มีนักศึกษา 28 คน และกลุ่มควบคุม (Controlled Group) 1 ห้อง มีนักศึกษา 28 คน

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองก่อนทดลองสูงกว่าหลังทดลอง
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

คำถามในการวิจัย

1. การพัฒนาชุดการสอนเสริมจะช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้กับนักศึกษาการศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหรือไม่
2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างการเรียนการสอนใช้ชุดการสอนเสริมกับการสอนเสริมปกติผลจะเป็นอย่างไร
3. ข้อมูลการเสนอแนะจากการสนทนากลุ่มย่อยการใช้ชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะได้แนวทางอะไรบ้าง

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของนักศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัย 4 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนาและออกแบบชุดการสอนเสริม

ผู้วิจัยแบ่งการดำเนินการพัฒนาและการปรับปรุงชุดการสอนเสริม เป็นขั้นตอนดังนี้

1.1 การสำรวจบริบทและสภาพแวดล้อม การเรียนการสอนภาษาอังกฤษของการศึกษานอกโรงเรียนตามศูนย์การเรียนรู้ต่างๆของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยเข้าไปสังเกตสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทั่วไป และสัมภาษณ์ นักศึกษาการศึกษาที่เคยเรียนวิชาภาษาอังกฤษ จากศูนย์การเรียนรู้วัดนินสุขาราม ศูนย์การเรียนรู้เทคโนโลยี และศูนย์การเรียนรู้วัดวิบูลย์พัฒนกิจดี สุ่มสัมภาษณ์ครูประจำกลุ่ม ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผู้บริหาร และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ศูนย์รัตนโกสินทร์ ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางขุนเทียน

1.2 ศึกษาเอกสารต่างๆ ได้แก่ คู่มือการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรอบมาตรฐานการเรียนรู้หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ เอกสารอื่นๆเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

1.3 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.4 กำหนดแนวทางการดำเนินงานและออกแบบชุดการสอนเสริม โดย วิทยากรสอนผู้ใหญ่ วิทยากรการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิทยากรสร้างสื่อการเรียนรู้ และวิทยากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ

1.5 สร้างชุดการสอนเสริมพร้อมประเมินชุดการสอนโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินชุดการสอนเสริม เป็น 2 ลักษณะดังนี้

1.5.1 การตรวจสอบคุณภาพของชุดการสอนเสริมโดยการนำไปทดลองใช้

1.5.2 การประเมินชุดการสอนเสริมโดยผู้เชี่ยวชาญ

- 1) เลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และความชำนาญ
- 2) สร้างเครื่องมือการประเมินชุดการสอนเสริม
- 3) ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพ
- 4) วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการประเมิน

1.6 การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน โดยการนำชุดการสอนไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อปรับปรุงแล้วนำไปสอนจริง นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เสร็จแล้วจึงผลิตออกมาเป็นชุดการสอนเสริม การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเสริมประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.6.1 ทดลองกับผู้เรียนแบบ 1 : 1 โดยทดลองใช้กับผู้เรียน 1 คน ที่มีระดับความสามารถอ่อน ปานกลางหรือเก่ง คำนวณหาประสิทธิภาพของสื่อแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

1.6.2 ทดลองกับผู้เรียนเป็นกลุ่มแบบ 1 :10 ตั้งแต่ 10 คน ทั้งผู้เรียนที่เก่งและอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพของสื่อแล้วปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

1.6.3 ทดลองภาคสนามแบบ 1 : 20 เป็นการทดลองกับนักเรียนทั้งชั้น 20 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงแก้ไข

1.7 แก้ไขปรับปรุงชุดการสอนเสริมก่อนนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มทดลอง จำนวน 28 คน

ตอนที่ 2 การทดลองใช้ชุดการสอนเสริม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้ของชุดการสอนเสริม เป็นขั้นตอนดังนี้

2.1 การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยเลือก ศูนย์การเรียนรู้วัดวิบูลย์พัฒนกิจดี ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตบางขุนเทียน และนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่ให้ข้อมูลจำนวน 56 คน

2.2 ทดสอบนักศึกษา โดยใช้ข้อสอบกลางของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร 1 และแบ่งนักศึกษาเป็น กลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม ตามคะแนนกลุ่มสูง กลุ่มต่ำเท่าๆกัน

2.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.3.1 แบบทดสอบก่อนเรียน(Pretest)และหลังเรียน(Posttest)

2.3.2 ชุดการสอนเสริม

2.4 ดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูล

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 3 ปรับปรุงและพัฒนาชุดการสอนเสริม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.1 จัดประชุมสนทนากลุ่มย่อย(Focus Group)

3.1.1 ผู้วิจัยนำความมุ่งหมายการวิจัย และผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปสร้างเป็นกรอบคำถามและแนวทางในการวิจัย

3.1.2 นำข้อมูลเสนอต่อผู้ที่ร่วมการสนทนากลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร และครูประจำกลุ่ม จำนวน 10 คน และนักศึกษาศึกษานอกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 10 คน

3.1.3 นำผลจากการจัดสนทนากลุ่มย่อย สรุป ข้อคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงต่อไป

3.2 ปรับปรุงชุดการสอนเสริมฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาริบทและสภาพแวดล้อม การเรียนการสอนภาษาอังกฤษของ การศึกษานอกโรงเรียน พบว่า ภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญและความจำเป็นต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ แม้กระทั่งการทำงานก็ต้องใช้ภาษาอังกฤษ ในการติดต่อสื่อสาร กับสภาพแวดล้อมต่างๆ ส่วนปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนเนื่องจากหลายสาเหตุ ได้แก่ ผู้เรียนมีเวลาน้อยมากในการฝึกฝนและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพราะเนื่องจากต้องทำงาน 6 วันต่อสัปดาห์ หยุดเฉพาะวันอาทิตย์ สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนล้าสมัยมีแต่

เอกสารตำราเรียน ขาดผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษโดยตรง และขาดแหล่งการเรียนรู้ในการหาความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ความต้องการของผู้เรียนเป็นอันดับแรกคือ ต้องการสื่อการเรียนรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้สอนเสริม รองลงมาต้องการวิทยากรที่มีคุณภาพ มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษโดยตรงในการสอนเสริม ด้านความพร้อมครูผู้สอน คือ ขาดการสนับสนุนให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้กับผู้สอน การสอนเสริมส่วนใหญ่ใช้วิธีการบรรยายจากเอกสารตำราที่ศูนย์การเรียนกำหนดให้ ไม่มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ขาดทักษะกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เช่น การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และการเรียนรู้จากการปฏิบัติ เป็นต้น ผลจากการสำรวจประเด็นสุดท้าย คือ ด้านบริหารจัดการการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พบว่า มีปัญหาหลายด้าน เช่น ขาดบุคลากรและอัตรากำลังในการทำงาน สถานที่ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ การนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 มาใช้แทนหลักสูตรเก่า พบว่า หลักสูตรใหม่เน้นเนื้อหาสาระ เวลาเรียน เหมือนกับการเรียนการสอนในระบบมากเกินไป จึงไม่สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ การจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลไม่เพียงพอต่อการบริหารงานและจัดการต่างๆ ที่จะเอื้อประโยชน์ให้กับการศึกษา นอกโรงเรียน ในการศึกษาที่จะนำไปซื้อสื่อการเรียนรู้หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาเกิดทักษะในศาสตร์ต่างๆ

2. ผลการประเมินคุณภาพชุดการสอนเสริมของผู้เชี่ยวชาญโดยรวมทั้ง 3 ด้าน มีคุณภาพอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ย 4.44 และผลการประเมินเป็นรายด้าน พบว่า ประเมินคุณภาพชุดการสอนเสริมด้านการจัดและการนำเสนอเนื้อหา มีคุณภาพอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ย 4.39 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 เป็นเพราะชุดการสอนเสริมมีองค์ประกอบที่มีเนื้อหาสาระของแต่ละชุด ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานแบบร่วมมือกัน มีความครบถ้วนในการพัฒนา 4 ทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน ตลอดจนเอื้อประโยชน์ต่อสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนด้านการผลิต มีคุณภาพอยู่ในระดับดีโดยมีค่าเฉลี่ย 4.37 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 เป็นเพราะรูปแบบและโครงสร้างการออกแบบชุดการสอนสอดคล้องกับสภาพผู้เรียน โดยมีคู่มือครูการใช้ชุดการสอน คู่มือนักศึกษาการใช้ชุดการสอน มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตให้มีความชัดเจนและน่าสนใจ และส่วนด้านการนำไปใช้ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย 4.56 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44 อาจจะเนื่องมาจาก แนวคิดในการพัฒนาชุดการสอนส่งเสริมผู้เรียนกระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม ได้ฝึกปฏิบัติจริง และสามารถค้นคิดสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง

3. ผลการหาประสิทธิภาพชุดการสอนเสริม มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 เพราะได้มีการพัฒนาเป็นระยะๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่และธรรมชาติของรายวิชา

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ระหว่างการใช้ชุดการสอนเสริมกับการสอนเสริมตามปกติ พบว่า ผลการสอบหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 16.36 ส่วนและกลุ่มควบคุม ($\bar{X}$) เท่ากับ 9.57 ผลการเปรียบเทียบโดยใช้ t - test ได้ค่าเท่ากับ 4.713 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนเสริมโดยชุดการสอนเสริมและนักศึกษาที่ได้รับการสอนเสริมปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องมาจากครูผู้สอนเปลี่ยนแนวการเรียนการสอนเสริมจากเดิม มาใช้ชุดการสอนเสริมแทน โดยชุดการสอนถูกออกแบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มทดลอง ได้เรียนรู้ตามความสามารถ และได้ฝึกปฏิบัติทั้งงานกลุ่มและงานเดี่ยว ส่วนกลุ่มนักศึกษาที่เป็นกลุ่มควบคุม ครูผู้สอนใช้วิธีการเรียนการสอนเสริมตามปกติที่เคยปฏิบัติ ผลการประเมินหลังการเรียนจึงต่ำกว่า

5. ผลจากการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เกี่ยวกับสภาพและความพร้อม การจัดการศึกษาของการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางขุนเทียน มีปัญหา หลายด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านสถานที่ จากปัญหาดังกล่าวผู้ร่วมการสนทนาได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า นโยบายของรัฐ จะต้องเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนมากขึ้น ต้องร่วมมือและประสานงานกันระหว่างการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ ที่จะเอื้อประโยชน์ด้านต่างๆ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของครูการศึกษานอกโรงเรียนมากขึ้น ตลอดจนต้องส่งเสริมให้มีการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่วนการนำชุดการสอนเสริมมาใช้ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ คู่มือครู การจัดกิจกรรม เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิทยากรสอนเสริม จำนวนครั้ง/ชั่วโมงในการสอนเสริม การบริการสื่อ แหล่งการเรียนรู้ เอกสารตำราเรียน ห้องปฏิบัติการในการฝึกปฏิบัติจริง ให้ทั่วถึงทุกศูนย์การเรียน

การอภิปรายผล

1. สภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของการศึกษานอกโรงเรียน

ด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของผู้เรียน พบว่า ภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญ และความจำเป็นต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ แม้กระทั่งการทำงานก็ต้อง

ใช้ภาษาอังกฤษ ในการติดต่อสื่อสารกับสภาพแวดล้อมต่างๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ จิราภรณ์ มั่นเศรษฐวิทย์ (2547) ระบุว่าเป้าหมายหลัก ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คือ ต้องปลูกฝังและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ไปพร้อมๆกัน ตลอดจนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ การศึกษาค้นคว้า การแสวงหา ข้อมูล และเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาออกไปประกอบอาชีพการงาน อาจมีความจำเป็นที่ต้องใช้ ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารกับและชาวต่างประเทศได้ ส่วนปัญหาในการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ จากการวิจัยของ นพพร สโรบล (2545) พบว่า ผู้เรียนจำนวนมากประสบปัญหา หลายประการ ได้แก่ การออกเสียงไม่ถูกต้องและไม่กล้าพูด ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์มีน้อย ขาด ความรู้ ความเข้าใจโครงสร้างไวยากรณ์ และขาดความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา ไม่สามารถพูด ได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผู้เรียนต้องการสื่อและแหล่งการเรียนรู้ในการหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่ง สอดคล้องแนวคิดของสุมาลี ชัยเจริญ(2546) กล่าวว่าสิ่งจำเป็นอีกอย่างหนึ่งที่เน้นการสร้างความรู้ ด้วยตัวผู้เรียนเอง ด้วยอาศัยประสบการณ์ และความรู้ใหม่ๆจากแหล่งความรู้ที่อยู่รอบๆตัว โดย นำเสนอผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรือจัดหาสื่อต่างๆ เช่น สื่อบนเครือข่าย (web based) สื่อ สิ่งพิมพ์ และสื่อบุคคล เป็นต้น ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง โดยเฉพาะ นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีเวลาน้อย ได้เรียนทุกเวลา ทุกสถานที่ เป็นการช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดีขึ้นได้อีกทางหนึ่ง และยังพบอีกปัญหาหนึ่ง คือ ด้านการกระจายของแหล่งการเรียนรู้การศึกษา ตลอดชีวิต จากการวิจัยของ สุรศักดิ์ หลาบมาลาและคณะ (2548) พบว่า ปัจจุบันมีจำนวนจำกัด ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลได้อย่างเต็มที่ ขาดความหลากหลายของรูปแบบ ของแหล่งการเรียนรู้ และยังไม่มีความหน่วยงานใดส่งเสริมให้มีการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ที่เป็นเอกภาพ เชิงนโยบาย

ด้านบทบาทของผู้สอนในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงทุกๆด้าน การสอนเสริม ส่วนใหญ่ใช้วิธีการบรรยายจากเอกสารตำราที่ศูนย์การเรียนกำหนดให้ ไม่มีการจัดกิจกรรมที่ หลากหลาย จากปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของบุญศิริ อนันตเศรษฐ (2544) และ สิริพร ทิพย์คง (2545) กล่าวว่า บทบาทหลักของผู้สอนในยุคปฏิรูปการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลง ไปทุกๆด้าน จากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้ที่ให้ความช่วยเหลือ และให้ความสะดวกในการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น มีความคิดสร้างสรรค์ ช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักความสนใจของตนเอง วิธีการเรียนของตนเอง จุดอ่อนและจุดแข็งของตนเอง โดยผู้สอนต้องช่วยสร้างบรรยากาศการ เรียนรู้ให้น่าสนใจ วิธีการเรียนที่ยืดหยุ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โรเจอร์ (Roger.1986) ได้ เสนอแนะว่า ผู้เรียนจะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองอยากเรียน หรือเรียนเพราะเห็นความสำคัญและสิ่งที่

เป็นประโยชน์ต่อตนเอง โดยผู้สอนและผู้เรียนต้องร่วมมือกันสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และแนวคิดของโนลส์(Knowles. 1978) กล่าวว่า การสอนผู้ใหญ่ต้องคำนึงถึง ความพร้อม ความต้องการ ความสนใจในการเรียน และความแตกต่างระหว่างบุคคล นอกจากนี้ผู้สอนจะต้องเพิ่มทักษะกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ ให้กับผู้เรียน เช่น การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และการเรียนรู้จากการปฏิบัติ สอดคล้องกับแนวคิดของบรอกเกตต์ และฮัมสตรา (Brockett and Hiemstra. 1991) กล่าวว่า การที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อตนเป็นเจ้าของความคิด และลงมือกระทำด้วยตนเอง สิ่งที่เป็นปัญหาหลักเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของการศึกษานอกโรงเรียนอีกด้านหนึ่ง คือ ขาดครูผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษโดยตรง สอดคล้องกับแนวคิดของพวงหยก ส่องศรี. (2542 : บทคัดย่อ)และพยุ่ง ชำนาญ(2540 : บทคัดย่อ)กล่าวว่า ครูภาษาอังกฤษร้อยละ 70 ไม่ได้เรียนวิชาเอกหรือวิชาโทภาษาอังกฤษและขาดครูที่มีวุฒิการศึกษาทางภาษาอังกฤษโดยตรง และผลการวิจัย ของสุมาลี ชีโนกุล (2548) พบว่า กลุ่มครูเชี่ยวชาญทางภาษาจะแตกต่างจากครูไม่เชี่ยวชาญ ในเรื่องการจัดชั้นเรียน ความชัดเจนในการอธิบาย ประสิทธิภาพในการใช้คำถาม และความยืดหยุ่นในการสอน

ด้านบริหารและจัดการการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของการศึกษานอกโรงเรียน พบว่ามีปัญหามาโดยตลอด เช่น การขาดบุคลากรการทำงานที่เหมาะสม การจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลไม่เพียงพอต่อการบริหารงานและจัดการต่างๆที่จะเอื้อประโยชน์ให้กับการศึกษานอกโรงเรียน ในการที่จะนำไปซื้อสื่อการเรียนรู้ หรือเทคโนโลยีใหม่เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาเกิดทักษะในศาสตร์ต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ หลาบมาลา และคณะ (2548 : 110 -112) ระบุว่า ปัญหาด้านบุคลากรที่จะทำงานยังมีจำนวนจำกัด ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และขาดความรู้ ความเข้าใจ และขาดทักษะในการดำเนินงาน ส่วนปัญหาการจัดสรรงบประมาณของรัฐ พบว่า ยังไม่เป็นธรรมเมื่อคำนึงถึงคนส่วนใหญ่ของประเทศ การจัดสรรงบประมาณยังใช้วิธีการจัดสรรจากฐานเดิม มากกว่าการจัดตามลำดับความสำคัญที่มีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาวะ และที่ผ่านมามีการใช้งบประมาณจากภาครัฐฝ่ายเดียว ขาดการระดมสรรพกำลังจากทุกส่วนของสังคม

จากสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจะเห็นได้ว่ามีปัญหาหลายประการ ขุดการส่งเสริมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ชนิดหนึ่ง ที่ครูยุคปฏิรูปการศึกษานำไปใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน

2. ผลการประเมินคุณภาพชุดการสอนเสริมของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านประเมินคุณภาพชุดการสอนเสริมด้านการจัดและการนำเสนอเนื้อหา มีคุณภาพอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ย 4.39 ด้านการผลิต มีคุณภาพอยู่ในระดับดีโดยมีค่าเฉลี่ย 4.37 ส่วนด้านการนำไปใช้ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.56 แสดงว่าชุดการสอนเสริมโดยรวมมีคุณภาพดีและมีความเหมาะสมเพียงพอต่อการนำไปใช้ แต่เมื่อวิเคราะห์ตามรายชื่อของแต่ละด้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ประเมินบางรายชื่อระดับสูง ได้แก่ เนื้อหาสาระของแต่ละชุดการสอนเสริม ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนแบบร่วมมือกัน อาจจะเนื่องมาจากข้อนี้เป็นวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพและธรรมชาติของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของหวน พันธุพันธ์ (2549) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนทำงานด้วยกันเป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ และทางด้านจิตใจ ช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคลของเพื่อนๆ เคารพความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น

ส่วนข้อที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินในระดับสูง คือ ชุดการสอนเสริมสอดคล้องหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของโนลส์ (Knowles. 1978 : 31) กล่าวว่า ผู้สอนต้อง มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่สมัยใหม่ (Modern Adult Learning Theory) ได้แก่ ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีต้องตรงกับความต้องการและสนใจในประสบการณ์ที่ผ่านมา เขาก็จะเกิดความพึงพอใจในสิ่งที่จะเรียน ในการเรียนรู้จะได้ผลดีต้องใช้ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ (Life Situations) หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ เป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน และสำคัญที่ควรคำนึงถึง คือ ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) การสอนนักศึกษาผู้ใหญ่จะต้องจัดเตรียมการ เช่น รูปแบบการเรียน เวลาที่ทำการสอน สถานที่การสอน เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคลมีเพิ่มมากขึ้นเมื่อแต่ละบุคคลมีอายุเพิ่มมากขึ้น จะเห็นได้ว่าทฤษฎีการเรียนรู้ที่โนลส์ (Knowles) นับว่าเป็นประโยชน์สำหรับผู้สอนจะต้องนำไปใช้ในการเรียนการสอนให้ตรงกับเป้าหมายการสอนผู้ใหญ่ และอาจมีผลทำให้การเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์ทางการสูงขึ้นได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งเปาโล แฟร์ (Paulo Freire) (Srinivasan.1977 : 5) ได้กล่าวถึงลักษณะการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับครูควรได้รับการแก้ไขบทบาทของครู เสียใหม่ เช่น ครูเป็นผู้สอนอย่างเดียว ครูเป็นผู้ที่รู้ทุกสิ่งทุกอย่าง ครูเป็นผู้ที่ใช้ความคิด ครูเป็นผู้พูด ครูเป็นผู้เลือกเนื้อหาโปรแกรมการเรียนการสอน และครูเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เป็นต้น จากทฤษฎีการเรียนรู้ของ เปาโล แฟร์ จะทำให้ทราบบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอน ควรจะปฏิบัติอย่างไร ในระหว่างดำเนินการสอน เพื่อจะได้แก้ไขข้อบกพร่อง

ต่างๆ ให้สอดคล้องซึ่งกันและกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ส่วนรายชื่อเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่า ชุดการสอนเสริมนี้ต้องให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น เพราะกิจกรรมการเรียนรู้เป็นวิถีทางที่นำนักเรียนไปสู่จุดประสงค์ของการเรียน ครูผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญและทราบแนวทางในการจัดกิจกรรมต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นหลักการที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สอดคล้องกับแนวคิดของวัฒนาพร ระวังทุกข์ (2545 : 17-18) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน จัดกิจกรรมต้องให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ การที่ผู้เรียนจะมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นหรือต่ำลง ขึ้นอยู่กับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้สอนเป็นประการสำคัญ

3. การหาประสิทธิภาพชุดการสอนเสริม โดยทดลองใช้ กับกลุ่มตัวอย่าง 3 ครั้ง เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 แต่มีข้อบางประการที่รายละเอียดของแต่ละชุดการสอนต้องปรับปรุง ได้แก่ เนื้อหาสาระของแต่ละชุดมีมากเกินไป บางชุดมีความยากเกินไปกับพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน ผู้เรียนมีประสบการณ์น้อย สอดคล้องกับแนวคิดของสมคิด อิศระวัฒน์ (2543 : 107-108) กล่าวว่า ผู้ใหญ่หลายคนอาจไม่เกิดการเรียนรู้ และปัจจัยซึ่งเป็นอุปสรรคขัดขวางการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ คือ ประสบการณ์เดิมในอดีต ดังนั้นเป็นหน้าที่ของผู้สอน ต้องช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ยิ่งนักศึกษาผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดี ถ้าสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระ ได้เรียนในสิ่งที่ตรงกับความต้องการ ความสนใจเกิดความรู้สึกลอยสบายใจ ผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทไปเป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน จัดสภาพห้องเรียน กิจกรรม และสื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายเป็นตัวของตัวเอง ไม่กังวลกับสถานการณ์การเรียน โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ แคมเบล และคณะ (Campbell and others.1996) กล่าวว่า สภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ห้องเรียนทุกระดับในทุกรายวิชา ต้องเป็นสถานที่ที่เต็มไปด้วย สิ่งแวดล้อมทางภาษา จะมีผลทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพูด อภิปราย แสดงความคิดเห็นโต้แย้งได้ นอกจากนี้ปัญหาที่เป็นอุปสรรคของผู้เรียน คือ ด้านการเขียน เพราะไม่มีความหมายเกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่จะนำมาสร้างประโยค และขาดสื่อการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะให้มีความรู้ ความชำนาญ สอดคล้องงานวิจัยของ แ่งน้อย คล้ายทอง (2545) พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดว่า คำศัพท์

ภาษาอังกฤษ มีจำนวนมาก มีความยุ่งยากในการจำ และน่าเบื่อ จึงทำให้ขาดความสามารถในการนำคำศัพท์ไปใช้สื่อความหมายในสถานการณ์ต่างๆได้

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ระหว่างการใช้ชุดการสอนเสริมกับการสอนเสริมตามปกติ พบว่า ผลการสอบหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนเสริมโดยชุดการสอนเสริม และนักศึกษาที่ได้รับการสอนเสริมปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนักการศึกษาหลายท่าน ได้แก่ งานวิจัยของ สุวัฒน์ ช่างเหล็ก (2519) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสร้างชุดการสอนวิชาภาษาอังกฤษ และชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คะแนนเฉลี่ยผลทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 งานวิจัยของชวนพิศ วงศ์ศข (2538) ได้ศึกษาผลการสอนเสริมการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษต่ำ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนเสริมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของสมหวัง แสงสุทธานนท์ (2540) ได้ทดลองสร้างชุดการสอนเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระหว่างการใช้ชุดการสอนกับการสอนปกติ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการใช้ชุดการสอนสูงกว่าการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ชุดการสอนถือว่าเป็นนวัตกรรมชนิดหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำมาใช้ในการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

5. ผลจากการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เกี่ยวกับสภาพและความพร้อมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางขุนเทียน มีปัญหาที่สำคัญมีดังนี้

5.1 ขาดครูผู้เชี่ยวชาญโดยตรงวิชาภาษาอังกฤษให้คำปรึกษาและสอนเสริมให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุจิรา คำแสนใส (2539) ผลการวิจัยพบว่า ครูภาษาอังกฤษเรียนวิชาเอกหรือวิชาโทภาษาอังกฤษร้อยละ 37.50 ปัญหาการสอนอยู่ที่ตัวครูขาดเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยา กนกนิรันดร(2540) ผลการวิจัยพบว่า ครูขาดความพร้อมด้านทักษะภาษาอังกฤษและไม่มีความชำนาญในการสอน

5.2 ขาดแหล่งและสื่อการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เช่น สื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนรู้ประเภทเคลื่อนไหว สิ่งพิมพ์ต่างๆสำหรับการเรียนรู้ ฯลฯ ทำให้ขาดความรอบรู้อย่างกว้างขวาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิรดี วันแก้ว (2538

)ศูนย์ควรให้บริการในด้านสื่อ วัสดุการสอนให้แก่ ครูประจำกลุ่มให้มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ เจริญสุพัตรราชัย (2539) ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากเกี่ยวกับวิธีการสอนของครู สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ขาดการบริการด้านสื่อ และบุษบา กาเซ็ม (2540) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับมัธยมศึกษาปลายผลการวิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่าง การเรียนการสอนภาษาอังกฤษของนักศึกษาผู้ใหญ่ อยู่ในระดับมากที่สุดถึงด้านการใช้สื่อ จะเห็นได้ว่า สื่อการเรียนรู้มีความสำคัญและประโยชน์ ช่วยทั้งผู้สอนและผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

5.3 ด้านหลักสูตรไม่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในวิถีชีวิตหรือเพื่อการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริลักษณ์ ลิ้มภักดี(2542) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมักเป็นภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันทุกๆ ไป หรือเป็นภาษาวิชาการที่จะพบในเอกสารวิชาการต่างๆ เท่านั้น แต่จะหาหนังสือ ตำรา หรือหลักสูตรเฉพาะทางที่ช่วยปูพื้นฐานทางภาษาที่ใช้ในการทำงานให้แก่ผู้เรียนได้น้อยมาก ทั้งๆ ที่ผู้เรียนมีความต้องการสูง การมีพื้นฐานทางภาษาที่ใช้ในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้จบการศึกษาเกิดความคุ้นเคยและมั่นใจ เมื่อจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันก็ช่วยให้ผู้เริ่มปฏิบัติงานไม่เกิดความรู้สึกว่าตนเองตกอยู่ในโลกใหม่โดยสิ้นเชิง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1.1 จากการวิจัย พบว่า การศึกษานอกโรงเรียนมีปัญหาการขาดอัตรากำลัง ดังนั้นรัฐควรสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนด้านอัตรากำลัง โดยการเพิ่มอัตรากำลัง ได้แก่ ครูประจำกลุ่ม ครูศูนย์การเรียน และเจ้าหน้าที่ ให้กับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนมากขึ้น เพื่อบริการตามศูนย์การเรียนต่างๆ พร้อมทั้งจัดสวัสดิการที่ดี เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

1.2 การศึกษานอกโรงเรียนยังมีปัญหาด้านงบประมาณ รัฐควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน เช่น อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ให้มีความเจริญก้าวหน้าทันกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ

1.3 จากการสนทนากลุ่มย่อย ได้ข้อเสนอแนะว่า รัฐจะต้องกำหนดยุทธศาสตร์และดำเนินงานด้านการศึกษานอกโรงเรียนไปสู่การปฏิบัติ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

1.4 ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนกับสถานศึกษาในระบบโรงเรียนในและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ควรมีความร่วมมือประสานงานส่งเสริมการศึกษาในกับประชาชนในพื้นที่ ให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

1.5 ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ควรสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ โดยประชาสัมพันธ์ และสำรวจครูต้นแบบ หรือครูภูมิปัญญาที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาต่างประเทศ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นนำมาใช้ประโยชน์กับการศึกษานอกโรงเรียนให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน

2.2 ควรทำวิจัยการหารูปแบบกระบวนการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน

2.3 ควรพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอื่นๆ

2.4 ควรทำวิจัยการพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสาระอื่นของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ รุกขชาติ. (2541). แนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพจากภูมิปัญญาชาวบ้านในศตวรรษที่21. วิทยานิพนธ์, กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน, ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม. (2543). รายงานการวิจัย เรื่องการพัฒนาสื่อเพื่อทบทวนเนื้อหาในหมวดวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาต่อ (อ.3)ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับกลุ่มเป้าหมายการศึกษานอกระบบ โรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ, กองวิจัยทางการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มุ่งเน้นทักษะการสื่อสารตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2546). หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- , กรมวิชาการ. (2545). สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- , กรมวิชาการ. (2544). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- , สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. (2547). คู่มือการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน. (2543). การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษานอกระบบ. การศึกษานอกโรงเรียน. 3(10) : 39-44.
- กรรณิการ์ เจริญสุพัตราชัย. (2539). ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในสถาบันบริติชอเมริกัน. วิทยานิพนธ์, กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- ชนินฐา นาคสวัสดิ์. (2541). การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบกพร่องในการเขียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรมการศึกษา
นอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่าย
เอกสาร.
- จิรา อ่อนเจริญ. (2544). ผลการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาอังกฤษโดยวิธีการสอนแบบ
แลกเปลี่ยนบทบาทที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
3 โรงเรียนยะหาศิรยานุกูลที่มีทักษะทางการอ่านต่ำ และภาษาแม่ต่างกัน. กรุงเทพฯ :
คณะกรรมการวิจัยการศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ.
- จิราภรณ์ มั่นเศรษฐวิทย์. (2547). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อ
การสื่อสารในชีวิตประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
(ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส). การประชุมวิชาการการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูป
การเรียนรู้. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล.
- จเร พัฒมกิจ. (2536). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการสอนด้วยชุดการ
สอนกับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา กนกนิรันดร์. (2540). สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับเตรียมความ
พร้อมในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
แม่โจ้. ถ่ายเอกสาร.
- ฉลองชัย สุวัฒน์บุรณ. (2528). การเลือกและการใช้สื่อการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยี
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จัตตชัย ใจเย็น. (2544). ประเมินผลความต้องการและปัญหาในการพบกลุ่มของนักศึกษา
ทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรมการศึกษานอกโรงเรียน
ศึกษากรณี : เขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- เฉลิมพล ดาวเรือง. (2539). กิจกรรมและสื่อการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิศา จรัสรักษ์. (2542). องค์ประกอบที่ส่งผลต่อสมรรถภาพการสอนของครูภาษาอังกฤษ
ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน
ประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

- ชวนพิศ วงศ์คช. (2538). ผลการสอนเสริมโดยเพื่อนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูง และปานกลางต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษต่ำ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านค่ายจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ชาติชาตรี โยสีดา. (2546). หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชูศักดิ์ สุจริตจันทร์. (2537). ประสิทธิภาพชุดการสอนวิชาชีวะ ช0193 ช่างเครื่องปั้นดินเผา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2526). เทคโนโลยีและสื่อการศึกษา เล่มที่ 3 หน่วยที่ 11-15. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เชาวลิต ตนานนท์ชัย. (2547). การเรียนรู้ด้วยตนเอง : การเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับสังคมปัจจุบัน. หนังสือพิมพ์สยามรัฐ วันพุธที่ 17 มีนาคม 2547 หน้า 7.
- ทองอยู่ แก้วไทรฮะ. (2543). แนวคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิต. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาตลอดชีวิต และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
- ทวี นาคบุตร และชนิดา พิทักษ์สฤษดิ์. (2544). การศึกษานอกระบบกับการศึกษาทางไกล. พิมพ์ครั้งที่ 1, นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ทศนา แหมมณี. (2546). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2546). รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงเยาว์ กอสนาน. (2540). การนำความรู้และทักษะการฝึกอบรมไปใช้ขาดครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เน่งน้อย คล้ายทอง. (2547). สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. การประชุมทางวิชาการการวิจัยเกี่ยวกับปฏิรูปการเรียนรู้ วันที่ 19-20 กรกฎาคม . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.

- บุญเกื้อ คอราเวช. (2543). *นวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ : SR Printing.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). *การพัฒนาการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2, มหาสารคาม : ปริดาการพิมพ์.
- บุษบา กาเทียม. (2540). *ปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน
วิธีเรียนทางไกลของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอก
โรงเรียนกรุงเทพมหานคร 4 : วิทยานิพนธ์*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ประภาพร ศรีคำ. (2535). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้วย
ชุดการสอนด้วยตนเอง*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*.
กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พวงหยก ส่องศรี. (2542). *สภาพและปัญหาการสอนภาษาอังกฤษของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
ในจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ . สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลา
นครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- พิเศษ ภัทรพงษ์. (2540). *การพัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเอง วิชากีตาร์เบื้องต้นสำหรับผู้
เรียนกลุ่มสนใจ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พูนสุข อุดม. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์แบบพหุวิทยาการร่วมกับวิชา
คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจุฬาภรณ
ราชวิทยาลัยตรัง. การประชุมทางวิชาการ การวิจัยเกี่ยวกับปฏิรูปการเรียนรู้.
นนทบุรี : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล*.
- ไพศาล นารินธมาร. (2538). *การศึกษบทบาทของครูประจำกลุ่มทางไกลในสรุปผลงาน
วิจัยโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : กรมการ
ศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
- มนตรี แยมกลกร. (2542). *"สื่อการเรียนสำหรับการศึกษานอกโรงเรียน : แนวโน้มในทศวรรษ
หน้า"* วารสารมหาวิทยาลัยบูรพา. 4 (1) : มกราคม-มิถุนายน.
- มนู เยานะ. (2538). *สรุปผลงานวิจัยโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน*.
กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.

- เมตตา ดวงขาว. (2541). ปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนภาษาอังกฤษชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์.
ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ยามีละ อารีสมาน. (2519). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษในห้องเรียน
แบบศูนย์การเรียนกับห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่ง แก้วแดง. (2541). ผู้เรียนที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคือผู้เรียนด้วยตนเอง. ในปฏิบัติการศึกษาไทย. 87-
89. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- รุจิรา คำไสแสนใส. (2539). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนการสอนกับผลสัมฤทธิ์ใน
การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ
สูงและต่ำ. วิทยานิพนธ์ เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่าย
เอกสาร.
- วนิดา วิศวรรมบุตร. (2517). การจัดระบบชุดการสอนรายบุคคลสำหรับวิชาการจัดการศึกษา
นอกสถานที่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วราพรรณ เครืองพัด . (2540). ความคิดเห็นของครูและความคาดหวังของผู้ปกครอง
เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์. เชียงใหม่ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้. ถ่ายเอกสาร.
- วรียา สุริยันยงค์ . (2544). การพัฒนาชุดการสอนสำหรับเพื่อนช่วยสอนในการสอน
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์. ชลบุรี :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- วารี ถิระจิตร์. (2530). การพัฒนาการสอนสังคมระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัทนี จันทรโถกุล และอภิรดี กันเดช. (2544). พ.ร.บ. การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยทางออกของระบบการศึกษาไทย. *Thailand Education*. 2(16) : 64.
- วันเพ็ญ ชัยมณี. (2539). เปรียบเทียบความเข้าใจการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีเกมเอด. วิทยานิพนธ์. ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.

- วัฒนาพร ระบับทุกษ์. (2545). *เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สมคิด อิศระวัฒน์. (2543). *การสอนผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. (2526). *จิตวิทยาเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่*. เชียงใหม่ : ลานนาการพิมพ์.
- สถาพร สาธุการ. (2547). *Multimedia หรือสื่อประสมเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา.
- สนอง โลหิตวิเศษ และสุนทร สุนันท์ชัย. (2544). *ปรัชญาการศึกษานอกระบบของไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมหวัง แสงสุทธานนท์. (2540). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระหว่างการใช้ชุดการสอนและการสอนปกติ*. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- สมฤทธิ์ ศรีสุวรรณ. (2536). *ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จากการสอนด้านชุดการสอน*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สรรพ ศิริขันธ์. (2545). *การเรียนภาษาอังกฤษแบบประสบการณ์เพื่อเพิ่มพูนความสามารถทางภาษา และความรู้เนื้อหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- สาโรจน์ นิลดำ. (2539, 26 กันยายน). *ชุดการสอน บรรยาย ณ โรงเรียนสีกัน (วัฒนานครอุปถัมภ์) ดอนเมือง*.
- สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สิริพร ทิพย์คง. (2547). *สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. การประชุมทางวิชาการการวิจัยเกี่ยวกับปฏิรูปการเรียนรู้ วันที่ 19-20 กรกฎาคม . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล*.
- สุพัชรี ผุดผ่อง. (2547). *สังคมครู : ตัวเข้มครูภาษาอังกฤษ. วารสารวงการศึกษา* : 1(9) : 11.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2544). *รายงานการวิจัยการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

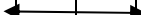
- สุมาลี ชิโนกุล. (2548). การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการเรียนรู้การสอนโดยการพิจารณา
ไตร่ตรองศาสตร์การสอนเพื่อพัฒนาโมเดลการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษ : พหุ
กรณีศึกษาครูเชี่ยวชาญและครูไม่เชี่ยวชาญ. กรุงเทพฯ : การเผยแพร่ ฝ่ายวิจัย โรงเรียน
สาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2537). วิธีสอนภาษาอังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณา อรุณภัยพิพัฒน์. (2542). การสร้างและทดลองใช้ชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบ
ศูนย์การเรียนรู้เรื่อง “ปรากฏการณ์เรือนกระจก” วิชาวิทยาศาสตร์(ว.102) ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่1.วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒน์ ช่างเหล็ก. (2519). การสร้างชุดการสอนวิชาภาษาอังกฤษ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์
มหาบัณฑิต . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2544). จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : บริษัทเอ็กซ์เปอร์เน็ท
จำกัด.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา และ รสสุคนธ์ มกรมณี. (2548). รายงานการวิจัยการศึกษาเปรียบเทียบ
การพัฒนาการศึกษาไทยกับนานาชาติในวัดกรรมด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต. กรุงเทพฯ :
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ.
- อภินันท์ วันแก้ว. (2538). สรุปผลงานวิจัยโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน.
กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- อมรา แยมศิริ. (2535). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อุดม เขยวีวงศ์. (2543). แนวทางการบริหารและการจัดการ : การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.
- Anthony, Edward M. (1972). Approach, Method and Technique. *Teaching English As a
Second Language*. New York : McGraw-Hill, Inc.
- Brundage, Donald H. and Dorothy Mckeracher . (1980). *Adult Learning Principles and
Their Application to Program Planning*. Ontario, Canada : Ministry of
Education.
- Brockett, RG, & Hiemstra, R. (1991). *Self-direction in adult learning: Perspectives on
theory, research, and practice*. London and New York: Routledge

- Burman, Arthur C. (1969). "Creative Adult Learning". in Burrichter, Arthur W. and Keith R. Lape (Eds.) . *The Adult Learner*. Illinois: Dekalb.
- Campbell, Linda and Other. (1996). *Teaching & Learning Through Multiple Intelligence*. Needham Heights, Massachusetts: A Simon & Schuster Company.
- Candlin, C.N. (1984). *The Communication Teaching of English : Principles and an Exercise Typology*. New York : Longman.
- Candy, P.C. (1991). *Self direction for Lifelong Learning : Comprehensive Guide to Theory and Practice*. San Francisco, California : Jossey-Bass.
- Coombs, Philip H. and Ahmed, Manzoor . (1971). *Attacking Rural Poverty : How Nonformal Education Can Help*. The Johns Hopkins University Press.
- Cronbach, Lee J. and Richard E. Snow. (1977). *Aptitudes and Instructional Methods*. New York : John Wiley.
- Freire, Paulo. (2001). Available : <http://fargo.itp.tsoa.nyu.edu/~nance/soulsista/friere.html>. (Accessed : March 2001).
- Garrett, Henry E. (1963) . *Testing for Teacher* . New York : American Book Company.
- Guglielmino, Lucy Madsem. (1977). *Development of Self – Directed Learning Readiness Scale*. Ed.D. Dissertation, University of Georgia. Unpublish.
- Illich, I. (1979). *Deschooling Society*. Middlesex: Penquin Books Ltd.
- Jarvis, P. (1983). *Adult and Continuing Education : Theory and Practice*. Kent : Croom Helm Ltd.
- Knowles, M.S. (1954). *Informal Adult Education*. New York : Association Press.
- (1978). *The Adults Learner : A Neglected Species*. 2nd ed.. Houston : Gulf Publishing .
- Lang Alicia Jane. (1996). *A Self-Directed Learning Module for Financial Management : Neonatal ICU Staff Nurse Development [CD - ROM]*. Abstract form : Proquest File : Dissertation Abstract AAC 1383470.
- Rogers, Carl. (1969). *Freedom to Learn*. Columbus. Ohio: Merrill.
- Skager, Rodney. (1978). *Lifelong Education and Evaluation Practice*. Oxford : Frankfurt Unesco Institute for Education.

- Srinivasan, Lyra. (1977). *Perspectives on Nonformal Adult Learning*. New York : World Education.
- Thompson, Rebecca R. (1996). *A Comparison of Teaching and Evaluation Methods in a Nursing Orientation Program (Self- Learning Modules, Adult Learning) [CD-ROM]*. Abstract Form : Proquest File : Dissertation Abstract AAC 1383100.
- Taylor, B.P. (1983). Teaching ESL : Incorporation and Communicative Student Centered Component. *Test Quarterly*. (January) : 69-87.
- Willis, J. (1983). *The Role of the Visual Element in Spoken Discourse : Implications for the Exploitation of Video in the EFL Classroom*. Oxford : Pergamon Press.
- Zappolo, C. (1981). Agraded Listening Comprehension Program. *English Teaching Forum*. 18 (November) : 31.

ภาคผนวก ก
แผนการดำเนินการวิจัย

แผนการดำเนินการวิจัย

การดำเนินงาน	ปี.พ.ศ. 2548												ปี พ.ศ.2549					
	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค.	
1. จัดทำและเสนอเค้าโครงวิจัย																		
2. การสร้างชุดการสอนเสริม																		
2.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน																		
2.2 กำหนดแนวทางและออกแบบ																		
2.3.ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ																		
3. ทดลองใช้ชุดการสอนและเก็บรวบรวมข้อมูล																		
4. วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล																		
5. สรุปและเขียนเรียบเรียงผลการวิเคราะห์ข้อมูล																		
6. นำเสนอผลงานวิจัยต่อคณะกรรมการ																		
7. ส่งรูปเล่มรายงานฉบับสมบูรณ์																		

ภาคผนวก ข
เอกสารขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ค

เอกสารเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้การวิจัย

ภาคผนวก ง
รายชื่อนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน
ศูนย์วิบูลย์พัฒนกิจดี
(กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม)

รายชื่อนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนกลุ่มทดลอง

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล
1.	นายอนุชา ศาลางาม
2.	นางสาวสุนิษา รวมรัตน์
3.	นายมานพ พุ่มน้ำเต็ม
4.	นายปิยพันธ์ บุญเพ็ง
5.	นายประสาน สังข์แก้ว
6.	นายสิทธิชัย ชาพิภักดิ์
7.	นางสาวศศิประภา สาริพันธ์
8.	นางสาวสุกรานต์ดา โสบุญมา
9.	นายอดิศักดิ์ หล้าสุด
10.	นางสาวสุภาภรณ์ พรหมภรณ์
11.	นายอัคพล บุญช่วย
12.	นางสาวพัชรินทร์ เกียนกระโทก
13.	นางสาวพัชรี คำมี
14.	นางสาวแววตา ทวีอินทร์
15.	นางสาวดวงกมล ทับเลี้ยง
16.	นางสาวสงกรานต์ เลิงฮ้าง
17.	นางสาวภาวิณี พุทธิมีผล
18.	นางสาวรุ่งละพา บุญเต็ม
19.	นางสาวสุธารัตน์ แก่นประคำร้อย
20.	นายสุพจน์ สองอุ้นใจ
21.	นางสาวรัตนภรณ์ ทวงเวียง
22.	นายนิติศ การประเสริฐ
23.	นางสาวไพรินทร์ วรรณเกตุ
24.	นายสุชนัย กลิ่นสุวรรณ
25.	นายจรรยา ไคว้ไ้
26.	นายลำพูน วายุ
27.	นายวัชรินทร์ จันทรเขียว
28.	นางสาวคำมี เพ็ชรเลิศ

รายชื่อนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียนกลุ่มควบคุม

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล
1.	นายบุญมี แก้วแดง
2.	นายจำนงค์ แม่นจำรัส
3.	นายเชิดวงศ์ มะโนชาติ
4.	นายชาญชัย ไชยต้นเทือก
5.	นายพงษ์ทวี วงศ์โดย
6.	นางสาวสังวาลย์ ฝายระसार
7.	นางสาวอุทัยวรรณ มีเอี่ยม
8.	นายอดิศักดิ์ อวยบางมด
9.	นางสาวอำไพ แสงหลงดี
10.	นางสาวนิรัตน์ดา แสนสุข
11.	นางสาวเพชรรัตน์ ศรีหาวงส์
12.	นางสาวเพญพิชา ลิ้มรส
13.	นายหนึ่ง อดทน
14.	นางสาวทัศนีย์ มาลัยขวัญ
15.	นางสาวนฤมล โคตรชัย
16.	นางสาวราตรี โนนกลาง
17.	นายประวิทย์ ศรีวิชัย
18.	นายจิตรราช หินสุข
19.	นางสาวนงศ์คาร วิเศษศรี
20.	นางสาวสุริรัตน์ สีหาวัฒน์
21.	นายเอื้อ แซ่สง
22.	นายเอกพจน์ มีสุด
23.	นายศรเพชร อินทร์ช่วย
24.	นายแฝง จันทะดวง
25.	นางนงเล็ก ประเสริฐกิจกุล
26.	สฎาณ โกศลสุรศักดิ์กุล
27.	นายสุรเดช แซ่เตียว
28.	นายภัทธารกร แกมรัมย์

ภาคผนวก จ

แบบทดสอบก่อนเรียน (pretest) และหลังการเรียน(posttest)

วิชาภาษาอังกฤษ

**แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลายสำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน**

- คำชี้แจง 1. ข้อสอบมีทั้งหมด 30 ข้อ
2. จงกากบาท ☒ หน้าข้อที่ถูกต้องที่สุด

อ่านบทสนทนา และเลือกข้อความ ข้อ 1-3 เติมในบทสนทนา

Montra : Good morning, Nopadon.

Nopadon : _____1_____, Montra. _____2_____?

Montra : Very well, Thank you. And how are you?

Nopadon : Very well, Thank you.

Montra : _____3_____.

Nopadon : Good bye.

1. a. Good afternoon	b. Good evening
c. Good morning	d. Good night
2. a. How are you today ?	b. How do you do?
c. How old are you ?	d. How tall are you ?
3. a. What's the matter?	b. Good bye
c. How are you ?	c. And you ?

อ่านบทสนทนาเพื่อตอบคำถามข้อ 4

Joe : Hello, Jim. How are you ?

Jim : Hello, Joe. I' m fine, thanks. And you ?

Joe : I' m fine, thanks. Where are you going, Jim ?

Jim : I' m going to school.

Joe : See you later.

4. Where is Jim going?
a. at home	b. to school
b. to the bank	c. to zoo

อ่านบทสนทนา และเลือกข้อความ ข้อ 5-6 เติมในบทสนทนา

5. Bob : Hi! How are you doing?
Joe : _____. I have a headache.
Bob : That's too bad. You should go to see a doctor.
- a. So so c. I'm just so so
b. Not very well d. I'm sorry to hear that
6. I a nurse but he a policeman.
- a. am , is c. are , am
b. is , am d. are , is

จากบทสนทนาตอบคำถาม ข้อ 7-9

Jerry : Jack, I'd like you to meet Siree. Siree, this is Jack.

Jack : 7

Siree : How do you do?

Jerry : Siree is our new student from Japan. She is also a doctor.

Jack : ____8____ Anyway, I have to go now to see my professor. Siree, ____9____

Siree : Nice to meet you too.

7. a. How are you? c. I'd like to introduce myself.
b. How do you do? d. I'd like to introduce you two.
8. a. Oh dear! I'm exaggerating.
b. Is that so? I'm exaggerating.
c. Oh bother! I'd love to see it sometime.
d. Oh really? I'd love to see it sometime.
9. a. Goodbye. c. We'll meet again.
b. I'll see you again. d. I'm pleased to meet you.

ข้อ 10-15 จงเลือก คำหรือข้อความที่ถูกต้องเติมในช่องว่าง

10. Suda.....tennis every Saturday.
- a. plays c. play
- b. is play d. played

11. My mother would like to some beef everyday.

- a. cooks c. cooking
- b. cooked d. cook

12. They do not English books .

- a. to read c. read
- b. to write d. to writing

13. Non : I am not fine today but I need to go outside.

Nut : _____

Non : Thank you.

- a. Take care of yourself. c. It's nice to see you.
- b. Goodbye. d. Good luck.

14. If you want your friend to write you a letter, you might say.....

- a. It's been a real pleasure. c. Take care of yourself.
- b. It's nice to see you. d. Don't forget to write.

15. If your friend says, " I must be leaving now . " You say :.....

- a. Good luck c. Can't you stay a little longer ?
- b. Go ahead. d. It's nice to see you.

ข้อ 16-20 จงเติมคำในเนื้อเรื่องเพื่อให้ได้ความสมบูรณ์

Last week two students ____16____ in front of the school. One student ____17____
know ____18____ the zoo was. The other student ____19____ it ____20____ next to the park .

- 16. a. stand b. stood c. stands d. standing
- 17. a. do b. don't c. did d. didn't
- 18. a. why b. what c. where d. when
- 19. a. say b. says c. said d. to say
- 20. a. was b. were c. did d. is

จากบทสนทนาตอบคำถามข้อ 21-22

Ken : Hello.

Toom : Hello. ____21____

Ken : ____22____ , please.

Toom : Thanks.

21. a. Can I speak to Nid, please? c. Wait a moment.
 b. Do you have something? d. I suggest order.
22. a. One moment c. Wait a moment
 b. Have a good time d. Goodbye

ข้อ23-28 จงเลือก คำหรือข้อความที่ถูกต้องเพื่อเติมในช่องว่าง

23. **Situation** : You are a receptionist in a hotel. The phone rings. You pick it up and say,

“Reception _____”

- a. Yes, please. c. What is it, please?
b. May I help you? d. Please, what do you want?

24. Ann : Hello. Is Cat there?

Cat : _____.

Ann : Oh, I didn't recognize your voice. Would you like to go to the party tonight?

- a. This is I. c. This is she speaking.
b. Cat is my name. d. Yes, I am here.

25. He _____ at the park now.

- a. is walking c. is walk
b. walks d. walked

26. What are you doing ?

- a. I cook some food. c. I am cook some food.
b. I am cooking some food. d. I cooked some food.

27. A : Can I help you ?

B : _____ .

- a. I want to buy a new shirt. c. Yes, I'd like to buy a new shirt.
b. Yes, I do. d. Yes, I am.

28. _____ I help you , sir ?

- a. May b. Must c. Do d. Does

ข้อ 29 - 30 จงเลือกคำศัพท์เติมในช่องว่างให้สมบูรณ์

Noi and her mother ____29____ bread and butter. They _____ them at the market.

29. a. like b. likes c. would d. could like

30 a. can buy b. could buy c. buys d. bought

ภาคผนวก จ
แบบประเมินชุดการสอนเสริม

แบบประเมิน
ชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้ เป็นเครื่องมือการทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งแบบประเมินจะเป็นกรอบแนวทางในการสร้างชุดการสอนเสริม โดยแบบประเมินแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการจัดและการนำเสนอเนื้อหา ด้านการผลิต และด้านการนำไปใช้ และผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพชุดการสอนเสริมไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง คุณภาพชุดการสอนเสริมอยู่ในระดับดีมากที่สุด
- 4 หมายถึง คุณภาพชุดการสอนเสริมอยู่ในระดับดีมาก
- 3 หมายถึง คุณภาพชุดการสอนเสริมอยู่ในระดับดีปานกลาง
- 2 หมายถึง คุณภาพชุดการสอนเสริมอยู่ในระดับดีน้อย
- 1 หมายถึง คุณภาพชุดการสอนเสริมอยู่ในระดับดีน้อยที่สุด

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ ได้ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ทำให้วิจัยมีความชัดเจนและความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอขอบคุณเวลาอันมีค่าของท่าน และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

นางวาสนา เพิ่มพูล
ผู้วิจัย

การประเมินคุณภาพชุดการสอนเสริมด้านการจัดและการนำเสนอเนื้อหา

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน				
	5	4	3	2	1
1.การนำเสนอเนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐาน ของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544					
2. สารการเรียนรู้ของแต่ละชุดการสอนเสริม					
3. องค์ประกอบของชุดการสอนเสริม					
4. การจัดลำดับเนื้อหา มีการเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก					
5. เนื้อหากับสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน					
6. ความชัดเจนและความต่อเนื่องของเนื้อหา					
7. ความยาวของเนื้อหาของแต่ละชุดการสอนเหมาะกับเวลา					
8. ความเข้าใจเนื้อหาโดยรวมของผู้เรียน					
9. การนำเข้าสู่เนื้อหาวิชา					
10.เนื้อหามีความครบถ้วนในการพัฒนา 4ทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน					
11.เนื้อหาสาระของแต่ละชุดการสอนเสริมส่งเสริมให้ ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานแบบร่วมมือกัน					
12. การสรุปเนื้อหาหรือประเด็นสำคัญ					
13. ผู้เรียนสามารถทำตามขั้นตอนในแต่ละชุดการสอนได้					
14.ผู้เรียนมีอิสระในการเข้าถึงเนื้อหาในแต่ละชุดการสอนเสริม					
15. เนื้อหาการเรียนรู้ผู้เรียนศึกษาได้ด้วยตนเอง					
16. เนื้อหามีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน					

ข้อเสนอแนะอื่น

๗.....

.....

.....

การประเมินคุณภาพชุดการสอนเสริมด้านการผลิต

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน				
	5	4	3	2	1
1. คู่มือครูการใช้ชุดการสอน					
2. คู่มือนักศึกษาการใช้ชุดการสอน					
3. คำชี้แจงการใช้ชุดการสอนเสริม					
4. ใบแบบฝึกหัด					
5. ใบความรู้					
6. แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน					
7. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม					
8. แผนผังการจัดการเรียนรู้ประจำชุด					
9. แนวทางการจัดการเรียนรู้					
10. แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน					
11. การออกแบบชุดการสอนสอดคล้องกับสภาพผู้เรียนและวิชา					
12. มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิต					
13. รูปแบบและโครงสร้างของชุด					
14. ความชัดเจนและน่าสนใจของชุด					

ข้อเสนอแนะอื่น

๑.....

.....

.....

.....

.

การประเมินคุณภาพชุดการสอนเสริมด้านการนำไปใช้

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน				
	5	4	3	2	1
1. แนวคิดในการพัฒนาชุดการสอน					
2. กิจกรรมการเรียนรู้กับผู้เรียน					
3. ผู้เรียนได้ใช้ความคิดความสามารถของตนค้นพบสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง					
4. วิธีการเลือกตัวอย่างเหมาะสมกับบทเรียนของแต่ละชุด					
5. ชุดการสอนสอดคล้องหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่					
6. ชุดการสอนส่งเสริมกระบวนการคิด					
7. ชุดการสอนส่งเสริมกระบวนการกลุ่ม					
8. ชุดการสอนส่งเสริมผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง					
9. ชุดการสอนพัฒนาให้ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน					
10. ชุดการสอนช่วยเพิ่มสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ					

ข้อเสนอแนะอื่น

๗.....

.....

.....

.

ภาคผนวก ช
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ (Interview)
(ผู้บริหาร)

การสัมภาษณ์ครั้งนี้ เป็นการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออก 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นส่วนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง ให้ขีดเครื่องหมาย ☒ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ ☐ 20-35 ปี ☐ 36-49 ปี ☐ มากกว่า 50 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
☐ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท
☐ สูงกว่าปริญญาโท
4. ประสบการณ์การทำงาน
☐ 10-20 ปี ☐ 21-30 ปี ☐ 31 ปีขึ้นไป
5. สถานภาพการสมรส
☐ โสด ☐ สมรส ☐ ม่าย/หย่าร้าง

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

1. ท่านมีคิดว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ใช้แทนหลักสูตรเดิมมีความเหมาะสมกับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหรือไม่
☐ เหมาะสม เพราะ.....
☐ ไม่เหมาะสม เพราะ.....
2. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544หรือไม่
☐ มี
☐ ไม่มี

3. ผู้บริหารและครูประจำกลุ่มมีการร่วมกันวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างไร

.....
.....

4. ท่านคิดว่ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศมีความจำเป็นกับนักศึกษาการศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหรือไม่

☐ มีจำเป็นเพราะ.....

☐ ไม่จำเป็นเพราะ.....

5. ปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้างเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของนักศึกษาการศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน

1.....

2.....

3.....

4.....

6. ท่านส่งเสริมสนับสนุนให้ครูประจำกลุ่มหรือผู้เกี่ยวข้องภาษาอังกฤษได้พัฒนาตนเองอย่างไร

.....
.....

7. ท่านสนับสนุนและจัดแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษในชุมชนให้กับนักศึกษาการศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนได้ศึกษาค้นคว้าอย่างไร

.....
.....

8. ท่านได้รับงบประมาณในการจัดหาสื่อการเรียนรู้ได้แก่อะไรบ้าง

☐

☐

☐

9. ท่านคิดว่าที่ผ่านมานักศึกษาการศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนมีปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้านใดบ้าง.....

10. ผลสัมฤทธิ์การประเมินผลวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาการศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่ผ่านมาเป็นอย่างไร

.....
.....

11. ท่านคิดว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างไร

.....
.....

12. สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในปัจจุบันมีความหลากหลายและน่าสนใจกับผู้เรียนมากน้อยเพียงใด

.....
.....
.....

13. ประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ใช้เป็นอย่างไร

.....

14. ท่านคิดว่าควรจัดให้มีการสอนเสริมในรายวิชาที่ยากหรือไม่

☐ ควร เพราะ

☐ ไม่ควร เพราะ

15. ท่านเคยใช้ชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือไม่

☐ เคย เมื่อใด

☐ ไม่เคย

16. ท่านคิดว่าชุดการสอนมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษหรือไม่

☐ มี เพราะเหตุใด

☐ ไม่มี เพราะเหตุใด

17. ท่านคิดว่าชุดการสอนถือว่าเป็นนวัตกรรมที่ควรนำมาใช้สอนเสริมในวิชาภาษาอังกฤษหรือไม่

☐ ควร เพราะอะไร

☐ ไม่ควร เพราะอะไร

18. ท่านคิดว่าชุดการสอนเสริมจะมีส่วนช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกเรียนหรือไม่

☐ มีส่วน เพราะอะไร

☐ ไม่มีส่วน เพราะอะไร

ขอบพระคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านที่ให้ข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ (Interview)

(ครูผู้สอน/ครูประจำกลุ่ม)

การสัมภาษณ์ครั้งนี้ เป็นการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออก 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นส่วนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง ให้ขีดเครื่องหมาย ☒ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ตำแหน่ง ☐ ครูประจำกลุ่ม ☐ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
2. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
3. อายุ ☐ 20-35 ปี ☐ 36-49 ปี ☐ มากกว่า 50 ปีขึ้นไป
4. ระดับการศึกษา
☐ อนุปริญญา/ปวส.
☐ ปริญญาตรี
☐ สูงกว่าปริญญาตรี
5. ประสบการณ์การทำงาน
☐ น้อยกว่า 10 ปี ☐ 10-20 ปี ☐ 21-30 ปี ☐ 31 ปีขึ้นไป
6. สถานภาพการสมรส
☐ โสด ☐ สมรส ☐ ม่าย/หย่าร้าง

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

1. ท่านมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 หรือไม่
.....
2. ท่านมีส่วนเกี่ยวข้องกับจัดทำวิทยุทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ของกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ บ้างหรือไม่

.....
3. ท่านคิดว่ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อทุกสถานศึกษาหรือไม่

☐ มีจำเป็นเพราะ..... ☐ ไม่จำเป็นเพราะ.....

4. ท่านมีความเชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษมากน้อยเพียงใด

.....
6. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการเรียนการสอนภาษาอังกฤษหรือไม่

.....
7. ท่านใช้อะไรเป็นสื่อในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ หนังสือ ☐ รูปภาพ
☐ แผ่นใสประกอบคำบรรยาย ☐ PowerPoint
☐ ชุดการสอน ☐ อื่นๆ

.....
8. ท่านได้รับการสนับสนุนให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษบ่อยครั้งหรือไม่

.....
9. ท่านใช้สื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ทันสมัยได้แก่อะไรบ้าง

☐

.....
☐

.....
☐

.....
10. ผู้บริหารให้การสนับสนุนด้านสื่อการเรียนรู้หรือไม่

☐ สนับสนุน ☐ ไม่สนับสนุน

11. ท่านสำเร็จการศึกษาด้านภาษาอังกฤษโดยตรงหรือไม่

☐ โดยตรง ☐ ไม่โดยตรง วุฒิ

12. ท่านจัดกิจกรรมอย่างไรในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน

☐

☐

13. ท่านคิดว่านักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนมีปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ด้านใดบ้าง
.....
14. ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่ผ่านมาเป็นอย่างไร
.....
15. สิ่งใดที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน
.....
16. พื้นความรู้ส่วนใหญ่เกี่ยวกับภาษาอังกฤษของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนเป็นอย่างไร
.....
17. ท่านคิดว่าควรจัดให้มีการสอนเสริมในรายวิชาที่ยาก(ภาษาอังกฤษ)หรือไม่
☐ ควร เพราะ
☐ ไม่ควร เพราะ
18. ท่านเคยใช้ชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือไม่
☐ เคย เมื่อใด
☐ ไม่เคย
19. ท่านคิดว่าชุดการสอนมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษหรือไม่
☐ มี เพราะเหตุใด
☐ ไม่มี เพราะเหตุใด
20. ท่านมีความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับชุดการสอนหรือไม่
.....
21. ท่านคิดว่าชุดการสอนถือเป็นนวัตกรรมที่ควรนำมาใช้สอนเสริมในวิชาภาษาอังกฤษหรือไม่
☐ ควร เพราะอะไร
☐ ไม่ควร เพราะอะไร
22. ท่านคิดว่าชุดการสอนจะมีส่วนช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกเรียนหรือไม่
☐ มีส่วน เพราะอะไร
☐ ไม่มีส่วน เพราะอะไร

ขอขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านที่ให้ข้อมูล

แบบสัมภาษณ์

(นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ศูนย์รัตนโกสินทร์สมโภชน บางขุนเทียน)

แบบสัมภาษณ์นี้ เป็นการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการสอนเสริม วิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออก 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

คำชี้แจง ให้ขีดเครื่องหมาย ☒ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ ☐ 20-35 ปี ☐ 36-49 ปี ☐ มากกว่า 50 ปีขึ้นไป
3. ประสบการณ์การทำงาน
☐ 10-20 ปี ☐ 21-30 ปี ☐ 31 ปีขึ้นไป
5. สถานภาพการสมรส
☐ โสด ☐ สมรส ☐ ม่าย/อย่าร้าง

ส่วนที่ 2 เป็นส่วนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูล

คำชี้แจง ให้ขีดเครื่องหมาย ☒ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. สถานภาพ ☐ ผู้บริหารระดับท้องถิ่น ☐ เจ้าของกิจการส่วนตัว
☐ ลูกจ้างประจำ ☐ ลูกจ้างชั่วคราว ☐ อื่นๆ.....
2. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
3. อายุ ☐ 20-30 ปี ☐ 31-40 ปี ☐ มากกว่า 41 ปีขึ้นไป
4. อาชีพ
☐ ประกอบอาชีพส่วนตัว
☐ พนักงานบริษัท
☐ รับจ้าง
☐ ว่างาน
☐ อื่นๆ

5. รายได้

☐ ต่ำกว่า 2,000 – 3,000 บาท ☐ 3,001-4,000 บาท

☐ มากกว่า 4,000 บาทขึ้นไป

6. ประสบการณ์การทำงาน

☐ น้อยกว่า 1 ปี ☐ 1-10 ปี ☐ 11-20 ปี ☐ 21 ปีขึ้นไป

7. สถานภาพการสมรส

☐ โสด

☐ สมรส

☐ ม่าย/หย่าร้าง

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจากการศึกษานอกโรงเรียน

1. ท่านเคยเรียนภาษาอังกฤษจากที่ไหนบ้างก่อนมาเรียนระดับอุดมศึกษา(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ โรงเรียนในระบบ ☐ โรงเรียนนอกระบบ(กศน.) ☐ อื่นๆ.....

2. ท่านมีความพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาอังกฤษเพียงใด

.....
.....

3. ท่านคิดว่าภาษาอังกฤษมีความจำเป็นหรือไม่

☐ มีจำเป็นเพราะ.....

☐ ไม่จำเป็นเพราะ.....

4. ท่านมีทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษอย่างไร

.....

5. ท่านคิดว่าเนื้อหาการเรียนภาษาอังกฤษในส่วนใดที่ยากที่สุด

.....

6. ท่านคิดว่าเนื้อหาส่วนใดที่มีประโยชน์มากที่สุดต่อการนำไปใช้

☐ การสนทนา

☐ คำศัพท์

☐ ไวยากรณ์

☐ โครงสร้างประโยคต่างๆ

7. ท่านประสบปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษด้านใดมากที่สุด

.....

8. ที่ผ่านมามีความคิดเห็นว่าหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีความเหมาะสมหรือไม่

☐ เหมาะสม เพราะ

☐ ไม่เหมาะสม เพราะ

9. ปัญหาด้านใดที่ทำให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษของท่านไม่ประสบความสำเร็จ

.....

10. การมาพบกลุ่มในวันอาทิตย์ท่านทำกิจกรรมอะไรมากที่สุด

☐ เข้าชั้นเรียนกับครูประจำกลุ่ม	☐ เรียนรู้ด้วยตนเอง
☐ เข้าชั้นเรียนกับครูประจำกลุ่ม	☐ แลกเปลี่ยนความรู้
☐ อื่นๆ.....	

11. ที่ผ่านมาครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างไร

.....

12. ท่านมีเวลาในการทำกิจกรรม/ศึกษาด้วยตนเองหรือไม่

.....

13. ท่านต้องการได้รับการบริการอันดับแรกการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษอย่างไร

- ☐ จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย
- ☐ จัดหาผู้สอนที่มีคุณภาพ
- ☐ จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้
- ☐ จัดกิจกรรมที่หลากหลาย

14. ในช่วงที่มาพบกลุ่มทุกวันอาทิตย์ท่านต้องการให้ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนดำเนินการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้านใดมากที่สุด

- ☐ จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน
- ☐ จัดหาครูประจำกลุ่มสอนบรรยายเนื้อหา
- ☐ จัดวิทยากรที่มีความรู้สอนบรรยายเนื้อหา
- ☐ สนทนากับครูประจำกลุ่ม
- ☐ อื่นๆ.....

15. ท่านคิดว่าบุคคลที่จะมาสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษควรเป็นอย่างไร

.....

16. ท่านขอให่วิทยาการมาสอนเสริมจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างไร

☐ บรรยายให้ความรู้อย่างเดียว	☐ แบ่งกลุ่มทำกิจกรรม
☐ บรรยายผสมกับทำกิจกรรม	☐ แลกเปลี่ยนความรู้

17. สื่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่ท่านใช้ส่วนใหญ่เป็นอะไร

- ☐ เอกสารตำราของกศน. ☐ ใบงาน ☐ ใบความรู้
☐ ซีดี ฟังก์ชันภาษาอังกฤษ ☐ แผ่นภาพ ☐ อื่นๆ.....

18. การเข้ามาศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาท่านใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนหรือไม่

- ☐ ใช้ เพื่อ.....
☐ ไม่ใช้

19. ท่านเคยเห็นนวัตกรรมที่เป็นชุดการสอนและถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษหรือไม่

.....

20. จากประสบการณ์ของท่านที่ผ่านมาท่านคิดว่าทิศทางการเรียนการสอนภาษาอังกฤษควรเป็นอย่างไร

.....

.....

ขอบคุณทุกท่านที่ให้ข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ (Interview)
(นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน)

การสัมภาษณ์ครั้งนี้ เป็นการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการสอน เสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออก 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นส่วนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง ให้ขีดเครื่องหมาย ☒ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. สถานภาพ ☐ นักศึกษา ☐ เจ้าของกิจการส่วนตัว ☐ ลูกจ้างประจำ ☐ ลูกจ้างชั่วคราว

2. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

3. อายุ ☐ 15-20 ปี ☐ 21-30 ปี ☐ มากกว่า 31 ปีขึ้นไป

4. ระดับการศึกษา

☐ มัธยมศึกษาตอนต้นจากการศึกษานอกโรงเรียน

☐ มัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนในระบบ

☐ อื่นๆ ระบุ.....

5. อาชีพ

☐ ประกอบอาชีพส่วนตัว

☐ พนักงานบริษัท

☐ รับจ้าง

☐ ว่างงาน

☐ อื่นๆ

6. รายได้

☐ ต่ำกว่า 2,000 บาท ☐ 2,001-3,000 บาท ☐ มากกว่า 3,000 บาทขึ้นไป

6. ประสบการณ์การทำงาน

☐ 1-10 ปี ☐ 11-20 ปี ☐ 21 ปีขึ้นไป

7. สถานภาพการสมรส

☐ โสด

☐ สมรส

☐ ม่าย/อยู่ร้าง

8. ที่อยู่ปัจจุบัน ☐ กรุงเทพฯ ☐ ปริมณฑล ☐ ต่างจังหวัด ระบุ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พ.ศ. 2544

1. ท่านมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 หรือไม่
☐ มีความรู้ ☐ ไม่มีความรู้
2. ท่านคิดว่ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันหรือไม่
☐ มีจำเป็นเพราะ..... ☐ ไม่จำเป็นเพราะ.....
3. ท่านมีเคยเรียนภาษาอังกฤษจากโรงเรียนประเภทใด
☐ โรงเรียนในระบบ ☐ โรงเรียนนอกระบบ(กศน.) ☐ อื่นๆ.....
4. ท่านมีทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษอย่างไร
.....
5. ท่านมีความต้องการที่จะเรียนวิชาภาษาอังกฤษหรือไม่
☐ ต้องการ เพราะ.....
☐ ไม่ต้องการ เพราะ.....
6. ท่านมีปัญหาทักษะด้านใดมากที่สุด
.....
7. ท่านมีความประสงค์จะฝึกทักษะด้านใดมากที่สุด (ตอบได้มากกว่า 2 ข้อ)
☐ การฟัง ☐ การอ่าน ☐ การพูด ☐ การเขียน ☐ ทุกด้าน
8. การประเมินผลวิชาภาษาอังกฤษที่ผ่านมาเป็นอย่างไร
☐ น้อยมาก ☐ ปานกลาง ☐ ดี ☐ ดีมาก
9. ท่านมีเวลาในการฝึกฝนภาษาอังกฤษด้วยตนเองในระดับใด
10. ท่านคิดว่าปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของท่านคือด้านใด
(ตอบได้มากกว่า 2 ข้อ)
☐ ด้านตัวผู้เรียน ☐ ด้านครูผู้สอน
☐ ด้านสื่อ/อุปกรณ์การสอน ☐ ด้านอาคารสถานที่
☐ ด้านแหล่งการเรียนรู้ ☐ อื่นๆ.....

11. ท่านต้องการได้รับการบริการอันดับแรกการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษอย่างไร

(ตอบได้มากกว่า 2 ข้อ)

- ☐ จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย
- ☐ จัดหาผู้สอนที่มีคุณภาพ
- ☐ จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้
- ☐ จัดกิจกรรมที่หลากหลาย

12. ในช่วงที่ท่านมาพบกลุ่มทุกวันอาทิตย์ท่านต้องการให้หน่วยงานการศึกษาออกโรงเรียนดำเนินการอย่างไร

12. ท่านคิดว่าบุคคลที่จะมาสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษควรเป็นอย่างไร

13. ท่านขอให้อาจารย์มาสอนเสริมจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างไร

14. สื่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่ท่านใช้ส่วนใหญ่เป็นอะไร

- ☐ เอกสารตำราของกศน. ☐ ใบงาน ☐ ใบความรู้
- ☐ ซีดี ฟังก์ชันภาษาอังกฤษ ☐ แผ่นภาพ ☐ อื่นๆ.....

15. ท่านเคยเห็นนวัตกรรมที่เป็นชุดการสอนและถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษหรือไม่

- ☐ เคย ☐ ไม่เคย

16. ท่านคิดว่าชุดการสอนและถูกนำมาใช้ในการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษจะมีประโยชน์ต่อท่านหรือไม่

- ☐ มี เพราะ.....
- ☐ ไม่มี เพราะ.....

17. ถ้าชุดการสอนเสริมช่วยให้ท่านเก่งและทำให้ท่านมีคะแนนสูงวิชาภาษาอังกฤษท่านต้องการหรือไม่

- ☐ ต้องการเพราะ.....
- ☐ ไม่ต้องการ เพราะ.....

ขอบคุณทุกท่านที่ให้ข้อมูล

ภาคผนวก ซ

ประเด็นหัวข้อการอภิปรายสนทนากลุ่มย่อย

(focus group)

ประเด็นหัวข้อสำหรับการสนทนากลุ่มย่อย

ข้อเสนอแนะการพัฒนาชุดการสอนเสริมจากการสนทนากลุ่มย่อย(Focus group)

1. คุณภาพชุดการสอนเสริม(การจัดและการนำเสนอเนื้อหา การผลิต การนำไปใช้)

.....

.....

.....

2. ความสอดคล้องกับหลักสูตร

.....

.....

.....

3. องค์ประกอบของชุดการสอน

.....

.....

.....

4. รูปแบบการเรียนรู้

.....

.....

.....

5 การมีส่วนร่วมของผู้เรียน

.....

.....

.....

6. การวางแผนการเรียนรู้

.....

.....

.....

7. เทคนิคและวิธีการสอนเสริม

.....

.....

.....

8. ความเหมาะสมกับสภาพและธรรมชาติผู้เรียน

.....

.....

.....

9. การพัฒนาทักษะ 4 ด้าน ฟัง พูด อ่าน เขียน ให้กับผู้เรียน

.....

.....

.....

10. การจัดสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้

.....

.....

.....

11. สื่อการเรียนรู้/ การส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน

.....

.....

.....

12. ประโยชน์ของชุดการสอนเสริมต่อผู้สอน/ผู้เรียน/การศึกษานอกโรงเรียน

.....

.....

.....

13. ชุดการสอนเสริมช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

.....

.....

.....

14. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

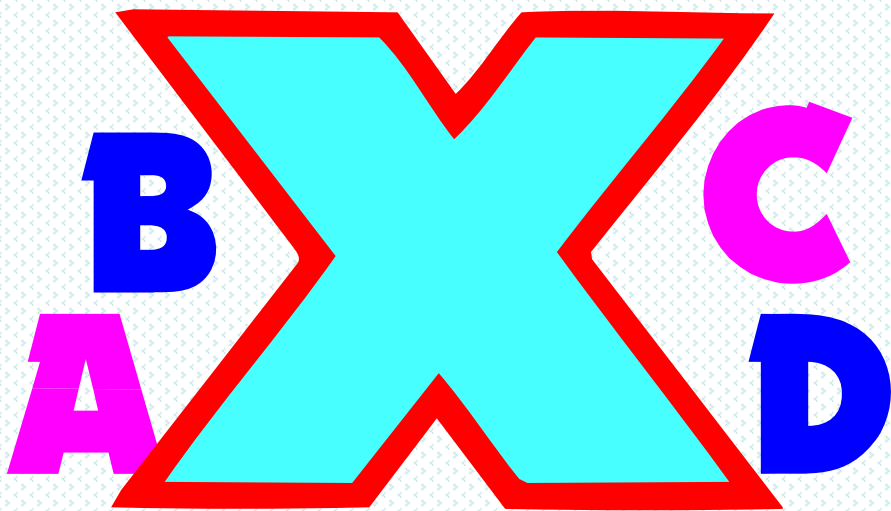
.....

.....

.....

ภาคผนวก ฅ
ชุดการสอนเสริม

คู่มือชุดการสอนเสริม

วิชาภาษาอังกฤษ
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
การศึกษานอกโรงเรียน

คำนำ

ชุดการสอนเป็นนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีชนิดหนึ่ง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา เพื่อทดลองใช้เป็นสื่อการเรียน การสอนเสริม วิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้กับนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนเขตบางขุนเทียน โดยมีจุดประสงค์เพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษให้สูงขึ้น และมีทักษะการนำภาษาอังกฤษไปใช้ในการพัฒนาตนเอง สังคมและชุมชน จากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยพบว่า การเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของการศึกษานอกโรงเรียน มีปัญหาหลายด้าน เช่น ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านงบประมาณ เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นมาเป็นเวลายาวนาน จึงทำให้ผู้วิจัยคิดสร้างชุดการสอนเสริมมาเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่ง เพราะชุดการสอนเสริมประกอบด้วยคู่มือครู คู่มือนักเรียน แบบฝึกหัด ใบกิจกรรม ใบความรู้ แผนการเรียนรู้ ฯลฯ องค์ประกอบเหล่านี้ จะถูกบรรจุไว้ในกล่องหรือในซอง ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้สอนและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองให้กับผู้เรียนอีกด้วย ดังนั้นผู้วิจัยคาดหวังว่าหลังจากการนำชุดการสอนเสริมไปใช้แล้ว น่าจะส่งผลให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษสูงขึ้นและนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

องค์ประกอบชุดการสอนเสริม

คู่มือครู

ชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
การศึกษานอกโรงเรียน

คำชี้แจงสำหรับครู

ชุดการสอนเสริมวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษา
การศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อน
นำชุดการสอนเสริมไปใช้กับนักศึกษา สิ่งที่ผู้สอนควรปฏิบัติ
คือการศึกษ เอกสารประกอบชุดเพื่อจะได้ดำเนินการเรียน
การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมีดังนี้

1. คู่มือครู
2. คู่มือนักศึกษา
3. เอกสารสาระการเรียนรู้
4. เอกสารแบบฝึกหัด
5. เอกสารแบบทดสอบ
6. เอกสารหลักสูตร
7. เอกสารแผนการเรียนรู้

คำชี้แจงสำหรับครูในการใช้ชุดการสอน

ก่อนดำเนินกิจกรรม ครูจะต้องชี้แจงขั้นตอนการเรียนรู้
การสอนให้นักศึกษาเข้าใจ

การสอนแบ่ง 5 ขั้นตอน

1. ประเมินผลก่อนเรียน
2. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
3. ชี้นำดำเนินกิจกรรม
4. ชี้นำสรุปผลการเรียน
5. ชี้นำประเมินผลหลังเรียน

สิ่งที่ครูต้องเตรียม

1. ศึกษาการใช้ชุดการสอนเสริม
2. ศึกษากระบวนการสอน
3. ศึกษาองค์ประกอบของชุดการสอน
4. ฝึกการใช้สื่อต่างๆ

บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

ผู้สอนควรจะต้องชี้แจงบทบาทของผู้เรียนควรปฏิบัติ
อย่างไรในเวลาเรียนก่อนการใช้ชุดการสอนทุกครั้ง เช่น

บทบาทผู้สอน

- ผู้ชี้แนะแนวทาง
- ผู้กำกับบทบาท
- ผู้ให้ความรู้
- ผู้ตรวจสอบ
- ผู้ประเมินผล
- ผู้วางแผนร่วมกับนักศึกษา

บทบาทผู้เรียน

- ผู้ร่วมกิจกรรม
- ผู้อภิปรายกลุ่มใหญ่/ย่อย
- ผู้แสดงบทบาท
- ผู้แสดงความคิดเห็น
- ผู้ศึกษาค้นคว้า

วิสัยทัศน์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคาดหวังว่า เมื่อผู้เรียนเรียน ภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาถึง มัธยมศึกษา ผู้เรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอัน หลากหลายของประชาคมโลก สามารถถ่ายทอดความคิดและ วัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์

คุณภาพของผู้เรียนภาษาต่างประเทศ

สาระพื้นฐานภาษาอังกฤษ

ช่วงชั้นที่ 4 (จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6)

1. เข้าใจและใช้ภาษาต่างประเทศในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แสดงความรู้สึกนึกคิด แสดงความคิดรวบยอดในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา งานอาชีพ ชุมชนและสังคมโลก ในรูปแบบที่เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ
2. มีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน ในหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เวลาว่างและสวัสดิการ การซื้อขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 3,600-3,750 คำ (คำศัพท์ที่มีระดับการใช้แตกต่างกัน)
3. ใช้ประโยคผสม (Compound Sentence) และประโยคซับซ้อน (Complex Sentence) สื่อความหมายตามบริบทต่างๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
4. อ่าน เขียนข้อความที่เป็นความเรียงและไม่เป็นความเรียง ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ที่มีตัวเชื่อมข้อความ (Discourse Markers)
5. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางภาษา และชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษา ตามบริบทของข้อความที่พบในแต่ละระดับชั้นและสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

6.มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ สืบค้นข้อมูล
ความรู้ในสาระการเรียนรู้อื่นๆ ที่เรียน ตามความสนใจและระดับชั้น
จากสื่อที่หลากหลาย

7.ฝึกฝนการใช้ภาษาต่างประเทศทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อการ
แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง หาความเพลิดเพลินและเป็น
พื้นฐานในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 : เข้าใจกระบวนการฟังและการอ่าน สามารถตีความเรื่องที่ฟังและอ่าน จากสื่อประเภทต่างๆ และนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

มาตรฐาน ต 1.2 : มีทักษะในการสื่อสารทางภาษา แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดง ความรู้สึกและความคิดเห็นโดยใช้เทคโนโลยีและการจัดการที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มาตรฐาน ต 1.3 : เข้าใจกระบวนการพูด การเขียน และสื่อสารข้อมูล ความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพและมีสุนทรียภาพ

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต 2.2 : เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทยและนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 : ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาและเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 : สามารถใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษาชุมชนและสังคม

มาตรฐาน ต 4.2 : สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การศึกษา ต่อการประกอบอาชีพ การสร้างความร่วมมือ และการอยู่ร่วมกันในสังคม

กำหนดการสอนเสริม

ครั้งที่ / ช่วงเวลา	เนื้อหา/สาระการเรียนรู้	วิธีการจัดการเรียนรู้
ครั้งที่ 1 : 20พ.ย. 2548 12.30 -15.30	•ทดสอบก่อนเรียน(Pretest) •ปฐมนิเทศ/ชี้แจงการเรียนการสอน	• การบรรยาย
ครั้งที่ 2 : 27 พ.ย. 2548 12.30 -15.30	•Greeting(การทักทาย) •Verb to be	• การเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์
ครั้งที่ 3 :11 ธ.ค. 2548 12.30 -15.30	•Introduction(การแนะนำ) •Present Tense	• การเรียนรู้แบบกระบวนกรกลุ่ม
ครั้งที่ 4 : 18 ธ.ค. 2548 12.30 -15.30	•Parting(การอำลาจากกัน) •Past Tense	• การเรียนรู้แบบร่วมมือ
ครั้งที่ 5 : 8 ม.ค. 2549 12.30 -15.30	• On The Telephone(การพูดโทรศัพท์) • present continuous	• การเรียนรู้ด้วยตนเอง
ครั้งที่ 6 :15 ม.ค. 2549 12.30 -15.30	•Shopping(การซื้อของ) • can could	• การเรียนรู้แบบศูนย์การเรียน
ครั้งที่ 7 : 29 ม.ค 2549 12.30 -15.30	•ทดสอบหลังเรียน • (Posttest)	

สารการเรียนรู้/เนื้อหา

Unit 1 Greeting (การทักทาย)

Unit 2 Introduction (การแนะนำ)

Unit 3 Parting (การอำลาจากกัน)

Unit 4 On the Telephone (การพูดโทรศัพท์)

Unit 5 Shopping(การซื้อของ)

แผนผังการจัดการเรียนรู้ประจำชุด

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- ใช้ภาษาและท่าทางตามมารยาททางสังคม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และดำเนินการสื่อสารได้อย่างต่อเนื่องและเหมาะสม
- มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง พูด อ่าน เขียนตามหัวข้อต่างๆได้อย่างถูกต้อง
- เข้าใจน้ำเสียง ความรู้สึกของผู้พูด และสามารถใช้ภาษาโต้ตอบกับบุคคลในโรงเรียน ชุมชน และสังคมได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

- บอกความหมายคำ วลี ประโยคบทสนทนาสถานการณ์ต่างๆได้
- ฟัง พูด อ่าน เขียน บทสนทนาสถานการณ์ต่างๆได้
- สื่อสาร บทสนทนาสถานการณ์ต่างๆ กับบุคคลในโรงเรียนและชุมชนได้
- สังเคราะห์ บทสนทนาสถานการณ์ต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ได้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้

- รูปแบบที่ 1 การจัดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียน
- รูปแบบที่ 2 การจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม
- รูปแบบที่ 3 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- รูปแบบที่ 4 การจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- รูปแบบที่ 5 การจัดการเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์

การจัดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center)

ขั้นตอนในการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้

1. ขั้นเตรียม

- 1.1 เตรียมตัวผู้สอน ผู้สอนจะต้องอ่านคู่มือ บันทึกการสอนและเนื้อหาวิชาให้เข้าใจอย่างละเอียด
- 1.2 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบผู้เรียนทั้งก่อนและหลังเรียน รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ ถ้ามี
- 1.3 เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ใส่ไว้ในชุดการสอนให้พร้อมเสมอ
- 1.4 เตรียมสถานที่ จะต้องให้ได้ตามกลุ่มกิจกรรมที่กำหนดไว้ในชุดการสอนรวมทั้งกิจกรรมสำรองด้วย

2. ขั้นเข้าสู่กิจกรรม

- 2.1 ผู้สอนจะต้องชี้แจงให้ผู้เรียนทราบถึงกระบวนการเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้โดยศึกษาจากคู่มือ
- 2.2 ทำการทดสอบก่อนเรียน
- 2.3 นำเข้าสู่บทเรียน โดยบอกเนื้อหาคร่าว ๆ และอาจใช้สื่อประกอบการนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดเบื้องต้นของสิ่งที่จะเรียน
- 2.4 แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกตามจำนวนศูนย์กิจกรรม โดยคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ
 - 2.4.1 สัมฤทธิผลและความสามารถในการเรียนของสมาชิกแต่ละคน
 - 2.4.2 ความสามารถในการพูดของแต่ละคน

2.4.3 วุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม

2.4.4 ความตั้งใจในการเรียน

2.4.5 จุดมุ่งหมายในการเรียนของแต่ละคน

2.4.6 ความสามารถในการอ่าน

2.4.7 เพศ

2.4.8 วัย

2.5 ให้ผู้เรียนลงมือศึกษาตามศูนย์กิจกรรมที่กำหนดไว้

3. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผล

3.1 เมื่อผู้เรียนทุกกลุ่มประกอบกิจกรรมครบทุกศูนย์แล้ว ผู้สอนจะต้องสรุปบทเรียนอีกครั้งหนึ่ง การสรุปนี้อาจใช้การบรรยายประกอบกับสื่อการสอนหรือให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมก็ได้

3.2 หลังจากสรุปบทเรียนแล้ว ผู้สอนจะให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งเป็นข้อทดสอบขนาดสั้น ผลที่ได้จากการทดสอบนี้จะถูกนำไปเปรียบเทียบกับผลครั้งแรก เพื่อใช้ในการประเมินผลความก้าวหน้าของผู้เรียน ส่วนกิจกรรมหรืองานที่ผู้เรียนทำในแต่ละศูนย์นั้น ผู้สอนจะต้องนำมาพิจารณาประกอบกับการประเมินผลด้วย

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้/กิจกรรม

ขั้นเตรียมการ

1. เตรียมผู้สอน : ก่อนสอนผู้สอนจะต้องศึกษารายละเอียดในคู่มือการสอนดังนี้
 - 1.1 จุดประสงค์การเรียนรู้
 - 1.2 การนำเข้าสู่บทเรียน
 - 1.3 การแบ่งกลุ่มผู้เรียน 8-10 คน
 - 1.4 เนื้อหาวิชา
 - 1.5 วิธีการใช้สื่อต่างๆ
 - 1.6 วิธีการวัดประเมินผล
 - 1.7 การสรุปบทเรียน
2. เตรียมวัสดุอุปกรณ์
 - 2.1 ใบงาน ใบความรู้ บัตรกิจกรรม แบบประเมิน
3. เตรียมสถานที่ : จัดโต๊ะเป็นกลุ่มๆ

ขั้นเข้าสู่กิจกรรม

1. สร้างกติกากการเรียนรู้ร่วมกัน
 - 1.1 การรักษาเวลาในการเรียนรู้
 - 1.2 การทำงานเป็นทีม
 - 1.3 ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม

2.ทดสอบก่อนเรียน

2.1 บอกผลการสอบให้ทุกคนทราบพื้นฐาน

3.นำเข้าสู่วิธีเรียน

3.1 ผู้สอนใช้กิจกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหาและเหมาะสมกับผู้เรียน

4.แบ่งกลุ่มผู้เรียน

4.1 แบบคละกัันตามความสามารถ ความสนใจ เพศ วัย เพื่อเรียนรู้ร่วมกัน

5.ดำเนินกิจกรรม

5.1 ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ ครบทุกฐาน

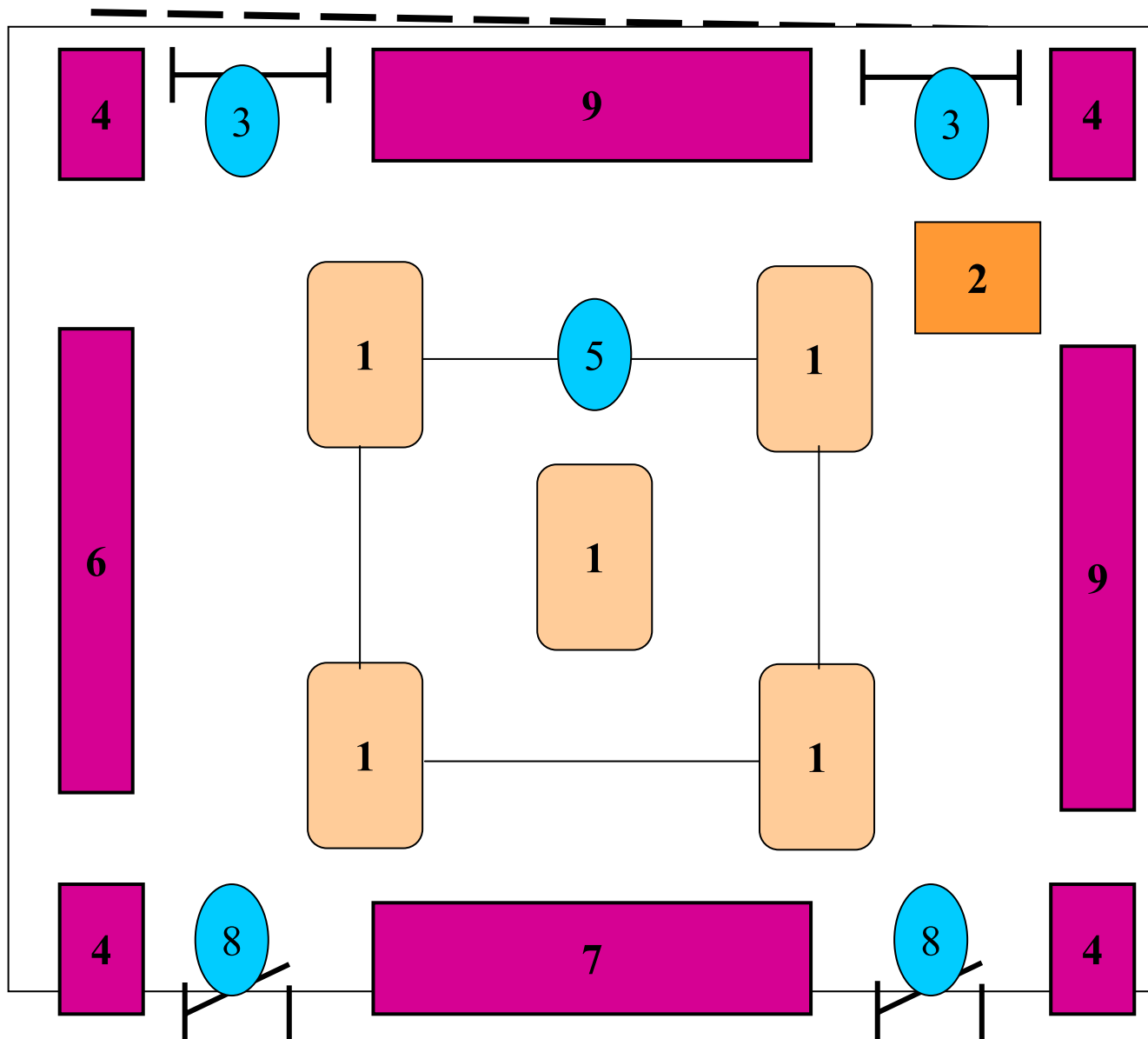
ขั้นสรุปบทเรียน

1. ผู้สอนตั้งคำถาม
2. ผู้เรียนสะท้อนความรู้สึกละบทเรียนที่ไ้รับ
3. ผู้สอนสรุปบทเรียนทั้งหมด

ขั้นประเมินผล

1. ทดสอบหลังเรียน
2. แจ้งให้ผู้เรียนทราบพัฒนาการของตนเอง

การจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้

1. กระดานดำ 2. โต๊ะครู 3. หน้าต่าง 4. มุมวิชาการ 5. ศูนย์กิจกรรม
6. ชั้นวางหนังสือ 7. ชั้นวางชุดการสอน
8. ประตู 9. ป้ายนิเทศ

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

- ใบความรู้
- แบบฝึกหัด
- แบบทดสอบท้ายบท
- แผนผังการเรียนรู้
- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
- แบบสำรวจข้อมูลเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน
- แบบวิเคราะห์ความต้องการผู้เรียน
- แบบบันทึกหลังการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม (Group Process)

การจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับความรู้จากการลงมือร่วมกันปฏิบัติเป็นกลุ่ม กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคน และสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มก็มีอิทธิพลและปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและมีบทบาทในการเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อม มีความกระตือรือร้น และมีความสุขในการเรียน
2. เพื่อพัฒนาผู้เรียนทางด้านวิชาการและทักษะทางสังคม เช่น ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น
3. เพื่อเตรียมผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบสำคัญ

การจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

1. เนื้อหาหรือประสบการณ์
2. กิจกรรมที่ใช้ในกระบวนการกลุ่ม
3. ผลการเรียนรู้จากกลุ่ม

หลักการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม มีดังนี้

1. เป็นวิธีการที่ฝึกผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทางการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด

2. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกลุ่มมากที่สุด

3. ให้ผู้เรียนค้นพบและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง

4. ให้ความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญของกระบวนการต่างๆ ในการแสวงหาคำตอบ

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

1. ขั้นตอนจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ ก่อนที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้

2. ขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วย

ตนเองและทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ขั้นนำ เป็นการสร้างบรรยากาศและสมาธิของผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียน การสอน การจัดสถานที่ การแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย แนะนำวิธีดำเนินการสอน กติกาหรือกฎเกณฑ์การทำงาน ระยะเวลาในการทำงาน

2.2 ขั้นสอน เป็นขั้นที่ผู้สอนลงมือสอน ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่มๆ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง โดยที่กิจกรรมต่างๆ จะต้องคัดเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องในบทเรียน เช่น กิจกรรมเกมและเพลง บทบาทสมมุติ สถานการณ์จำลอง การอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น

2.3 ขั้นวิเคราะห์ เมื่อดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แล้ว จะให้ผู้เรียนวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆ ความสัมพันธ์ในกลุ่ม

2.4 ขั้นสรุปและนำหลักการไปประยุกต์ใช้ ผู้เรียนสรุปรวบรวมความคิดให้เป็นหมวดหมู่ โดยผู้สอนกระตุ้นให้แนวทางและหาข้อสรุป จากนั้นนำข้อสรุปที่ค้นพบจากเนื้อหาวิชาที่เรียนไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับตนเองและนำหลักการที่ได้ไปใช้เพื่อปรับปรุงตนเอง

3.ขั้นประเมินผล

เป็นการประเมินผลว่า ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด โดยจะประเมินทั้งด้านเนื้อหาวิชาและด้านกลุ่มสัมพันธ์ การจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม

กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

การอภิปรายกลุ่ม เป็นการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หัวข้อที่กลุ่มสนใจร่วมกัน การอภิปรายกลุ่มแต่ละกลุ่มอาจมีสมาชิกประมาณ 6-12 คน โดยมีผู้นำกลุ่มคนหนึ่งมีหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการ อภิปราย สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมอย่างเป็นอิสระและเป็นธรรมชาติในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตลอดจนสมาชิกในกลุ่มมีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของกลุ่มร่วมกัน สรุปปัญหาของกลุ่มได้ตรงประเด็น การอภิปรายมีหลายชนิด ซึ่งผู้สอนต้องเลือกตามความเหมาะสม

บทบาทของผู้สอน

1. ความเป็นกันเอง มีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน สร้างบรรยากาศที่ดีต่อการเรียน สนใจให้กำลังใจ สนทนา ใถ่ถาม
2. ผู้สอนพูดน้อยและจะเป็นเพียงผู้ประสานงานแนะนำช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการเท่านั้น
3. ผู้สอนไม่ชี้นำหรือโน้มน้าวความคิดของผู้เรียน
4. สนับสนุน ให้กำลังใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดหรือริ้นในการทำงาน แสดงออกอย่างอิสระและแสดงออกซึ่งความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน
5. สนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ สรุปผลการเรียนรู้ และประเมินผลการทำงานให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

บทบาทของผู้เรียน

1. เป็นผู้ลงมือทำกิจกรรม พยายามค้นหาและแสวงหาความรู้ที่เรียนด้วยตนเอง
2. ให้ความช่วยเหลือกันและแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันในหมู่ผู้เรียน
3. แสดงความรู้สึก ความคิดเห็นอย่างอิสระ
4. มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองในกลุ่ม เช่น สร้างความสัมพันธ์อันดีกับคนอื่นในกลุ่ม การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม พยายามปรับปรุงบุคลิกภาพเสมอ สร้างบรรยากาศที่ดี ควบคุมการทำงานของกลุ่ม
5. ทำความเข้าใจงานที่ได้รับมอบหมายและทำงานร่วมกับกลุ่มได้ดี

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งเป็นลักษณะการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์

1. เป็นวิธีการที่พัฒนาผู้เรียนในด้านวิชาการและทักษะทางสังคม
2. เป็นการเตรียมผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข

องค์ประกอบสำคัญ

1. **การมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในทางบวก** (Positive Interdependence) หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มมีการทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการแข่งขัน มีการใช้วัสดุอุปกรณ์และข้อมูลต่างๆ ร่วมกัน มีบทบาทหน้าที่และประสบความสำเร็จร่วมกัน รวมทั้งได้รับผลประโยชน์หรือรางวัลโดยเท่าเทียมกัน

2. การปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดระหว่างการทำงาน

กลุ่ม (Face to Face Promotion Interaction) เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อธิบายความรู้ให้แก่เพื่อนสมาชิกในกลุ่มฟัง และมีการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน

3. การตรวจสอบความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน

(Individual Accountability) เป็นกิจกรรมที่ตรวจเช็คหรือทดสอบให้มั่นใจว่าสมาชิกมีความรับผิดชอบต่องานกลุ่มหรือไม่ เพียงใด โดยสามารถที่จะทดสอบเป็นรายบุคคล เช่น การสังเกต การทำงาน การสัมภาษณ์ปากเปล่า เป็นต้น

4. การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่ม

ย่อย (Interdependence and Small Group Skills) ในการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้เพื่อให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ ผู้เรียนควรจะได้รับฝึกฝนทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่ม เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และทักษะกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น

5. กระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นกระบวนการ

ทำงานที่มีขั้นตอน ซึ่งสมาชิกแต่ละคนจะต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน มีการวางแผน ดำเนินงานตามแผน ประเมินผลงานและปรับปรุงงานร่วมกัน

องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือทั้ง 5 องค์ประกอบนี้ จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสมาชิกทุกคนจะต้องมีความมุ่งมั่น มีความสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยซึ่งกัน อย่างจริงจังในการดำเนินกิจกรรม จึงจะทำให้งานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้

แบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ จัดกระบวนการเรียนการสอนในแต่ละเนื้อหาจะจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนฝึกคิดและปฏิบัติด้วยตนเองตามศักยภาพของแต่ละคน

แนวทางการพัฒนารูปแบบการสอน “แบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง”

1.แจ้งแนวทางในการเรียน รวมทั้งการวัดและประเมินผลตามเนื้อหาของแต่ละบท ตลอดจนภาคเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในกติกาอย่างชัดเจน

2.จัดกิจกรรม โดยให้ผู้เรียน ได้ปฏิบัติอย่างมีความสุข และสอดคล้องกับเนื้อหาของแต่ละบท

3.จัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน ที่เอื้อต่อความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งประกอบด้วยสื่อต่างๆ ดังนี้

3.1 สร้างแบบฝึกทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับผู้เรียนทั้งห้อง

3.2 สร้างบทเรียนสำเร็จรูปสำหรับกลุ่มผู้เรียนที่เรียนรู้ได้ช้า

3.3 จัดทำเอกสาร สำหรับผู้เรียนที่สอบไม่ผ่านราย

จุดประสงค์การเรียนรู้ หรือที่ต้องเรียนซ่อมเสริม

4.เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเขียนบรรยายความรู้สึกร่วมกับครูเพื่อนำความคิดเห็นของผู้เรียนมาปรับปรุงการเรียนการสอนในบทเรียนต่อไป

การจัดการเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์

(Interactive Learning)

การเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์ หมายถึง สภาพการณ์การเรียนการสอนที่ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถในการแสดงออกมากที่สุด ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ครู และสื่อการเรียนการสอน โดยใช้ทักษะการสื่อสารทั้งกิจกรรมเดี่ยว คู่ และเป็นกลุ่มเล็ก ๆ

การจัดกิจกรรมที่เอื้ออำนวยให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ คือ การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้กระทำการสิ่งต่าง ๆ หรือการกระทำบางสิ่งบางอย่าง ดังต่อไปนี้

1. ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ การพูดคุยปรึกษาหารือกับเพื่อน กับครู หรือผู้เกี่ยวข้องกับการทำงาน ผู้ที่สามารถให้ข้อมูลบางอย่างที่ผู้เรียนต้องการได้
2. ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม
3. ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางด้านสื่อโสตทัศน์ วัสดุ และเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น ให้ผู้เรียนไปหาข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ หรือให้อ่านใบความรู้ ใบงาน หรือใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการเรียนกิจกรรมการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเปรียบเสมือนแหล่งความรู้ที่มีคุณค่า เนื่องจากการเรียนรู้ของบุคคลเกิดขึ้นจากการรับรู้ข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ดังนั้น การเรียนรู้จึงขึ้นกับสิ่งที่รับเข้ามา หากมีข้อมูลหลากหลาย การเรียนรู้ก็ย่อมมีโอกาสมากขึ้น หากครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อมรอบตัว การปฏิสัมพันธ์จะช่วยให้ผู้เรียนรับข้อมูลเข้ามามาก การเรียนรู้ของ ผู้เรียน ย่อมจะขยายขอบเขตออกไปอย่างกว้างขวาง มากกว่าการได้ปฏิสัมพันธ์กับครูเพียงแหล่งเดียว แหล่งความรู้ที่อยู่รอบตัวเราที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์แก่ผู้เรียนมีหลายแหล่ง

แนวการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา

1. เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจของตนหรือให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมหลากหลาย เป็นต้น
2. เน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อต่างๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษ
4. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาการรับและการใช้ภาษาอังกฤษอย่างสร้างสรรค์

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

คำชี้แจง บันทึกการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
โดยการเขียน เครื่องหมาย ✓ ลงในตาราง

ชื่อผู้เรียน						
ขอรับการแข่งขัน						
ขอทำงานกับผู้อื่น						
ขอแลกเปลี่ยนความคิดเห็น						
ขอพึ่งพาผู้อื่น						
ขออิสระ						
ขอหลีกเลี่ยง						

แบบสัมภาษณ์นักศึกษา

ชื่อ นามสกุล เลขที่

โรงเรียน ชั้น

ข้อมูล : วันที่ เดือน พ.ศ.

คำชี้แจง การสัมภาษณ์แต่ละครั้ง ควรจัดบรรยากาศให้เป็นกันเอง เพื่อให้นักเรียนเกิด
ความคุ้นเคย และกล้าพูดหรือตอบคำถาม

คำถาม	ข้อมูลจากการถาม
1. มีความสามารถในการเรียน วิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ใด มากที่สุดและมีผลการเรียน อย่างไร	
2. ชอบเรียนวิชา/กลุ่มสาระการเรียนรู้ใด มากที่สุดเพราะเหตุใด	
3. ชอบการเรียนแบบใดบ้าง เพราะเหตุใด	
4. ขาดความสามารถด้านใดบ้าง และต้องการพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างไร	
5. ไม่ชอบทำกิจกรรมอะไรบ้าง เพราะเหตุ ใด	

แบบวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษา

ชื่อ นามสกุล เลขที่

ข้อมูล : วันที่ เดือน พ.ศ.

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนเขียนตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. วิชาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ท่านชอบมากที่สุด คือ

.....

2. ถ้านักศึกษาเลือกเรียนได้จะเลือกเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้อันดับแรก คือ

..... และอันดับสุดท้าย คือ

3. รูปแบบการเรียนการสอนกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศควรมี

ลักษณะ.....

4. ครูที่สอนกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศที่นักศึกษาชอบมากที่สุด

.....

5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศควรมีลักษณะ

.....

6. นักศึกษาต้องการในการฝึกหัดภาษาอังกฤษเวลาช่วงใดมากที่สุด

.....

7. เพื่อนที่นักศึกษามาร่วมกลุ่ม/ทีมชอบมากที่สุดมีลักษณะ

.....

8. คุณลักษณะที่เป็นจุดเด่นหรือข้อดีของนักศึกษามากที่สุดคือ

.....

9. กิจกรรมวิชาภาษาอังกฤษที่ชอบทำที่บ้านมากที่สุดคือ

.....

10. สิ่งที่คุณคิดว่าตนควรปรับปรุงด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษมากที่สุดคือ

.....

แบบวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษา

ชื่อ นามสกุล เลขที่
ข้อมูล : วันที่ เดือน พ.ศ.

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนเขียนตัวเลขแสดงการจัดลำดับความต้องการให้ครู
จัดการเรียนรู้วิธีใดมากที่สุด

.....การลงมือปฏิบัติจริง		การแสดงละคร
.....การศึกษานอกสถานที่		การใช้คำถาม
..... การใช้กรณีศึกษา		การใช้เกม
.....การทำงานเป็นกลุ่ม		การใช้นิทาน
.....การอภิปราย		การจัดทำโครงการ
.....การเรียนรู้ที่แหล่งเรียนรู้ในชุมชน		
.....การระดมสมอง		การทดลอง
.....การใช้แผนผังสรุปความคิด		
..... การบูรณาการ		การสาธิต
.....การแสดงบทบาทสมมติ		สัมพันธ์กันหลายวิชา

การรายงานผลการจัดการเรียนรู้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกผลหลังจัดการเรียนรู้ของแต่ละเรื่องประจำหน่วยการเรียนรู้มาจัดทำเป็นรายงานผลประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้
 - 1.1 ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้
 - 1.2 วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้
 - 1.3 การดำเนินการจัดการเรียนรู้
 - 1) รูปแบบและวิธีการ
 - 2) เครื่องมือ
 - 3) กลุ่มตัวอย่าง
 - 4) ระยะเวลา
 - 1.4 ผลการจัดการเรียนรู้

สาระชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้ที่ 1

Greeting(การทักทาย)

หน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

หน่วยการเรียนรู้ การทักทาย (Greeting)

เวลาเรียน 3 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์ประจำชุดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ
ชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การทักทาย(Greeting)

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
เวลา 3 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

- มาตรฐาน ต 1.2-1 ใช้ภาษาตามมารยาททางสังคมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสามารถดำเนินการสื่อสารอย่างต่อเนื่องโดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา
- มาตรฐาน ต 2.1-1 ใช้ภาษาและท่าทางในการสื่อสารได้เหมาะสมกับระดับบุคคลและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา
- มาตรฐาน ต 4.1-1 ใช้ภาษาอังกฤษตามสถานการณ์ต่างๆ ภายในสถานศึกษา และชุมชนด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย
- มาตรฐาน ต 4.1-2 ใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในรูปแบบต่างๆ กับบุคคลภายในสถานศึกษา และชุมชน

สาระสำคัญ

การทักทายกันเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งการกล่าวการทักทายในภาษาอังกฤษนั้นมีหลายสำนวน ดังนั้นเราจึงควรเรียนรู้เพื่อสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกาลเทศะ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. บอกความหมายสำนวนต่างๆ เพื่อทักทายกันเป็นภาษาอังกฤษ ได้
2. ออกเสียง สำนวนต่างๆ เพื่อทักทายกันเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง
3. ใช้สำนวนต่างๆ ที่ใช้ในการทักทายกันได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับกาลเทศะ
4. ร่วมกันอภิปรายถึงการถามสารทุกข์สุกดิบกันเป็นภาษาอังกฤษว่ามีความสำคัญอย่างไร และประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากการเรียนรู้เกี่ยวกับการถามสารทุกข์สุกดิบกันเป็นภาษาอังกฤษ
5. บอกหลักการใช้ Verb to be ได้
6. มีทักษะในการทำงานและการปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน
7. มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

สาระการเรียนรู้

สำนวนต่างๆ ที่ใช้ในการทักทายกันคำศัพท์และสำนวน

สำนวนต่างๆ ที่ใช้ในการทักทายกัน เช่น Hello, Good morning, Good afternoon, Good evening

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเสนอ

1. ครูสร้างสถานการณ์โยงเข้าสู่เนื้อหาเกี่ยวกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเกี่ยวกับการทักทายแต่ละ

ช่วงเวลา เช่นในช่วงเช้า ทักทายว่า Good morning. How are you? หรือในช่วงตอนบ่ายทักทายว่า Good afternoon. How are you?

2. ครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับความสำคัญของการกล่าวทักทายกัน และประโยชน์ที่จะได้รับจากการเรียนรู้เกี่ยวกับการฝึกทักทายกันเป็นภาษาอังกฤษ

3. ร่วมกันอภิปรายถึงการถามสารทุกข์สุกดิบกันในภาษาอังกฤษว่ามีความสำคัญอย่างไร และประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ

ขั้นฝึกปฏิบัติ

4. แบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คนทำตามใบงาน
5. ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้และ ฝึกสำนวนต่างๆ ที่ใช้เพื่อทักทาย และการถามทุกข์กันเป็นภาษาอังกฤษ
6. ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปสถานการณ์ที่ครูกำหนดให้ และเขียนแถบประโยคสำนวนต่างๆ ที่ใช้เพื่อทักทายกัน
7. ให้นักศึกษาฝึกออกเสียงสำนวนต่างๆ ที่แต่ละกลุ่มนำเสนอบทเรียน
8. ร่วมกันอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำสำนวนที่ใช้ในการทักทายกันไปใช้ในชีวิตประจำวัน
9. ฝึกให้นักศึกษานำ verb to be มาเติมในประโยค

ขั้นนำไปใช้

10. ให้นักศึกษาจับคู่กับเพื่อน เพื่อแสดงบทบาทสมมุติโดยใช้สำนวนต่างๆ ในการทักทายกัน
11. ให้นักศึกษาแต่ละคู่ออกมาแสดงบทบาทสมมุติหน้าชั้นเรียน และประเมินผลการออกมาแสดงบทบาทสมมุติของแต่ละคู่
12. นักศึกษาทดสอบความรู้ ความเข้าใจจากบอร์ดคำศัพท์ไฟฟ้า

สื่อการเรียนการสอน

1. แถบประโยค
2. ใบความรู้ ใบแบบฝึกหัด
3. เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้า
4. บอร์ดคำศัพท์ไฟฟ้า
5. แบบทดสอบ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตการร่วมกิจกรรม ความสนใจ และความร่วมมือในการทำงาน
2. สังเกตการออกเสียง การใช้สำนวนต่างๆ ในการทักทายกัน
3. ตรวจผลงานนักเรียน ได้แก่ ผลการศึกษาค้นคว้า สมุดงาน

บันทึกหลังการสอน

1. นักศึกษาบางรายไม่เข้ากลุ่มและไม่ให้ความร่วมมือ
2. การแสดงออกหน้าชั้นทำได้ไม่เต็มที่

แบบทดสอบท้ายบทชุด 1

1. Alice : _____, Mali, how are you today?

Mali : Very well, thanks.

- a. Well
- b. Fine
- c. Hello
- d. Welcome

2. Anne : Hello. How are you today?

Betty : Pretty well, thanks.

Anne : I'm fine, thanks.

- a. Hello !
- b. And you?
- c. How do you do.
- d. How do you do?

3. Pim : Hi! How are you doing?

Nat : _____. I have a headache.

Pim : That's too bad. You should go to see a doctor.

- a. So so
- b. I'm just so so
- c. Not very well
- d. I'm sorry to hear that

4. A : How do you do? Nice to meet you.

B : _____ Nice to meet you, too.

- a. How do you do?
- b. How are things?
- c. How are you doing?
- d. How have you been?

5. Lily : Happy Birthday, Linda.

Linda : _____.

- a. Very well
- b. I'm very well
- c. Thank you
- d. Fine, thank you

6. Noppadol : Happy New Year.

Kyoko : _____

- a. Hi.
- b. And you!
- c. Very well
- d. Thank you

7. Bird : _____, Ball. Did you enjoy the party last night?

Ball : Yes, thanks.

a. Fine, thanks. And you?	b. How are you today?
c. Nothing much, really.	d. I feel awful.

8. **Situation : Mike calls to invite Preeda out.**

Mike : Can I talk to Preeda, please?

Preeda : Speaking

Mike : Hi, Preeda. This is Mike. _____

Preeda : Pretty good, thanks. And you?

Mike : Oh, not too bad. I'm a bit fed up with my work, though

a. Hello !	b. How are you doing?
c. Afternoon.	d. Good afternoon.

9. **At the airport**

A : _____ from England. How was the weather there?

B : Very cold.

C : Too bad ! It's been very warm here.

a. How about	b. Do you speak
c. Welcome to	d. Welcome back

10. You are meeting a friend at Don Muang Airport. The first thing you say is

“ _____ ”

a. Good afternoon. Did you fly?	b. Let's find a way to go to town.
c. I've waited a long time to meet you.	d. Hi! Did you have a good flight?

ໃບເຈລະຍາ

1. c
2. b
3. c
4. a
5. c
6. d
7. b
8. b
9. d
10. d

แบบบันทึกผลหลังจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....ชั้น.....
หน่วยการเรียนรู้ที่.....ชื่อ.....เวลา.....ชั่วโมง
ผู้สอน.....ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน.....

บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

1. การเปลี่ยนแปลงแผนการจัดการเรียนรู้

.....

2. ผลการประเมินภาพรวม

2.1 ด้านความรู้

2.2 ด้านทักษะ

2.3 ด้านคุณลักษณะ

3. ผลการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูง

จำนวน.....คน

4. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ควรมีการแก้ไข

จำนวน.....คน

5.การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้

.....

6.ผลสำเร็จที่ได้จากการเรียนรู้ของครูผู้สอน

.....

ชุดการเรียนรู้ที่ 2

Introduction(การแนะนำ)

หน่วยการเรียนรู้

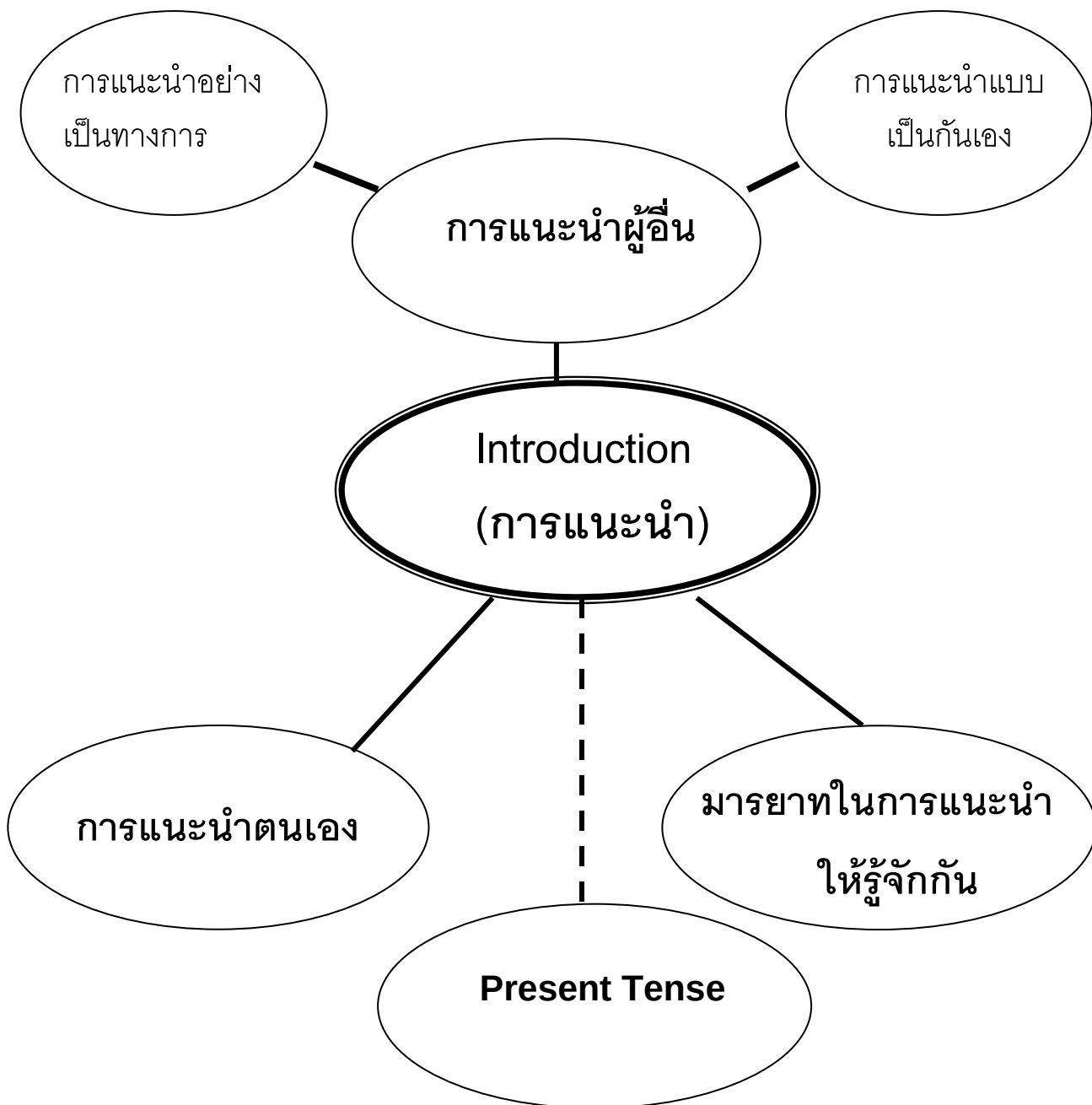
กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

หน่วยการเรียนรู้ การแนะนำ (Introduction)

เวลาเรียน 3 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์ประจำชุดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ
ชุดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การแนะนำ (Introduction)

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
เวลา 3 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

- มาตรฐาน ต 1.2-3 ใช้ภาษาเพื่อขอ และให้ข้อมูล อธิบาย บรรยายเปรียบเทียบ เรื่องราวต่างๆในชีวิตประจำวันตามมารยาททางสังคมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสามารถดำเนินการสื่อสารอย่างต่อเนื่องโดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา
- มาตรฐาน ต 2.1-1 ใช้ภาษาและท่าทางในการสื่อสารได้เหมาะสมกับระดับบุคคลและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา
- มาตรฐาน ต 4.1-1 ใช้ภาษาอังกฤษตามสถานการณ์ต่างๆ ภายในสถานศึกษา และชุมชนด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย
- มาตรฐาน ต 4.1-2 ใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในรูปแบบต่างๆ กับบุคคลภายในสถานศึกษา และชุมชน

สาระสำคัญ

การพูดแนะนำตนเองเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งใช้สำนวนต่างๆ ได้หลายสำนวน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. ใช้สำนวนการแนะนำตนเองและผู้อื่นได้ถูกต้อง
2. บอกความหมายของคำศัพท์ของสำนวนต่างๆ การแนะนำตนเองและผู้อื่นได้
3. เลือกสำนวนต่างๆ เกี่ยวกับการแนะนำตนเองและผู้อื่นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
4. บอกหลักการใช้ present tense ได้
5. มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

สาระการเรียนรู้

การแนะนำตนเองและผู้อื่น เช่น I would like to introduce..... My name is.....
รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเสนอ

1. ครูพูดทักทายนักเรียน พร้อมทั้งกล่าวคำแนะนำชื่อตนเอง เช่น Hello. My name is Suwat. How are you?
2. ให้นักเรียนช่วยกันบอกความหมายของประโยคที่ครูพูดว่าหมายถึงอะไร และใช้ในกรณีใด
3. ทบทวน และร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับสำนวนต่างๆ ที่ใช้ในการแนะนำตนเอง ดังที่นักเรียนเคยได้เรียนรู้มาแล้วว่ามีสำนวนใดบ้าง แต่สำนวนมีความหมายว่าอย่างไร และนำไปใช้ในสถานการณ์ใด

4. ครูอธิบายหลักการใช้ present tense

ขั้นฝึกปฏิบัติ

5. แบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้า เพื่อรวบรวมว่าสำนวนต่างๆ ที่ใช้ในการแนะนำตนเองนั้นมีสำนวนใดบ้าง

6. ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มเขียนสำนวนที่ใช้ในการแนะนำตนเองนั้นลงในแถบประโยค

7. ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าของกลุ่ม

8. ให้นักเรียนฝึกออกเสียงสำนวนต่างๆ ที่ใช้ในการแนะนำตนเองตามที่แต่ละกลุ่มนำเสนอพร้อมทั้งร่วมกันบอกความหมาย และการนำสำนวนดังกล่าวไปใช้ให้ถูกต้อง และเหมาะสมกับกาลเทศะ

9. ฝึกให้นักศึกษาเล่ากิจวัตรประจำวัน และเขียนเป็นภาษาอังกฤษ
ขั้นนำไปใช้

10. ให้นักศึกษาออกมาหยาบับตรแข่งกันจับคู่กับเพื่อนให้ได้ความหมายตรงกัน พร้อมทั้งฝึกการอ่าน

11. ให้ตัวแทนนักเรียนออกมาแสดงบทบาทสมมุติหน้าชั้นเรียน แล้วให้เพื่อนๆ และให้ข้อเสนอแนะ

12. ให้นักศึกษาเขียนสรุปสำนวนต่างๆ และกิจวัตรประจำวัน ลงในแบบฝึก

สื่อการเรียนการสอน

1. แถบประโยค
2. บัตรคำศัพท์
3. ใบงาน
4. ใบความรู้
5. ใบแบบฝึกหัด
6. แบบทดสอบ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตการร่วมกิจกรรม ความสนใจ และความร่วมมือในการทำงาน
2. สังเกตการออกเสียง การใช้สำนวนต่างๆ ในการแนะนำ
3. ตรวจผลงานนักเรียน ได้แก่ ใบแบบฝึกหัด ใบงาน

บันทึกหลังจัดการเรียนการสอน

1. นักศึกษาจำประโยคยาวๆไม่ค่อยได้ในการสนทนา
2. การให้ความรู้จะต้องซ้ำๆเนื่องจากประสบการณ์เดิมมีน้อย

แบบทดสอบท้ายบทชุด 2

Choose the best alternatives to complete these dialogues. Situation : At a birthday party

Michael : Excuse me. 1 My name is Michael Wilson.

Guest : 2 I'm Helen Benson.

Michael : I'm glad to meet you.

Guest : 3

- a. Hi!
 - b. Goodnight.
 - c. Nice to meet you, too.
 - d. I don't think we've met.
- a. How are you?
 - b. How are you doing?
 - c. How do you do?
 - d. How have you been?
- a. Cheers!
 - b. Cheerio.
 - c. See you soon.
 - d. Glad to meet you, too.
- Henry : Mr Jones, I'd like to introduce Mr Suebchai.

Mr Jones : _____, Mr Suebchai.

Mr Suebchai : Nice to meet you, too.

- a. Oh dear! b. How are things?
c. How are you? It's nice to meet you.

5. Situation : Manee is a Thai student in M.4, staying with her aunt. Judy has just rented a house nearby.

Judy : Good morning. I'm new here. My name is Judy.

Manee : Hello. _____ Is there anything I can do
for you?

Judy : Yes, please. Do you have a hammer? I can't find mine.

- a. I'm Manee. b. I'm quite well.
c. Let me introduce myself. d. I'd like to introduce myself.

9. a. How do you do? b. Are you all right?
 c. What are you doing? d. How are you doing?
10. a. I'm fine, thank you b. It's so nice to meet you.
 c. Fine, thanks. And you? d. I'm just so and so.

ឆ្លើយ

1. a
2. c
3. d
4. a
5. d
6. d
7. d
8. b
9. c
10. b

แบบบันทึกผลหลังจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....ชั้น.....
หน่วยการเรียนรู้ที่.....ชื่อ.....เวลา.....ชั่วโมง
ผู้สอน.....ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน.....

บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

1. การเปลี่ยนแปลงแผนการจัดการเรียนรู้

.....

2. ผลการประเมินภาพรวม

2.1 ด้านความรู้

2.2 ด้านทักษะ

2.3 ด้านคุณลักษณะ

3. ผลการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูง

จำนวน.....คน

4. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ควรมีการแก้ไข

จำนวน.....คน

5.การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้

.....

6.ผลสำเร็จที่ได้จากการเรียนรู้ของครูผู้สอน

.....

ชุดการเรียนรู้ที่ 3

Parting(การอำลาจากกัน)

หน่วยการเรียนรู้

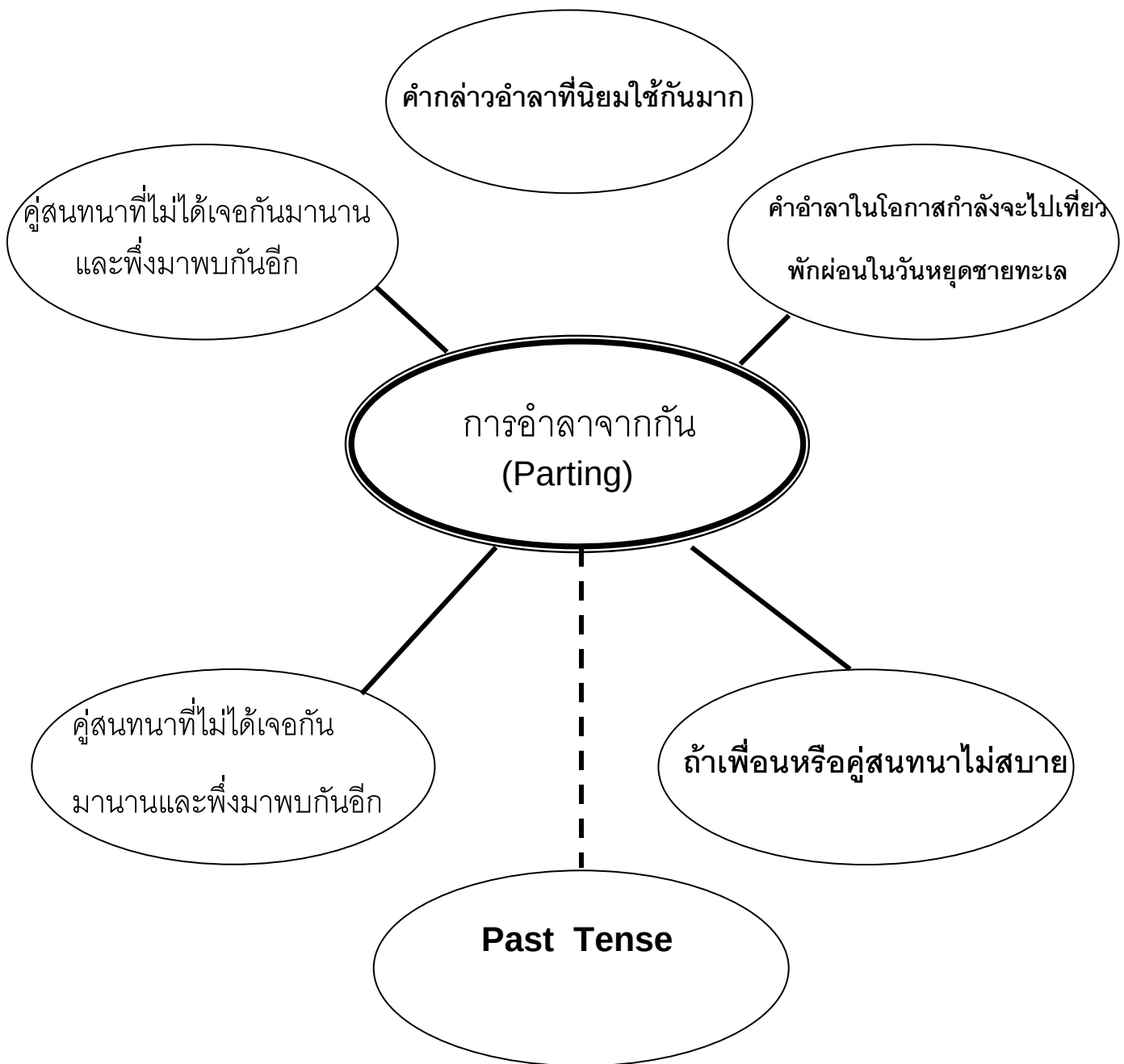
กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

หน่วยการเรียนรู้ การอำลาจากกัน(Parting)

เวลาเรียน 3 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์ประจำชุดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ
ชุดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การกล่าวลา(Parting)

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
เวลา 3 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

- มาตรฐาน ต 1.2-1 ใช้ภาษาตามมารยาททางสังคมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสามารถดำเนินการสื่อสารอย่างต่อเนื่องโดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา
- มาตรฐาน ต 2.1-1 ใช้ภาษาและท่าทางในการสื่อสารได้เหมาะสมกับระดับบุคคลและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา
- มาตรฐาน ต 4.1-1 ใช้ภาษาอังกฤษตามสถานการณ์ต่างๆ ภายในสถานศึกษา และชุมชนด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย
- มาตรฐาน ต 4.1-2 ใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในรูปแบบต่างๆ กับบุคคลภายในสถานศึกษา และชุมชน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. รวบรวมสำนวนต่างๆ ที่ใช้ในการกล่าวลา พร้อมทั้งบอกความหมายสำนวนนั้นๆ ได้
2. ออกเสียงสำนวนต่างๆ ที่ใช้ในการกล่าวลาได้อย่างถูกต้อง
3. ใช้สำนวนต่างๆ ที่ใช้ในการกล่าวลาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะ
4. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในสถานการณ์ต่างๆ โดยใช้ past tense ได้
5. มีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงาน
6. มีความรับผิดชอบต่องานที่มอบหมาย

สาระการเรียนรู้

สำนวนที่ใช้ในการกล่าวลาคำศัพท์และ สำนวนที่ใช้ในการกล่าวลา เช่น Bye. Good bye. See you again. See you later. Have a good time. Have a good day.

รูปแบบการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบร่วมมือ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเสนอเนื้อหา

1. ครูสอนเนื้อหาใหม่เกี่ยวกับคำกล่าวลาโดยอิงความรู้กับประสบการณ์เดิม พร้อมทั้งแสดงท่าทางประกอบ 2-3 ครั้ง แล้วให้นักเรียนช่วยกันบอกความหมายของประโยคที่ครูกล่าวนั้นว่าหมายถึงอะไร
2. ยกตัวอย่างสำนวนต่างๆ ที่ใช้ในการกล่าวลา พร้อมทั้งแสดงแถบประโยค แล้วให้นักเรียนฝึกออกเสียง และบอกความหมายของสำนวนนั้นๆ

ชั้นฝึกปฏิบัติ

4. แบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน และชี้แจงการทำงานภายในสมาชิกของกลุ่ม
5. ให้นักศึกษาแบ่งภาระหน้าที่ให้แต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับสำนวนต่างๆ ที่ใช้ในการกล่าวลา กัน พร้อมทั้งบอกความหมายสำนวนนั้นๆ
6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกรายงานสำนวนต่างๆ ที่ใช้ในการกล่าวลา และเขียนสำนวนนั้นๆ ลงในแถบประโยค
7. ให้นักเรียนฝึกออกเสียงสำนวนต่างๆ ที่ใช้ในการกล่าวลา กันตามครู หรือเทปประกอบบทเรียน
8. ฝึกการเล่าประสบการณ์ต่างๆ หรือเหตุการณ์ที่ผ่านมาในอดีต

ชั้นนำไปใช้

8. ให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อน เพื่อแสดงบทบาทสมมุติโดยการใช้สำนวนต่างๆ ในการที่ใช้ในการกล่าวลา กันเป็นภาษาอังกฤษ
9. ให้นักเรียนแต่ละคู่ออกมาแสดงบทบาทสมมุติหน้าชั้นเรียน แล้วช่วยกันวิจารณ์ และประเมินผลความรู้ความเข้าใจเนื้อหาของสมาชิกกลุ่ม
10. ให้นักเรียนแต่ละคนกำหนดสถานการณ์ที่ใช้ในกล่าวลา กันเป็นภาษาอังกฤษ แล้วเขียนพร้อมทั้งบทสนทนานั้นลงในใบงาน
11. การทดสอบย่อยวัดความรู้เป็นรายบุคคล

สื่อการเรียนการสอน

1. แถบประโยค
2. บัตรคำศัพท์
3. เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้า
4. ใบงาน
5. ใบความรู้
6. ใบแบบฝึกหัด
7. แบบทดสอบ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตการร่วมกิจกรรม ความสนใจ และความร่วมมือในการทำงาน
2. สังเกตการออกเสียง การใช้สำนวนต่างๆ ในการกล่าวลา
3. ตรวจผลงานนักเรียน ได้แก่ ใบแบบฝึกหัด

บันทึกหลังจัดการเรียนการสอน

1. นักศึกษาไม่ค่อยแสดงออก กลัวว่าจะพูดผิดและอายเพื่อน
2. การให้ความรู้จะต้องซ้ำๆ เนื่องจากประสบการณ์เดิมมีน้อย

แบบทดสอบท้ายบทชุด 3

จง ☒ ทับข้อที่ถูกต้องที่สุด

1. คำอำลาจากกันตอนกลางวัน ใช้ภาษาอังกฤษ ว่าอย่างไร

- a. Good morning b. Good afternoon
- c. Good night d. Goodbye

2. คำอำลาในโอกาสที่เพื่อนกำลังจะไปพักผ่อนวันหยุดจะพูดว่าอย่างไร

- a. Have a good time. b. Goodbye
- c. How do you do ? d. Thank you

3. คำอำลาใช้ในโอกาสที่คนกำลังจะเดินทางไกลไปต่างประเทศจะพูดว่าอย่างไร

- a. Bon voyage b. Enjoy yourself
- c. Have a nice. d. Goodbye

4. ถ้าเพื่อนกำลังจะไปสอบก่อนจากกันจะพูดว่าอย่างไร

- a. Goodbye b. Good luck
- c. Good night d. Good morning

5. ถ้าเพื่อนกำลังไม่สบายก่อนจากกันจะพูดว่าอย่างไร

- a. Take care of yourself. b. Have a good time.
- c. Have fun. d. Bon voyage

จากข้อ6-10 เลือกคำในบทสนทนาให้ถูกต้อง

hello to, forget to, Have, I will , take care, let me,

6. John : Well, goodbye, Jim. Have a nice vacation. And if you see Pat, say.....
.....her for me.

7. Jim : Thanks.....

8. John : Don't..... write.

9. Jim : I'll a card as soon as I get there. I'd better be going
now, or I'll miss the train.

10. John : Well, don't drop you keep you, goodbye again. a nice time.

Jim : Goodbye of yourself.

ใบเฉลย

1. c
2. a
3. a
4. b
5. a
6. hello to
7. I will
8. forget to
9. drop you
10. Have, Take care

แบบบันทึกผลหลังจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....ชั้น.....
หน่วยการเรียนรู้ที่.....ชื่อ.....เวลา.....ชั่วโมง
ผู้สอน.....ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน.....

บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

1. การเปลี่ยนแปลงแผนการจัดการเรียนรู้

.....

2. ผลการประเมินภาพรวม

2.1 ด้านความรู้

2.2 ด้านทักษะ

2.3 ด้านคุณลักษณะ

3. ผลการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูง

จำนวน.....คน

4. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ควรมีการแก้ไข

จำนวน.....คน

5.การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้

.....

6.ผลสำเร็จที่ได้จากการเรียนรู้ของครูผู้สอน

.....

ชุดการเรียนรู้ที่ 4

On the Telephone

(การพูดโทรศัพท์)

หน่วยการเรียนรู้

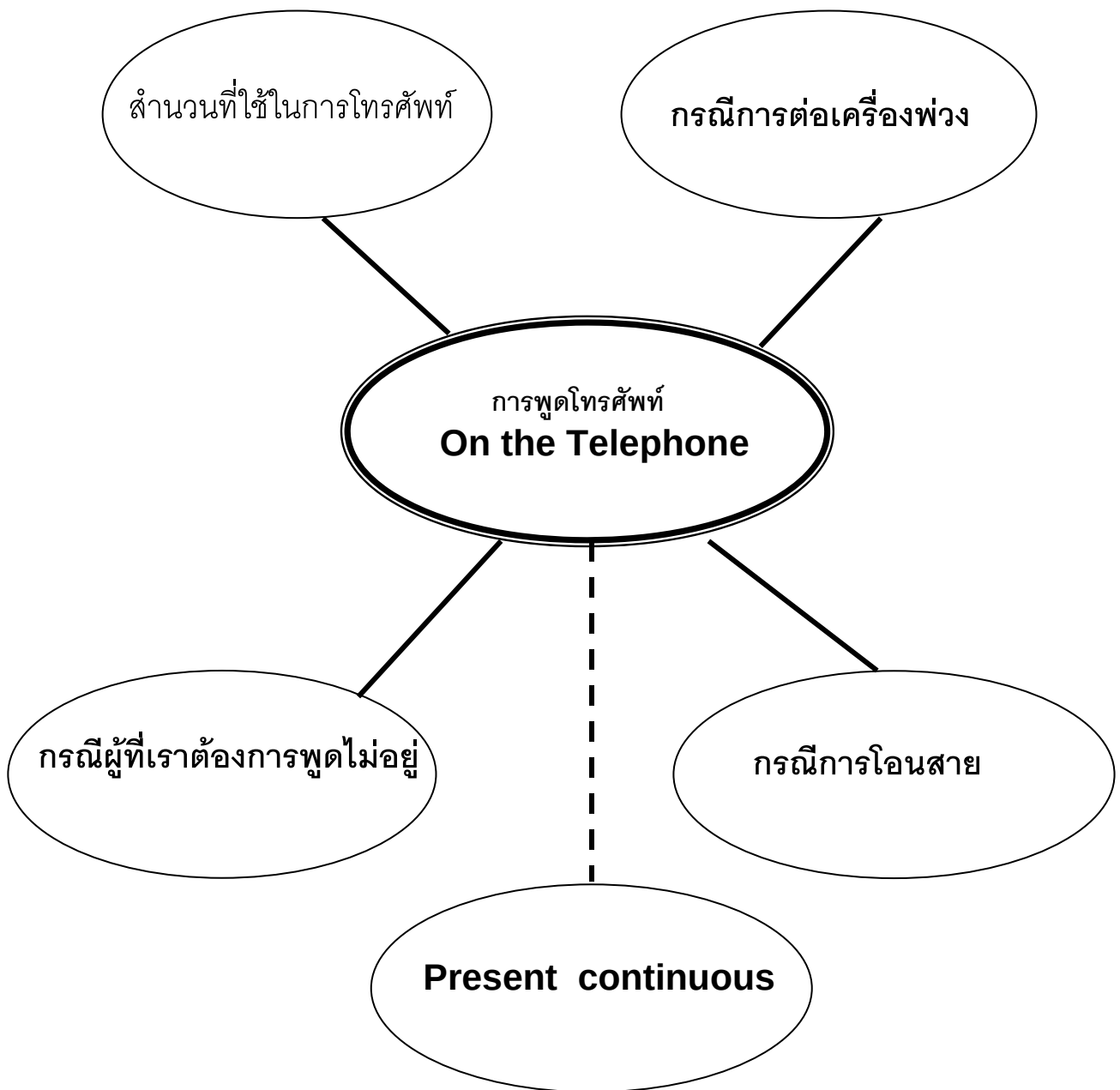
กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

หน่วยการเรียนรู้

การพูดโทรศัพท์(On the Telephone) เวลาเรียน 3 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์ประจำชุดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ
ชุดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การพูดโทรศัพท์

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
เวลา 3 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ต 1.2-3	ใช้ภาษาเพื่อขอ และให้ข้อมูล อธิบาย บรรยายเปรียบเทียบ เรื่องราวต่างๆ ในชีวิตประจำวันตามมารยาททางสังคมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสามารถดำเนินการสื่อสารอย่างต่อเนื่องโดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา
มาตรฐาน ต 2.1-1	ใช้ภาษาและท่าทางในการสื่อสารได้เหมาะสมกับระดับบุคคลและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา
มาตรฐาน ต 4.1-1	ใช้ภาษาอังกฤษตามสถานการณ์ต่างๆ ภายในสถานศึกษา และชุมชนด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย
มาตรฐาน ต 4.1-2	ใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในรูปแบบต่างๆ กับบุคคลภายในสถานศึกษา และชุมชน

สาระสำคัญ

การพูดสนทนาได้ตอบทางโทรศัพท์ เช่น Hello .Can I speak to Noi, please? Wait a moment, please. Thanks.

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. ใช้สำนวนการสนทนาทางโทรศัพท์กับผู้อื่นได้ถูกต้อง
2. บอกความหมายของคำศัพท์ของบทสนทนาได้
3. เลือกสำนวนต่างๆ เกี่ยวกับการสนทนาทางโทรศัพท์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
4. บอกหลักการใช้ present continuous ได้
4. มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

สาระการเรียนรู้

การพูดโทรศัพท์ในสถานการณ์ต่างๆ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบด้วยตนเอง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเสนอ

1. ครูนำเสนอบทสนทนาในการพูดโทรศัพท์รูปแบบต่างๆ
2. ให้นักศึกษาช่วยกันบอกความหมายของประโยคที่ครูพูดว่าหมายถึงอะไร และใช้ในกรณีใดและนำไปใช้ในสถานการณ์ใด
3. ครูอธิบายรูปแบบการใช้ present continuous

ขั้นฝึกปฏิบัติ

4. แบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้า เพื่อรวบรวมว่าสำนวนต่างๆ ที่ใช้ในการพูดโทรศัพท์ใดบ้าง

5. ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มเขียนสำนวนที่ใช้ในพูดโทรศัพท์ลงในแถบประโยค
6. ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมาจับฉลากและพูดตามสถานการณ์ที่จับได้
7. ให้นักเรียนฝึกออกเสียงสำนวนต่างๆ ร่วมกันบอกความหมาย และการนำสำนวนดังกล่าวไปใช้ให้ถูกต้อง และเหมาะสมกับสถานการณ์
8. ครูอธิบายการใช้ present continuous และให้นักศึกษาออกมาทำท่าทางต่างๆ เช่น ทำวิ่ง ทำเดิน เขียนเป็นภาษาอังกฤษ และสรุปความรู้เพิ่มเติมร่วมกัน

ขั้นนำไปใช้

9. ให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อน เพื่อแสดงบทบาทสมมุติการพูดสถานการณ์ต่างๆ
10. ครูให้ตัวแทนนักเรียนออกมาแสดงบทบาทสมมุติหน้าชั้นเรียนและช่วยการสรุปและให้ข้อเสนอแนะ

สื่อการเรียนการสอน

1. แถบประโยค
2. บัตรคำศัพท์
3. บัตรภาพ
4. ใบงาน
5. ใบความรู้
6. ใบแบบฝึกหัด
7. แบบทดสอบ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตการร่วมกิจกรรม ความสนใจ และความร่วมมือในการทำงาน
2. สังเกตการออกเสียง การใช้สำนวนต่างๆ ในการพูดโทรศัพท์
3. ตรวจผลงานนักเรียน ได้แก่ ใบแบบฝึกหัด ใบงาน

บันทึกหลังจัดการเรียนการสอน

1. นักศึกษาต้องส่งเสริมให้รู้จักการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
2. นักศึกษาชอบให้ครูบอกตลอดเวลา ไม่มีความคิดสร้างสรรค์

แบบทดสอบท้ายบทชุด 4

Choose the most appropriate answer.

1. You ask to speak to your boss on the phone. You say, “_____”
 1. I'd like Mr Baxter to speak to me. 2. I intend to talk to Mr Baxter.
 3. Can you direct me to Mr Baxter? 4. Could you put me through to Mr Baxter?
2. Someone calls your office and asks to speak to your boss. You say, “_____”
 1. Who are you? 2. Would you please call me again?
 3. What do you want? 4. Could I have your name, please?
3. **Situation : You call your friend, who is not at home.** Ask her sister to take a message.
 1. Could you take my note? 2. Could I leave her a message?
 3. Could I give you a note? 4. Could I take a message?
4. **Situation : You are a receptionist in a hotel. The phone rings. You pick it up and say,**
“Reception _____”
 1. Yes, please. 2. What is it, please?
 3. May I help you? 4. Please, what do you want?
5. **On the telephone**

A : Hello. Is Kay there?

K : _____.

A : Oh, I didn't recognize your voice. Would you like to go to the movie tonight?

 1. This is I 2. This is she speaking
 3. Kay is my name 4. Yes, I am here
6. **Situation : Sara is answering a phone call.**

Voice : “May I speak to Sara, please?”

Sara : “_____”

 1. It's me. 2. This is she.
 3. Sara speaking 4. I am speaking now.

7. Situation : Helen is talking to her friend on the phone.

Voice : "I'm going to get married next month."

Helen : "_____"

1. How lucky the two of you are!
2. Who is going to be your husband?
3. Congratulations, I'm happy for you.
4. Why are you doing that?

8. Mr Johnson : Could I speak to Mr Brown, please?

Secretary : _____

Mr Johnson : My name is Peter Johnson.

1. Who is calling, please?
2. Why didn't you tell me your name?
3. Don't forget to tell me your name, please.
4. I'm sorry but I don't know you.

9. Porn : 24-1333.

Jinda : My name is Jinda. Could I talk to Linda, please?

Porn : Sorry, but she's out.

Jinda : _____

Porn : With pleasure.

1. Thanks a lot for calling.
2. Please tell her my name's Jinda.
3. Can you tell her to ring me when she gets back?
4. Could you please let me talk to her now?

10. Mrs Gips : Department of Foreign Languages.

Somsri : _____

Mrs Gips : Speaking.

Somsri : Good morning. This is Somsri speaking.

1. Please tell me if you're speaking to me, Mrs Gips.
2. What are you doing, Mrs Gips?
3. Can I speak to Mrs Gips, please?
4. What class will you teach today, Mrs Gips?

แบบบันทึกผลหลังจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....ชั้น.....
หน่วยการเรียนรู้ที่.....ชื่อ.....เวลา.....ชั่วโมง
ผู้สอน.....ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน.....

บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

1. การเปลี่ยนแปลงแผนการจัดการเรียนรู้

.....

2. ผลการประเมินภาพรวม

2.1 ด้านความรู้

2.2 ด้านทักษะ

2.3 ด้านคุณลักษณะ

3. ผลการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูง

จำนวน.....คน

4. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ควรมีการแก้ไข

จำนวน.....คน

5.การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้

.....

6.ผลสำเร็จที่ได้จากการเรียนรู้ของครูผู้สอน

.....

ชุดการเรียนรู้ที่ 5
Shopping (การช้อปปิ้ง)

หน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

หน่วยการเรียนรู้ การซื้อของ (Shopping)

เวลาเรียน 3 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์ประจำชุดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ
ชุดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การซื้อของ(shopping)

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
เวลา 3 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

- มาตรฐาน ต 1.2-3 ใช้ภาษาเพื่อขอ และให้ข้อมูล อธิบาย บรรยายเปรียบเทียบ เรื่องราวต่างๆ ในชีวิตประจำวันตามมารยาททางสังคมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสามารถดำเนินการสื่อสารอย่างต่อเนื่องโดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา
- มาตรฐาน ต 4.1-1 ใช้ภาษาอังกฤษตามสถานการณ์ต่างๆ ภายในสถานศึกษา และชุมชนด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย
- มาตรฐาน ต 4.1-2 ใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในรูปแบบต่างๆ กับบุคคลภายในสถานศึกษา และชุมชน

สาระสำคัญ

การสนทนาเกี่ยวกับการซื้อขายในสถานการณ์ต่างๆ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในภาษา จนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. ใช้จำนวนการสนทนาการซื้อขายกับผู้อื่นได้ถูกต้อง
2. บอกความหมายของคำศัพท์ของบทสนทนาได้
3. เลือกจำนวนต่างๆ เกี่ยวกับการสนทนาซื้อขายไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
4. ใช้ can could will would ได้
5. มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

สาระการเรียนรู้

การพูดสนทนาเกี่ยวกับการซื้อของ เช่น Can I help you? What would you like.....? I'd like to..... I'm looking for..... Do you have

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเสนอ

1. ครูชี้แจงให้นักศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้
2. ทดสอบก่อนเรียน
3. ครูนำเสนอเนื้อหาบทสนทนาเกี่ยวกับการซื้อขายในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอด

เบื้องต้น

4. ครูยกตัวอย่างบทสนทนา พร้อมอธิบายรูปประโยคการใช้ can could will would

ขั้นฝึกปฏิบัติ

5. แบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มตามศูนย์การเรียนรู้ กลุ่มละ 4-5 คน
6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้า เพื่อรวบรวมจำนวนต่างๆ ตามศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ

7. ครูให้จัดสถานการณ์จำลองเป็นตลาดและฝึกพูดโดยนำความรู้จากการศึกษาศูนย์การเรียนรู้นำมาใช้ในการซื้อของตามสถานการณ์

ขั้นนำไปใช้

8. ครูสรุปบทเรียนโดยตั้งคำถามเพื่อสะท้อนความรู้สึกและบทเรียนที่ได้รับ
9. ครูสรุปบทเรียนทั้งหมด
10. ทดสอบหลังการเรียนรู้และแจ้งให้ผู้เรียนทราบบพัฒนาการของตน

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบเฉลย
2. ใบความรู้
3. ใบแบบฝึกหัด
4. แบบทดสอบ
5. แผนผังการเรียนรู้
6. เอกสารสำหรับศึกษาค้นคว้า
7. Bingo Games
8. CD ฝึกทักษะการฟัง การอ่าน
9. บอร์ดคำศัพท์ไฟฟ้า

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตการร่วมกิจกรรม ความสนใจ และความร่วมมือในการทำงาน
2. สังเกตการออกเสียง การใช้สำนวนต่างๆ ในการต่อรองราคา
3. ตรวจผลงานนักเรียน ได้แก่ ใบแบบฝึกหัด

บันทึกหลังจัดการเรียนการสอน

1. นักศึกษามีความสนใจในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
2. นักศึกษามีความกระตือรือร้นในศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้
3. นักศึกษาสนใจในบทเรียนมากขึ้น

สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน

จงกากบาท ☒ หน้าข้อที่ถูกต้องที่สุด

Nopadon : Good bye.

1. a. Good afternoon
c. Good morning
 2. a. How are you today ?
c. How old are you ?
 3. a. What's the matter?
c. How are you ?
- b. Good evening
 - d. Good night
 - b. How do you do?
 - d. How tall are you ?
 - b. Good bye
 - c. And you ?

Joe : See you later.

4. Where is Jim going?
- a. at home b. to school
- b. to the bank c. to the zoo

a. am , is c. are , am
b. is , am d. are , is

จากบทสนทนาตอบคำถาม ข้อ 7-9

Jerry : Jack, I'd like you to meet Siree. Siree, this is Jack.

Jack : ____7____

Siree : How do you do?

Jerry : Siree is our new student from Japan. She is also a doctor.

Jack : ____8____ Anyway, I have to go now to see my professor. Siree, ____9____

Siree : Nice to meet you too.

7. a. How are you? c. I'd like to introduce myself.
b. How do you do? d. I'd like to introduce you two.
8. a. Oh dear! I'm exaggerating.
b. Is that so? I'm exaggerating.
c. Oh bother! I'd love to see it sometime.
d. Oh really? I'd love to see it sometime.
9. a. Goodbye. c. We'll meet again.
b. I'll see you again. d. I'm pleased to meet you.

จงเลือกข้อที่ถูกที่สุด

10. Suda.....tennis every Saturday.
a. plays c. play
b. is play d. played
11. My mother would like to some beef everyday.
a. cooks c. cooking
b. cooked d. cook
12. They do not English books .
a. to read c. read
b. to write d. to writing
13. Non : I am not fine today but I need to go outside.
Nut : _____
Non : Thank you.
a. Take care of yourself. c. It's nice to see you.
b. Good bye. d. Good luck.
14. If you want your friend to write you a letter, you might say.....
a. It's been a real pleasure. c. Take care of yourself.
b. It's nice to see you. d. Don't forget to write.
15. If your friend says, " I must be leaving now . " You say :.....
a. Good luck. c. Can't you stay a little longer ?
b. Go ahead. d. It's nice to see you.

ข้อ 16-20 จงเติมคำในเนื้อเรื่องเพื่อให้ได้ความสมบูรณ์

Last week two students ____16____ in front of the school. One student ____17____ know ____18____ the zoo was. The other student ____ it ____20____ next to the park .

16. a. stand	b. stood	c. stands	d. standing
17. a. do	b. don't	c. did	d. didn't
18. a. why	b. what	c. where	d. when
19. a. say	b. says	c. said	d. to say
20. a. was	b. were	c. did	d. is

จากบทสนทนาตอบคำถามข้อ 21-24

Ken : Hello.

Toom : Hello. ____21____

Ken : ____22____ , please.

Toom : Thanks.

21. a. Can I speak to Nid, please?	c. Wait a moment
b. Do you have something?	d. I suggest order
22. a. One moment	c. Wait a moment
b. Have a good time	d. Have fun
23. Situation : You are a receptionist in a hotel. The phone rings. You pick it up and say,	
“Reception _____”	
a. Yes, please.	c. What is it, please?
b. May I help you?	d. Please, what do you want?

24. Ann : Hello. Is Cat there?

Cat : _____.

Ann : Oh, I didn't recognize your voice. Would you like to go to the party tonight?

a. This is I.	c. This is she speaking.
b. Cat is my name.	d. Yes, I am here.

จงเลือกข้อที่ถูกต้องที่สุด

25. He.....at the park now.

a. is walking	c. is walk
b. walks	d. walked

26. What are you doing ?

a. I cook some food.	c. I am cook some food.
b. I am cooking some food.	d. I cooked some food.

27. A : Can I help you ?

B : _____ .

a. I want to buy a new shirt.	c. Yes, I' d like to buy a new shirt.
b. Yes, I do.	d. Yes, I am.

28. _____ I help you , sir ?

- a. May b. Must c. Do d. Does

ข้อ 29 - 30 จงเลือกคำศัพท์เติมในช่องว่างให้สมบูรณ์

Noi and her mother _____29_____ bread, and butter. They _____ them at the market.

29. a. like b. likes c. would d. could like

- 30 a. can buy b. would buy c. buys d. bought

ใบเฉลยแบบทดสอบ

1. c	2. a	3. b
4. b	5. b	6. a
7. b	8. d	9. b
10. a	11. d	12. c
13. a	14. d	15. c
16. b	17. d	18. c
19. c	20. a	21. a
22. c	23. d	24. d
25. a	26. b	27. c
28. a	29. d	30. b

สื่อและวิธีการการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้ : ส่งเสริมการทำงานกลุ่ม

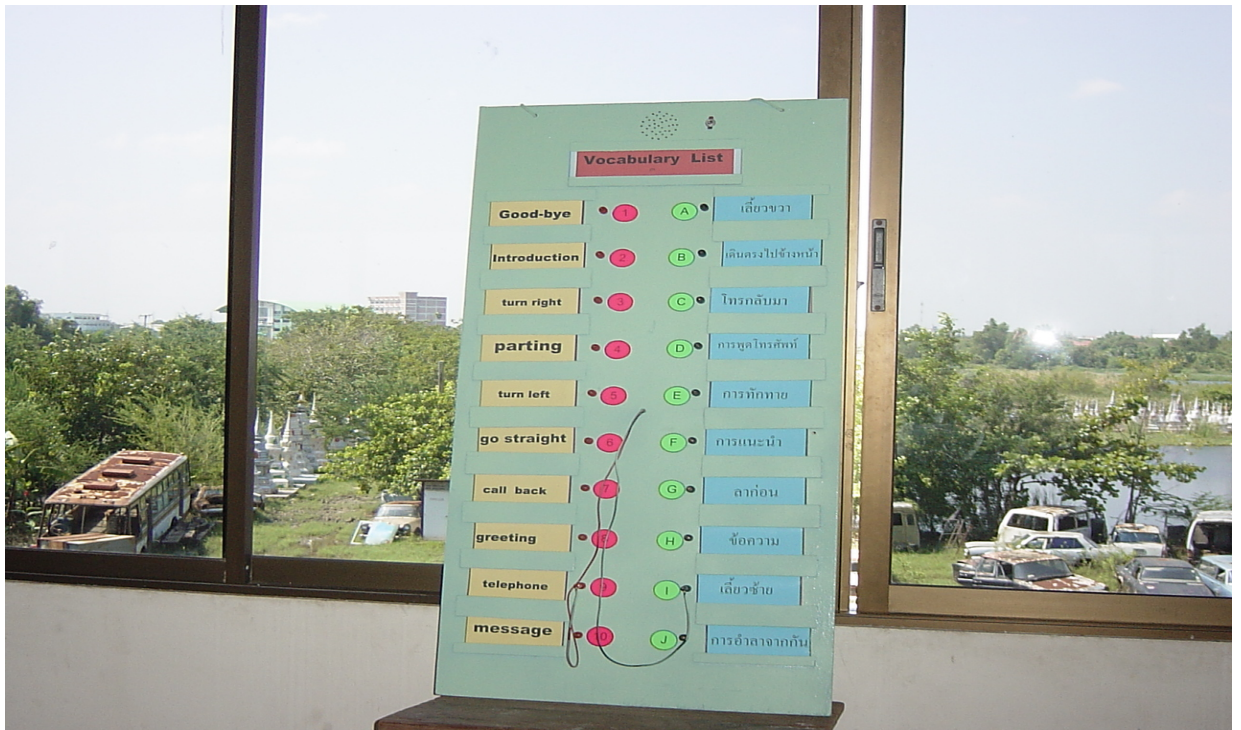
สื่อการเรียนรู้ : Jigsaw การต่อประโยค

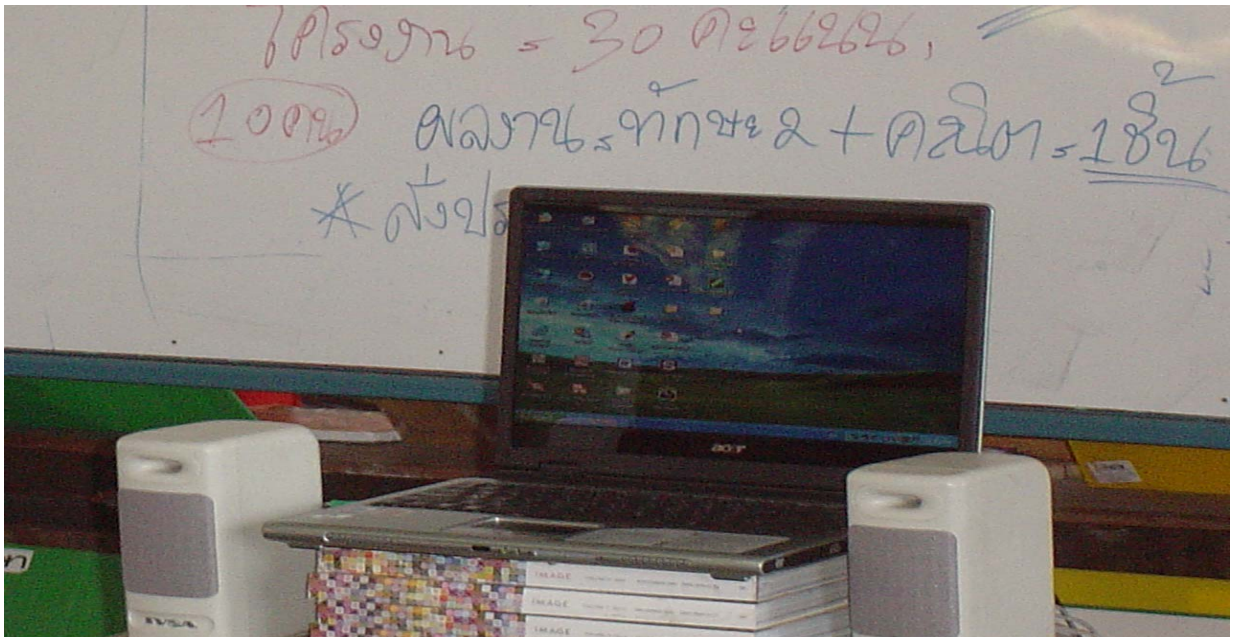
สื่อการเรียนรู้ : Edutainment สำหรับนักศึกษาค้นหาคำศัพท์

สื่อการเรียนรู้ : วิดีทัศน์

สื่อการเรียนรู้ : บอร์ดคำศัพท์ไฟฟ้า

สื่อการเรียนรู้ : CAI ใช้ฝึกการฟัง การพูด

สื่อการเรียนรู้ : การแต่งประโยคจากรูปภาพ

สื่อการเรียนรู้ : แผ่นภาพ

สื่อการเรียนรู้ : ภาพประกอบคำศัพท์

สื่อการเรียนรู้ : ส่งเสริมทักษะการเขียนบรรยายภาพ

สื่อการเรียนรู้ : ส่งเสริมการทำงานแบบร่วมมือกัน

สื่อการเรียนรู้ : ส่งเสริมการทำงานแบบระดมความคิด

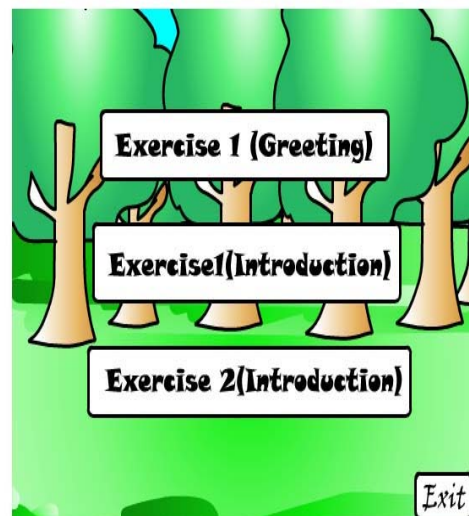
สื่อการเรียนรู้ : ส่งเสริมการอ่าน

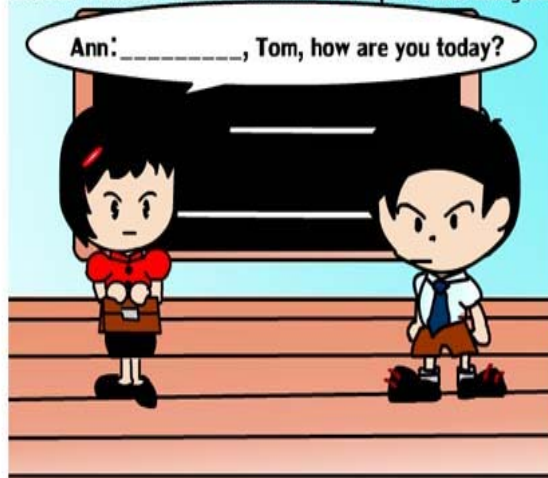
การทำกิจกรรมจับคู่ฝึกการสนทนา

สื่อ CAI

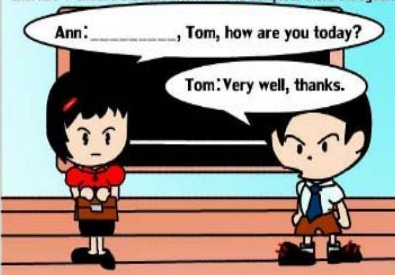
สำหรับนักศึกษาศึกษาด้วยตนเอง

Exercise 1 Choose the best alternative to complete these dialogues.

Exercise 1 Choose the best alternative to complete these dialogues.

1. Ann: _____, Tom, how are you today?

Tom: Very well, thanks.

A. Well

B. Hello

C. Fine

D. Welcome

2. Ann: Hello. How are you today?

Noi: Pretty well, thanks.

Noi: _____

Dona: I'm fine, thanks.

A. Hello!

B. How do you do.

C. And you?

D. How do you do?

3. Pim: Hi! How are you doing?

Nat: _____ I have a headache.

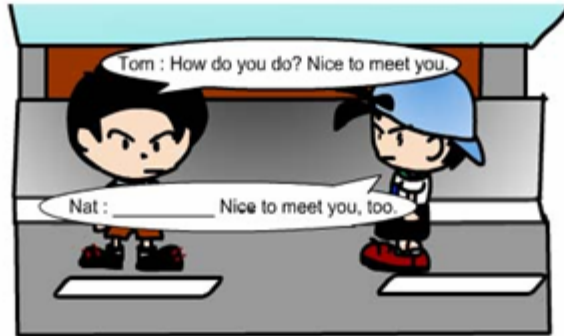
Pim: That's too bad. You should go to see a doctor.

A. So so

B. Not very well

C. I'm just so so

D. I'm sorry to hear that

4. Tom : How do you do? Nice to meet you.
Nat : _____ Nice to meet you, too.

A. How do you do?

B. How are you doing?

C. How are things?

D. How have you been?

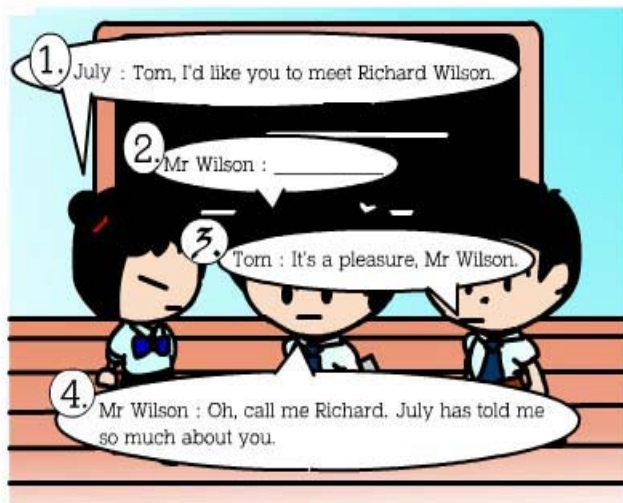
5. Pim : Happy Birthday, Nat.
Nat : _____.

A. Very well

B. Thank you

C. I'm very well

D. Fine, thank you

A. Nice to meet you, Tom.

B. Is it a pleasure, Tom?

C. How are you, Tom?

D. What do you do, Tom?

4.

A. Oh dear! I'm exaggerating.

B. Is that so? I'm exaggerating.

C. Oh bother! I'd love to see it sometime.

D. Oh really? I'd love to see it sometime.

คู่มือชุดการสอนเสริม สำหรับนักศึกษา

วิชาภาษาอังกฤษ
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
การศึกษานอกโรงเรียน

องค์ประกอบของคู่มือชุดการสอนเสริม สำหรับนักศึกษา

- คำชี้แจงการใช้ชุดการสอนเสริม
- ตารางกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเสริม
- แผนการจัดการเรียนรู้
- เนื้อหา
- คำชี้แจงการใช้แบบฝึกหัด
- แบบฝึกหัดท้ายบท
- คำเฉลย

คำชี้แจงการใช้ชุดการสอนเสริมสำหรับนักศึกษา

ชุดการสอนเสริมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา เพื่อทดลองใช้เป็นสื่อการเรียน การสอนเสริม วิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เขต บางขุนเทียนโดยมีจุดประสงค์เพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษให้สูงขึ้น และมีทักษะการนำภาษาอังกฤษไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งชุดการสอนเสริมประกอบด้วยเอกสารดังนี้

1. คำชี้แจงการใช้ชุดการสอนเสริม
2. ตารางกิจกรรมการเรียนการสอนเสริม
3. แผนการจัดการเรียนรู้
4. เนื้อหา
5. คำชี้แจงการใช้แบบฝึกหัด
6. แบบฝึกหัดท้ายบท
7. คำเฉลย

เอกสารดังกล่าว นักศึกษาจะต้องศึกษารายละเอียด ก่อนดำเนินกิจกรรม และคำชี้แจงของผู้สอนเกี่ยวกับ:

1. ศึกษาการใช้ชุดการสอนเสริม
2. ศึกษากระบวนการสอน/ ขั้นตอนการเรียนการสอน
3. ศึกษาองค์ประกอบของชุดการสอน
4. การใช้สื่อต่างๆ

ให้เข้าใจเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

ตารางการสอนเสริม

ครั้งที่ / ช่วงเวลา	เนื้อหา/สาระการเรียนรู้	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ 1 : 20พ.ย. 2548 12.30 -15.30	•ทดสอบก่อนเรียน(Pretest) •ปฐมนิเทศ	•ทำแบบทดสอบก่อนเรียน •การบรรยายชี้แจงการเรียนการสอน
ครั้งที่ 2 : 27 พ.ย. 2548 12.30 -15.30	•Greeting(การทักทาย) •Verb to be	• ศึกษาเนื้อหาของชุดการสอนเสริม •ทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามใบงาน •ทำแบบฝึกหัดท้ายบท •ตรวจแนวตอบจากใบเฉลย •ศึกษาความรู้เพิ่มเติม
ครั้งที่ 3 :11 ธ.ค. 2548 12.30 -15.30	•Introduction(การแนะนำ) •Present Tense	•ศึกษาเนื้อหาของชุดการสอนเสริม •ทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามใบงาน •ทำแบบฝึกหัดท้ายบท •ตรวจแนวตอบจากใบเฉลย •ศึกษาความรู้เพิ่มเติม
ครั้งที่ 4 : 18 ธ.ค. 2548 12.30 -15.30	•Parting(การอำลาจากกัน) •Past Perfect Tense	•ศึกษาเนื้อหาของชุดการสอนเสริม •ทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามใบงาน •ทำแบบฝึกหัดท้ายบท •ตรวจแนวตอบจากใบเฉลย •ศึกษาความรู้เพิ่มเติม

ครั้งที่ / ช่วงเวลา	เนื้อหา/สาระการเรียนรู้	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ครั้งที่ 5 : 8 ม.ค. 2549 12.30 -15.30	• On The Telephone(การพูดโทรศัพท์) • present continuous	• ศึกษาเนื้อหาของชุดการสอนเสริม • ทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามใบงาน • ทำแบบฝึกหัดท้ายบท • ตรวจแนวตอบจากใบเฉลย • ศึกษาคำรู้เพิ่มเติม
ครั้งที่ 6 :15 ม.ค. 2549 12.30 -15.30	• Shopping(การซื้อของ) • can could	• ศึกษาเนื้อหาของชุดการสอนเสริม • ทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามใบงาน • ทำแบบฝึกหัดท้ายบท • ตรวจแนวตอบจากใบเฉลย • ศึกษาคำรู้เพิ่มเติม
ครั้งที่ 7 : 29 ม.ค 2549 12.30 -15.30	• ทดสอบหลังเรียน (Posttest)	• ทำประเมินผลตนเองหลังเรียน

เนื้อหาการสอนเสริม

- ชุดที่ 1 Greeting (การทักทาย)
- ชุดที่ 2 Introduction (การแนะนำ)
- ชุดที่ 3 Parting (การอำลาจากกัน)
- ชุดที่ 4 On The Telephone
(การพูดโทรศัพท์)
- ชุดที่ 5 Shopping(การซื้อของ)

ชุดการเรียนรู้ที่ 1
Greeting (การทักทาย)

เนื้อหาการสอนเสริม

ชุดที่ 1 Greeting (การทักทาย)

ใบความรู้ 1

Greeting (คำทักทาย)

- คำทักทายเป็นทางการ(Formal Greeting)

1. คำทักทายตอนเช้า Good morning สวัสดี
(ใช้เฉพาะตอนเช้าจนถึงตอนเที่ยง)
2. คำทักทายในตอนกลางวัน Good afternoon สวัสดี (ใช้ได้เรื่อยไปจนถึงตะวันตกดิน)
3. คำทักทายในตอนเย็น – คำ Good evening สวัสดี (ใช้ได้ตั้งแต่ตะวันตกดินไปจนถึงตอนค่ำ)

- คำทักทายเป็นกันเอง(Informal Greeting)

คำทักทายทั่วไปไม่จำกัดเวลา: ใช้สนทนากับคนที่อยู่ในวัยเดียว/เพื่อนสนิท แต่ไม่เหมาะสำหรับจะใช้กับแขกต่างประเทศหรือผู้สูงอายุ ได้แก่

- a. Hi (สวัสดี)
- b. Hello : มีความหมายอย่างเดียวกับ Hi
- c. Morning, Pat. (สวัสดี แพ้ท)
- d. Afternoon, Tom(สวัสดี ทอม)
- e. Evening, Cat. (สวัสดี แค้ท)

ใบความรู้ 2

คำทักทายการถามทุกข์สุข

คำทักทาย(Greeting)	การใช้
How are you ?	ใช้พูดหลังจากการทักทายแล้ว ใช้กับคนคุ้นเคย
How do you do ?	ใช้เวลาเพียงรู้จักกันครั้งแรก
How have you been?	ใช้ในกรณีไม่ได้พบกันมานาน
How do you feel?	ใช้ถามความรู้สึกเป็นอย่างไร
How are thing ?	ใช้ถามทุกข์สุข
How 's everything with you ?	

ใบความรู้ 3

- การตอบรับคำทักทาย(Responds)

1.การตอบสบายดีตอบได้หลายอย่าง เท่าที่นิยมมีดังนี้

I'm fine.

Very well.

Quite well.

O.K.

2. ผู้ตอบอาจเพิ่มความแสดงการขอบคุณ และถามตอบผู้ทักทาย

I'm fine, thank you and you?

(Thank you and how are you?)

(Thank you and how have you been?)

(ผมสบายดี ขอบคุณครับ แล้วคุณล่ะเป็นอย่างไรบ้าง)

Fine, thank you and you?

- ในบางครั้งผู้ตอบอาจไม่สบาย ก็ควรตอบด้วยข้อความต่อไปนี้

ไม่ค่อยสบาย Not so well. / Not very well.

- ผู้ตอบอาจบอกเหตุผลหรืออาการเจ็บป่วยเพิ่มเติม เช่น

Not so well. I have a cold.

(ไม่ค่อยสบาย เป็นหวัด)

- เมื่ออีกฝ่ายหนึ่งทราบว่าผู้ที่เราคำนึงเคยด้วยไม่สบาย ควรแสดงน้ำใจด้วยการพูดให้กำลังใจดังนี้

I hope you are better soon.

(ฉันหวังว่าคุณจะสบายขึ้นในเร็ว ๆ นี้)

I'm sorry to hear that. (ผมเสียใจด้วยที่ทราบเช่นนั้น)

ใบความรู้ 4

ตัวอย่างที่ 1

A : Good morning.

B : Good morning. How are you?

A : Fine, thanks and you?

B : Very well, thank you.

ตัวอย่างที่ 2

A : Hello, B.

B : Hi, A . How are you?

A : Not so well. I have a headache.

B : I hope you feel better soon.

A : Thank you.

โครงสร้างไวยากรณ์ที่ควรรู้

Verb to be

Subject + Verb to be + Subject complement
(ประธาน) + (is, am, are) + (ส่วนขยายประธาน)

Verb to be ได้แก่ is, am, are หมายถึง เป็น, อยู่, คือ

ใช้ is กับประธานที่เป็นเอกพจน์บุรุษที่ 3 คือ He, She หรือ It

ใช้ am กับประธานที่เป็นเอกพจน์บุรุษที่ 1 ซึ่งได้แก่คำว่า I

ใช้ are กับ They หรือ We

ถ้าเป็นชื่อคน คนเดียว หรือสิ่งของสิ่งเดียว ใช้ is

ถ้าเป็นชื่อคน หลายคน หรือ สิ่งของหลายสิ่ง ใช้ are

การใช้ verb to be ในลักษณะอื่นๆ คือ

1. ช่วยสร้าง progressive tenses (V-ing) เช่น

I am

He is working.

You are

2. ช่วยสร้าง passive voice (v-3) เช่น Deer are hunted by them.

3. แสดงแผนการ ข้อนตกลง

v. be + infinitive เช่น I am to see him tomorrow.

ใบงาน

- แบ่งกลุ่ม 8-10 คนเลือกตัวแทนทำหน้าที่ประธานและเลขากลุ่ม
- ศึกษาการเรียนรู้ด้วยตัวเองจากสื่อการเรียนรู้
- บันทึกผลจากการเรียนรู้จากสื่อต่างๆ
- ฟังการบรรยายเสริมความรู้จากวิทยากร
- จับคู่ฝึกสนทนารูปแบบต่างๆ
- เลือกตัวแทนกลุ่ม 1 คนทำหน้าที่เสนอผลการวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่ม
- ทำแบบฝึกหัดท้ายบท

คำชี้แจงการใช้แบบฝึกหัด

- แบบฝึกหัดมี 2 ชุด
- ทำแบบฝึกหัดหลังจากจบหน่วยการเรียนรู้
- ให้ตรวจคำตอบจากใบเฉลย

ใบแบบฝึกหัด 1

Exercise 1 Choose the best alternatives to complete each dialogue.

1. Ann : _____, Tom, how are you today?

Tom : Very well, thanks.

- a. Well c. Fine
b. Hello d. Welcome

2. Dona : Hello. How are you today?

Noi : Pretty well, thanks.

Dona : I'm fine, thanks.

- a. Hello ! c. And you?
- b. How do you do. d. How do you do?

3. Pim : Hi! How are you doing?

Nat : _____. I have a headache.

Pim : That's too bad. You should go to see a doctor.

- a. So so c. I'm just so so
- b. Not very well d. I'm sorry to hear that

4. A : How do you do? Nice to meet you.

B : _____ Nice to meet you, too.

- a. How do you do? c. How are things?
b. How are you doing? d. How have you been?

5. Nit : Happy Birthday, Bom.

Bom : _____.

- a. Very well c. I'm very well
b. Thank you d. Fine, thank you

แบบฝึกหัด 2

1. Good morning. I in Thailand.
 - a. is
 - b. am
 - c. are
2. My house very far from here.
 - a. is
 - b. am
 - c. are
3. Somsak and I tall.
 - a. is
 - b. am
 - c. are
4. We at home on weekends.
 - a. is
 - b. am
 - c. are
5. Narumon and Pongsatorn together.
 - a. is
 - b. am
 - c. are
6. Peter an American.
 - a. is
 - b. am
 - c. are

ใบเฉลย

แบบฝึกหัด 1

1. b
2. c
3. b
4. a
5. b

แบบฝึกหัด 2

1. b
2. a
3. c
4. c
5. c
6. a

ชุดการเรียนรู้ที่ 2

Introduction (การแนะนำ)

เนื้อหาการสอนเสริม

ชุดที่ 2 Introduction (การแนะนำ)

ใบความรู้ 1

- การแนะนำตนเอง

หากเป็นบุคคลที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน ควรทำการแนะนำตนเองให้รู้จักซึ่งกันและกันเพื่อเป็นการเริ่มความเป็นมิตรก่อนดังนี้

My name is.....

I'm.....

May I introduce myself? My name is.....

ผมขอแนะนำตนเอง ผมชื่อ.....

สำหรับอีกฝ่ายหนึ่งควรตอบด้วยข้อความ “สวัสดี”

และบอกชื่อของตนเองเช่นกัน

How do you do? My name is.....

ใบความรู้ 2

•การแนะนำผู้อื่น

ในกรณีที่มีบุคคลที่สาม ซึ่งยังไม่มีรู้จักกับบุคคลที่เรากำลัง
พูดด้วย โดยมารยาทแล้วควรแนะนำบุคคลที่สองและสาม
ให้รู้จักกัน โดยใช้ข้อความต่อไปนี้

This is.....

May I introduce you to....? This is.....

I'd like you to meet..... . This is.....

Let me introduce.....

May I present.....

บุคคลที่ได้รับการแนะนำตัวควรกล่าว

How do you do? และอีกบุคคลหนึ่งก็ควรตอบ

How do you do? เช่นกัน

I'm glad to meet you. (ฉันดีใจที่ได้พบคุณ)

Glad to know you. (ฉันดีใจที่ได้รู้จักคุณ)

ใบความรู้ 3

1. มารยาทในการแนะนำให้รู้จักกัน

1.1 แนะนำผู้ชายกับผู้หญิงให้เอ่ยชื่อผู้หญิงก่อน

- Mrs. Jane, this is Mr. Edwin Needman.

1.2 แนะนำผู้ใหญ่กับเด็กให้เอ่ยชื่อผู้ใหญ่ก่อนเสมอ

- Mr. Pattison, this is my friend, Martin.

1.3 ถ้าทั้งคู่เป็นเพื่อนสนิทของเราอาจจะเลือกใช้แบบกันเองก็ได้ เช่น

- Jane, this is John Jones, this is Jane Smith.

1.4 บุคคลที่ได้รับการแนะนำให้รู้จักกันต่างคนต่างปราศรัยด้วยประโยคที่ว่า “How do you do” แล้วตามด้วยประโยคที่แปลว่า “มีความยินดีที่ได้รู้จัก” ดังนี้

- I'm very glad to meet you.

- Glad to know you.

- It's a great pleasure.

- I have been looking forward to meeting you for some time.

ใบความรู้ 4

ตัวอย่าง

John : May I introduce myself?

My name is John.

Jack : How do you do? I'm Jack.

John : How do you do?"

ตัวอย่าง

Jane : I'd like you to meet Judy.

Judy, this is Joy.

Joy : How do you do?

Judy : "How do you do?

ใบความรู้ 5

ตัวอย่าง

Jack : Nat, I'd like you to meet Nancy.

(นัทผมอยากให้คุณรู้จักกับแนนซี่)

Nancy, this is my friend, Nat.

(แนนซี่ นี่ เพื่อนผมชื่อ นัท)

Nat : How do you do? Pleased to meet you.

(สวัสดีค่ะ ยินดีที่รู้จักกับคุณ)

Nancy : Pleased to meet you, too.

(ยินดีเช่นเดียวกันค่ะ)

ใบความรู้ 6

Miss Mali: I would like to introduce you to my colleague,
Linda.

(ฉันขอแนะนำเพื่อนร่วมงานของฉัน คุณลินดาค่ะ):

Linda, this is my friend John. (ลินดา, นี่คือ จอห์น เพื่อนของ
ฉันค่ะ)

Mr. John :Hello, I'm glad to see you, Linda. (สวัสดีครับ, ผมยินดีที่ได้
พบคุณลินดาครับ)

Miss Linda :Hello, I'm glad to see you too, John.

(สวัสดีค่ะ, ดิฉันยินดีที่ได้พบคุณจอห์น เช่นกันค่ะ)

Miss Mali :John is a tourist in Thailand, and would like
to see the ja-tu-jag weekend market with us.
(จอห์น เป็นนักท่องเที่ยวในเมืองไทย และต้องการจะไปเที่ยวตลาดนัด
จตุจักรกับเราค่ะ)

Mr. John : I must apologize for disturbing you. (ผมต้องรบกวนคุณ
แล้ว นะครับ)

Miss.Linda : Not at all. I should be delighted. (ไม่เป็นไรค่ะ ดิฉันยินดี
มาก)

Mr. John : Thank you very much. (ขอบคุณมากครับ)

Miss. Mali : That would be nice. Are you ready to go?
(ดีค่ะ พวกคุณพร้อมจะไปกันได้ หรือยังคะ?)

Miss.Linda : Yes, I'm ready to go. (ค่ะ, ฉันพร้อมจะไปแล้วค่ะ)

Mr. John : Me too. (ผมก็เช่นกัน ครับ)

Miss. Mali : Let's go now.
(พวกเราไปกันได้เลย ค่ะ)

โครงสร้างไวยากรณ์ที่ควรรู้

Simple Present Tense

โครงสร้าง

Subject + auxiliary verb (do) + main verb (base)

ประธาน + กริยาช่วย (do) + กริยาหลักช่อง 1

การใช้ ใช้ Simple Present tense เมื่อ

- เป็นการกระทำ/เหตุการณ์ที่เป็นจริงโดยทั่วไป เช่น

The Moon goes round the Earth.

Birds fly.

Sugar is sweet.

- เป็นการบรรยายการกระทำ/เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่พูด

John waits patiently while Bridget books the tickets.

He needs help right now.

I'm here now.

The car is clean

- เป็นกระทำที่เกิดขึ้นตลอดเวลา เป็นกิจวัตร ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต เช่น

He gets up early every day.

I play football every Sunday.

- เป็นการกระทำที่กำหนดแน่นอนว่า จะกระทำในอนาคต

โดยใช้ ร่วมกับ adverb หรือ adverbial phrase เช่น

The doors open in 10 minutes.

John arrives on Tuesday.

ใบงาน/คำสั่ง

- แบ่งกลุ่ม 8-10 คนเลือกตัวแทนทำหน้าที่ประธานและเลขากลุ่ม
- ฟังการบรรยายเสริมความรู้จากวิทยากร
- จับคู่ฝึกสนทนารูปแบบต่างๆ
- ศึกษาการเรียนรู้ด้วยตัวเองจากศูนย์การเรียนรู้
- บันทึกผลจากการเรียนรู้จากสื่อต่างๆ
- เลือกตัวแทนกลุ่ม 1 คนทำหน้าที่เสนอผลการวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่ม
- ทำแบบฝึกหัดท้ายบท

คำชี้แจงการใช้แบบฝึกหัด

- แบบฝึกหัดมี 2 ชุด
- ทำแบบฝึกหัดหลังจากจบหน่วยการเรียนรู้
- ให้ตรวจคำตอบจากใบเฉลย

ใบแบบฝึกหัด1

1. In introducing a man to a woman of the same age, what would you say?

- a. Tom, this is Mary. b. Be friends, Mary and Tom.
- c. Mary, this is Tom. d. Know each other, Tom and Mary.

2. Charles : Tom, I'd like you to meet Richard Wilson.

Mr Wilson : _____

Tom : It's a pleasure, Mr Wilson.

Mr Wilson : Oh, call me Richard. Charles has told me so much about you.

- a. Nice to meet you, Tom. b. Is it a pleasure, Tom?
- c. How are you, Tom? d. What do you do, Tom?

3. Mary : John, I'd like you to meet Christie. Christie, this is John.

John : _____3_____

Christie : How do you do?

Mary : Christie is our new student from France. She is also an amateur artist..

Her latest painting is excellent.

John : _____4_____ Anyway, I have to go now to see my
professor. Christie, _____5_____.

Christie : Nice to meet you too.

- 3. a. How are you? b. I'd like to introduce myself.
 - c. How do you do? d. I'd like to introduce you two.
4. a. Oh dear! I'm exaggerating.
- b. Is that so? I'm exaggerating.
- c. Oh bother! I'd love to see it sometime.
- d. Oh really? I'd love to see it sometime.
5. a. Goodbye b. We'll meet again
- c. I'll see you again d. I'm pleased to meet you

ใบแบบฝึกหัด2

Sara : Excuse me. ____1____ My name is Sara Jones.

Hostess : ____2____ I'm Linda Smith.

Sara : Glad to meet you.

1. a. I don't think we've met.
b. I would like to introduce myself.
c. I'm very pleased to make your acquaintance.
d. I've been looking forward to meeting you for sometime.
2. a. I think so, too. c. Here's my card.
b. How do you do? d. I've heard about you from my parents.
3. Andy : Mark, may I introduce my teacher, Mr Winai?

Mark : _____

- a. Pleased to meet you, Mr Winai.
- b. Please to meet you again.
- c. I'd like to meet you, Mr Winai.
- d. Certainly, I'm sure you may.

ใบเฉลย

ใบแบบฝึกหัด 1

1.a

2.c

3.c

4.d

5.d

ใบแบบฝึกหัด 2

1.b

2.a

3.a

ชุดการเรียนรู้ที่ 3
Parting (การอำลาจากกัน)

เนื้อหาการสอนเสริม

ชุดที่ 3 Parting (การอำลาจากกัน)

ใบความรู้ 1

คำกล่าวอำลาที่นิยมใช้กันมาก

คำกล่าวอำลา

วิธีการไปใช้

- Good-bye - เป็นคำอำลาที่ใช้กันโดยทั่วไปเมื่อไรก็ได้
- Bye - นิยมใช้ในกลุ่มเพื่อนฝูงด้วยกันมากกว่าใช้กับผู้
อาวุโส
- Good night - ใช้เฉพาะการลาจากกันในเฉพาะตอนกลางคืน
- So long - เป็นคำ Slang ใช้ในกลุ่มเพื่อนฝูงที่สนิทกันมาก
ใช้ตามหลัง Good-bye หรือ แทน Good-bye
เลย ก็ได้
- See you later - ใช้แทน Good-bye และใช้บ่อยในกรณีที่เราจะ
เจอกันอีกครั้งในวันนั้นหรือ ใช้ตามหลัง
Good-bye ก็ได้

คำว่า See you นิยมใช้แทน Good-bye หรือตามหลัง Good - bye ก็ได้หรือตามด้วยเวลาหรือสถานที่กำกับก็ได้

คำกล่าวอำลาเวลา

หรือ สถานที่

- See you At six/soon/tomorrow/Friday(Friday)/
at the party tonight/at school tomorrow

ใบความรู้ 2

4. ถ้าเพื่อนหรือคู่สนทนาไม่สบายก่อนจากกันควรพูดว่า

• คำกล่าวอำลา

Take care of yourself

Take care of yourself

• คำตอบ

I will./ I sure will. Thank you

5. สำหรับคู่สนทนาที่ไม่ได้เจอกันมานานและเพิ่งมาพบกันอีก
ก่อนจากกันควรพูดว่า

• คำกล่าวอำลา

I'm glad to have seen you again.

It's nice to have seen you again.

• คำตอบ

อาจตอบด้วยคำพูดเดียวกันก็ได้หรือกล่าวแต่เพียงคำว่า Thank you

6. ถ้าเพิ่งพบกันเป็นครั้งแรกหรือมีผู้เพิ่งจะแนะนำในครั้งนั้น ก่อนจากกัน
ควรพูดว่า

• คำกล่าวอำลา

I'm glad to have seen you again. It's nice to have seen you again.

• คำตอบ

Thank you. I'm glad to have met you, too.

ใบความรู้ 3

คำขอยุติการสนทนาอย่างสุภาพ

1. I'd better be on my way.
2. I really must be going
3. I've got to run now.
4. I'm afraid I've got to go.
5. It's time to say goodbye.
6. I must be leaving now.

คำตอบ

1. Don't let me keep you.
(อย่าให้ฉันกักตัวคุณไว้เลย)
2. Go ahead. (เชิญเลย)
3. Oh, really?
4. Oh, so soon.
5. Don't hurry off. (อย่าเพิ่งรีบไป)
6. Can't you stay a little longer? (อยู่ต่ออีกหน่อยได้ไหม)

โครงสร้างไวยากรณ์ที่ควรรู้

Past Perfect tense

โครงสร้าง S+ had+V3

- ใช้แสดงความสัมพันธ์ของสองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเรียบร้อยแล้วไปแล้วในขณะที่กำลังพูด ซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเราใช้

Past Perfect tense ส่วนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทีหลังเราใช้เป็น past simple tense

When Paul arrived, Mary had just left.

It rained after we had finished playing football.

Note: การใช้ after และ when เชื่อมระหว่างสองประโยค

after ตามด้วย past perfect แล้วตามด้วย past simple

(after + past perfect, past simple)

when ตามด้วย past simple แล้วตามด้วย past perfect

(when+ past simple, past perfect)

คำชี้แจงการใช้แบบฝึกหัด

- แบบฝึกหัดมี 3 ชุด
- ทำแบบฝึกหัดหลังจากจบหน่วยการเรียนรู้
- ให้ตรวจคำตอบจากใบเฉลย

ใบแบบฝึกหัด 1

จงโยงเส้นจับคู่ข้อความให้ถูกต้องตรงกัน

I'd better be on my way.

Oh, really?

I really must be going

Don't hurry off.

I've got to run now.

Can't you stay a little longer?

I'm afraid I've got to go.

Go ahead.

It's time to say goodbye.

Don't let me keep you.

I must be leaving now.

Oh, so soon.

ใบเฉลยแบบฝึกหัด 1

จงโยงเส้นจับคู่ข้อความให้ถูกต้องตรงกัน

I'd better be on my way.

Oh, really?

I really must be going

Don't hurry off.

I've got to run now.

Can't you stay a little longer?

I'm afraid I've got to go.

Go ahead.

It's time to say goodbye.

Don't let me keep you.

I must be leaving now.

Oh, so soon.

ใบแบบฝึกหัด 2

Exercise 2 : เติมประโยคต่อไปนี้ให้สมบูรณ์

1. Jill **is** in hospital. She **has been** in hospital since Monday.
2. I **know** Sara. I **have known** her for a long time.
3. Linda and Frank **are** married. They have been married since 1989.
4. Brian **is** ill. He ill for the last few days.
5. We **live** in Scott Road. We there for ten years.
6. Catherine **works** in the band. She in a bank for five years.
7. Alan **has** a headache. He a headache since he got up this morning.
8. I'm **learning** English. I English for six month.

ใบเฉลย 2

1. has been
2. have known
3. Have been
4. has been
5. have lived
6. has worked
7. has had
8. have been
learning

ใบแบบฝึกหัด 3

นักศึกษาเติมอักษรให้เป็นคำศัพท์ที่ได้ความหมายตรงกัน

1. a i n

อีกครั้งหนึ่ง

2. e j y

สนุกสนาน

3. o n o y g

เดินทางโดยสวัสดิภาพ

4. n c

ดั่งาม เหมาะสม

5. o o b e

ลาก่อน

6. g a

ที่พอใจ ที่ดีใจ ที่ยินดี

7. n k o u

ขอบคุณ

8. a k c a

ดูแลรักษา

9. g d n g t

สวัสดิ์

ใบเฉลยแบบฝึกหัด3

นักศึกษาเติมอักษรให้เป็นคำศัพท์ที่ได้ความหมายตรงกัน

1. a g a i n

อีกครั้งหนึ่ง

2. E n j o y

สนุกสนาน

3. b o n v o y a g e

เดินทางโดย
สวัสดีภาพ

4. n i c e

ดีงาม เหมาะสม

5. g o o d b y e

ลาก่อน

6. g l a d

ที่พอใจ ที่ดีใจ ที่ยินดี

7. T h a n k y o u

ขอบคุณ

8. t a k e c a r e

ดูแลรักษา

9. g o o d n i g h t

สวัสดี

ชุดการเรียนรู้ที่ 4

On the Telephone (การพูดโทรศัพท์)

เนื้อหาการสอนเสริม

ชุดที่ 4 On the phone (การโทรศัพท์)

ใบความรู้

สำนวนที่ใช้ในการโทรศัพท์

This is	นี่คือ.....
Is that.....?	นั่นคือ.....ใช่ไหม
I'd like to speak to.....	อยากจะขอพูดกับ.....
May/Can/Could I speak to.....?	ขอพูดกับ.....ได้ไหม
Is.....there?	อยู่ไหม

that?

Who is speaking?

นั่นใคร / ใครกำลังพูด

Calling?

Who shall I say is calling?

จะให้บอกว่าใครโทรมา

This is speaking.

นี่..... กำลังพูดอยู่

It's speaking.

is out.

I'm sorry he/she

is not in.

ขอโทษเขาออกไปข้างนอก/เขาไม่อยู่

is not present.

Just a moment.

รอสักครู่

Hold on, please.

กรุณาอย่าเพิ่งวางหู

Will you leave a message?

คุณจะฝากข่าวไว้ไหม

Can I take a message?

ฉันจะฝากข่าวไว้ได้ไหม

May I leave a message?

Will you call back later?

กรุณาโทรมาใหม่ได้ไหม

I'll call back later.

ฉันจะโทรมาใหม่

ใบความรู้

ผู้รับโทรศัพท์

a. เป็นฝ่ายพูดก่อนว่า

Hello. Nipa speaking

This is Nipa Navarat.

This is Nipa Navarat speaking

b. ถ้าเป็นองค์กร บริษัท ร้านค้า สถานที่ราชการ

ผู้รับสายไม่ควรบอกชื่อตนเอง ควรพูดว่า

1. Department of Teachers' Education.

2. Bangkok Bank

3. Mr. Smith's office. Etc.

c. เมื่อผู้โทรมาบอกว่าจะขอพูดกับใครเราควรตอบรับดังนี้

- With pleasure, - Yes, of course,

- Certainly. - I'd be glad to

d. ถ้าบุคคลที่ถูกถามหาไม่อยู่ พูดว่า

1. I'm sorry he isn't in right now.

May I take the message?

2. I'm sorry he is out for lunch. Shall I have him call you back when he comes back?

3. I'm sorry he just left. Is there any message?

ใบความรู้

a. เป็นฝ่ายตอบรับดังนี้

Hello. This is May Clark. May I speak to(John Smith)

Hello. May I speak to John Smith?

This is Mary Clark. Is John there?

b. ถ้าให้ต่อเครื่องฟ่ง ควรพูดว่า

1. Extension (บอกเบอร์ฟ่ง เช่น 435)...please.

2. Please, extension 435.

3. Mr. Smith's office. (ไม่ทราบเบอร์ฟ่ง)

4. Please give me the front desk.

5. Room.....please. (ตามโรงแรม)

c. เมื่อต้องการให้ผู้รับโทรศัพท์โอนสายหรือ

ต่อสายไปยังที่ที่เราต้องการพูดว่า.....

- Would you put me through to the line

d. ในกรณีที่ผู้ที่เราต้องการพูดด้วยไม่อยู่ควรพูดว่า

1. May I leave a message for him?

2. Would you ask him to call me when

he comes in? My number is.....

3. Would you tell her I called/rang?

4. Could you take a message?

5. Would you ask her to call back?

6. I will call him back in ten minutes.

โครงสร้างไวยากรณ์ที่ควรรู้

Present Continuous Tense

โครงสร้าง S+ is,am,are +Ving

- ใช้กับเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในขณะที่พูดหรือการกระทำนั้น ๆ ยังไม่สิ้นสุดลง

I'm going to the market now.

They are watching their favorite television program.

- รูปกริยาใน Present Continuous Tense ประกอบด้วย กริยา BE (ใน present tense เช่น is, am, are) และกริยาที่เติม -ing

ประธานกริยา BE กริยาเติม -ing

I am singing . You are singing. He is singing. It is singing. We are singing. They are singing.

วิธีการเติม -ing โดยทั่วไปเราสามารถเติม -ing ต่อท้ายกริยาได้ทันที

- แต่ในบางกรณีเราอาจต้องเปลี่ยนแปลงกริยาตั้งต้นก่อนที่จะเติม -ing ลงไปได้ เช่น

กริยาลงท้ายด้วย...วิธีการเติม -ing ตัวอย่างหน้าพยัญชนะท้ายมีสระ 1 ตัว

ใส่พยัญชนะท้ายเพิ่มไปอีกหนึ่งตัว แล้วเติม -ing

swim - swimming

hit - hitting

get - getting หน้าพยัญชนะท้ายมีสระหนึ่งตัวและลงท้ายด้วย E ตัด E ออกแล้วเติม -ing come - coming

lose - losing

live - living คำอื่นๆเติม -ing say - saying

go - going

walk - walking

- เมื่อต้องการทำเป็นประโยคคำถามให้นำ **V to be** มาวางไว้หน้าประโยคได้เลย

Am I playing with a ball?

Is he, she, it coming home?

Are you, we, they reading a book?

- เมื่อต้องการทำเป็นประโยคปฏิเสธก็เติม not หลัง V to be ได้เลย

I am not playing with a ball.

He, She, It is not(isn't) is coming home.

You, We, They are not(aren't) are reading a book.

คำชี้แจงการใช้แบบฝึกหัด

- แบบฝึกหัดมี 3 ชุด
- ทำแบบฝึกหัดหลังจากจบหน่วยการเรียนรู้
- ให้ตรวจคำตอบจากใบเฉลย

ใบแบบฝึกหัด 1

Exercise : เลือกอักษร a b c... เติมบทสนทนา ต่อไปนี้สมบูรณ์โดยใช้ วลี หรือ ประโยคที่กำหนดให้

Dialogue 1

- A Hello.1).....
- B : 2)....., Please?
- A : Speaking.3).....?
- B : Hello, Suwit. 4).....How are you?
- A : Fine, thanks. I'm very glad to hear from you again, John. 5).....?
- B : Nothing. Just call to talk with you.

Dialogue 2

- A : Hello, this is the ABC Company.
6).....
- B : Could I speak to the Manager, please?
- A : Yes. 7).....
- B : I'm Paul Roberts from Australia.
- A : 8)....., Mr. Roberts.
- B : Thank you.

a. I'm John Smith	= ผมจอห์น สมิท
b. Who shall I say is calling?	= จะให้บอกว่าใครโทรมา
c. this is the P.S. Shop	= ร้านพี เอส ครับ
d. What can I do for you?	= มีอะไรจะช่วยครับ
e. Can I help you?	= มีอะไรหรือคะ
f. Just a moment.	= กรุณารอสักครู่นะคะ
g. Can I speak to Mr. Suwith?	= ขอสายกับคุณสุวิทย์ครับ
h. Who's that?	= ใครครับ

ใบแบบฝึกหัด2

Exercise : เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

Direction : Choose the best alternatives to complete each blank.

Dialogue 1

Tom Richardson called a friend at home on Saturday afternoon. A small child answered the phone.

Tom : Hello. I am Tom Richardson. (1).....?

Child : Sorry. He's out playing golf.

Tom : Well, (2).....?

Child : She's gone out shopping.

Tom : Well, (3).....when he comes home?

Child : Sure.

Tom : Can you write?

Child : (4).....But can print.

Tom : All right. Have you got a pencil?

Child : Wait a minute, please. (A few moments passed.)
Okay.

Tom : (5).....? Now write down my name. It's
Richardson. That's spelled R-I-C-H-A-R-D-S-O-N

Tell your daddy that Mr. Richardson called and wants him to call
back. Write this down. Okay? (Long silence. Then a little voice asked.)

Child : How do you make an R?

1. a. Is your father there b. Where is your father
- c. Can you tell me where your father is
- d. Please tell me if your father is out

ใบแบบฝึกหัด 3

Exercise 3 :

Fill in the blanks.

Receptionist : Hello. J & L Communications. May I help you?

Audrey : Hello. Is Debra Moore there?

Receptionist: No. she isn't 1).....

Audrey : Yes. This is Audrey Brighton, from Travel Pro.

Receptionist : Excuse me. 2)....., please?

Audrey : Brighton. B-R-I-G-H-T-O-N.

Receptionist : OK. And 3).....?

Audrey : 601-555-8829.

Receptionist : 4).....?

Audrey : That's right. Please tell her to call me today or tomorrow.

Receptionist: I'll give her the message.

Audrey : 5).....Bye.

Receptionist: Bye-bye.

ใบเฉลย 1

1. c
2. f
3. h
4. a
5. d
6. g
7. b
8. e

ใบเฉลย 2

1. a
2. a
3. b
4. a
5. b

ใบเฉลย 3

1. Would you like to speak to her?
2. May I have your surname.
3. What's your telephone number?
4. Would you like to leave the message to her?
5. Thank you.

ชุดการเรียนรู้ที่ 5
Shopping (การซื้อของ)

เนื้อหาการสอนเสริม
ชุดที่ 5 Shopping (การชื้อของ)

ใบความรู้ 1

สำนวนที่ใช้ในการซื้อของ

• May/Can I help you?	มีอะไรให้รับใช้
•What can I do for you?	มีอะไรจะให้ช่วย
•What would you like..?	คุณต้องการ(จะ)อะไร
•Would you like.....?	คุณต้องการ(จะ)ไหม
•I'd like to.....	ฉันต้องการ.....
•I'm looking for....	ฉันกำลังหา
•I'm just looking.....	ฉันแค่ชมเท่านั้น
•May I see.....?	ขอดู.....ได้ไหม
•Do you have.....?	คุณมี.....ไหม
•How much is that?	ราคาเท่าไร
•Can you give me a discount?	ขอลดราคาหน่อยได้ไหม

ใบความรู้ 2

สำนวนการสนทนาถามและตอบใช้ในการซื้อของ

คำถาม	คำตอบ
• May / Can I help you?	Yes, please. I would like to buy.....
•How much is this ?	It's 3000 bath. It's too high for me. I don't have enough money.
•What is your best price?	I can pay you 2000 baht. only pay
•Can you give me a discount?	Yes or No.
•What would you like..?	I would like to.....
•Do you have a big bag?	Yes, I have.
•What size do you want ? color	It's big and red.

โครงสร้างไวยากรณ์ที่ควรรู้

can could

can could แปลว่า "สามารถ"

1. ใช้กล่าวถึงความสามารถว่าสามารถทำสิ่งนี้สิ่งนั้นได้เช่น

I can play the piano.

I can speak French.

ในรูปประโยคปฏิเสธและคำถามสามารถใช้ can ได้เลยเช่น

She can't drive.

Can you drive?

2. เราจะไม่ใช่ can กับ infinitive หรือ participles แต่เมื่อจำเป็นเราจะใช้คำอื่นแทนเช่น

Are you be able to go home late?

She will be able to drive soon.

3. could เป็น past ของ can เราใช้ could สำหรับความสามารถทั่วไป หรือการอนุญาตเช่น

She could speak three languages when she was five.

He finished his home work. He could go out to play.

3. เราใช้ can และ could

3.1 กับความสามารถ (ability) I can use a computer.

3.2 การขอหรือการให้อนุญาต Can I use your bicycle?

You can leave early today.

แต่ถ้าเป็นแบบสุภาพหรือเป็นทางการเราจะใช้ could เช่น

Could you hand me that book, please?

3.3 การขอร้อง (requests)

Can you ?

could you...? สุภาพกว่า

Do you think you could...?

can you take this bag?

Could you loan a hundred baht?

Do you think you could help me move this box?

3.4 เสนอตัวเพื่อช่วยเหลือ (offers) เช่น

Can I turn the air on for you ?

3.5 พูดถึงความเป็นไปได้และคาดคะเนในสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้น (possibility and probability)

ใช้ can กับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เป็นไปได้ เช่น This road can be dangerous at night.

คำชี้แจงการใช้แบบฝึกหัด

- แบบฝึกหัดมี 2 ชุด
- ทำแบบฝึกหัดหลังจากจบหน่วยการเรียนรู้
- ให้ตรวจคำตอบจากใบเฉลย

ใบแบบฝึกหัด 1

จงนำหมายเลขด้านขวาเติมบทสนทนาให้สมบูรณ์

A :

1. Which one would you like ?

B : Yes, I would like.....

2. Well.

A : Here you are.....

3. to have a pen.

B : I like this one.....

4. Can I help you ?

A : 50 baht.

5. How much is it ?

B : I'll take it.

A : Thank you.

จงนำหมายเลขด้านขวาเติมบทสนทนาให้สมบูรณ์

A : I'd like to.....

1. O.K. Here you are.

B : Here you are. Sir.

2. 300 baht.

A : What's the price ?

3. have a shirt.

B :

4. 450 baht.

A : Can I have it for?

5. 500 baht.

B : Oh, that's too low. How about... ?

A :

B : Thank you.

ใบเฉลย 1

จงนำหมายเลขด้านขวาเติมบทสนทนาให้สมบูรณ์

A : 4.....?	1. Which one would you like ?
B : Yes, I would like.....3.....	2. Well.
A : Here you are.....1.....	3. to have a pen.
B : I like this one.....5.....	4. Can I help you ?
A : 50 baht.	5. How much is it ?
B : ...2.....I'll take it.	
A : Thank you.	

จงนำหมายเลขด้านขวาเติมบทสนทนาให้สมบูรณ์

A : I'd like to.....3.....	1. O.K. Here you are.
B : Here you are. Sir.	2. 300 baht.
A : What's the price ?	3. have a shirt.
B : 5.....	4. 450 baht.
A : Can I have it for ...4.....?	5. 500 baht.
B : Oh, that's too low. How about 2... ?	
A : 1.....	
B : Thank you.	

ใบแบบฝึกหัด 2

จงนำหมายเลขจับคู่คำถามกับคำตอบ

1. Can I help you?	Yes, I have.	
2. How much is this ?	Yes, I can.	
3. What is your best price?	Yes, please. I would like to buy a red car.	
4.Can you give me a discount?	It's 3000 bath.	
5. What would you like to buy?	It's big.	
6.Do you have a big bag?	Yes, please. I would like to buy a red car.	
7. What size do you want ?	I would like to buy some milk.	

ใบเฉลย

1. Can I help you?	Yes, I have.	6
2. How much is this ?	Yes, I can.	4
3. What is your best price?	Yes, please. I would like to buy a red car.	1
4.Can you give me a discount?	It's 3000 bath.	2
5. What would you like to buy?	It's big.	7
6.Do you have a big bag?	I can only pay you 2,000 baht.	3
7. What size do you want ?	I would like to buy some milk.	5

แบบทดสอบท้ายบทชุด 5

จงนำอักษรด้านขวามาจับคู่ความหมายของประโยคให้ถูกต้อง

1. What would you like to see?	a. ฉันอยากได้ปาก ปากกา 1 ด้าม
2. Would you like to see some clothes?	b. คุณต้องการอะไร
3. I'd like a shirt.	c.คุณต้องการแหวนสัก 1 วงใหม่
4. I'd like to have a pen.	d.ฉันอยากซื้อสมุดสักเล่ม
5. I want too buy a note-book.	e.ขอดูนาฬิกาได้ไหม
6. I am looking for a bag.	f. หล่อนมีน้ำชาบ้างไหม
7. May I see a watch?	g.คุณมียาสีฟันไหม
8. Do you have a tooth brush?	h. ฉันกำลังหาตุ๊กกระเป๋
9. Would you like a ring?	i. คุณอยากชมเสื้อผ้าไหม
10 Does she have some tea?	j. ฉันอยากได้เสื้อเชิ้ตสักตัว

ใบเฉลย

b	1. What would you like to see?	a. ฉันอยากได้ปาก ปากกา 1 ด้าม
i	2. Would you like to see some clothes?	b. คุณต้องการอะไร
j	3. I'd like a shirt.	c.คุณต้องการแหวนสัก 1 วงใหม่
a	4. I'd like to have a pen.	d.ฉันอยากซื้อสมุดสักเล่ม
d	5. I want to buy a note-book.	e.ขอดูนาฬิกาได้ไหม
h	6. I am looking for a bag.	f. หล่อนมีน้ำชาบ้างไหม
e	7. May I see a watch?	g.คุณมียาสีฟันไหม
g	8. Do you have a toothbrush?	h. ฉันกำลังหาตุ๊กตา
c	9. Would you like a ring?	i. คุณอยากชมเสื้อผ้าไหม
f	10 Does she have some tea?	j. ฉันอยากได้เสื้อเชิ้ตสักตัว

Bingo Games

What would you like to buy ? I would like to buy.....

Shoes	shirt	bag	hat
skirt	blouse	Diamond ring	glasses
glove	shorts	belt	pants

shoes	shirt	bag	hat
skirt	blouse	Diamond ring	glasses
glove	shorts	belt	Pants

Bingo Games

What would you like to buy ? I would like to buy.....

shirt	hat	skirt	blouse
shoes	bag	Diamond ring	belt
shorts	glove	Pants	glasses

Shoes	shirt	bag	hat
skirt	blouse	Diamond ring	glasses
glove	shorts	belt	Pants

shoes	shirt	bag	hat
skirt	blouse	Diamond ring	glasses
glove	shorts	belt	Pants

กิจกรรมเพิ่มเติม

ส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียน

Writing (การเขียน)

Lesson A : Self-information

PATTERNS

A. Pastimes = การใช้เวลารว่าง (สิ่งที่ทำเพื่อฆ่าเวลา)

at weekends?

What do you **(usually)** do on Sundays?

after school?

in your spare / free time?

I	{	sometimes	{	go bowling.
		often		play chess.
		usually		go to a football match.
		always		go to the cinema.

B. Hobbies / Skills = งานอดิเรก / ทักษะ

What is your hobby? = อะไรคืองานอดิเรกของคุณ

bird-watching = ฉันชอบดูนก

I like

photography = ฉันชอบถ่ายภาพ

dressmaking = ฉันชอบตัดเสื้อผ้าสตรี

painting, etc. = ฉันชอบวาดรูป

piano = ฉันเล่นเปียโน

I play the violin when I have time. = ฉันเล่นไวโอลิน เมื่อมีเวลา

guitar, etc. = ฉันเล่นกีตาร์

C. Occupations = อาชีพ

What's his job? = เขาทำงานอะไร

He's a plumber = เขาเป็นช่างซ่อมประปา

He is a teacher, etc. = เขาทำงานเป็นครู

Writing (การเขียน)

ข้อมูลส่วนตัว (Self information) ของแต่ละบุคคลมีดังนี้

คำศัพท์ที่ใช้เกี่ยวกับการกรอกข้อมูลส่วนตัวในประวัติส่วนตัว (Resume)

Sex (เพศ) : Male (เพศชาย) ; Female (เพศหญิง)

Age (อายุ) : 25 yrs. (yrs = years)

Height (ส่วนสูง) : 180 cms (cms = centimeters) = 5 feet 6 inches

Color of hair : Black = ผมดำ, Blond = ผมสีอ่อน

Marital Status (สถานภาพสมรส) : Single (โสด) ; Married (แต่งงาน) ;

Engaged (หมั้น) Divorced (หย่าร้าง) ; Widowed (เป็นม่าย)

Spouse's name (ชื่อคู่สมรส) :

Occupation of spouse (อาชีพคู่สมรส) :

Nationality (สัญชาติ) : Thai ; Chinese ; American ; English ; etc.

Religion (ศาสนา) : Buddhism ; Christian ; Islam etc.

Identity Card No. (Identification Card No. or I.D. Card No.) :

..... (เลขที่บัตรประจำตัว)

Issued by (ออกให้เมื่อวันที่)

.....(Date / Month / Year)

Issued by (ออกให้โดย) (หน่วยงาน / ราชการ)

Tel. (Telephone) or Ph. (Phone) (โทร) :

Post Code (Zip Code) (รหัสไปรษณีย์) :

.....

☐ Own Home (บ้านส่วนตัว)

☐ Rent Home (บ้านเช่า)

☐ Live with parents (อยู่กับพ่อแม่)

☐ Live with others (อยู่กับคนอื่น ๆ)

Writing (การเขียน)

จงตอบคำถามต่อไปนี้ What do you do on Sunday?

Play, do, write, cook, ride

1.

I.....a letter to my mother.

2.

I.....basketball with my friend.

3.

I.....a bicycle in the park.

4.

I.....my homework.

5.

I.....with my family.

ใบเฉลย

1. write
2. play
3. ride
4. do
5. cook

Writing (การเขียน)

จงเลือกคำศัพท์มาเติมให้ถูกต้อง

What is his/her job?

1.

He is a(doctor fire fighter teacher).

2.

She is a.....(reporter hairdresser nurse).

3.

She is a.....(dentist teacher
policewoman).

4.

She is a.....(hairdresser nurse dentist).

4.

He is a..... (policewoman reporter
pilot).

ใบเฉลย

1. fire fighter
2. reporter
3. dentist
4. hairdresser
5. pilot

Reading

Resume of

Lamduan Chadchaidee

52/107 Buaban Villa, Sukaphiban 2, Bangkapi, Bangkok.

Personal details :

Sex	: Female
Age	: 31 years old
Height	: 5 feet 3 inches
Weight	: 50 kilogrammes
Health	: Good
Nationality	: Thai
Marital status	: Single
Religion	: Buddhism

Education :

1984 – Fergusson College, India, B.A. (English), Grade B.

1986 – Poona University, India, M.A. (Politics), Grade B.

Hobbies

Reading, book-collecting and travelling

Typing Speed

English : 50 words a minute

Thai : 40 words a minute

Experience :

1987 – English teacher at Prasit English School in Bangkok.

1988 – Author of “Business Correspondence”, now in 4th edition.

แบบฝึกหัด

จง ☒ หน้า a b c d ที่ถูกต้อง

1. Where does Lamduan Chadchaidee live?

a. Bangkae	c. Bangkor
b. Bangkapi	d. Bangbua

2. What's her highest education level?

a. M.A	c. B.A
b. M.E	d. Doctor

3. How tall is Lamduan?

a. 5 feet 3 inches	c. 3 feet 5 inches
b. 4 feet 3 inches	d. 6 feet 5 inches

4. What are her hobbies?

a. playing games	c. reading
b. cooking	d. drawing

5. What is her occupation in 1987?

a. doctor	c. nurse
b. actor	d. teacher

6. How old is Lamduan?

a. 30	c. 32
b. 31	d. 33

7. Where did Lamduan study B.A. ?

a. in Denmark	c. in India
b. in Iran	d. in Japan

8. What grade did Lamduan finish M.A. (Politics)?

a. grade A	c. grade C
b. grade B	d. grade D

ใบเฉลย

1. b
2. a
3. a
4. c
5. d
6. b
7. c
8. b

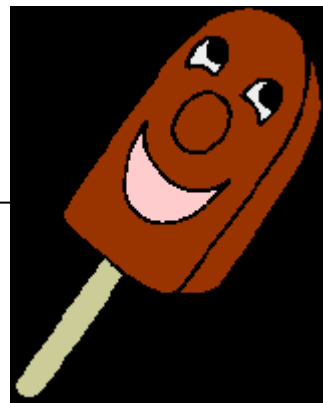
Reading

Read the following passages carefully and then answer the questions

If you want to be healthy, you have to eat and drink healthily. Here are your tips for healthy eating and drinking. First, things you shouldn't eat or drink.

Cola isn't very good for you, because it's very sweet. The sugar in cola and other sweet drinks can harm your teeth.

Ice cream is also very sweet. Ice cream also has a lot of fat, because it's made from milk.

แบบฝึกหัด

True ☒ or False ☐

Information	True	False
1. Cola is sweet		
2. The children should to drink cola everyday.		
3. Too much sugar can harm your teeth.		
4. There is a lot of fat in an ice cream.		
5. Ice cream is good for you.		
6. Cola and ice cream are not any sugar.		

ใบเฉลย

Information	True	False
1. Cola is sweet	☒	
2. The children should to drink cola everyday.		☒
3. Too much sugar can harm your teeth.	☒	
4. There is a lot of fat in an ice cream.	☒	
5. Ice cream is good for you.		☒
6. Cola and ice cream are not any sugar.		☒

ใบแบบฝึกหัด

จงเติมอักษรที่ขาดหายไปให้ตรงกับความหมาย

1. f__ma__e	เพศหญิง
2. __el__gi__n	ศาสนา
3. h__ __b__	งานอดิเรก
4. ed__ __at__ __	การศึกษา
5. __e__	เพศชาย
6. __e__l__h	สุขภาพ
7. sw__ __t	หวาน
8. __in__ __e	ไสด
9. Oc__u__ __ti__ __	อาชีพ
10. __u__a__	น้ำตาล

ใบเฉลย

จงเติมอักษรที่ขาดหายไปให้ตรงกับความหมาย

1. female	เพศหญิง
2. religion	ศาสนา
3. hobby	งานอดิเรก
4. education	การศึกษา
5. male	เพศชาย
6. health	สุขภาพ
7. sweet	หวาน
8. single	โสด
9. Occupation	อาชีพ
10. sugar	น้ำตาล

ประวัตินักวิจัย

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางวาสนา เพิ่มพูล
วัน เดือน ปีเกิด	24 สิงหาคม 2498
สถานที่เกิด	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	99/29 หมู่บ้านสินทรัพย์นคร ถนน พุทธรณทลสาย 2 แขวงบางแคเหนือ เขตบางแค กรุงเทพมหานคร 10160
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ถนน อิศรภาพ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2526	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2526	ครุศาสตรบัณฑิต (คป.) วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2536	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2549	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ